

MARY HOLLIS.

DOOR

H. J. SCHIMMEL.

EERSTE DEEL.

TE ARNHEM,
BIJ D. A. THIEME.

—
1860.

P. 26. N. 36

EERSTE BOEK.

HOOFDSTUK I.

Het was op een donkeren avond van de maand November des jaars zestien honderd zeventig, dat er in de wouden, welke Hallam-Castle omgaven, twee ruiters hadden kunnen bespeurd worden, zoo slechts de duisternis het niet had belet. Voorzeker zouden beiden zich blijde hebben betoond, indien het beletsel opgeheven ware en de blik van een of ander bewoner dier streek hen mocht hebben opgemerkt. In de meening van zich op den rechten weg te bevinden, die van de stad York naar het vlek Leeds leidde, hadden zij zich in de bosschen gewaagd, die zij tegen het vallen van den avond voor zich zagen uitgestrekt, en het spoor gevolgd, dat een tijd lang hun den weg wees, maar eensklaps zich in tweeën verdeelde en hun de keuze liet van ter rechter of ter slinker te gaan. Het was toen blijkbaar, dat zij van de gewone postroute waren afgeweken, die in die dagen van Schotland over York naar Londen voerde. Na een oogenblik pozens en terwijl de regen bij stroomen begon neêr te storten, werd de weg ter rechter ingeslagen, minder uit overtuiging dat naar die zijde het eerst op

den rechten weg was terug te komen, dan wel op dringend aanhouden van den een, die altijd een weinig achter bleef en door den ander met een soort van gezach werd behandeld, maar ditmaal hem, die schijnbaar zijn meerdere was, had beheerscht. Deze toch was reeds het pad ter linker ingeslagen, in den waan dat het naar den kant leidde waar de uit het oog verloren postweg langs moest loopen, toen de ander hem plotseling terug hield door de mededeeling, dat hij er zeker van was, een haas het pad dwars te hebben zien overgaan. „En uwe Genade zoude niet weten wat dat beteekent!” riep hij uit, toen hij zag dat zijn medgezel bleef voortstappen; „zoo waar als een raaf den dood mijner moeder voorspelde, zoo zeker meldt een haas, die den weg dwars overgaat, het ergste wat een reiziger overkomen kan.”

De andere hield op en keerde om, hoewel hij spottend zeide: „Dick, je bent een dwaas.”

Men sloeg dus den weg ter rechter zijde in; het was een lange laan door zware iepen gevormd, die 's zomers het daglicht slechts weinig doorlieten en thands, hoe ook ontdaan van allen lover, het karige schemerlicht van den Novemberavond nog schenen te onderscheppen; want het was zoo donker, dat de ruiter naauw den kop van het paard meer kon onderscheiden.

Hij, die den dienaar scheen, vergat altoos meer den afstand te behouden, die hem van zijn meester behoorde te scheiden. Hij drong voort en op den ander aan, zoodat beiden weldra op éene lijn reden. Wat de oorzaak daarvan was kon men weldra gissen. De dienaar toch liet geen oogenblik voorbijgaan, zonder schichtig om te zien en zijn stem te doen hooren, of den ander te noodzaken, de zijne te doen klinken.

„Uwe Genade spotte niet met voorteekenen. Ge herinnert u Mylord Goring, den dappersten man, die ooit voor Zijne Majesteit vocht, en een liefhebber van het schoo-

ne nu , dáarin is hij overtroffen." — De ander lachte spottend , maar vulde den zin niet aan. — De spreker haastte zich voort te gaan : „Ik zag hem bij Naseby met een handvol knechten zich zóo geducht weeren tegen de zoogenaamde ijzervreeters van Olivier dat , als de duivel niet zelf er was naar toe gerend , niet één van die rondkoppen er heelshuids ware afgekomen. Het was een dappere kaerel ! Het vuur sprong hem de oogen uit als hij een rondkop zag , en de neusgaten sperden zich wijd op , even als van een strijdhengst die het kruit ruikt."

Indien we den ander in het gezicht hadden kunnen zien , we zouden weder den ironischen glimlach van straks om de fijne lippen hebben bespeurd , terwijl we hem hooren zeggen : „Wist hij dan , dat hij onkwetsbaar was en zelf nooit zou worden geraakt ?"

Dick begreep den zin dezer opmerking niet recht en verdiepte zich ook niet in gissingen. Hij voer liever voort : „En diezelfde Lord , die om hel noch duivel gaf , heb ik zien verbleeken als een nagezet juffertjen. Ik hield de wacht voor de tent waar hij , en een menigte andere officieren , aan het werpbord zaten. Het ging er vrolijk en lustig toe. Er was er één , een jonge gans uit Kent , die deerlijk geplukt was , en die ze zeker , om hem het leed wat te doen verzetten , de maag met goeden klaret hadden gevuld. De arme jongen ! Ik moet er nog om lachen als ik er aan denk hoort Uwe Genade niets ?" vroeg hij eensklaps terwijl hij zich tot zijn medgezel overboog.

„Ik geloof een vleêrmuis , Dick ! Om het hooren , jongen ! geef ik echter niet veel , vooral nu niet : ik zou liever wat zien , want ik ben door en door"

Hij schudde zich even en trok de schouders op , die steeds moeilijker den altijd zwaarder wordenden mantel torschten.

„Ik dacht dat ik ginds een geritsel hoorde"

„Het kan wel zijn. Er vallen regendroppels genoeg. — Maar ga voort met uw verhaal : het kort den tijd , die mij wel wat lang valt Kunt ge er ook al niet voor zorgen dat je meester niet verdwaalt , je kunt ten minste je best doen hem te doen vergeten , dat je op dit oogenblik je loon al heel slecht verdient.”

De schertsende toon , waarop deze woorden werden uitgesproken , ontnamen er het scherpe aan , dat er anders in had kunnen schuilen ; Dick was er dan ook niet door beledigd ; integendeel vond hij door dien uitval zich nog meer tot vertrouwelijkheid aangespoord.

„Nu, als Uwe Genade geen vrees heeft, behoef ik die waarlijk ook niet te hebben.”

„Onbeschofte vlegel !” hernam de ander lachend ; maar eenigzins meer bevelend, klonk het Dick tegen : „Vertel !”

„Ik was gebleven aan den jongen gans die zich plukken liet Hij zat recht tegenover Lord Goring, die hem aanzag even als een valk een drijvenden reiger. Nog eens ! hoorde ik den jongen zeggen. Nog eens , nog eens en nog eens , en telkens ging er een brok van het erfgoed heen. Daar hoorde men eensklaps iets vallen Het was glas dat in scherven spatte ; het was de spiegel van Mylord, die los geschoten en neer was gevallen op Mylords borstplaat Mylord stond op Ik vergeet nooit die doodelijke bleekheid het was het voorteeken van zijn dood en hij sneuvelde ook den volgenden dag

„Wel, dat is treffend

„En als ik Uwe Genade nu vertel, dat het eerst wat ik van morgen hoorde toen ik wakker werd, het krasen van een raaf was, dan zal Uwe Genade toch ook wel aan voorteekenen gelooven, want hoe eindigt deze dag ?”

„De avond is tot dusverre zeker niet zeer genoegelijk.”

„En hoe zal die nog eindigen ? Als roode Jack er eens de lucht van had, dat Lord”

„Noem geen namen!” prevelde de ander, onwillekeurig in het rond ziende.

„Wie weet hoeveel de rooverbende zoude deelen, als sommige der Londensche vrienden u hier wisten, alleen met Dick Wharton, in dit vervloekte bosch, waar geen uitgang aan schijnt te zijn.... Jezus! Heere!” schreeuwde hij eensklaps.

„Wat is 't?” vroeg de ander gesmoord, terwijl hij van top tot teen trilde en de hand sloeg aan het gevest van het zwaard, dat onder den mantel verborgen was.

„Was is 't?” vroeg hij driftiger.

„Och, de knol reed mij tegen een boom aan. Het is dan ook een Egyptische duisternis.”

„Eend, om daarover zooveel geweld te maken!” hernam de andere.

Dick had de opmerking op de lippen, dat 's meesters drift wel wat ongewoon en onverklaarbaar moest heten voor een man, die werkelijk kalm was, maar hij hield haar nog wijselijk binnen. Waar was het, dat de dienaar zichzelve en zijn meester beangst had, daar het verhaal en de daarmêe gepaarde opmerkingen, uit tijdkorting begonnen, een diepen indruk hadden gemaakt en dat in den jare zestien honderd zeventig ook moesten maken, toen het geloof aan voorteekenen en heksen zich nog in den hoogsten bloei verheugen mocht.

Een oogenblik gingen zij zwijgend naast elkander gedrongen, voort. Niets dan het kletteren van den regen en het lekken der druppels van de boomtakken op den grond werd er vernomen. Dicks hart bonsde bijna hoorbaar en dat ook van den reisgenoot klopte niet kalm.

Toch waren beiden geene lafaarts, en had de een zelfs met eere tegen den grooten Olivier Cromwell gediend en waagde de ander — maar van diens heldendaden hopen wij deze geschiedenis te doen gewagen.

Daar stokte plotseling de adem in Dicks gorgel en

trok zijn arm zoo hevig aan de teugels, dat het mede schichtig geworden ros steigerde. Het paard des anderen stond stil.

„Hoort Uwe Genade het nú?” vroeg Dick gesmoord. „Roode Jack loert op ons... ik heb straks twee vlam-mende oogen door het kreupelbosch gezien. — Vervloekte Schotsche reis! Ik heb het wel gedacht! De raaf krast nooit te vergeefs.”

„Stil dan, ezel!” beval de ander, die begon te luis-teren.

Het gedruisch, dat beider aandacht trok, werd hevi-ger en heviger; zij hoorden een geluid alsof iemand zwaar ademhaalde, en tevens het schudden van eenige boomen in het kreupelbosch.

„Mylord! laat ons voortgaan; wat daar gebeurt, gaat ons niets aan,” fluisterde Dick.

De ander scheen hem niet te verstaan en bleef naar de plek staren, waar iets vreeselijks moest voorvallen. In het laatste oogenblik waren er menschenstemmen ver-nomen en had men duidelijk kunnen hooren zeggen: „Snijd hem den kop af.” De raad of het bevel scheen gehoorzaamd te zijn, want het eerst gehoord gedruisch, dat eene worsteling aanduidde, had opgehouden, en men hoorde een zwaar lichaam over den grond voortslepen.

„Laat ons voortgaan, Mylord! Het leven van Uwe Genade is zoo kostbaar!” fluisterde Dick, terwijl hij het paard van zijn reisgenoot tot voortgaan aanspoorde. Deze bood geen weerstand, en voort ging het nu in een galop, waar de weeke grond van dreunde. Hunne aanwezig-heid scheen daardoor verraden te worden, want ver-schillende schelle fluitjens klonken hun achterna.

„Ik geloof dat roode Jack aan den arbeid is, Dick!” zeide de meester, ditmaal met eenige beving in zijn stem. „We zullen er den Sheriff voor doen boeten! Je vrees doet me denken, dat ge deze bende niet kent, Dick Wharton! Ik geloofde een oogenblik, dat je in het

Noorden even goed met het edele gild bekend waart, als vroeger in het Zuiden. Het had je het leven gekost, man! want ik had je geveld, eer de vrienden het mij konden doen."

"Maar Uwe Genade gelooft het toch niet meer?" vroeg Dick met wegstervende stem, daar hij zich nu als tusschen twee vuren zag geplaatst.

De opgewekte verbeelding deed hem overal schelle fluitjens hooren en allerlei vreemde gedaanten voor de oogen oprijzen, en het toeval wilde, dat er telkens aanleiding bestond om die verbeelding gelijk te geven. Weinig tijds toch hadden zij in galop voortgereden, of het paard van den nog ongenoemde steigerde en een stem, die hem grof en barsch in de ooren klonk, riep: „Wees dan toch voorzichtig; terug!"

"Wie daar?" zeide de toegesprokene, terwijl hij het zwaard uit de scheê toog en Dick, gedachtig aan 's meesters laatste gezegde, zijn paard plotseling een zijsprong liet doen, om te beter buiten het bereik van 's medgezels wapen te blijven.

De vreemde andwoordde minder barsch dan zijn eerste uitroep had doen vermoeden, maar in een sterken neustoon en drukkende op ieder uitgesproken woord: „Ik zou u met meer recht misschien dezelfde vraag kunnen doen. Gij zijt zeker een vreemdeling en ik behoor hier"

"Dat doet me genoegen; dan zult ge me ook wel uit dit verdoemde doolhof kunnen voeren. De duivel hale den eigenaar van dit bosch!"

"De vervloeking kan achterwege blijven en de hulp zou dan zeker niet minder bereidwillig verleend worden. Waar gaat ge heen?"

"Dat weet ik juist niet," hernam de ander, die, waarom wist hij zelf nog niet recht, wat minder op zijne hoede was en het wezen, dat voor hem stond, meer begon te vertrouwen.

van Hallam-Castle, waar zij, na eenige oogenblikken wachtens, werden binnengelaten.

HOOFDSTUK II.

Sir Henry Digby van Hallam-Castle bevond zich in de groote zaal van zijn voorvaderlijk huis, dat echter betere dagen gekend had. Verzwagerd aan de oude geslachten van Beauvoir en de Neville, die Willem den Veroveraar bij diens inval in Engeland vergezelden, beroemde hij er zich op, tot de aanzienlijkste pairs van Oud-Engeland te behooren en zou dit ook geweest zijn, indien niet het kwaadaardig noodlot aan al de leden van het oud en doorluchtig geslacht, het bezit van een finen politieken reuk had onthouden, zoodat zij altijd veroordeeld schenen, om de partij, welke het onderspit delfde, te steunen. Zoo had een Digby, juist in een tijdvak dat het geslacht door aanhuwelijking de geërfde bezitting verrijkt zag, de partij van Lankaster gekozen, toen het huis York overwon, terwijl een latere zoon van dat geslacht voor het laatste Koningshuis streed toen een Hendrik Tudor zegepraalde. Voor de Digby's, was het een bange tijd, en van al de leenen die zij bezaten, behielden zij weinig meer dan het oude stamslot met de daarom heen liggende bosschen, heiden en moerassen.

Gelukkig dat de Digby's zeer afgezonderd leefden onder Hendrik VIII, Elisabeth en Jakob I; terwijl hunne zuinigheid, gepaard aan de gunst, door Karel I hun van tijd tot tijd bewezen, hen onder de regering des laatsten weder eenigermate in glans deed toenemen.

Maar het was of op een korten tijd van bloei altijd een lange periode van verval volgen moest. De burgeroorlog begon. Bij de bekende loyaleiteit der Digby's kon het niet twijfelachtig zijn, aan welke zijde onze Sir Henry zich zoude scharen. De wettige, de gezalfde Koning, de vertegenwoordiger van God op aarde, het hoofd der éene ware Kerk werd door muitende onderdanen bestreden en het werd de plicht van ieder Engelsch edelman, ja iederen rechtzinnigen Christen den Koning te schragen en goed en bloed te offeren. Sir Henry en zijn oudere broeder, die het hoofd der familie was en in die hoedanigheid ook het stamslot met toebehooren bezat, ijlden naar Oxford, verpandden een goed deel van het hunne om den ledigen koffer Zijner Majesteit te stijven en verdedigde met de kracht hunner armen het Goddelijk recht der Koningen. De oudere broeder liet het leven bij Naseby, waar de ijzeren mannen van Olivier Cromwell het Koninklijk leger uiteen sloegen, en Sir Henry vlood in aller ijl naar Hallam-Castle terug, waar hij weldra een bezoek van de overwinnaars — de Independenten — ontving. Hij, de loyale onderdaan, mocht niet bukken dan voor het geweld, zoodat, toen de toegang tot het kasteel werd geëischt, de poort dicht werd gesperd. Het geschut opende deze echter weldra en de verbitterde vijand drong binnen. Het mocht aan de matiging, welke de Independenten vooral op politiek terrein kenmerkten, toegeschreven worden, dat Sir Henry niet aan een koord van hennep het hoogste venster werd uitgestoken. Hij behield het leven, zelfs het kasteel met bosschen, moerassen en heiden, en niet te vergeten met de daarop klevende hypothecken, maar al het andere dat zijn broeder had bezeten werd verbeurd verklaard en aan de volgers van den overweldiger gegeven. Het is geene overdrijving indien we verzekeren, dat het verlies dier goederen hem minder trof, dan dat zij aan zulke vagebonden, zondaars en gruwelijke ketters werden wegge-

schonken. Gedurende Cromwells protektoraat volgde Sir Henry het voorbeeld van grootvader en overgrootvader : hij hield zich afgescheiden van de waereld , nadat hij Lucy Morton , uit een zijtak der Northumberlands , ter vrouwe had genomen , en zoude , niettegenstaande de grootste spaarzaamheid , slechts kommerlijk en behoeftig , ongeeigend aan zijn stand , hebben moeten leven , indien hij niet een vreemdeling , een Hollander , Dirk Jansz. genaamd , op zijn weg had ontmoet.

Deze was op verzoek van een der groote landbezitters , een Pair van Engeland , uit Noord-Holland overgekomen , om in den landbouw , die in Engeland op , veel lager trap stond , de verbeteringen in te voeren , welke Holland kende. Het was niet vreemd , dat men der kleine Republiek , die men benijdde en bestreed , maar niet overwinnen kon , hulp en voorlichting vroeg. Men had van haar het verwen van wollen stoffen geleerd , men had van haar een verbeterden weefstoel ontvangen , men zou ook door haar de eêlste tuinvruchten en de groenten leeren teelen , welke den disch der aanzienlijksten voortaan zouden verrijken. De opstand , welke ten nadeele der meeste Engelsche Pairs , die voor Karel partij hadden getrokken , uitviel , deed Dirk Jansz. te midden der algemeene verwarring verlegen staan. De overwinnaars , die den buit deelden , konden nog niet denken aan verbetering der hun ten deel gevallen gronden , en daarom had onze Dirk reeds besloten , na rijpelijk gewikt en gewogen te hebben , maar weêr naar het lieve vaderland terug te trekken , toen hij Sir Henry ontmoette , den armen Sir Henry , te midden van heiden en moerassen. De overeenkomst was spoedig gesloten. Dirk had besten grond gevonden in den omtrek en aangenomen de drassige derrie in welig weiland te herscheppen.

De stijve drooge man , die niets veranderd was , hoewel hij een levenslustige Engelsche deerre gehuwd had ,

hield zijne belofte: het moeras werd drooggelegd, de heide omgeploegd; de eerste begon de melkkoe te voeden, de tweede rogge en weit voort te brengen: Sir Henry was gelukkig, voor zoo verre hij zich dat kon heten, onder het bestuur van een overweldiger, van wien hij wel niets anders vernam, dan dat hij soldaten had gezonden om de roovers, die de wegen rondom Leeds sinds jaren onveilig maakten, te tuchtigen, maar die toch nog altijd in White-hall nestelde, de woning van den rechtmatigen eigenaar, den gezegenden maar zwervenden zoon van den onthoofden Koning. Wij kunnen ons derhalve voorstellen welke zaligheid het harte van Sir Henry doortintelen moest, toen hij vernam dat de overweldiger gestorven was; toen hij vernam, dat den 25sten Mei des jaars 1660 de jonge Koning te Dover was geland en Engeland alzoo, na achttien jaren gedoold en gezondigd te hebben, op het pad der deugd was terug gekeerd. Met vrouw en kind — een zoon van even dertien jaren — reisde hij naar Londen. Op den weg derwaards zag hij bijkans ieder huis met groen versierd, in bijna iedere stad 's avonds pikkransen branden, hoorde hij den lof verkondigen van den goeden Karel, den armen zwerveling, den door den onspoed gelouterden; en toen hij te Londen aankwam, White-hall, en de aloude troonzaal betrad, kon hij van aandoening geen woord spreken. Hij dacht er aan, om zich te Londen in de nabijheid van zijn Koning te vestigen, die hem zeker zijne goederen zoude terug geven, maar men deed hem verstaan — het was Lord Clarendon, de kanselier — dat daaraan eerst later kon worden gedacht. Door zijne vrouw, die een goede huishoudster was, overgehaald om niet te lang in de dure stad te blijven, trok hij, eenigzins koeler gestemd ten aanzien van 's Konings dienaren, terug en kwam zelfs zeer toornig op Hallam-Castle aan, daar hij, bij Leeds, door een partij roovers omsingeld, al het geld had moeten afgeven dat hij bij zich had. Hij

„Ge zijt thands in het bosch van Hallam-Castle en niet zeer verre van 's eigenaars woning. Zijt ge alleen?”

„Neen, een mijner bedienden volgt mij.”

„Kan ik u kennen? hoe is uw naam?”

„Wel verplicht voor de belangstelling, maar ik ben gewoon dien naam alleen te zeggen, als ik zien kan tegen wien ik spreek.”

„Ge zijt voorzichtig als de slange, en niet ten onrechte. — Ik zal u een eind weegs brengen: geef mij den toom van het paard!”

„Ja neen voor den Satan! wie zijt ge?”

„Wie den Booze aanroept, moet diens rijk wel liefhebben. -- Hoe ik heet? Jakob Hollis. Zijt gij tevreden?” De vreemde strekte de hand uit en leidde het paard een eind voort, zonder dat de ruiter er zich tegen verzette. Dick zocht zoo goed mogelijk te volgen. Weldra merkten zij, dat zij links af werden geleid.

„Gij kunt nu recht uit gaan en zult dan Hallam-Castle bereiken, waar men u wel een nachtverblijf zal willen geven. Weest gegroet!”

„Hier, vriendlief! de heiligen moeten hun waslicht hebben. De eene dienst is de andere waard; maak u hier een vrolijken avond meê en drink op de gezondheid Zijner Majesteit, die gij de grootste dienst bewezen hebt, die een trouw onderdaan wellicht bewijzen kan.”

„Goud of zilver wordt niet gevraagd, Heer! waar de broeder den broeder helpt. Wat ge voor mij bestemd, kunt ge straks op het kasteel geven, met verzoek er de armen wel van te doen.”

„Ge zijt een vreemd schepsel,” zeide de andere lachend, want alle achterdocht was nu verdwenen. „Ge kent mij niet en bewijst me eene dienst zonder belooning. — Bij de rozenlippen van mijn liefste! ik wenschte je terug te zien en dan bij daglicht Maar vreest ge zelf dan niet in dit roovershol? We zijn straks getuigen geweest van een misdad.”

„Een misdaad? En ge hebt die niet voorkomen, niet kunnen voorkomen, gij en uw dienaar?”

Ware het licht geweest, men zou op het gelaat van hem tot wien die woorden gericht werden, voor een oogenblik een bos hebben kunnen bespeuren; slechts voor een oogenblik, want het klonk sarkastiesch als antwoord op de gedane vraag: „Ik ben hier niet zoo goed bekend, als gij het blijkt te zijn. En ik heb misschien voor het menschelijk geslacht niet zóoveel over als gij.”

„Jonkman! — ge moet naar uwe woorden te oordeelen, nog zéér jong wezen — ik bemerk dat gij er zeker van zijt op den rechten weg naar het kasteel te zijn gebracht. Ik meen uit alles te bespeuren, dat niet alleen uw weg door dit bosch een dwaalweg is; moge er een gids zijn, die u ook op dien anderen dwaalweg opvangt en te recht brengt. Waar denkt ge, dat de misdaad of wat ge er voor houdt, is gepleegd?”

„Waarom?”

„Daar zal misschien meer en beter te helpen zijn dan hier.”

„Het was in de laan waar ge mij ontmoet hebt. Maar — wacht nog een oogenblik. — Ga met ons mee naar het kasteel en vraag daar een geleide.”

„Een rustig geweten is het beste geleide, jonkman! Vaarwel.”

De ruiters zwegen en hoorden den voetstap van den vreemden allengs flauwer worden en eindelijk geheel weg sterven.

„Een flesch klaret tegen een glas porter dat het een hond van een puritein is!” zeide Dick.

„Maar dan toch een hond van een goedaardig soort,” hernam de ander, „want hij heeft ons waarachtig te recht gewezen; daar schemert een licht.”

Hij had zich niet bedrogen en weldra reden beiden de valbrug over en klopten aan de eikenhouten deur

van Hallam-Castle, waar zij, na eenige oogenblikken wachtens, werden binnengelaten.

HOOFDSTUK II.

Sir Henry Digby van Hallam-Castle bevond zich in de groote zaal van zijn voorvaderlijk huis, dat echter betere dagen gekend had. Verzwagerd aan de oude geslachten van Beauvoir en de Neville, die Willem den Veroveraar bij diens inval in Engeland vergezelden, beroemde hij er zich op, tot de aanzienlijkste pairs van Oud-Engeland te behooren en zou dit ook geweest zijn, indien niet het kwaadaardig noodlot aan al de leden van het oud en doorluchtig geslacht, het bezit van een fijnen politieken reuk had onthouden, zoodat zij altijd veroordeeld schenen, om de partij, welke het onderspit delfde, te steunen. Zoo had een Digby, juist in een tijdvak dat het geslacht door aanhuwelijking de geërfde bezitting verrijkt zag, de partij van Lankaster gekozen, toen het huis York overwon, terwijl een latere zoon van dat geslacht voor het laatste Koningshuis streed toen een Hendrik Tudor zegepraalde. Voor de Digby's, was het een bange tijd, en van al de leenen die zij bezaten, behielden zij weinig meer dan het oude stamslot met de daarom heen liggende bosschen, heiden en moerassen.

Gelukkig dat de Digby's zeer afgezonderd leefden onder Hendrik VIII, Elisabeth en Jakob I; terwijl hunne zuinigheid, gepaard aan de gunst, door Karel I hun van tijd tot tijd bewezen, hen onder de regering des laatsten weder eenigermate in glans deed toenemen.

Maar het was of op een korten tijd van bloei altijd een lange periode van verval volgen moest. De burgeroorlog begon. Bij de bekende loyauteit der Digby's kon het niet twijfelachtig zijn, aan welke zijde onze Sir Henry zich zoude scharen. De wettige, de gezalfde Koning, de vertegenwoordiger van God op aarde, het hoofd der éene ware Kerk werd door muitende onderdanen bestreden en het werd de plicht van ieder Engelsch edelman, ja iederen rechtzinnigen Christen den Koning te schragen en goed en bloed te offeren. Sir Henry en zijn oudere broeder, die het hoofd der familie was en in die hoedanigheid ook het stamslot met toebehooren bezat, ijlden naar Oxford, verpandden een goed deel van het hunne om den ledigen koffer Zijner Majesteit te stijven en verdedigde met de kracht hunner armen het Goddelijk recht der Koningen. De oudere broeder liet het leven bij Naseby, waar de ijzeren mannen van Olivier Cromwell het Koninklijk leger uiteen sloegen, en Sir Henry vlood in aller ijl naar Hallam-Castle terug, waar hij weldra een bezoek van de overwinnaars — de Independenten — ontving. Hij, de loyale onderdaan, mocht niet bukken dan voor het geweld, zoodat, toen de toegang tot het kasteel werd geëischt, de poort dicht werd gesperd. Het geschut opende deze echter weldra en de verbitterde vijand drong binnen. Het mocht aan de matiging, welke de Independenten vooral op politiek terrein kenmerkten, toegeschreven worden, dat Sir Henry niet aan een koord van hennep het hoogste venster werd uitgestoken. Hij behield het leven, zelfs het kasteel met bosschen, moerassen en heiden, en niet te vergeten met de daarop klevende hypotheken, maar al het andere dat zijn broeder had bezeten werd verbeurd verklaard en aan de volgers van den overweldiger gegeven. Het is geene overdrijving indien we verzekeren, dat het verlies dier goederen hem minder trof, dan dat zij aan zulke vagebonden, zondaars en gruwelijke ketters werden wegge-

schonken. Gedurende Cromwells protektoraat volgde Sir Henry het voorbeeld van grootvader en overgrootvader : hij hield zich afgescheiden van de waereld , nadat hij Lucy Morton , uit een zijtak der Northumberlands , ter vrouwe had genomen , en zoude , niettegenstaande de grootste spaarzaamheid, slechts kommerlijk en behoeftig, ongeeigend aan zijn stand , hebben moeten leven , indien hij niet een vreemdeling , een Hollander , Dirk Jansz. genaamd , op zijn weg had ontmoet.

Deze was op verzoek van een der groote landbezitters , een Pair van Engeland , uit Noord-Holland overgekomen , om in den landbouw , die in Engeland op, veel lager trap stond , de verbeteringen in te voeren , welke Holland kende. Het was niet vreemd , dat men der kleine Republiek, die men benijdde en bestreed, maar niet overwinnen kon , hulp en voorlichting vroeg. Men had van haar het verwen van wollen stoffen geleerd , men had van haar een verbeterden weefstoel ontvangen , men zou ook door haar de eêlste tuinvruchten en de groenten leeren teelen , welke den disch der aanzienlijksten voortaan zouden verrijken. De opstand, welke ten nadeele der meeste Engelsche Pairs , die voor Karel partij hadden getrokken , uitviel , deed Dirk Jansz. te midden der algemeene verwarring verlegen staan. De overwinnaars , die den buit deelden , konden nog niet denken aan verbetering der hun ten deel gevallen gronden , en daarom had onze Dirk reeds besloten , na rijpelijk gewikt en gewogen te hebben , maar weêr naar het lieve vaderland terug te trekken , toen hij Sir Henry ontmoette , den armen Sir Henry , te midden van heiden en moerassen. De overeenkomst was spoedig gesloten. Dirk had besten grond gevonden in den omtrek en aangenomen de drassige derrie in welig weiland te herscheppen.

De stijve drooge man , die niets veranderd was , hoewel hij een levenslustige Engelsche deerne gehuwd had ,

hield zijne belofte: het moeras werd drooggelegd, de heide omgeploegd; de eerste begon de melkkoe te voeden, de tweede rogge en weit voort te brengen: Sir Henry was gelukkig, voor zoo verre hij zich dat kon heten, onder het bestuur van een overweldiger, van wien hij wel niets anders vernam, dan dat hij soldaten had gezonden om de roovers, die de wegen rondom Leeds sinds jaren onveilig maakten, te tuchtigen, maar die toch nog altijd in White-hall nestelde, de woning van den rechtmatigen eigenaar, den gezegenden maar zwervenden zoon van den onthoofden Koning. Wij kunnen ons derhalve voorstellen welke zaligheid het harte van Sir Henry doortintelen moest, toen hij vernam dat de overweldiger gestorven was; toen hij vernam, dat den 25sten Mei des jaars 1660 de jonge Koning te Dover was geland en Engeland alzoo, na achttien jaren gedoold en gezondigd te hebben, op het pad der deugd was terug gekeerd. Met vrouw en kind — een zoon van even dertien jaren — reisde hij naar Londen. Op den weg derwaards zag hij bijkans ieder huis met groen versierd, in bijna iedere stad 's avonds pikkransen branden, hoorde hij den lof verkondigen van den goeden Karel, den armen zwerveling, den door den onspoed gelouterden; en toen hij te Londen aankwam, White-hall, en de aloude troonzaal betrad, kon hij van aandoening geen woord spreken. Hij dacht er aan, om zich te Londen in de nabijheid van zijn Koning te vestigen, die hem zeker zijne goederen zoude terug geven, maar men deed hem verstaan — het was Lord Clarendon, de kanselier — dat daaraan eerst later kon worden gedacht. Door zijne vrouw, die een goede huishoudster was, overgehaald om niet te lang in de dure stad te blijven, trok hij, eenigzins koeler gestemd ten aanzien van 's Konings dienaren, terug en kwam zelfs zeer toornig op Hallam-Castle aan, daar hij, bij Leeds, door een partij roovers omsingeld, al het geld had moeten afgeven dat hij bij zich had. Hij

zwoer de onverlaten bloedige wraak, en besloot het ongeval aan Zijne Majesteit te doen melden, waarna hij niet twijfelde of de strengste straf zoude volgen. Hij hoorde echter niets; liet nogmaals schrijven en ontving toen eene aanstelling als vrederechter. Ware Sir Henry minder loyaal geweest, dan had hij in die benoeming eene fijne ironie kunnen zien. Thands zag hij er alleen een blijk in van het hoogste vertrouwen Zijner Majesteit, die niemand anders dan hem tot het zuiveren van het Graafschap in staat dacht, terwijl Zijne Majesteit hem bovendien de eere aandeel van hem zóo onbaatzuchtig in zijne loyauteit te gelooven, dat eene geldelijke belooning overbodig was en alzoo ook niet werd aangeboden.

In de laatste zes jaren had hij de hooge betrekking naar eisch waargenomen; want hij was telkens onder de vleienste betuigingen van genegenheid — altijd zonder jaarwedde — herbenoemd. Alleen had het hem verdrotten, dat hij op zijn aanzoeken om in het bezit van de vroeger verbeurdverklaarde goederen zijns geslachts gesteld te worden, geenerlei antwoord ontving, en vooral, dat hij de overweldigers in het genot van het buitgemaakte zag blijven, hetgeen hij toeschreef aan 's Konings dienaren, die zijne wenschen opvingen en nimmer den koninklijken troon deden naderen.

Behalve dit verdriet leefde hij kalm voort, naast zijne Lucy en zijn Charles, dien hij dús naar Zijne Majesteit genoemd had. Kalm en toch werkzaam was zijn leven; want hij ging met Dirk Jansz. (spoedig in den engelschen mond Dirkens) het ploegen, het zaaien en maaien of het verzorgen van koe en schaap na.

Zeker was de dag, aan den avond waarin wij hem in de groote zaal zien neêrgezeten, vermoeiend geweest, want Sir Henry is ter zijde van den grooten schoorsteen, waarvan de vooruitstekende mantel op twee steenen pijlers rust, ingeslapen. Wij hebben dus de gelegenheid hem even te beschouwen. Zoo als wij kunnen denken,

moet hij niet verre van de zestig jaar zijn, en hoezeer ook een blos van gezondheid de gevulde wangen, en een bruine kleur — gevolg van het veelvuldig verkeer in de lucht — zijn gantsche gelaat dekt, toch is men wel geneigd hem dien leeftijd toe te kennen. Het dik en eenigzins stug hair begint reeds te grijzen, hetgeen het gelaat, dat goedheid en openheid maar weinig fijnheid en schranderheid te kennen geeft, deftigheid en zelfs waardigheid bijzet. Wisten wij het reeds niet, wij zouden het toch dadelijk bij het beschouwen zijner kleeding vermoeden, dat hij behoudend van natuur was en het verleden liever had dan het heden. Zijn kort wambuis van zwart bombazijn, de liggende kanten halskraag, de laag neerhangende broek, evenzeer van bombazijn, waarvan de pijpen bijna de wijde schachten der hooggehakte laarzen ontmoetten; de mantel, die hij bij deftige gelegenheden zich achteloos omsloeg, de breedgerande vlaamsche hoed met de liggende roode veêr, alles getuigde van 's mans voorliefde voor den tijd van Karel den Eersten. Deze was zijn afgod; de tegenwoordige Koning slechts de zoon van zijn afgod.

Het groot vierkant vertrek, waarin Sir Henry zich thands bevond, had vier ramen, waarvoor op dit oogenblik dikke groen saaien gordijnen waren geschoven. Op den dag, als zij een karig licht door de kleine ruiten doorlieten, gaven zij het gezicht aan den eenen kant op het voorplein, aan den anderen in den tuin, waar het oog echter te vergeefs een enkele bloem zou zoeken. Van elk plekken gronds was partijgetrokken voor moesgroenten of ooft. Als iemant bloemen wil hebben, had Dirk Jansz dikwijls gezegd, dan moest hij maar zien dat hij een pot krijgt en wat aard en er een plaatsje voor inruimen in zijn vensterbank.

Tusschen de vensterkozijns en ook aan de beide zijden, waar er geen vensters waren, zag men de wanden beschoten met eikenhout, dat hier en daar wel een spleet

maar in de hoeken geen enkele spinrag vertoonde. Aan weêrszijden van den schoorsteen hing een portret; het eene stelde Karel I, het andere Lucy Morton voor, Sir Henry's dierbre wederhelft op achttienjarigen leeftijd. De vloer was wit geschuurd, waarop sierlijk de spijskast afstak, welke van eikenhout was, belegd met ebbenhout en voorzien van het schoonste en weelderigste snijwerk; eenige potten van Delfsch aardewerk prijken daarop, even als bij de nieuwerwetsche lieden dier eeuw de pas bekend geworden vazen van Chineesch porcelein. Een spiegel van Venetiaansch glas, in een lijst van gepolijst metaal, een massive langwerpige vierkante eikenhouten tafel op vier pooten, en waarvan het blad aan de beide uiteinden kon worden uitgeslagen, benevens een zestal stoelen met hooge ruggen, welke, even als de zittingen, met leder waren bekleed, voltooiden de degelijke, maar niet weelderige stoffeering.

Toch zouden wij haast het bijzonderste nog vergeten, het eenige wat werkelijk weelde te kennen gaf: het was het Smyrnaasch kleed dat over de tafel was gespreid en daar altijd tusschen den middag- en den avondmaaltijd kon worden opgemerkt, als Sir Henry met Lady Digby en Charles in de groote zaal bijeenwaren. Dit kleed was een rijk geschenk bij zijn huwelijk geweest en in plaats van het voor feestelijke gelegenheden te bewaren, zoo als zoo menig *parvenu* zoude doen, noemde hij het bijeenzijn der familie Digby voldoende om het prachtstuk te doen gebruiken.

Uit de laatste regelen mag worden afgeleid dat, hoewel er tot dus verre slechts van Sir Henry sprake was, ook de andere leden van het geslacht zich bij hem bevonden. Wij hebben tot dus verre nog niet van hen gesproken omdat zij door geen enkel woord, ja zelfs door geen enkel gebaar, de aandacht tot zich trokken. Lady Digby zat tegen over haar gemaal aan het spinnewiel, en hoewel dit snorde, hetgeen van haar onder-

steld moest worden uit te gaan, zou men bij eene oppervlakkige beschouwing haar dezelfde ruste als haar echtgenoot hebben toegeschreven. Zoo als zij daar neerzat met dat ernstig gelaat, waarop echter ook de blos van gezondheid gloeide, welke tevens de hoogheid en fierheid, die het gelaat anders zoo licht had kunnen uitdrukken, temperde; zoo als zij daar neerzat in haar hoepelrok van donker groene floretzijde, van voren en van onderen met zwart satijn lint geboord, in haar jak van dezelfde stoffaadje, stijf om haar midden geregen, met mouwen gesloten tot aan den elleboog, maar daar de ondermouw van batist vrij latend, om zelve in lange slippen te eindigen; zoo als zij daar neerzat, den boezem door het laag uitgesneden jak halverwege vrijgelaten, indien geen fijne doek dien zediglijk bedekt had, den hals omgeven door een stijf opstaanden kraag, en het grijze hair ten halve verborgen door de naar het voorhoofd toeloopende en van de slapen afwijkende kanten muts; zoo als zij daar neerzat, scheen zij, hoe eenvoudig hare kleeding ook, hoe ontdaan van allen sieraad, eene deftige matrone. En als zij hare oogen opsloeg, hare kleine heldere blaauwe oogen, dan zou men dien wel wat te purperen blos der wang, dien fieren trek om de lippen — het een, kenteeken soms van gemeene burgerlijkheid, het ander, van te afstuitenden adeltrots — vergeten, en geneigd zijn haar een eerbiedwaarde, misschien wel edele vrouwe te heten.

Aan de andere zijde der tafel vlak over den schoorsteen zat Charles, naar het kleed te oordeelen een kopij zijns vaders, maar naar het gelaat wellicht een samenvoeging van het edelste, dat beide echtelingen bezaten. Hij had de kracht zijns vaders, maar veredeld door de uitdrukking van schranderheid zijner moeder; hij had den fieren trek van deze, maar getemperd door het helder en goedaardig oog van genen. Het voorhoofd was hoog, de lippen dun, en overschaduwde door een neus, wien e

Romein hem benijd zoude hebben; in één woord, hij was een waardig vertegenwoordiger van den schoonheidstype van den Angel-Saksischen volksstam.

Links van hem en dus naast zijn vader zat nog een ander, een vreemde, een bediende, zoo als het meest scheen, en toch weder meer dan een bediende, zoo als het soms ook bleek. Hij, geheel in het zwart laken gestoken, dat door het gebruik zeker draadschijnend was geworden, scheen, door de natuur als een model voor alle uitersten bestemd. Hij zat op dit oogenblik te schrijven, waarbij de uitgerekttheid en dorheid der vingers in het licht viel; hij hief van tijd tot tijd schichtig het hoofd op, en dan werd men den langen vooruitstekenden breeden neus, de borstelige wenkbrauwen, de buiten alle verhouding groote en ver vooruitstekende kin gewaar; terwijl het oog niet kon worden afgewend van de kale kruin, waar eenige lange verwarde hairen om heen hingen, en van de verre van het hoofd afwijkende ooren, zoo dikwijls hij zich voorover boog om de hem opgelegde taak af te werken.

Want een taak was het, waaraan de eerwaarde King, de kapellaan, de sekretaris, de goeverneur, de bode, de boomsnoeier, de erwtenpooter enz. van de familie Digby thands bezig was. Velerlei was in die dagen de roeping van de lagere geestelijkheid der Engelsche Kerk, ja tot allerlei werd zij gebezigd. De verstandelijke ontwikkeling van de meeste geestelijken ten platten lande liet veel te wenschen over, en al ware zoodanige ontwikkeling in hooger mate aanwezig geweest, zij zou weinig invloed hebben gehad bij de geringschatting der leeken van alles, wat niet dadelijk nuttig in het werkelijk leven was.

Waren de omstandigheden, om tot eer en aanzien te geraken, voor die geestelijkheid sinds de Reformatie niet gunstig geweest, die, waaronder de eerwaarde Robert King bijkans van der jeugd af verkeerd had, waren

het nog minder. Toen hij geordend was, brak de burgeroorlog uit, die eindigde met een nederlaag voor de Episkopale of Bisschops-kerk, zoodat Robert King, die van kindsbeen af een hooge mate van zachtmoedigheid, maar ook van onbeholpenheid, van schuchterheid en gebrek aan zelfvertrouwen deed blijken, en daarom dan ook door vader en moeder voor niets beter dan voor den geestelijken stand in staat werd gerekend, zich gelukkig prees in de familie Digby te mogen wegschuilen voor den modder, dien het puriteinsch gepeupel hem hier en daar naar het hoofd smeedt en waarin soms een enkele keiteen verscholen was. Voor een wezen, anders bewerktuigd dan Robert King, zou de schuilplaats onhoudbaar zijn geweest. Hij was een speelpop voor Sir Henry, met wien hij kaatsen moest bij mooi weêr, en dobbelen bij regen en wind; terwijl hij de Lady moest helpen bij hare gewichtige bemoeiingen in het huishouden, en de onderwijzer van den wilden, dartelen Charles was. En als hij eens met den moed der wanhoop een zucht slaakte en het zweet zich van het voorhoofd wischte, dan vroeg hem Sir Henry op zijn knorrigsten toon en met zijn krachtigsten vloek: „of 's morgens, 's middags en 's avonds een gebed op te zeggen, dan zóo veel arbeids was voor een stel nieuwe kleêren, drie pond salaris in het jaar en iederen dag vrij eten en drinken?”

Toch zouden wij verkeerd doen door te onderstellen, dat de lagere geestelijkheid waartoe Robert behoorde geenerlei invloed op het volk bezat. Robert, hoe zwak en hoe hulpeloos hij ook scheen, genoot de liefde van niet weinigen, hoe wonderlijk en vreemd die zich ook uitte, van den Heer van Hallam-Castle af tot den kleinsten boer in den omtrek toe; en daartoe had, wat deze laatsten betrof, éen charaktertrek van onzen Robert niet weinig bijgedragen. Hoe gewillig ook, om alles te verrichten, wat zijn heer en meester hem oplei, weigerde hij toch de handlanger van den vrederechter te we-

zen, waar het de vervolging der Non-konformisten (1) betrof, waarvan hij de heimelijke bijeenkomsten door zijn veelvuldig verkeer met de lagere standen wel vermoedde, maar niet wilde verraden, hoezeer hij als geestelijke der Staatskerk daartoe verplicht ware geweest.

Wij gelooven onzen lezer met de hoofdbewoners van het kasteel eenigzins bekend te hebben gemaakt, en vatten nu den lang afgebroken draad van ons verhaal weder op.

HOOFDSTUK III.

De bibliotheek van Sir Henry was niet groot. Zij bestond uit den Bijbel, het algemeen Gebedenboek der Engelsche Kerk, de Lotgevallen van Robin Hood en het Boek der Spelen. De beide laatste werden van allen nog het meest gebruikt. De „Lotgevallen,” omdat men ze zeer amuzant vond, het „boek der spelen,” omdat men, als rechtzinnig lid der Kerk en loyaal onderdaan, zich tot de lezing verplicht achtte. Toen het strenge Calvinisme, waaruit het Puritanisme ontsproot, het hoofd begon op te steken, wilde Jakob I, uit den huize Stuart, de gehate sekte niet alleen op kerkelijk terrein, maar ook op ieder ander bekampen. De Puriteinen gruwden van heilige dagen en van eene schending van den Sabbath, zoo als de zondag in de tale Kanaäns heette, en het hoofd der Engelsche Kerk, de pedante Koning, schreef de viering van de heilige dagen gebiedend voor en stelde een boek saâm, waarbij den beminden onderdanen werd voorge-

(1) Ieder die buiten de Staats- of Bisschopskerk stond werd dus genoemd; alzoo: Presbyterianen, Roomschegezinden, enz.

schreven, vooral op zondag, na de voormiddagdienst, zich aan eenige uitspanningen, als: dansen, kaatsen, boogschieten enz. over te geven. Voor Sir Henry was dit boek onfeilbaar en volgens den inhoud daarvan wilde hij zijne onderhoorigen doen genieten. Hij prees de lezing zijnen huisgenooten ten sterkste aan, en had het dezen avond zijn zoon en erfgenaam, Charles, weder voorgelegd, waarna hij zelf, zoo als wij weten, in slaap was geraakt.

Hoewel de wind door den wijden schoorsteen gierde en de regendroppels tegen de vensterruiten kletterden, had Charles, niettegenstaande hij het schoone gewrocht Zijner Majesteit voor zich had, de oogen maar niet kunnen openhouden. Het stilzwijgen was algemeen, daar de spinnende Lady noch de schrijvende eerwaarde een klank deden hooren. De laatste waagde echter eindelijk even van zijn werk op te zien, toen Charles zich gereed maakte het hoofd op het bewuste boek, als op een kussen, neêr te vlijen. De goede man hemde even, om den onvoorzichtige van die wandaad terug te houden en stiet hem, toen dit niet baatte, voorzichtig aan.

„Charles!” klonk het bedeesd, „dat boek.....ge moet lezen.”

„Wat? lezen? het verveelt me gruwelijk. Dan nog liever het boek der martelaren, dat ik bij Hollis zag...!”

„St.....ge weet wel dat die naam niet genoemd mag worden;” hernam de kapellaan, den slapenden meester bevreesd aanziende.

„Waarom niet? Als ik ook zoo bang ware als een zeker iemant, die heel lange ooren en een heel grooten neus heeft...., en” voegde hij er bij, toen hij zag dat Robert King den grooten mond en de doffe oogen wijd opende, en een roode kleur het verweerde aangezicht purperde, „en.....die een heel goed mensch is, waar ik veel van houd.....”

De kapellaan scheen de eerste om de laatste woor-

den te vergeten. „Goed, goed, mijn jongen! maar bedenkt, als Sir Henry wakker wordt en gij leest niet, dat ik, ik.....”

Het boek vloog van de tafel en op den vloer. „Ik wil niet lezen; hoort ge, ik wil niet.”

De kapellaan sperde de oogen weder wijd open, terwijl hij in zijn schrik het hoofd als tusschen de schouders trok, en de oogen slechts ter sluiks ophief.

Wat het fluisterend gevoerd gesprek niet vermocht, werkte de doffe val van het boek op den vloer uit. Lady Digby keek op, als uit hare mijmering wakker geschrikt. „Charles! raap dat boek op,” zeide zij koud, terwijl de uitdrukking van haar gelaat strenger was dan ooit. „Raap het op!” herhaalde zij, en toen hij, met de hand onder het hoofd, bleef zitten en de kapellaan haastig opstond en de hand naar het gevallen heiligdom uitstreckte, hief Lady Digby zich op, nam den bevenden man het opgeraapte voorwerp uit de hand, en gaf den weerspannigen Charles daarmee eene kastijding om het oor, waarna zij hem met klem beval: „Gij zult lezen, Sir Henry heeft het gezegd; en wat Mr. King betreft, die zal schrijven zoo als Sir Henry gelast heeft.”

„Moeder!” riep de drie en twintigjarige op dreigenden toon, en op het punt den kinderlijken eerbied na zulk eene bejegening te vergeten. Een blik echter zijner moeder toomde zijn drift en deed hem het hoofd buigen.

Een hevige windvlaag gierde door den schoorsteen en deed de vensterruiten in de looden kassen rinkinken.

„Wel, wat is dat?” riep Sir Henry, plotseling ontwaakt en zich de oogen wrijvende.

„De wind!” prevelde de kapellaan, die bevreesd was dat Lady Digby een ander antwoord op die vraag zou kunnen en willen geven.

„Ja, dat hoor ik. Hoe staat het met de rekening? We waren aan: een quarter weit verkocht. — Holla, Charles! wat doe je daar? Heb ik je niet gezegd.....?”

„Ja, vader! ik ben gebleven aan den raad Zijner Majesteit, om den boog goed te leeren hanteeren, en nu stond daar juist mijn kruisboog.....”

Hij was bij de eerste woorden, die zijn vader met den kapellaan wisselde, overtuigd dat het een lang gesprek over verschillende zaken zoude worden, opgesprongen, had den boog, die in een hoek van het vertrek stond, in de hand genomen, en de pees beproefd. Sir Henry scheen den ijver van zijn zoon goed te keuren, hetgeen deze meer moed gaf.

„Het zou juist goed zijn, om eenige strikken te zetten; dat zou morgen ochtend wat kunnen geven.”

„Charles wil in de laatste tijden 's avonds dikwijls strikken gaan zetten,” merkte Lady Digby aan.

Waarom kleurde de knaap tot achter de ooren en wendde hij het hoofd af? Toch herhaalde hij na eenige oogenblikken zijne woorden.

„Zijt ge dwaas, jongen?” riep Sir Henry met zijne basstem uit. „Denkt ge, dat ge op een kavalier lijkt? Wij hebben wel menigen nacht met zoo'n storm en regen op den grond geslapen, met een vod van een mantel over ons heen, en de hand aan het zwaard. Maar het tegenwoordig geslacht — God beter 't — sneeuwman-netjens, zeg ik..... pronkers..... Wel, vervloekt, wat een storm! Ga eens zien,” voer hij voort tot den kapellaan, „of de brakken wel goed verzorgd zijn; je weet wel, vooral Diana, hoor, en stuur me den *Steward* eens boven.”

„Vader, het stortregent en Mr. King.....”

„Zoo als Sir Henry zegt, het vorige geslacht kan er tegen,” merkte Robert aan, die met een glimlach op het gelaat zijn zwaren gang aanving; de gang was werkelijk zwaar, vooral voor hem, die niets van wind hield, als een kat het water schuwde en als een kind de duisternis.

Maar hij zou dien gang niet behoeven te doen. Juist

zwoer de onverlaten bloedige wraak, en besloot het ongeval aan Zijne Majesteit te doen melden, waarna hij niet twijfelde of de strengste straf zoude volgen. Hij hoorde echter niets; liet nogmaals schrijven en ontving toen eene aanstelling als vrederechter. Ware Sir Henry minder loyaal geweest, dan had hij in die benoeming eene fijne ironie kunnen zien. Thands zag hij er alleen een blijk in van het hoogste vertrouwen Zijner Majesteit, die niemand anders dan hem tot het zuiveren van het Graafschap in staat dacht, terwijl Zijne Majesteit hem bovendien de eere aandeel van hem zóo onbaatzuchtig in zijne loyauteit te gelooven, dat eene geldelijke belooning overbodig was en alzoo ook niet werd aangeboden.

In de laatste zes jaren had hij de hooge betrekking naar eisch waargenomen; want hij was telkens onder de vleienstste betuigingen van genegenheid — altijd zonder jaarwedde — herbenoemd. Alleen had het hem verdrotten, dat hij op zijn aanzoeken om in het bezit van de vroeger verbeurdverklaarde goederen zijns geslachts gesteld te worden, geenerlei antwoord ontving, en vooral, dat hij de overweldigers in het genot van het buitgemaakte zag blijven, hetgeen hij toeschreef aan 's Konings dienaren, die zijne wenschen opvingen en nimmer den koninklijken troon deden naderen.

Behalve dit verdriet leefde hij kalm voort, naast zijne Lucy en zijn Charles, dien hij dús naar Zijne Majesteit genoemd had. Kalm en toch werkzaam was zijn leven; want hij ging met Dirk Jansz. (spoedig in den engelschen mond Dirkens) het ploegen, het zaaien en maaien of het verzorgen van koe en schaaap na.

Zeker was de dag, aan den avond waarin wij hem in de groote zaal zien neêrgezeten, vermoeiend geweest, want Sir Henry is ter zijde van den grooten schoorsteen, waarvan de vooruitstekende mantel op twee steenen pijlers rust, ingeslapen. Wij hebben dus de gelegenheid hem even te beschouwen. Zoo als wij kunnen denken,

moet hij niet verre van de zestig jaar zijn, en hoezeer ook een blos van gezondheid de gevulde wangen, en een bruine kleur — gevolg van het veelvuldig verkeer in de lucht — zijn gantsche gelaat dekt, toch is men wel geneigd hem dien leeftijd toe te kennen. Het dik en eenigzins stug hair begint reeds te grijzen, hetgeen het gelaat, dat goedheid en openheid maar weinig fijnheid en schranderheid te kennen geeft, deftigheid en zelfs waardigheid bijzet. Wisten wij het reeds niet, wij zouden het toch dadelijk bij het beschouwen zijner kleeding vermoeden, dat hij behoudend van natuur was en het verleden liever had dan het heden. Zijn kort wambuis van zwart bombazijn, de liggende kanten halskraag, de laag neerhangende broek, evenzeer van bombazijn, waarvan de pijpen bijna de wijde schachten der hooggehakte laarzen ontmoetten; de mantel, die hij bij deftige gelegenheden zich achteloos omsloeg, de breedgerande vlaamsche hoed met de liggende roode veêr, alles getuigde van 's mans voorliefde voor den tijd van Karel den Eersten. Deze was zijn afgod; de tegenwoordige Koning slechts de zoon van zijn afgod.

Het groot vierkant vertrek, waarin Sir Henry zich thands bevond, had vier ramen, waarvoor op dit oogenblik dikke groen saaien gordijnen waren geschoven. Op den dag, als zij een karig licht door de kleine ruiten doorlieten, gaven zij het gezicht aan den eenen kant op het voorplein, aan den anderen in den tuin, waar het oog echter te vergeefs een enkele bloem zou zoeken. Van elk plekje gronds was partijgetrokken voor moesgroenten of ooft. Als iemand bloemen wil hebben, had Dirk Jansz dikwijls gezegd, dan moest hij maar zien dat hij een pot krijgt en wat aard en er een plaatsje voor inruimen in zijn vensterbank.

Tusschen de vensterkozijns en ook aan de beide zijden, waar er geen vensters waren, zag men de wanden beschoten met eikenhout, dat hier en daar wel een spleet

maar in de hoeken geen enkele spinrag vertoonde. Aan weêrszijden van den schoorsteen hing een portret; het eene stelde Karel I, het andere Lucy Morton voor, Sir Henry's dierbre wederhelft op achttienjarigen leeftijd. De vloer was wit geschuurd, waarop sierlijk de spijskast afstak, welke van eikenhout was, belegd met ebbenhout en voorzien van het schoonste en weelderigste snijwerk; eenige potten van Delfsch aardewerk prijken daarop, even als bij de nieuwerwetsche lieden dier eeuw de pas bekend geworden vazen van Chineesch porcelein. Een spiegel van Venetiaansch glas, in een lijst van gepolijst metaal, een massive langwerpige vierkante eikenhouten tafel op vier pooten, en waarvan het blad aan de beide uiteinden kon worden uitgeslagen, benevens een zestal stoelen met hooge ruggen, welke, even als de zittingen, met leder waren bekleed, voltooiden de degelijke, maar niet weelderige stoffeering.

Toch zouden wij haast het bijzonderste nog vergeten, het eenige wat werkelijk weelde te kennen gaf: het was het Smyrnaasch kleed dat over de tafel was gespreid en daar altijd tusschen den middag- en den avondmaaltijd kon worden opgemerkt, als Sir Henry met Lady Digby en Charles in de groote zaal bijeenwaren. Dit kleed was een rijk geschenk bij zijn huwelijk geweest en in plaats van het voor feestelijke gelegenheden te bewaren, zoo als zoo menig *parvenu* zoude doen, noemde hij het bijeenzijn der familie Digby voldoende om het prachtstuk te doen gebruiken.

Uit de laatste regelen mag worden afgeleid dat, hoewel er tot dus verre slechts van Sir Henry sprake was, ook de andere leden van het geslacht zich bij hem bevonden. Wij hebben tot dus verre nog niet van hen gesproken omdat zij door geen enkel woord, ja zelfs door geen enkel gebaar, de aandacht tot zich trokken. Lady Digby zat tegen over haar gemaal aan het spinnewiel, en hoewel dit snorde, hetgeen van haar onder-

steld moest worden uit te gaan, zou men bij eene oppervlakkige beschouwing haar dezelfde ruste als haar echtgenoot hebben toegeschreven. Zoo als zij daar neerzat met dat ernstig gelaat, waarop echter ook de blos van gezondheid gloeide, welke tevens de hoogheid en fierheid, die het gelaat anders zoo licht had kunnen uitdrukken, temperde; zoo als zij daar neerzat in haar hoepelrok van donker groene floretzijde, van voren en van onderen met zwart satijn lint geboord, in haar jak van dezelfde stoffaadje, stijf om haar midden geregen, met mouwen gesloten tot aan den elleboog, maar daar de ondermouw van batist vrij latend, om zelve in lange slippen te eindigen; zoo als zij daar neerzat, den boezem door het laag uitgesneden jak halverwege vrijgelaten, indien geen fijne doek dien zediglijk bedekt had, den hals omgeven door een stijf opstaanden kraag, en het grijze hair ten halve verborgen door de naar het voorhoofd toeloopende en van de slapen afwijkende kanten muts; zoo als zij daar neerzat, scheen zij, hoe eenvoudig hare kleeding ook, hoe ontdaan van allen sieraad, eene deftige matrone. En als zij hare oogen opsloeg, hare kleine heldere blaauwe oogen, dan zou men dien wel wat te purperen blos der wang, dien fieren trek om de lippen — het een, kenteeken soms van gemeene burgerlijkheid, het ander, van te afstuitenden adeltrots — vergeten, en geneigd zijn haar een eerbiedwaarde, misschien wel edele vrouwe te heten.

Aan de andere zijde der tafel vlak over den schoorsteen zat Charles, naar het kleet te oordeelen een kopij zijns vaders, maar naar het gelaat wellicht een samenvoeging van het edelste, dat beide echtelingen bezaten. Hij had de kracht zijns vaders, maar veredeld door de uitdrukking van schrandereij zijner moeder; hij had den fieren trek van deze, maar getemperd door het helder en goedaardig oog van genen. Het voorhoofd was hoog, de lippen dun, en overschaduwde door een neus, wien een

Romein hem benijd zoude hebben; in één woord, hij was een waardig vertegenwoordiger van den schoonheidstype van den Angel-Saksischen volksstam.

Links van hem en dus naast zijn vader zat nog een ander, een vreemde, een bediende, zoo als het meest scheen, en toch weder meer dan een bediende, zoo als het soms ook bleek. Hij, geheel in het zwart laken gestoken, dat door het gebruik zeker draadschijnend was geworden, scheen, door de natuur als een model voor alle uitersten bestemd. Hij zat op dit oogenblik te schrijven, waarbij de uitgerektheid en dorheid der vingers in het licht viel; hij hief van tijd tot tijd schichtig het hoofd op, en dan werd men den langen vooruitstekenden breeden neus, de borstelige wenkbraauwen, de buiten alle verhouding groote en ver vooruitstekende kin gewaar; terwijl het oog niet kon worden afgewend van de kale kruin, waar eenige lange verwarde hairen om heen hingen, en van de verre van het hoofd afwijkende ooren, zoo dikwijls hij zich voorover boog om de hem opgelegde taak af te werken.

Want een taak was het, waaraan de eerwaarde King, de kapellaan, de sekretaris, de goeverneur, de bode, de boomsnoeier, de erwtenpooter enz. van de familie Digby thands bezig was. Velerlei was in die dagen de roeping van de lagere geestelijkheid der Engelsche Kerk, ja tot allerlei werd zij gebezigd. De verstandelijke ontwikkeling van de meeste geestelijken ten platten lande liet veel te wenschen over, en al ware zoodanige ontwikkeling in hooger mate aanwezig geweest, zij zou weinig invloed hebben gehad bij de geringschatting der leeken van alles, wat niet dadelijk nuttig in het werkelijk leven was.

Waren de omstandigheden, om tot eer en aanzien te geraken, voor die geestelijkheid sinds de Reformatie niet gunstig geweest, die, waaronder de eerwaarde Robert King bijkans van der jeugd af verkeerd had, waren

het nog minder. Toen hij geordend was, brak de burgeroorlog uit, die eindigde met een nederlaag voor de Episkopale of Bisschops-kerk, zoodat Robert King, die van kindsbeen af een hooge mate van zachtmoedigheid, maar ook van onbeholpenheid, van schuchterheid en gebrek aan zelfvertrouwen deed blijken, en daarom dan ook door vader en moeder voor niets beter dan voor den geestelijken stand in staat werd gerekend, zich gelukkig prees in de familie Digby te mogen wegschuilen voor den modder, dien het puriteinsch gepeupel hem hier en daar naar het hoofd smeedt en waarin soms een enkele keiteen verscholen was. Voor een wezen, anders bewerktuigd dan Robert King, zou de schuilplaats onhoudbaar zijn geweest. Hij was een speelpop voor Sir Henry, met wien hij kaatsen moest bij mooi weêr, en dobbelen bij regen en wind; terwijl hij de Lady moest helpen bij hare gewichtige bemoeiingen in het huishouden, en de onderwijzer van den wilden, dartelen Charles was. En als hij eens met den moed der wanhoop een zucht slaakte en het zweet zich van het voorhoofd wischte, dan vroeg hem Sir Henry op zijn knorrigsten toon en met zijn krachtigsten vloek: „of 's morgens, 's middags en 's avonds een gebed op te zeggen, dan zóo veel arbeids was voor een stel nieuwe kleêren, drie pond salaris in het jaar en iederen dag vrij eten en drinken?”

Toch zouden wij verkeerd doen door te onderstellen, dat de lagere geestelijkheid waartoe Robert behoorde geenerlei invloed op het volk bezat. Robert, hoe zwak en hoe hulpeloos hij ook scheen, genoot de liefde van niet weinigen, hoe wonderlijk en vreemd die zich ook uitte, van den Heer van Hallam-Castle af tot den kleinsten boer in den omtrek toe; en daartoe had, wat deze laatsten betrof, éen charakters trek van onzen Robert niet weinig bijgedragen. Hoe gewillig ook, om alles te verrichten, wat zijn heer en meester hem oplei, weigerde hij toch de handlanger van den vrederechter te we-

zen , waar het de vervolging der Non-konformisten (1) betrof, waarvan hij de heimelijke bijeenkomsten door zijn veelvuldig verkeer met de lagere standen wel vermoedde, maar niet wilde verraden, hoezeer hij als geestelijke der Staatskerk daartoe verplicht ware geweest.

Wij gelooven onzen lezer met de hoofdbewoners van het kasteel eenigzins bekend te hebben gemaakt , en vatten nu den lang afgebroken draad van ons verhaal weder op.

HOOFDSTUK III.

De bibliotheek van Sir Henry was niet groot. Zij bestond uit den Bijbel , het algemeen Gebedenboek der Engelsche Kerk, de Lotgevallen van Robin Hood en het Boek der Spelen. De beide laatste werden van allen nog het meest gebruikt. De „Lotgevallen,” omdat men ze zeer amuzant vond, het „boek der spelen,” omdat men, als rechtzinnig lid der Kerk en loyaal onderdaan, zich tot de lezing verplicht achtte. Toen het strenge Calvinisme, waaruit het Puritanisme ontsproot, het hoofd begon op te steken , wilde Jakob I, uit den huize Stuart , de gehate sekte niet alleen op kerkelijk terrein , maar ook op ieder ander bekampen. De Puriteinen gruwden van heilige dagen en van eene schending van den Sabbath, zoo als de zondag in de tale Kanaäns heette, en het hoofd der Engelsche Kerk , de pedante Koning , schreef de viering van de heilige dagen gebiedend voor en stelde een boek saâm, waarbij den beminden onderdanen werd voorge-

(1) Ieder die buiten de Staats- of Bisschopskerk stond werd dus genoemd ; alzoo : Presbyterianen , Roomschegezinden , enz.

schreven, vooral op zondag, na de voormiddagdienst, zich aan eenige uitspanningen, als: dansen, kaatsen, boogschieten enz. over te geven. Voor Sir Henry was dit boek onfeilbaar en volgens den inhoud daarvan wilde hij zijne onderhoorigen doen genieten. Hij prees de lezing zijnen huisgenooten ten sterkste aan, en had het dezen avond zijn zoon en erfgenaam, Charles, weder voorgelegd, waarna hij zelf, zoo als wij weten, in slaap was geraakt.

Hoewel de wind door den wijden schoorsteen gierde en de regendroppels tegen de vensterruiten kletterden, had Charles, niettegenstaande hij het schoone gewrocht Zijner Majesteit voor zich had, de oogen maar niet kunnen openhouden. Het stilzwijgen was algemeen, daar de spinnende Lady noch de schrijvende eerwaarde een klank deden hooren. De laatste waagde echter eindelijk even van zijn werk op te zien, toen Charles zich gereed maakte het hoofd op het bewuste boek, als op een kussen, neêr te vlijen. De goede man hemde even, om den onvoorzichtige van die wandaad terug te houden en stiet hem, toen dit niet baatte, voorzichtig aan.

„Charles!” klonk het bedeesd, „dat boek.....ge moet lezen.”

„Wat? lezen? het verveelt me gruwelijk. Dan nog liever het boek der martelaren, dat ik bij Hollis zag...!”

„St.....ge weet wel dat die naam niet genoemd mag worden;” hernam de kapellaan, den slapenden meester bevreesd aanziende.

„Waarom niet? Als ik ook zoo bang ware als een zeker iemand, die heel lange ooren en een heel grooten neus heeft..., en” voegde hij er bij, toen hij zag dat Robert King den grooten mond en de doffe oogen wijd opende, en een roode kleur het verweerde aangezicht purperde, „en.....die een heel goed mensch is, waar ik veel van houd.....”

De kapellaan scheen de eerste om de laatste woor-

den te vergeten. „Goed, goed, mijn jongen! maar bedenkt, als Sir Henry wakker wordt en gij leest niet, dat ik, ik.....”

Het boek vloog van de tafel en op den vloer. „Ik wil niet lezen; hoort ge, ik wil niet.”

De kapellaan sperde de oogen weder wijd open, terwijl hij in zijn schrik het hoofd als tusschen de schouders trok, en de oogen slechts ter sluiks ophief.

Wat het fluisterend gevoerd gesprek niet vermocht, werkte de doffe val van het boek op den vloer uit. Lady Digby keek op, als uit hare mijmering wakker geschrikt. „Charles! raap dat boek op,” zeide zij koud, terwijl de uitdrukking van haar gelaat strenger was dan ooit. „Raap het op!” herhaalde zij, en toen hij, met de hand onder het hoofd, bleef zitten en de kapellaan haastig opstond en de hand naar het gevallen heiligdom uitstreekte, hief Lady Digby zich op, nam den bevenden man het opgeraapte voorwerp uit de hand, en gaf den weerspanningen Charles daarmee eene kastijding om het oor, waarna zij hem met klem beval: „Gij zult lezen, Sir Henry heeft het gezegd; en wat Mr. King betreft, die zal schrijven zoo als Sir Henry gelast heeft.”

„Moeder!” riep de drie en twintigjarige op dreigenden toon, en op het punt den kinderlijken eerbied na zulk eene bejegening te vergeten. Een blik echter zijner moeder toomde zijn drift en deed hem het hoofd buigen.

Een hevige windvlaag gierde door den schoorsteen en deed de vensterruiten in de looden kassen rinkinken.

„Wel, wat is dat?” riep Sir Henry, plotseling ontwaakt en zich de oogen wrijvende.

„De wind!” prevelde de kapellaan, die bevreesd was dat Lady Digby een ander antwoord op die vraag zou kunnen en willen geven.

„Ja, dat hoor ik. Hoe staat het met de rekening? We waren aan: een quarter weit verkocht. — Holla, Charles! wat doe je daar? Heb ik je niet gezegd.....?”

„Ja, vader! ik ben gebleven aan den raad Zijner Majesteit, om den boog goed te leeren hanteeren, en nu stond daar juist mijn kruisboog.....”

Hij was bij de eerste woorden, die zijn vader met den kapellaan wisselde, overtuigd dat het een lang gesprek over verschillende zaken zoude worden, opgesprongen, had den boog, die in een hoek van het vertrek stond, in de hand genomen, en de pees beproefd. Sir Henry scheen den ijver van zijn zoon goed te keuren, hetgeen deze meer moed gaf.

„Het zou juist goed zijn, om eenige strikken te zetten; dat zou morgen ochtend wat kunnen geven.”

„Charles wil in de laatste tijden 's avonds dikwijls strikken gaan zetten,” merkte Lady Digby aan.

Waarom kleurde de knaap tot achter de ooren en wendde hij het hoofd af? Toch herhaalde hij na eenige oogenblikken zijne woorden.

„Zijt ge dwaas, jongen?” riep Sir Henry met zijne basstem uit. „Denkt ge, dat ge op een kavalier lijkt? Wij hebben wel menigen nacht met zoo'n storm en regen op den grond geslapen, met een vod van een mantel over ons heen, en de hand aan het zwaard. Maar het tegenwoordig geslacht — God beter 't — sneeuwmannetjens, zeg ik..... pronkers..... Wel, vervloekt, wat een storm! Ga eens zien,” voer hij voort tot den kapellaan, „of de brakken wel goed verzorgd zijn; je weet wel, vooral Diana, hoor, en stuur me den *Steward* eens boven.”

„Vader, het stortregent en Mr. King.....”

„Zoo als Sir Henry zegt, het vorige geslacht kan er tegen,” merkte Robert aan, die met een glimlach op het gelaat zijn zwaren gang aanving; de gang was werkelijk zwaar, vooral voor hem, die niets van wind hield, als een kat het water schuwde en als een kind de duisternis.

Maar hij zou dien gang niet behoeven te doen. Juist

toen hij voornemens was heen te gaan werd de deur geopend en trad de *Steward* binnen, wiens waardigheid door de verguld zilveren keten werd aangeduid, die hij om den hals droeg en die op zijn borst neerhing.

„Twee reizigers, Sir, die voorgeven verdwaald te zijn, vragen voor één nacht gastvrijheid,” zeide de *Steward* eenigzins gehaast, alsof hij van het onverwachte bezoek verschrokken ware.

„Zij zijn mij welkom!” hernam Sir Henry, die eerst den ridderlijken plicht der gastvrijheid betrachtte en toen aan het meer modern gevoel van voorzichtigheid toegaf door te vragen: „Hoe heten zij?”

„Het schijnt heer en dienaar te zijn. Hij, die het woord voerde, zeide zooveel vertrouwen te stellen in de ridderlijkheid van Sir Henry Digby van Hallam-Castle, dat hij, zonder zijn naam te noemen en alleen om het ongeluk, dat hem trof, van verdwaald te zijn, zich verzekerd hield door uwe Edelheid te worden toegelaten.”

„En hij heeft mij recht laten weêrvaren!” riep Sir Henry, „laat den heer boven komen en verzorg den dienaar goed in de keuken.”

Weldra werd de deur geopend; de *Steward* vatte ter zijde van den ingang post tot de gast binnentrad, waarna hij op een wenk zijns meesters vertrok.

De gast mocht een man heten van even veertig jaren, hoewel hij eigenlijk slechts even in de dertig was. Zijn gelaat, dat men eens voorzeker schoon had mogen noemen, had daarop wellicht nog kunnen bogen, indien het minder matheid uitdrukte, waartoe de fletsheid der oogen en de roode kringen, daar om heengetrokken, niet weinig bijdroegen. Hoe teêr en vrouwelijk zwak dat gelaat ook scheen, toch lag er een waas van stouthed of liever van onbeschaamdheid over heen gespreid. Het hoofd was gedekt door een dikken hairbos, zoo als Sir Henry het in stilte noemde, en dien hij met den eeretitel van pruik zou hebben betiteld, indien hij beter op

de hoogte ware geweest van hetgeen smaak en mode was aan het hof in White-hall. Een kastoren hoed, thands doorweekt van den regen, met lage bol en liggende veêr op den aan één kant opgeslagen rand, hield hij in de hand. Den druipenden mantel had hij beneden gelaten, zoodat thands een zwart laken wambuis te voorschijn kwam en een wijde broek van dezelfde stof, vastgemaakt boven de kniën, terwijl de hoge kappen der laarzen zóover reikten, dat slechts een klein gedeelte van de zwart zijden kous te zien was. Om den hals lag een eenvoudige kraag. Die kleeding mocht op Hallam-Castle vreemd schijnen; bovendien kon zij niet kostbaar heten en zou hem die haar droeg niet als een voornaam heer hebben doen beschouwen, daar het bekend was hoe hoog de weelde onder de hoogere klassen was gestegen, indien niet een ring met kostbaren juweel aan een der vingers van de linkerhand prijkte en het eerst opgevatte vermoeden weder een weinig verdwijnen deed. Maar ook de wijze waarop hij de groote zaal op Hallam-Castle binnentrad, deed hem kennen als een, die gewoon was onder voorname personen te verkeerren. Met zulk eene gemakkelijheid trad hij nader en groette hij, dat hij den gastheer zelven zich niet geheel op zijn gemak deed gevoelen.

„Had ik het reeds niet sinds lang geweten, dat de bezitter van Hallam-Castle de ridderlijkste ridder van Yorkshire was, ik zou het nu bespeurd hebben. Redenen van gewicht verplichten mij mijn naam voor het oogenblik te verzwijgen”

„En uw geheim zal geëerbiedigd worden,” haastte Sir Henry zich te zeggen.

„Noem mij slechts George.”

„Een naam die Oud-Engeland lief is.”

„En die hier past, omdat alles wat Oud-Engeland liefs heeft, hier voorzeker bij een is,” zeide Sir George in het rond ziende en de aanwezigen groetende.

„Mylady,” vervolgde hij, „nederig vraag ik verschooning, dat ik niet in voegzamer kleedij u naderen kan, maar een verdwaald reiziger.....”

Lady Digby neeg diep en andwoordde dat de gasten van haar gemaal haar welkom waren, in welk kleed zij zich ook voorstelden. Charles boog eenigzins bedremmeld, want tot dus verre had hij niemand ontmoet, die zich aldus gedroeg; voor hem was het de ontdekking van een nieuw waerelddeel.

Het gesprek werd spoedig levendig. De gast voelde zich genoopt, zoo goed mogelijk, zijne afdwaling te beschrijven en poosde even na zijne schildering van de plaats gehad hebbende misdaad.

Charles, die spoedig zijne schroomvalligheid overwonnen had en van nature en ook door zijn verkeer met landlieden en jagers eer geneigd was tot vrijmoedigheid dan tot bedeesdheid, brak thands het verhaal eensklaps af met den uitroep van: „Ze zullen een reebok gestrikt hebben.”

Het gelaat van den gast bloosde even: dat jonksken verlaagde in een oogenblik het gedreigd hebbend gevaar tot een ijdel spookbeeld en maakte hem voor zich zelve bespottelijk. „Spookt dan roode Jack en zijne bende niet in den omtrek?” vroeg hij.

„Helaas, ja! Voor den landman is hij echter zoo'n groote schrik niet,” hernam Sir Henry, „maar voor ons edelen in den omtrek, is hij een duivel. Ik geloof, dat hij nog afkomstig is van de satellieten en de beulen van den overweldiger; en de boeren hier zijn het meestal ook, of hadden het willen wezen. Als ik dien vervloekten kaerel eens machtig kon worden, zoo waar ik vrederechter ben, ik zou hem doen hangen. Ik heb de militie van het landschap al eens saamgeroepen, maar al het zoeken was vergeefs.”

„Wie weet of de schoelje zelf niet onder de militie schuilt,” merkte de gast, op een geheel anderen toon

dan hij tot dusverre aangeslagen had, aan. Het was of hij den landedelman beter begreep. Deze begon dan ook op zijn gemak te komen, en te begrijpen dat zijn gast nog meer dorst zou hebben dan hij, en zijn keel was reeds zoo droog.

„Robert!” riep hij daarom met zijne basstem tot den kapellaan, „zoek met den *Steward* eens den besten porter uit. Pak die vodden maar op,” vervolgde hij, op 's mans papieren wijzend, „die kunt ge morgen wel volkrabben. Lucy zal wel voor een goed avondeten willen zorgen.”

„Zoo het Mylady buitengewone zorgen moet veroorzaken, dan zou ik mij de oorzaak achten.....”

„De Digby's en de Morton's, Sir, rekenen alle moeiten voor een welkom geheten gast, gering,” zeide Mylady deftig en afgemeten.

„Vervloekt, wat een wijf!” prevelde de gast. Hij boog echter beleefd.

Weldra was de porter op tafel, spoedig gevolgd van het avondeten. De eikenhouten tafel werd uitgeslagen; het Smirnaasch kleed er afgenomen, en vervangen door een grof garen ammelaken, aan het hoofdeind echter door een fijn damast overdekt. Daarop werd aan den *Steward* medegedeeld dat er gegeten kon worden. Een dampende reebout en een stuk wild zwijnsvleesch met tarwebrood en grove weit werd opgedragen, terwijl, tusschen de hoofdschotels in, een keurige Hollandsche haring, geflankeerd door een echt Engelsche pudding, stond.

George werd tusschen Sir Henry en diens wederhelft in geplaatst; daar naast ging Charles zitten. Aan weerszijde der tafel bleef er toen eene plaats open, als grensscheiding tusschen meesters en dienaren. Vervolgens namen aan den eenen kant de *Steward*, aan den anderen de kapellaan plaats, naast genen de bediende van den gast, dien we nu eerst in het gelaat kunnen zien, waarbij wij echter de late kennismaking ons niet beklagen.

Er was iets terugstootends bij zijn aanblik. Of het veroorzaakt werd door het eenigzins scheel zien der oogen, of door de wel wat gedwongen en daarom overdreven beleefdheid, hetgeen de dorperheid van houding en gebaren nog meer deed uitkomen, moeten wij in twijfel laten. Zeker is het, dat zulk een dienaar niet voor den hoogen rang van den meester kon getuigen, vooral waar de laatste slechts met één bediende, die dus zijn vertrouwde moest zijn, op reis toog. Wij gelooven dat Lady Digby dergelijke gedachten bij zich voelde opkomen en haar aangezicht allengs in een minder vriendelijke plooi zette, en er reeds bij zich zelve van sprak Sir Henry tot voorzichtigheid bij het verleenen van nachtverblijf aan te sporen. • Zij zou echter niet lang in die stemming blijven.

De Kapellaan stond op een wenk van den meester op, nadat al de overige bedienden van het huis gezeten waren, en zeide het gebed volgens het ritueel der Engelsche Kerk. Vervolgens rees de gastheer, gevolgd door allen, en de kroes met schuimende porter in de hand houdende, zeide hij met zijne krachtige basstem: „Het lange leven Zijner Majesteit, de vernietiging zijner vijanden, de verwijdering van hen die hem slecht dienen, het weren van de non-konformisten, de glorie der Kerk, den bloei van het oude, vrolijke Engeland..... Leve de Koning!”

„Hij leve!” riepen allen.

„Gij kent hem, Sir Henry?” vroeg Sir George.

„Ik heb hem eens gezien. Zijne Majesteit was toen zeer voorkomend, — maar ik wijt het aan zijn dienaars, dat hij mijn rechtmatig verzoek niet inwilligde....”

„Ik heb de eer Zijne Majesteit te kennen; zou ik weten mogen welk verzoek u geweigerd werd....?”

Lady Digby werd aandachtiger, en begon naar de woorden haars buurmans te luisteren, ofschoon de *Steward* het vleesch voorsneed en rond diende, waarover

zij anders gewoon was haar scherpen blik te doen gaan.

„Kent ge Zijne Majesteit waarlijk?” vroeg Sir Digby, die werkelijk eenigen eerbied voor zijn gast begon op vatten. „Laat ik uw kroes nog eens vullen! Goede krachtige porter, he! Ofschoon uwe Edelheid, die met Zijne Majesteit bekend is, wel meestal klaret of Spaanschen wijn drinken zal.”

„Zal uwe Edelheid niet van dit zwijnbraad proeven?” vroeg Lady Digby.

„Gaarne, Mylady!”

„Ik was met den vader zijner Majesteit beter bekend,” viel Sir Henry in. „De heilige martelaar! Op den jaardag van zijn vermoorden vasten wij allen en doe ik mijn kapellaan dienst houden.....”

„Dezen, die daar zit, niet waar?” vroeg Sir George eenigzins spottend; en of Robert King de vraag hoorde of alleen door een soort van magnetische kracht haar bewust werd, hij kleurde, en wendde, terwijl zijn groote mond opgevuld was met een groot stuk reebout, het hoofd in verwarring af, waardoor hij juist den blik ontmoette van 's vreemden dienaar, Dick Wharton. Dit bracht hem nog meer in verwarring en deed hem het hoofd weder omdraaien, zoodat het recht op den romp kwam te staan, en de eigenaar, om zich zooveel mogelijk te herstellen, de hand naar zijn kroes uitstreekte en het gerstebier dat er zich in bevond, in één teug naar binnen sloeg.

Aan het hoofdeinde van de tafel was het gesprek inmiddels levendiger voortgezet.

„Ik had de eer in den slag bij Newbury naast zijne Majesteit te strijden,” vervolgde Sir Henry. „Het gevecht bleef lang onbeslist. Een troep Londensche vileynen, beurzensnijders, goochelaars en ambachtslui, waar het leger van het lange Parlement uit bestond was nog niet in den pan gehakt. Toen strekte zijne Majesteit in hare hooge genade hare hand uit, had de ge-

nade mij op den hoop muitelingen te wijzen en te zeggen, terwijl de hand zijner Majesteit mij op den schouder klopte: „Digby, dat is een jacht voor u; stel je ditmaal te vreden met de quantiteit, een anderen keer krijgt ge de qualiteit er bij! Er op in, mijn jongen! Niet waar, Lucy? Dit zeide zijne Majesteit, niet waar?” Lady Digby, die natuurlijk alleen bevestigen kon, dat haar gemaal het voorgevallene vertelde, zoo als hij het meermalen gedaan had, knikte toestemmend. „En ik riep mijn ruiters saâm, en het ging er op in met den kreet: voor God en den Koning! en ik joeg ze uit een en sabelde ze neêr. Een van de schurken gaf me nog een stoot in de ribben, voel maar, hier is nog de gleuf” en hij bracht de hand van zijn gast in zijn zijde, waar na hij vervolgde: „en toen ik terugkwam, bloedend als een reebok, toen reikte mij zijne Majesteit met eigen hand een kroes met water; zijn eigen kroes, want het wapen van Engeland stond er op. — Dát waren tijden! Maar we hebben dan toch overwonnen! De zoon zit op den troon zijns vaders.”

„Men kon dat niet voorzien,” hervatte George, „toen hij als een vagebond rondzwierf na den slag bij Worcester, vervolgd door de speurhonden van Olivier Cromwell. Ik zal het nooit vergeten, dat Karel Stuart en ik in een schoorsteen verborgen waren, terwijl de rondkoppen van Noll beneden zaten te bidden en een, als door den boozen geest aangeblazen, er van begon te spreken, om vuur aan te maken op de haardsteêplaat.”

„En waart gij daarbij?” vroeg Sir Henry. „Dan is het mij eene hooge eer u aan onzen disch te ontmoeten. — Ik hoop, dat het u beter gegaan moge zijn dan mij, en de schurkachtige gunstelingen u niet zoo als mij van den troon terug hebben gedrongen. Mijn goede Koning! Hij had wel geholpen, maar die anderen....! Hij zou Oud-Engeland wel groot en gelukkig willen maken, maar die galgenazen, die villeynige bloed-

egels beletten het en zuigen het land uit en doen ons door de Hollandsche kaasboeren op zee slaan en door de Spaansche papen bespotten en door de Fransche kleêrmakers een narrenkap aanpassen.....” Hoe krachtig Sir Henry's longen ook waren, tegen zulk eene reden waren zij niet bestand, zoodat hij eensklaps ophield en de volle kroes met porter weder leêgde.

„Mag ik u van de echt Hollandsche haring dienen?” vroeg Mylady, die den gast, welke in de laatste oogenblikken ernstig voor zich had gezien, middelerwijl eenige afleiding wilde geven.

„Met genoegen, Mylady! Waarlijk ze smaakt goed, bijna zoo goed als ze in White-hall wordt gegeten. Het is aan de Koninklijke keuken eigen om eene haringpastei te maken, zoo als ik zelfs aan het Fransche Hof nooit heb geproefd.” Bij de mededeeling, waar het in doorschemerde dat de spreker ook te Parijs geweest was, zagen de beide echtgenoten elkander aan. „Ik kan voor het oogenblik, Mylady, mijne dankbaarheid voor dit onthaal en de kennismaking niet anders bewijzen, dan door u in staat te stellen White-hall daarin op zij te streven. Ik herinner mij het recept. Ge neemt gezouten haringen en legt ze in water; ge wast ze dan tusschen de vingers en stroopt het vel dat van de visch zal loslaten er geheel af; vervolgens legt ge de haringen in een pan, en vermengt ze met fijn gestamp- te amandelen, een paar hommen, vijf of zes appelen, geraspte beschuit, suiker, wijn, rozewater en saffraan; ge moet vervolgens alles omroeren tot het beslag stijf wordt, en legt dan een kluit boter in het midden der pastei, en daarop appelen, aalbeziën, krenten, barbarissen en boter; de pan wordt dan dichtgedekt en op het vuur gezet; is het goed doorbakken, dan bedruppelt ge het met boter, verjuis en suiker.”

„Het is de klerk der Koninklijke keuken,” dacht Mylady, die, hoewel zij haar dank betuigde voor de ont-

vangen mededeeling, zich toch een weinig berispte over haar te ver gedreven gemeenzaamheid. Sir Henry vermoedde hetzelfde en gaf het niet onduidelijk te kennen, door de vraag: „Hoevele knechts zijn er 's middags wel in de keukens zijner Majesteit?”

„Ik weet dat niet juist,” was het antwoord, „ik geloof ook niet, dat het uwer aandacht waard zou wezen. Het zou voor Mylady belangrijk geweest zijn, indien zij met mij den tocht naar Lissabon had kunnen maken, om de Prinses van Braganza, onze tegenwoordig genadige Koningin, in ontvangst te nemen. Toen zij met zijne Majesteit, door een Engelsch edelman vertegenwoordigd, in den kathedraal te Lissabon werd getrouwd, verscheen zij daar met een „*guard infanta*”, waarbij de vertugadijn (1) van Mylady weinig beteekent. Het gantsche kleed was van parelkleurig fluweel, met gouddraad doorwerkt, en de kanten van den kraag waren zooveel waard als de diamanten van den diadeem. Toen zij in ons land kwam werd zij door de *life guards* zijner Majesteit ontvangen. Ik weet niet of gij ze kent, Sir Henry, in hun gepolijst stalen harnas, in hun wit laken wapenrokken met goud galon geboord, en hun hoeden met witte en roode vederen.”

Charles was ongemerkt nader geschoven. Zijne oogen schitterden en deden het nog meer, toen de vreemde een omstandig verslag gaf van den geheelen optocht en van de verschijning der Koningin in de grootsche eetzaal van White-hall. De verhaler moest ooggetuige van beiden geweest zijn. Hij moest dus meer zijn dan opperkok; maar wie was hij dan? Charles was in een geheel vreemde waereld verplaatst; hij duizelde van al die weelde, van al die grootheid, waaraan hij zou kunnen deelnemen, want hij was de zoon van Digby

(1) Veel gelijkend op onze moderne crinolines.

van Hallam-Castle. Hij werd in deze overdenkingen gestoord door de stem zijns vaders, die de onderhoorigen en zijn zoon Charles beval zich ter ruste te begeven. Toen de kapellaan, de eenige, die in de laatste oogenblikken reeds gedut had, mede opstond, wenkte Sir Henry hem echter te blijven, en toen de minderen vertrokken waren riep zijn meester, wiens gelaat gloeide, hetgeen wel eens meer plaats had na het avondeten en den avondronk, terwijl hij zich van genot de handen wreef, den trouwen *omnis homo* toe: „Gaauw, in den kelder gedoken! Ik zal met Mylord nog eens Oud-Engeland gedenken; breng me den oudsten klaret dien ge vinden kunt; en meê zult ge proeven, oude, hoor!”

„Ik gun de heeren een vrolijken nachtdronk,” zeide Lady Digby, „slechts verzoek ik Sir Henry te bedenken, dat zijn gast wel wat afgemat kan zijn van de reize. Charles!” vervolgde zij, zich tot haar zoon wendende, die het liedtjen van verlangen zocht en gaarne nog eenige oogenblikken het gezelschap van den gast had willen genieten. „Charles! ge hebt gehoord wat Sir Henry u gezegd heeft? Het is op uwen leeftijd niet goed zoo laat op te blijven.”

„Arm schaap!” prevelde de gast, terwijl hij Charles nazag, die heen ging als een slachtoffer, maar als een dat morde en rebelleerde, en niet meer zonder wrevel het gezach erkende, dat hij van kindsbeen af als het hoogste had leeren gehoorzamen. „Een gezonde knaap, waarachtig Ma'am Carwell weêrstond dien niet!”

De kapellaan slofte weldra, gevolgd van den *Steward*, eenige kruiken met klaret onder den arm dragende, naar boven. Ook hij was een slachtoffer, maar een geduldig.

„*Steward*,” zeide Sir Henry tot den hofmeester, „als we nog iets noodig hebben zullen wij je roepen. Ga ondertusschen de ronde eens doen, en zie of alles goed gesloten is. Kom aan, Sir! nu eens geproefd! Gij zijt een halve waereld doorgereisd, maar zeg me of je er-

gens beter wijn hebt gedronken. Hier, kapellaan! hier, zeg ik je, oude heilige! je lust het óók wel;" en terwijl hij schaterlachte, maar de arme Robert een diepe zucht slaakte, schonk hij hem een vollen roemer in.

"Ik geloof dat de eerwaarde heer den nektar op prijs weet te stellen," merkte Sir George tergend aan. Deze woorden vermeerderden de pijniging van den half duttenden, moeden en bevreesden kapellaan.

"Of hij! Alleen op den kansel preekt hij matigheid," hernam Sir Henry.

Dit was te veel. De groote oogen en de groote mond sperden zich wijd open, en hij zeide minder bedeesd dan hij den gantschen avond geweest was: „Wat geeft het preken op andere plaatsen, als er toch geen hoorders zijn?"

"Juist, eerwaarde heer!" zei George, „en dat is gelukkig ook voor de vrolijkheid in Engeland....."

"Maar om dat ware woord van mijn kapellaan, zullen we een vollen roemer drinken op onze Kerk, onze echte, ware Engelsche Kerk, en op den dood van papisten en puriteinen!" riep Sir Henry, die hoe langer hoe vrolijker werd.

"Van gantscher harte! Eerwaarde, stoot aan! En nu, Sir Henry, mag ik u belijden, zelden loyaler edelman ontmoet te hebben. Ik deel volkomen in uw haat jegens de rondkoppen. Toch geloof ik niet dat ze hier nog uitgeroeid zijn. In het duister ontmoette ik een man die zich Jakob Hollis noemde....."

"Wel bekend, wel bekend! Ik loer al sedert jaren op dien kaerel. Het is een verstokte puritein. Hij zat onder Cromwell in de pastorijs van het naburig dorp en werd er bij de gezegende restauratie uitgezet, met het geheele afvallige broedsel. Toch is hij in de nabijheid gebleven en vermoed ik, dat de boeren met hem bijeenkomsten houden. Robert, je moet de eerste keer de beste in de kapel er over preken. Niet zoo flauw als

anders, hoor! Maar krachtige woorden — vervloek ze, die koningsmoorders, die huilebalken...! Drink er eens op — hier je glas, man! ik wil het!”

En de kapellaan hield nog eens bij, schoon zijn kniën begonnen te knikken en zijn hoofd te duizelen.

„Bij Parlementsakte is de vervolging bevolen,” zeide George, „en Zijne Majesteit zou het u als magistraat niet goed afnemen, als de wet niet werd toegepast....”

„Ja, als Zijne Majesteit, voor den duivel! mij dan maar een vendel voetknechten zond; maar ik krijg niets. Toch is dat niet de schuld Zijner Majesteit maar wel die van zijn dienaren.... Als ik daaraan denk begint me het bloed te schuimen. Wat Cromwell aan zijn gunstelingen heeft verkocht, dat hebben zij behouden, hoewel het goed van de Digby's was. Opbrengen moeten we, meer dan ooit. Dat vervloekte schoorsteengeld! Ze komen maar in huis vallen om te tellen — een vreemdeling komt ongeroepen in het huis van een vrijen man. Bij God! het is erg; en al dat geld wordt gestolen door lage en vileynige gunstelingen....”

„Ja, gij hebt gelijk. Maar het wordt u misschien door vijanden van het hof overgebiefd. — Clarendon deed veel kwaad, maar die is weggejaagd.”

„Maar Buckingham, de grootste schoelje, is er nog. En dan die lichtekooien..... Dat Zijne Majesteit van schoone vrouwen houdt, ik begrijp dat heel goed; ik hou er ook van, in alle stilte; maar dat Zijne Majesteit, die een eigen vrouw heeft.... zie je, dat is de raad dier schurkachtige gunstelingen.”

„Goede vriend! het is laster. Ik kan het u verzekeren. Zijne Majesteit leeft wel niet als een kluizenaar of een rondkop, maar als een echt Engelschman. Wie heeft u dat alles toch verteld, Sir Henry?”

„Wel, denkt ge dat we zonder nieuws zijn? We hebben onze vrienden in het Parlement, die het heele Graafschap op de hoogte houden.”

„En als die eens logen, of zelven het niet goed wisten? Hoor eens, Sir Henry! ge zijt te loyaal om daaraan te gelooven, — ge zijt verbitterd op Clarendon, en te recht; maar laat je zoon met mij naar het hof gaan: hij kan hier toch zijn geheele leven niet blijven; ook gij hebt de wereld gezien. Ik zal hem Zijne Majesteit voorstellen en dan kan hij zelf het belang van zijn geslacht bepleiten. Nu, kameraad! wat zegt ge?”

„Daar moet ik me op bedenken. Dat heeft je een engel ingegeven.”

„Ja, der duisternis,” zeide de kapellaan met eene eenigzins dubbelslaande tong.

„Wat? wat zeg je?”

„Charles is beter hier.”

„Onder opzicht van zijn eerwaarden leermeester,” merkte George spottend aan.

„Ik kon hem dien medegeven, he!”

„Om Gods wil, neen — dat niet!” riep de kapellaan met zulk een schrik, dat de beide anderen het uitschaterden.

„Ik geloof dat zijn Eerwaarde een man naar 's Konings hart zou zijn. Alleen de matigheid prediken op den kansel!” zeide Sir George, toen hij zichzelven weder meester was.

Daar sloeg de Friesche klok, die in een naburig vertrek hing, tien slagen. De oogen van den gast glinsterden, maar de roode kringen daarom heen getrokken waren nog rooder; het gelaat van Sir Henry was purper; dat van den kapellaan teekende uitputting, ja halve bewusteloosheid. Toch had de laatste nog begrip om de slagen te tellen en bij den laatste te prevelen: „Tien!”

„Juist; en over een uur zullen het er elf zijn,” zeide Sir George. „Maar, edele gastheer! uit den mond der zuigelingen verneemt men soms de diepzinnigste waarheden. Zijn Eerwaarde herinnert mij dat het laat is voor den reiziger, die morgen vroeg weder vertrekken moet.”

„Wat? vertrekken? Dat verbied ik je. Ik moet me bedenken; ik moet Lady Digby raadplegen, die ook haar wil heeft, een wil zeg ik; wis en waarachtig een wil! Charles zal met je meê gaan, indien zij het wil. — Blijf morgen nog. Dan vier ik mijn verjaardag.... Een vrolijke dag, niet waar, kapellaan? Eerst een morgendienst, die niet lang duurt.... Holla, dut je, oude?”

De laatste vraag ging vergezeld met een duchtigen stomp in de ribben des Eerwaarden, die wakker schrikte.

„Je moogt gaan slapen, Eerwaarde! maar eerst moet ge ons uwen priesterlijken zegen geven,” zeide George.

„Hoor je niet?” vroeg Sir Henry.

Robert was opgerezen en staarde nu zijn meester dan den gast aan. Allengs verloren de oogen het fletsche en zwervende, dat zij een oogenblik te voren nog hadden; het gelaat verloor de uitdrukking van simpelheid en drukte afschuw uit: „God de Heer zal nooit vergeven... de zonde tegen den Heiligen Geest!”

George lachte. „Bravo! wat volgt er nog? Een vol-len roemer voor die woorden.... De zegen, de zegen, Eerwaarde!”

„Sir! doe mij heengaan, opdat ik niet vloeke!” smeekte Robert, de handen vouwende, maar in den toon der bede lag zóoveel kracht, dat het beiden verbaasde en Sir Henry bovendien trof.

„Ga, Robert! ga, oude! Rust wel! het was slechts kortswijl!” Hij reikte hem zijne hand toe, hetgeen Robert niet scheen op te merken, want hij nam haar niet aan. Dit ergerde den meester, waarom hij hem achterna riep: „Je hand, Robert! Ik geloof waarachtig dat jij je in je dronkenschap Bisschop denkt. — Hier, oude!” En de oude keerde terug en reikte Sir Henry zijne hand, maar met een traan in het oog. Henry zag het en zijne vrolijkheid was verdwenen. De *Steward* werd geroepen en de gast werd naar het voor hem bestemde vertrek voorgelicht.

HOOFDSTUK IV.

Dick Wharton had reeds herhaaldelijk de pruik zijns meesters uitgekamd, over den met matten belegden vloer heen en weêr geloopt en eindelijk den tip van de saaien gordijnen der vierkante bedstede opgeslagen. Hij verstoutte zich den snorkenden meester te roepen, telkens luider te roepen, tot dat deze ten laatste te kennen gaf dat hij iets hoorde. Nog een roep van zijn dienaar deed hem in zoo verre tot bewustzijn komen, dat hij het hoofd ophief en Dick met slaperige oogen aanstaarde.

„Het is tien uur. Ik moet Uwe Genade mededeelen, dat alles in dit rotnest al op de been is.”

„Loop naar den duivel.”

„Dan gaat Uwe Genade meê?”

„Nog één woord, en ik laat je doodknuppelen, prengel! Vervloekte porter!” prevelde hij, nadat hij het hoofd even opgelicht en weêr neergelegd had. „Het zijn hier wolvenmagen...”

„Die toch meest half leeg zijn, want de mijne, die nog maar een gewoon mensch toebehoort, is op lang na niet gevuld, na een ontbijt zoo als ze hier geven. Dat lange wijf, ze wordt Lady Digby genoemd, deelt de spijzen uit, en geen kruimel glipt haar door de vingers. Ik kreeg iets wat graauw was; ze heten het wit en ik kon er een glas melk bij nemen, als ik verkoos, maar liever zag zij dat ik een glas water nam. Toch hebben zij ander voeder genoeg, want op het plein zag ik in een der schuren die daar staan, tarwe leggen, en geen kleinigheid ook. De oude zag ik al uitgaan met een vreemden snoeshaan; Dirkens noemen ze hem, een

Hollandsche kikvorsch. Sir Henry schijnt beter tegen een goeden drank te kunnen dan Uwe Genade hetgeen men in White-hall wel niet zal willen gelooven. Als de waard in Springgarden (1) naar de onderwaereld duikt, zou Sir Henry geschikt voor het baantjen zijn. Maar ik geloof dat Uwe Genade weêr insnorkt."

En de bescheiden Dick had gelijk. Hij gaf de hoop op van zijn meester te doen opstaan en vervolgens te doen vertrekken, waarom hij de gordijnen maar weder liet dicht glijden. Wij hebben echter kunnen opmerken, dat het *profond negligé* des sluimerenden van het fijnste linnen was, dat de Vereenigde Provinciën invoerden en zich tegen goud lieten betalen, en dat het lijnwaad bovendien aan den hals en aan de mouwen van kostbaren kant was voorzien, terwijl bij den boord met gouddraad een hertogelijke kroon was geborduurd, waaronder het naamcijfer B. stond gestikt.

Dick vond het vervelend, om nog langer in het mufte slaapvertrek te vertoeven, en besloot daarom naar buiten te gaan, Hallam-Castle eens op te nemen, of op andere wijze zich te verzetten. Hij had geen blik over voor de beeltenissen, die aan den wand der slaapkamer hingen en die den vader en den grootvader van het tegenwoordig hoofd van het geslacht Digby moesten voorstellen; evenmin verwaardigde hij zich, den buffel-leêren kolder, het zwaard en den helm te zien, die tusschen die portretten als een trofee waren opgehangen en nog wel in het leger van Karel I door een Digby waren gedragen. Hij hief den klink van de zware deur op, trad in den met aarden bakken bevloerden gang, steeg den steilen trap af, schreed het voorhuis door, wat met eenige meerdere weelde ruitsgewijze door blaauwe en roode bakken bevloerd was, en ijldde den buitentrapp

(1) Een der oudste rendez-vous der fashionable waereld, in het midden der zeventiende eeuw.

van tufsteen af die naar den binnenhof geleidde. Hij zag alles bezig om zich heen. Hier was een knecht bezig een paar ossen te koppelen, ginds werd een kar met zakken graan beladen, verder eenige honden gevoederd, of hooi van de zolders naar de stallen gevoerd, waar hij een bulken en balken en loeien hoorde, wat hem het bestaan van ezels en koeien herinnerde. Hij trad de donkere poort door en de neergelaten valbrug over, en had toen een vrij gezicht over het weiland, waar hij gister avond langs- en op de dichte bosschen die hij toen door- gedwaald was. De rook zag hij hier en daar omhoog dwarrelen, hetgeen het aanwezig zijn van woningen deed onderstellen, en toen hij zich omkeerde had hij het gezicht op het oud Normandiesch kasteel, dat zoo geducht scheen door den dikken ringmuur, op de flanken gedekt door torens en omgeven door een breede en zeker diepe gracht. De toren, die zich het hoogste voordeed, verhief zich tusschen de leien daken van het slot zelf, en droeg op de tinnen de banier der Digby's. Maar geen wapperende vederbos werd gezien, geen geflikker van de helmen der vazallen, geen lansspits of zwaard flikkerde in de morgenzon van den schoonen Novemberdag. Duidde dit reeds niet aan dat de riddertijd was voorbijgegaan, dat, mocht de vorm ook nog bestaan, het wezen was verdwenen, de zegepraal, door den modernen geest behaald, werd vooral gepredikt door hetgeen er op het voorhof plaats had, waar alles het u toeriep, dat ook de edelman door arbeid het brood zijns bescheiden deels verdienen moest, en dit ook wilde. Dick mocht bij zijne beschouwingen niet tot zulke gevolgtrekkingen geraken, hij kwam echter tot eene, die met de onze in het naauwste verband stond.

Toen hij verder wandelde en den hoek omsloeg, zag hij een deel van den ringmuur verdwenen, en in de nabijheid dier bres eenige kanonkogels. Het wees zeker heen op den tijd van den burgeroorlog, en wellicht

had Fairfax, Ireton of Cromwell zelf dat kasteel als zoo vele andere berend. Dat de bres echter niet geboet, maar het puin was weggeruimd en men voor de open plek geene andere verdediging had noodig gekeurd dan de gracht, toonde genoegzaam, dat men, of geene belegering meer duchtte, of de middelen van tegenweer van den ouden tijd toch niet meer voldoende achtte, hetgeen Dick, in wien de oude soldaat nog niet geheel verstorven was, op dat oogenblik beaamde. Maar niet lang dacht hij hierover na, want andere voorwerpen lokten andere gedachten uit. Dicht bij de gracht, maar toch aan de buitenzijde, zag hij een houten schutting, welke des zomers voorzeker verborgen lag achter de buitenheg die er omheen was geplant, maar op dit oogenblik, nu de heg ontbladerd was, het samenlapsel van oude planken bloot gaf, waaruit die omheining was gemaakt. Aan een der vier hoeken stond een huisjen, dat, vreemd in deze tijden en in deze streek, geheel van steen was opgetrokken, en, hoe klein de raampjens ook waren, er toch verscheidene telde, zoodat er naar binnen betrekkelijk veel licht kon vallen. Naast dat huisjen was in de schutting een deur, die half open stond en los in haar hengsel hing, en in den ingang stonden twee personen, een jonge deerne en een man van een goede vijftig. Deze droeg de kleeding van den welgestelden boer ten platten lande: een beverhoed met ronde bol en breeden rand, een wambuis van grof laken en een korte broek waarvan de pijpen tot op de kniën hingen, en daar waren vastgeknoopt; een paar garen kousen, en dik gezoolde schoenen. Het hair van den boer was kort geknipt, waardoor het rond en bol gelaat nog meer uit kwam. Dat het verkeer in de lucht en de herhaalde spierbeweging de gezondheid verhoogde, en de kracht van het lichaam had doen toenemen, daarvan getuigden en gelaatskleur en lichaamsbouw. Hoewel de uitdrukking van het gelaat geene scherpzinnigheid verried en nog minder

fijnheid, gaf het van tijd tot tijd toeknippen van het eene oog terwijl hij sprak, iets slims te kennen, dat men van dat gelaat, indien de lippen zich niet bewogen, in geen en deele zou hebben verwacht. Hij was op het oogenblik dat Dick hem beschouwde, in druk gesprek, en had de eene hand in de zijde, de andere in eene der wijde broekzakken verborgen. Het mocht van zijne bedaardheid en rustigheid getuigen, dat hij zelfs bij het vertrouwelijik onderhoud geene behoefte had om de door hem gesproken woorden van gebaren te doen verzeld gaan. Dick, schoon hij het zich op dat oogenblik niet afvroeg, zou voorzeker levendiger het gesprek hebben gevoerd met zulk een meisje, als hij thands tegenover Dirk Jansz. zag staan; want het was de Hollander „die Sir Henry tot boer had gemaakt” zoo als de *Steward* of hofmeester met minachting had gezegd. Dick Wharton vond haar een zeer aardig kopjen, en vond het zelfs vreemd, dat zulk een maagdelijn in zulk een land van woestenij en ruwheid kon geboren en opgevoed zijn. Indien wij, negentiende eeuw, op zijne plaats hadden gestaan, we zouden den vorm, waarin die schoonheid, welke wij óók gehuldigd hadden, zich aan het oog voordeed, minstens vreemd hebben geheten. Indien zij zich had voorbereid op een wandeling, dan zou zij in plaats van de doek, die het licht blonde hair, naar boven opgestreken en van achter vereenigd en vastgehouden door een zilveren hairnaald, dekt, een hoogpuntigen kastoren hoed met breeden rand hebben gedragen, wat het voorkomen voorzeker iets mannelijks zou hebben gegeven, hetgeen vooral hier te bejammeren ware geweest, want het schoon van dit kind, — jong scheen zij nog — was juist echt vrouwelijik. Een *teint*, blank als zwanendons en toch gezond en doorzichtig, zoodat een zacht blosjen zich op de konen teekende; zachte blaauwe oogen en toch glanzend en flikkerend; een neusjen, dat met het zacht gewelfd voorhoofd een zuivere lijn vormde, een

mond, die onberispelijk was even als de ronding der kin, in één woord: een schoonheid, die konde wedijveren met het marmeren beeld des kunstenaars, maar bezielde, en vol uitdrukking. Wat den hals niet zou hebben doen vermoeden, zoo niet de halsdoek, geel gesteven volgens het jaren lang en in Londen reeds half vergeten gebruik, de malsche vormen en de blankheid niet verborgen had! Het geregen lijfjen was even als de rok, die niet zoo als bij de ouderwetsche dames uit den hooger stand monsterachtig wijd uit stond, van goedkoope stof en van donkere kleur.

„Vriend!” zoo klonk het met een zilveren stem, „ik bid God den Heer alle dagen, dat hij mijn vader wat meer opgeruimdheid geve. Gaf de Heer ons tranen, Hij gaf ons toch ook een lach.”

„Ja, ja, kind!” zeide de ander het hoofd schuddend, „dat denkt men zoo op uw jaren. Als de kwikstaartjens vlug en vrolijk — bij mooi weêr! Maar zijn Eerwaarde heeft dat niet altijd gehad. — Nu, je begrijpt me!” en hij knipte weder veelbeteekenend met het rechter oog.

„Ik weet het, Dirkens! O, als ik niet wist dat ons geen hair van het hoofd valt zonder den wil van onzen hemelschen Vader, ik zou vertwijfelen, ik zou kunnen haten, en mijn binnenst zoude opstaan tegen de menschen en ik zou moeten getuigen: het gedichtsel huns harten is boos. Maar neen, dat is toch zoo niet. Neen, ze zijn niet allen zoo als zij, die hem vervolgd hebben.”

„En 't nog doen zullen, als ze de kans maar schoon zien, vat je?”

„Zou Sir Henry...?”

„Dat is een goed man.”

„Of de kapellaan...?”

„Dat 's een vogelververschrikker, anders niet.”

„Maar wie dan?”

„Ja, vat je, de omstandigheden..... Zie eens, die geranium, die staat mooi, hé? welnu, als ik het raam van

de broeikas openschuif dan verkwijnt die, vat je? De omstandigheden ... maken den dief, Mary!" Mary, dus scheen zij te heten, vatte het niet volkomen en bleef hem met de blaauwe kijkers dan ook vragend aanzien. „Zou er dan werkelijk gevaar voor hem zijn?"

„Ja, wie zal dat zeggen? ... maar de wet sluit ons maar uit; en als zij 't eens ontdekten, vat je ..." hij zag behoedzaam rond en bemerkte Dick, die den bast van een eikenboom in de nabijheid zeer opmerkzaam scheen te bezichtigen, maar eigenlijk zich niet verzadigen kon aan de beschouwing van „het snoeperig bekjen," en de ooren sperde bij den „zalvenden puriteinschen onzin" en bij de vrees voor iets wat zeer geheimzinnig behandeld en niet duidelijk aangewezen werd. Dirk Jansz. bleef Dick een oogenblik bedaard aanzien, keerde toen zeer kalm zich weder tot Mary en eindigde heel onnoozel het gesprek zoo als het voor een half uur begonnen was: „zoo als gezegd is, ik kom bij vader of stuur hem mijn oudsten kleuter, die het even zoo goed kan als ik. De knollen zijn goed gezaaid, en moeten goed opkomen. — Dag, kind, zeide hij haastig, toen hij Dick nader zag treden, en op ruwen toon voerde hij dezen toe, terwijl hij met de hand op een bord wees, dat bij de deur aan de schutting hing vastgespijkerd: „Wacht je voor den hond!"

Dick stoorde zich weinig aan die vermaning, loende sterk met het eene oog toen hij den lagen boer even met een blik verwaardigde, en trad Mary, die heen wilde gaan, in den weg. „Een oogenblik, lief kind!"

„Het is hier een eigen erf, man!" zeide Dirk Jansz.

„Ik ben te gast op ... dit kasteel," voegde hij er smadelijk glimlachend bij.

„Sinds kort Mijn heer!" vroeg Mary, die in het onzekere verkeerde hoe zij hem eigenlijk noemen zou en alleen door hare vrees om iemand te kunnen kwetsen, genoopt werd hem dien titel te geven.

„Ja sinds gister avond!”

„Dan zijt ge niet alleen gekomen, maar met nog iemand.”

„Waarachtig, als ge minder lief er uitzaagt, zou ik gelooven dat je een heks waart; nu houd ik u voor een fee.”

„Mary!” zei Dirk Jansz. „ik zal je een eind brengen, of liever, ik ga nu bij je vader doen, wat ik hem beloofd heb. Ik ga meê, vat je.”

„Blijf maar gerust aan het graven en wroeten, mol!” zeide Dick smadelijk. „Ik zal de fee wel te huis brengen ten minste als zij in het ondermaansche verblijf houdt.”

„Ja, vliegen kunt ge geloof ik niet,” zeide Dirk, een spade opnemend en op den schouder leggend.

„Ik dacht dat gij alleen begrip hadt van kruipen,” riep Dick toornig uit. De ander volgde het voorbeeld niet, maar bleef uiterst kalm, en stelde Mary gerust die hem angstig begon aan te zien. „Hou je maar kalm, kind! brandnetels zijn het, onkruid; alleen als je ze aanraakt branden ze; vat je!”

„Wat bedoelt ge, lompert!” bulderde Dick, die uitdaggend op den ouden toetrad.

Mary vermande zich en trad een stap vooruit. „Mijnheer!” zeide zij, „als gij een gast zijt op het kasteel dan... dan moeten de vrienden van den gastheer ook de uwe wezen. Deze man is de vriend van Sir Henry.”

„Ik vergeef het hem dan,” hernam Dick, die inzag veel te ver te zijn gegaan, en verheugd was zoo roemvol nog terug te kunnen keeren. „Maar laat hij zich niet mengen in het gesprek dat anderen voeren. Om terug te komen op uwe alwetendheid, mijn kind! Ik zou haast zeggen hoe kan het u bekend zijn, dat ik met nog iemand gisteren avond hier ben aangekomen? Het was stikdonker in den omtrek en men had zelfs u niet kunnen zien, ofschoon men daarvoor nog al moeite zou willen doen.”

„Mijn vader was de vreemde die, u den weg naar het kasteel heeft gewezen,” merkte Mary hoe langer hoe beschroomder aan.

„Ja, ja, in het donker zijn alle katten graauw,” mompelde Dirk Jansz, „dat is voor sommigen gelukkig ook,” en een blik schuins op Dick geworpen gaf het adres aan die woorden.

„Dom uilskuiken, als je wist tot wien je spraakt, dan zou je op je kniën vallen en vergiffenis vragen...

„Om Gods wil, heer! geen twist... Goede Dirkens, ga gij maar in den tuin... Mijnheer wil mij naar huis brengen, ga gij maar naar binnen!” Hoe bevreesd zij ook ware, om met dien ruwen vreemdeling alleen te zijn, zij verkoos dat boven een mishandeling waaraan de andere zich blootstelde bij langer verwijl. Deze begreep het echter anders en schudde even met het hoofd, terwijl hij met het oog knippend zeide: „Geen nood, geen nood!”

Maar degeen die het veld dacht te behouden, moest het juist het eerst, en niet met zeer veel glorie verlaten. Men hoorde haastig iemand naderen; het bleek Charles te zijn, die reeds in de verte Dick wenkte om bij hem te komen, hetgeen deze echter besloot zoo lang mogelijk uit te stellen. Charles moest dus tot hem komen en begon, na Mary en Dirk Jansz even gegroet te hebben, met eenigen wrevel en op bevelenden toon Dick te vertellen, dat „zijn meester” reeds herhaalde malen naar hem gevraagd had en zeer vertoornd was over zijn wegblijven. „Ik zou je dus raden spoedig terug te gaan en Sir George in het kleeden behulpzaam te zijn.”

Dieper vernedering na onbescheidene aanmatiging kon wel niet worden aangedaan. Het scheen echter Dick niet te treffen, die na eene buiging, welke hoofsch moest heten, voor Mary zich omkeerde en langzaam, ten minste zoo lang de anderen hem zien konden, heen ging.

„Dat wil ook een pond sterling zijn en is nog niet eens een penny,” zeide Dirk, waarna hij met een enkel woord het gedrag van den onbeschaamden vertelde.

Wat deed echter Mary? Zij had bij de verschijning van den jonker een kreet van blijdschap niet kunnen onderdrukken, maar stond nu meer verlegen en beschaamd dan straks, hoe vrolijk en vriendelijk ook de begroeting van Charles was, die hare hand nam en met zoo veel belangstelling naar hare gezondheid en die haars vaders vroeg.

„Vader is wel, Sir! en ik ook.”

„Wat duivel! waarom zoo deftig? Ben ik de oude Charles niet meer? Heb ik iets gedaan wat in uw oog niet goed is? Zeg het mij ronduit, Mary! Och, zeg het mij!

„Goê dag, kinderen!’ viel Dirk Jansz in, die met een in den moestuin achter zijne broeibakken verdween. Mary wilde hem nog terugroepen maar het was te laat.

„Kom aan, Mary! vertel me nu eens, wat ge tegen mij hebt. Het is niet goed, dat ge op een Novemberdag zoo lang stil staat... Zijt ge op weg gegaan om Dirkens te spreken, en keert ge nu terug, dan breng ik u thuis.”

„Maar, jonker... Charles,” verbeterde zij, „ik kan den weg waarlijk wel alleen vinden...”

„Ge zijt boos op mij; vroeger stondt ge 't mij altijd toe. Gij zijt veranderd, ik niet.”

„Neen, neen, dat ben ik niet.... Maar... is de omgang met mij wel die, dien ge zoeken moest?” vroeg zij met neergeslagen oogen naast hem voortwandeland. „De zoon van Sir Henry en de dochter van een landbouwer... van een armen landbouwer...”

Charles zag haar aan, lang en strak aan. „Dat mag zoo zijn,” zeide hij, na eenige oogenblikken peinzens. „Misschien is er veel onderscheid tusschen een jonker, die nog een kind zou zijn onder het toezicht van Sir Henry en Lady Digby...

de broeikas openschuif dan verkwijnt die, vat je? De omstandigheden... maken den dief, Mary!" Mary, dus scheen zij te heten, vatte het niet volkomen en bleef hem met de blaauwe kijkers dan ook vragend aanzien. „Zou er dan werkelijk gevaar voor hem zijn?"

„Ja, wie zal dat zeggen?... maar de wet sluit ons maar uit; en als zij 't eens ontdekten, vat je..." hij zag behoedzaam rond en bemerkte Dick, die den bast van een eikenboom in de nabijheid zeer opmerkzaam scheen te bezichtigen, maar eigenlijk zich niet verzadigen kon aan de beschouwing van „het snoeperig bekjen," en de ooren sperde bij den „zalvenden puriteinschen onzin" en bij de vrees voor iets wat zeer geheimzinnig behandeld en niet duidelijk aangewezen werd. Dirk Jansz. bleef Dick een oogenblik bedaard aanzien, keerde toen zeer kalm zich weder tot Mary en eindigde heel onnoozel het gesprek..... zoo als het voor een half uur begonnen was: „zoo als gezegd is, ik kom bij vader of stuur hem mijn oudsten kleuter, die het even zoo goed kan als ik. De knollen zijn goed gezaaid, en moeten goed opkomen. — Dag, kind, zeide hij haastig, toen hij Dick nader zag treden, en op ruwen toon voerde hij dezen toe, terwijl hij met de hand op een bord wees, dat bij de deur aan de schutting hing vastgespijkerd: „Wacht je voor den hond!"

Dick stoorde zich weinig aan die vermaning, loende sterk met het eene oog toen hij den lagen boer even met een blik verwaardigde, en trad Mary, die heen wilde gaan, in den weg. „Een oogenblik, lief kind!"

„Het is hier een eigen erf, man!" zeide Dirk Jansz.

„Ik ben te gast op... dit kasteel," voegde hij er smadelijk glimlachend bij.

„Sinds kort..... Mijn..... heer!" vroeg Mary, die in het onzekere verkeerde hoe zij hem eigenlijk noemen zou en alleen door hare vrees om iemand te kunnen kwetsen, genoopt werd hem dien titel te geven.

„Ja sinds gister avond!”

„Dan zijt ge niet alleen gekomen, maar met nog iemand.”

„Waarachtig, als ge minder lief er uitzaagt, zou ik gelooven dat je een heks waart; nu houd ik u voor een fee.”

„Mary!” zei Dirk Jansz. „ik zal je een eind brengen, of liever, ik ga nu bij je vader doen, wat ik hem beloofd heb. Ik ga meê, vat je.”

„Blijf maar gerust aan het graven en wroeten, mol!” zeide Dick smadelijk. „Ik zal de fee wel te huis brengen ten minste als zij in het ondermaansche verblijf houdt.”

„Ja, vliegen kunt ge geloof ik niet,” zeide Dirk, een spade opnemend en op den schouder leggend.

„Ik dacht dat gij alleen begrip hadt van kruipen,” riep Dick toornig uit. De ander volgde het voorbeeld niet, maar bleef uiterst kalm, en stelde Mary gerust die hem angstig begon aan te zien. „Hou je maar kalm, kind! brandnetels zijn het, onkruid; alleen als je ze aanraakt branden ze; vat je!”

„Wat bedoelt ge, lompert!” bulderde Dick, die uitdaggend op den ouden toetrad.

Mary vermande zich en trad een stap vooruit. „Mijnheer!” zeide zij, „als gij een gast zijt op het kasteel dan... dan moeten de vrienden van den gastheer ook de uwe wezen. Deze man is de vriend van Sir Henry.”

„Ik vergeef het hem dan,” hernam Dick, die inzag veel te ver te zijn gegaan, en verheugd was zoo roemvol nog terug te kunnen keeren. „Maar laat hij zich niet mengen in het gesprek dat anderen voeren. Om terug te komen op uwe alwetendheid, mijn kind! Ik zou haast zeggen hoe kan het u bekend zijn, dat ik met nog iemand gisteren avond hier ben aangekomen? Het was stikdonker in den omtrek en men had zelfs u niet kunnen zien, ofschoon men daarvoor nog al moeite zou willen doen.”

„Mijn vader was de vreemde die, u den weg naar het kasteel heeft gewezen,” merkte Mary hoe langer hoe beschroomder aan.

„Ja, ja, in het donker zijn alle katten graauw,” mompelde Dirk Jansz, „dat is voor sommigen gelukkig ook,” en een blik schuins op Dick geworpen gaf het adres aan die woorden.

„Dom uilskuiken, als je wist tot wien je spraakt, dan zou je op je kniën vallen en vergiffenis vragen...”

„Om Gods wil, heer! geen twist... Goede Dirkens, ga gij maar in den tuin... Mijnheer wil mij naar huis brengen, ga gij maar naar binnen!” Hoe bevreesd zij ook ware, om met dien ruwen vreemdeling alleen te zijn, zij verkoos dat boven een mishandeling waaraan de andere zich blootstelde bij langer verwijl. Deze begreep het echter anders en schudde even met het hoofd, terwijl hij met het oog knippend zeide: „Geen nood, geen nood!”

Maar degeen die het veld dacht te behouden, moest het juist het eerst, en niet met zeer veel glorie verlaten. Men hoorde haastig iemand naderen; het bleek Charles te zijn, die reeds in de verte Dick wenkte om bij hem te komen, hetgeen deze echter besloot zoo lang mogelijk uit te stellen. Charles moest dus tot hem komen en begon, na Mary en Dirk Jansz even gegroet te hebben, met eenigen wrevel en op bevelenden toon Dick te vertellen, dat „zijn meester” reeds herhaalde malen naar hem gevraagd had en zeer vertoornd was over zijn wegblijven. „Ik zou je dus raden spoedig terug te gaan en Sir George in het kleeden behulpzaam te zijn.”

Dieper vernedering na onbescheidene aanmatiging kon wel niet worden aangedaan. Het scheen echter Dick niet te treffen, die na eene buiging, welke hoofsch moest heten, voor Mary zich omkeerde en langzaam, ten minste zoo lang de anderen hem zien konden, heenging.

„Dat wil ook een pond sterling zijn en is nog niet eens een penny,” zeide Dirk, waarna hij met een enkel woord het gedrag van den onbeschaamden vertelde.

Wat deed echter Mary? Zij had bij de verschijning van den jonker een kreet van blijdschap niet kunnen onderdrukken, maar stond nu meer verlegen en beschaamd dan straks, hoe vrolijk en vriendelijk ook de begroeting van Charles was, die hare hand nam en met zoo veel belangstelling naar hare gezondheid en die haars vaders vroeg.

„Vader is wel, Sir! en ik ook.”

„Wat duivel! waarom zoo deftig? Ben ik de oude Charles niet meer? Heb ik iets gedaan wat in uw oog niet goed is? Zeg het mij ronduit, Mary! Och, zeg het mij!

„Goê dag, kinderen!” viel Dirk Jansz in, die met een in den moestuin achter zijne broeibakken verdween. Mary wilde hem nog terugroepen maar het was te laat.

„Kom aan, Mary! vertel me nu eens, wat ge tegen mij hebt. Het is niet goed, dat ge op een Novemberdag zoo lang stil staat... Zijt ge op weg gegaan om Dirkens te spreken, en keert ge nu terug, dan breng ik u thuis.”

„Maar, jonker... Charles,” verbeterde zij, „ik kan den weg waarlijk wel alleen vinden...”

„Ge zijt boos op mij; vroeger stondt ge 't mij altijd toe. Gij zijt veranderd, ik niet.”

„Neen, neen, dat ben ik niet.... Maar... is de omgang met mij wel die, dien ge zoeken moest?” vroeg zij met neergeslagen oogen naast hem voortwandeland. „De zoon van Sir Henry en de dochter van een landbouwer... van een armen landbouwer...”

Charles zag haar aan, lang en strak aan. „Dat mag zoo zijn,” zeide hij, na eenige oogenblikken peinzens. „Misschien is er veel onderscheid tusschen een jonker, die nog een kind zou zijn onder het toezicht van Sir Henry en Lady Digby...

„Charles, uwe ouders! heb er eerbied voor.”

„Eerbied? Dien heb ik in de hoogste mate; misschien wel te veel, misschien wel zóoveel, dat de liefde geen plaats meer kan vinden. Als ik u niet gekend had, wat zou ik dan zijn? In manieren een stalknecht, in kennis een koemeid, in gehoorzaamheid een lijfeigene van de oude tijden... Wien heb ik hier aan wie ik mijn hart eens kan uitstorten dan u; wie kan ik klagen dat Lady Digby mij vrees inboezemt en Robert King minachting, dan aan u alleen? En dit alles zou voorbij moeten zijn, omdat er zulk een onderscheid is tusschen een dommen landjonker en een meisje dat meer weet dan alle kapellaans en bisschoppen saâm.” Charles was warm geworden; toch was hij meer weemoedig dan treurig gestemd, want de tranen parelden in zijn oogen.

Mary, die begonnen was zich van hem verwijderd te houden, trad hem op zijde en boog haar hoofd naar het zijne en zag hem schalk lachend in de oogen, zoo als vroeger, hetgeen ook thands de oude invloed uitoefende en den storm in zijn binnenste aan band leî.

„Als al hetgeen ge daar verteldet werkelijk waar was, dan zou het immers niet goed zijn dat ik langer zulk een macht over u bleef behouden... een macht, Charles, die dan toch niet zoo heilrijk gewerkt heeft, daar ik er nog niet in mocht slagen, de vrees van een kind voor zijn moeder in liefde te doen verkeeren....

„O, gij kent haar niet, Mary! Ik geloof, dat zij goed is, dat zij Sir Henry innig vereert, en mij ook... als Charles Digby van Hallam-Castle; maar ik wilde alleen als Charles geliefd worden... en dat doet gij, en daarom heb ik ook u lief en doet een woord van u, Mary, meer dan de scherpste kastijding van Lady Digby, die mij tot opstand dwingt, zoo als gister avond toen ze me nog als een jongen strafte, als een jongen...

„Ge zijt dan ook nog geen groote heer!” hernam

Mary schertsend. „Hoe gij, jongens! toch oordeelen kunt! Het is dunkt mij zoo zalig, den kinderlijken leeftijd verlengd te zien, te steunen op anderen, te steunen op vader en moeder. De tijd dat men op eigen voeten alleen moet voortwandelen komt zoo spoedig, bij menigeen te spoedig, Charles!”

Zij was luchtig begonnen en eindigde zoo ernstig.

„Daarvoor zijt gij ook van het schoone maar zwakke geslacht!” riep Charles, in zijn gewone vrolijke stemming terug gebracht, uit. „Gij hebt een steun noodig; maar, ziet ge, wij willen op ons zelve staan en door eigen oogen zien wat de waereld geeft. Wat heb ik daarvan nog gezien? Hallam-Castle, en op een grooten feestdag eens naar Leeds! En ik word vier en twintig jaar! Anderen van mijn leeftijd hebben al een huishouden, een eigen vrouwtjen. ...

„Welnu, hebt ge al een keuze gedaan?” vroeg Mary schalks, door de goede luim van Charles mede opgewekt.

„Waarom zou mijn speelnoot mijn vrouwtjen niet kunnen zijn?” vroeg Charles haar schertsend aanziende. Zij kleurde en sloeg de oogen neer. Toen hij voortging, ongedwongen in het rond ziende en hier een dooden tak afbrekende, ginds een nog groenen knakkend, zag zij hem ter sluiks aan, maar de uitdrukking van haar gelaat was geheel veranderd: de vrolijkheid was verdwenen en een mat bleek had den blos van zoo even vervangen.

„Begrijp eens dat we beiden dan naar Londen konden gaan,” voer Charles voort. „Naar Londen! Het moet een stad zijn zoo groot als de geheele landstreek tusschen Leeds en York. Het moet er wemelen van menschen en rijtuigen. En dan konden we in White-hall zijne Majesteit onze hulde gaan betuigen...! en zijne Majesteit zou ons welkom heten, want het huis Stuart heeft groote verplichting aan het huis Digby! We zouden ge-

maskerde bals bijwonen en zinnespelen, ik in het gevolg zijner Majesteit, gij in dat der Koningin! Maar dat is waar ook.... gij zoudt geene kwartieren op het familie-wapen kunnen aantonen, ja zelfs geen wapen.... Nu, de naam van Digby verborg den uwen, en onze kwartieren hebben geene vermeerdering noodig."

Mary hield altijd nog het hoofd op haar borst gebogen; het was of zij niet hoorde wat de jonker zeide; toch hoorde zij het maar al te goed en zij begreep de woorden nog beter dan hij die ze sprak.

"Mary! waar zwerft ge toch met uwe gedachten heen!" riep hij eindelijk wat ongeduldig uit. „Bevalt u dat tafereeltjen niet? Ge zoudt toch niet liever hier willen blijven? Hier, te midden van de boeren, onder toezicht van vader en moeder, aan den leiband van den ouderdom; voor arbeid: zaaien en maaien; voor uitspanning: de vossenjacht, de zalmvisscherij en vooral den drabbigen porter waar ge u stramme beenen en een draaiend hoofd aan drinkt. Daar ginder is het beter, Mary! Daar laat men den porter voor het gemeen; daar drinkt men geurige Fransche en Duitsche wijnen...."

"Hoe weet gij dat alles toch?"

"Gij weet immers dat wij gisteravond laat nog een gast hebben gekregen. Ik dacht eerst dat het een gemeene kwant was, maar later merkten wij allen, dat het iemand moest zijn die in White-hall zelfs zeer goed te huis is. Wij gelooven, dat het een zeer hooge persoon is, die door Zijne Majesteit is gezonden, om in den omtrek de stemming van den adel te komen opnemen, betreffende het schoorsteengeld, hetgeen vader wel van de vaderlijke zorg Zijner Majesteit verwachtte. En dan Mary!" voegde Charles er geheimzinnig aan toe, „gelooft vader ook, dat Zijne Majesteit, nu de Kanselier is weggejaagd die ons geslacht vijandig was, ons onze goederen terug wil geven; en als dat gebeurt, behooren wij tot de rijkste edelen van Engeland."

„Wat zoudt ge u gelukkig gevoelen!” merkte Mary, met gesmoorde stem aan, hoewel zij er bij poogde te glimlachen.

„En om dat spoedig te doen gebeuren, heeft de vreemdeling er van gesproken, mij naar Londen mede te nemen en aan Zijne Majesteit voor te stellen.”

„Gij zoudt naar Londen gaan? Gij?”

„Waarom bevreemdt u dat, Mary?” vroeg Charles eenigzins gebelgd. „Zijt ge bevreesd, dat ik verdwalen zal? Maar ik ga niet alleen, want Sir George — zoo laat de vreemde zich voor het oogenblik noemen — gaat met mij.”

„Dus die vreemde heeft nog niet eens zijn waren naam genoemd, en Sir Henry en Lady Digby vertrouwen hem hun eenig kind!”

„Er zijn onbedriegelijke kenteekenen, waaraan men den edelman herkent, zegt vader,” hernam Charles, wel wat in drift. „En bovendien, ik ben toch geen kind meer, Mary!” zoo besloot hij zachter, „ik zou al een zeer slecht gebruik van uwe lessen hebben gemaakt, als ik nog altijd een voogd behoefde.”

„Vergeef mij, Sir! het was niet dús gemeend!” hernam Mary, die in de laatste woorden een scherp verwijt meende te hooren; zij was in een gemoedstoestand om zulk een verwijt in elk woord van Charles' lippen te verwachten; en toch, de goede jongen was er verre van en bleef zijn speelnoot nog als vroeger beschouwen. Daarom stond hij bij de laatste woorden zijner gezellinne stil, en riep hij half bedroefd en half gebelgd uit:

„Mary, ik begrijp u niet langer. Waarmeê kan ik u beleedigd hebben?”

„Nergens, nergens meê, Charles! Och ik begrijp mij zelve niet. Toch, Charles! toch bid ik u, ga niet naar Londen.”

„En waarom niet? straks hebt ge er zelfs over gesproken, dat we elkander niet meer moesten zien. —

Dat zou immers niet gaan zoo lang gij en ik hier blijven. Van kindsbeen af zijn we bij en met elkander geweest, en we zouden nu elkaâr ontwijken. Het is een gewoonte, het is een natuur geworden."

"Ja, juist, het is alleen een gewoonte," prevelde Mary.

"Waarom wilt ge dan dat ik hier blijf?"

"Niet omdat ik zelfzuchtig genoeg zoude zijn, om u hier te houden uit gewoonte, Charles! Ik heb straks van scheiding gesproken, en ze was mij ernst. Gij hebt er niet van willen hooren; gij hebt mij als uwe speelnoot noodig verklaard, en ge wist op dat oogenblik reeds, dat ge naar Londen zoudt gaan. Waarom deedt ge dat? waarom veinsdet gij?"

"Ik veinsde niet Gij hebt een wijze van voorstellen, die mij haast zou doen gelooven wat gij gelooft, en toch is het zoo niet. Ik herhaal, dat gij hier de eenige zijt aan wie ik mij kan uitstorten ... gij zijt mij lief, Mary!"

"Charles, Charles! ... Neen, ik weet het, gij bedoelt niet mij verdriet aan te doen."

"Ik begrijp u waarachtig niet," riep Charles thands waarlijk verschrokken uit. „Verklaar u toch. Mag ik u dan niet liefhebben? En gij hebt het mij zelve zoo dikwijls gevraagd. Maar dat is jaren geleden: in de laatste tijden hebt ge dat niet meer gedaan."

Mary greep zijn arm hartstochtelijk vast. „Charles!" fluisterde zij, „begrijpt ge niet, dat het onkiesch zoude zijn, indien ik wenschte dat ge om mijnentwille hier bleeft ... en gij ... doet onderstellen dát ik het wensch. Maar geen woord meer daarover! Ik kan mij voorstellen dat ge naar eene verandering haakt. Voor iemant zoo als gij moet het leven hier eentonig zijn. Gij moet de waereld zien en uw hart leeren kennen...."

Zij hield op, en Charles, die gereed stond te andwoorden, dat hij haar nog nooit zoo droevig had gezien, terwijl hij zoo vrolijk gestemd was, bleven de woorden aan de lip-

pen kleven. Bij het omslaan van de bocht die de weg daar maakte, reden hem twee ruiters te gemoet, in wie Charles zijn vader en diens gast herkende. Beiden hielden de wandelenden staande. „Charles!” riep Sir Henry hem toe. „Ge loopt daar je tijd te verpraten en op het kasteel is zoo veel te doen. De kapellaan is alleen bezig om den vogel op te zetten, en hij zucht er onder als een barijsche merrie voor den ploeg. Ga wat helpen!”

Charles knikte toestemmend: hij hoorde maar half naar zijn vader, want het hoofd was naar Sir George gewend, wiens gemakkelijke in den zadel hij bewonderde. Had hij daarvoor oog of oor gehad, hij zou nog meer de bevallige manieren hebben gehuldigd, de aangename losheid waarmee de gast een gesprek met Mary had aangeknoopt, met Mary, die óók overheerscht scheen door den vreemde, en op diens vele en velerlei woorden slechts weinig en dan nog zoo onbeduidend andwoordde — zij, die anders voor één verstandig woord er dadelijk twee terug gaf — dat het Charles voor haar leed deed en hij zich voor haar schaamde

„Sir Henry wil, met al wie hem genegen zijn, zijn verjaardag vieren,” zeide Sir George, „en allen rondom zich vereenigen Ik hoor dat er een prijskamp zal plaats hebben. Als uwe hand den overwinnaar zal kroonen, dan zullen er velen zijn, die het onmogelijke zullen beproeven”

„Ik weet niet, of ik zal kunnen,” klonk het andwoord bedeesd.

„Wij rekenen er bepaald op, Mary!” riep Sir Henry uit, terwijl hij zijn ros de sporen gaf en wegreed. Hij zag nog eens om en wenkte Charles naar het kasteel; Mary nam dan ook haastig afscheid van hem. Hij sloeg links en zij rechts af, in welke richting zij weldra het uit hout en leem opgetrokken huisjen zag liggen waarin haar vader en zij woonden.

„Woont zij op een kasteel in de nabijheid?” vroeg George aan Sir Henry.

„Wie? Dat kind! Ha, ha, ha! Een kasteel! Zij woont bij ongeluk in een hut.”

„Misschien is dat wel niet een ongeluk voor haar,” merkte George aan, terwijl hij nog eens omkeek. „Hoe heet ze dan?”

„Mary Hollis. De dochter van den halstarrigsten rondkop hier uit den omtrek.

„Mary Hollis! waarachtig, Sir! ze lijkt de kuische Diana wel met den gordel van Venus.”

HOOFDSTUK VI.

Mary trad binnen en vond er de goede moeder Anne bezig om het noodige voor het middageten klaar te maken. De oude was zeer ijverig geweest; zij had den steenen vloer met versch zand bestrooid, de vierkante tafel van greenen hout geschuurd, en de stoel met matten zitting, die voor den meester des huizes bestemd was, vlak bij den schoorsteen neergezet. Over het vuur hing een soort van koolsoep te bobbelen, waarbij van tijd tot tijd een stuk spek op de oppervlakte verscheen.

„Mary, kind! wat zijt ge lang uit geweest!” zeide Anne.

„Ik zal mijn schade inhalen, moeder!” andwoordde zij, en zij nam een kroes van de kast, vulde die met gerstebier, en repte zich in het ander daaraan grenzend kamertjen, om den drank aan haar vader te brengen, dien zij dacht daar binnen te zijn. Zij vergiste zich en toch keerde zij niet terug naar het vertrek waar de oude Anne haar wachtte! Door het vensterken dat open stond zag zij naar buiten, over de akkers en boschaadjes heen, in het verschiet, waar de

toren van Hallam-Castle zich verhief. Zij peinsde, zij staarde, en de gedachten die in haar binnenst oprezen waren pijnlijk. Een wolk van droefheid voer over het albasten voorhoofd heen; eene uitdrukking van weemoed lag er op het rein gelaat gespreid. Zij dacht misschien op dit oogenblik aan de blijde doorleefde dagen; ja blijde waren zij, want toen was haar veroorloofd geweest wat haar nu door de stemme in haar binnenste verboden, en door eene andere in datzelfde binnenste zoo dikwijls geboden werd. Sinds haar vader uit het zuiden heengetrokken, zich hier neder zette, met haar, als kind van ruim twaalf jaren, en met de oude Anne, de weduwe van een broeder in den geloove door een vonnis van de Sterrekamer onder Karel I gemarteld en aan de gevolgen daarvan overleden, had zij met Charles gespeeld en gedarteld. Sir Henry, die geen tijd had aan de opvoeding van zijn zoon te denken, maar deze geheel aan den kapellaan overliet, had geen hinderpaal opgeworpen, en Jakob, die zijn eenige liefhad als den appel zijner oogen, ja lief, zoo als hij niets en niemand op aarde had, waagde het niet de spelen te storen die voor zijn Mary zulk een groot genoegen waren. Daarbij zag hij, dat zijn kind den jonker leidde en bestuurde, zoo als een oudere zuster het den broeder vermag. En hij had juist gezien. Tusschen die beiden ontstond een vriendschap, waarbij dezelfde verhouding als broeder en zuster bleef bestaan. Maar voor het harte der vrouw is de vriendschap gevaarlijker dan voor dat van den man, en het bleek dat Jakob dit niet had vermoed. Juist dat zich vertrouwelijk leunen, die openbaring van zijne geheimste aandoeningen en gevoelens aan haar, deed in haar binnenste een gevoel ontstaan, dat zij niet wederkeerig aan hem vermocht te openbaren, dat zij zichzelve schier niet waagde te bekennen. Zij was een wezen rijker begaafd dan hij; zij had zelfsbewustzijn, waar hij bijkans nog niet meer dan bewustzijn had; zij had reeds

de kracht, om gevoelens te onderdrukken en zich plichten op te leggen; hij daarentegen had niets te verbergen en had slechts te klagen over de zwaarte der lasten, die anderen, vooral zijne ouders, hem oplegden. Ware zij niet altijd de gids geweest aan wier leiding hij zich overgaf, ware zij niet de vertrouwde geweest, die meer had aan te hooren en te raden dan zelve te spreken en te openbaren, zij zou het geheim dat in het diepste diep haars harten school niet verborgen hebben kunnen houden; hadde zij minder fijn vrouwelijk gevoeld, zij zou wellicht nog niet hebben geweten, dat zij beminde, en niet... bemind werd! O, de smarte van dat gebroken hart was groot. Zij beminde hem zoo innig en zij moest hem ontwijken, want, zij wist het, de klove die den stamhouder van Digby van Hallam-Castle, van de dochter des armen Hollis scheidde, was diep en breed, was niet te dempen. Soms was het haar of het nog zalig zoude zijn, bij de scheiding, die noodzakelijk was, te weten dat zij bemind werd, en scheen het haar nog de grootste smarte, dat hij slechts een broeder van haar konde zijn. Soms weder wilde zij het zichzelve diets maken, dat haar genegenheid voor hem altijd nog een zusterlijke was, maar zoodra hij verscheen, zoodra zij zijn stem hoorde, zich in zijn oog spiegelde, ging haar waan voorbij. Nimmer was het haar zoo gegaan als dezen ochtend. De meest tegenstrijdige aandoeningen hadden haar bestormd. Zij had voor het eerst van scheiding gesproken en de noodzakelijkheid daarvan niet zóo betoogd, als zij anders eene waarheid verdedigde; want zij kon de werkelijke oorzaak van haar begeerte niet bekennen, ja het was eigenlijk hare begeerte ook niet. En dan... zij had duidelijker dan ooit in dat harte gelezen! Charles hield van haar om zichzelve. Het was hem behoefte uit gewoonte geworden, om met haar te verkeerren; overal elders verveelde hij zich; bij allen vond hij tegenstand, waar de levenslust

van den jongeling zich gelden deed ; overal waar hij zich voelde in de kracht der jeugd , en dartelde als het veulen dat zijn krachten beproeft , werd er aan uitspatting gedacht, die te keer moest worden gegaan , werd er gehoorzaamheid gepredikt aan de machten buiten hem. Slechts bij haar , bij Mary Hollis , voelde hij zich vrij ; aan haar deelde hij meê wat hij anderen verzwijgen moest , maar nooit had hij behoefte om ook haar te hooren , of kwam het in hem op , dat er bij haar behoefte kon bestaan , om zich óók mede te deelen. Zij , de meerdere in kennis , de gids die hem leidde , bloosde bij zoo menigen blik van zijn argeloos oog , moest het hoofd afwenden bij zoo menige vraag van zijne lippen , was zoo schuchter , terwijl hij onbeschroomd iedere zijner neigingen beleed en zoo vaak haar zijn vrouwtjen noemde even lachend , even luchtig , als sprak hij over zijn hit of het nieuwe Barbarijsche paard , dat zijn vader voor hem te York eerstdaags zoude koopen. Neen , hij beminde niet ; hij wist zelfs niet wat dat was. Mary daarentegen kende er nu reeds niet alleen de angsten van , maar ook de zelfverloochening. Zij had zich voorgenomen hem te ontwijken ; dat haar dat ernst was , weten we ; of zij haar voor-nemen had kunnen opvolgen betwijfelen we , hoewel we daartoe nog geen grond hebben in haren schrik bij het vernemen zijner reize naar Londen. Neen , mocht de gedachte aan eene werkelijke scheiding haar nu ook ter neder drukken , op het oogenblik dat zij met hem sprak , was dat niet de reden waarom zij hem terug hield. Hij , die haar raad zoo zeer behoefde , die kracht ontving door hare kracht , die dacht zoo als zij dacht , miste de zelfstandigheid welke noodig was om aan de groote verleiding weerstand te bieden die ginder , zoo als haar vader vertelde , bestond. Londen , het was het Babel der ongerechtigheid , het was het Gomorrha , waar geen tien rechtvaardigen woonden. En derwaards zou die onbedorven jongeling gaan ! Zeker op den raad van den

„Wie? Dat kind! Ha, ha, ha! Een kasteel! Zij woont bij ongeluk in een hut.”

„Misschien is dat wel niet een ongeluk voor haar,” merkte George aan, terwijl hij nog eens omkeek. „Hoe heet ze dan?”

„Mary Hollis. De dochter van den halstarrigsten rondkop hier uit den omtrek.

„Mary Hollis! waarachtig, Sir! ze lijkt de kuische Diana wel met den gordel van Venus.”

HOOFDSTUK VI.

Mary trad binnen en vond er de goede moeder Anne bezig om het noodige voor het middageten klaar te maken. De oude was zeer ijverig geweest; zij had den steenen vloer met versch zand bestrooid, de vierkante tafel van greenen hout geschuurd, en de stoel met matten zitting, die voor den meester des huizes bestemd was, vlak bij den schoorsteen neergezet. Over het vuur hing een soort van koolsoep te bobbelen, waarbij van tijd tot tijd een stuk spek op de oppervlakte verscheen.

„Mary, kind! wat zijt ge lang uit geweest!” zeide Anne.

„Ik zal mijn schade inhalen, moeder!” andwoordde zij, en zij nam een kroes van de kast, vulde die met gerstebier, en repte zich in het ander daaraan grenzend kamertjen, om den drank aan haar vader te brengen, dien zij dacht daar binnen te zijn. Zij vergiste zich en toch keerde zij niet terug naar het vertrek waar de oude Anne haar wachtte! Door het vensterken dat open stond zag zij naar buiten, over de akkers en boschaadjes heen, in het verschiet, waar de

toren van Hallam-Castle zich verhief. Zij peinsde, zij staarde, en de gedachten die in haar binnenst oprezen waren pijnlijk. Een wolk van droefheid voer over het albasten voorhoofd heen; eene uitdrukking van weemoed lag er op het rein gelaat gespreid. Zij dacht misschien op dit oogenblik aan de blijde doorleefde dagen; ja blijde waren zij, want toen was haar veroorloofd geweest wat haar nu door de stemme in haar binnenste verboden, en door eene andere in datzelfde binnenste zoo dikwijls geboden werd. Sinds haar vader uit het zuiden heengetrokken, zich hier neder zette, met haar, als kind van ruim twaalf jaren, en met de oude Anne, de weduwe van een broeder in den geloove door een vonnis van de Sterrekamer onder Karel I gemarteld en aan de gevolgen daarvan overleden, had zij met Charles gespeeld en gedarteld. Sir Henry, die geen tijd had aan de opvoeding van zijn zoon te denken, maar deze geheel aan den kapellaan overliet, had geen hinderpaal opgeworpen, en Jakob, die zijn eenige liefhad als den appel zijner oogen, ja lief, zoo als hij niets en niemand op aarde had, waagde het niet de spelen te storen die voor zijn Mary zulk een groot genoegen waren. Daarbij zag hij, dat zijn kind den jonker leidde en bestuurde, zoo als een oudere zuster het den broeder vermag. En hij had juist gezien. Tusschen die beiden ontstond een vriendschap, waarbij dezelfde verhouding als broeder en zuster bleef bestaan. Maar voor het harte der vrouw is de vriendschap gevaarlijker dan voor dat van den man, en het bleek dat Jakob dit niet had vermoed. Juist dat zich vertrouwelijk leunen, die openbaring van zijne geheimste aandoeningen en gevoelens aan haar, deed in haar binnenste een gevoel ontstaan, dat zij niet wederkeerig aan hem vermocht te openbaren, dat zij zichzelve schier niet waagde te bekennen. Zij was een wezen rijker begaafd dan hij; zij had zelfsbewustzijn, waar hij bijkans nog niet meer dan bewustzijn had; zij had reeds

de kracht, om gevoelens te onderdrukken en zich plichten op te leggen; hij daarentegen had niets te verbergen en had slechts te klagen over de zwaarte der lasten, die anderen, vooral zijne ouders, hem oplegden. Ware zij niet altijd de gids geweest aan wier leiding hij zich overgaf, ware zij niet de vertrouwde geweest, die meer had aan te hooren en te raden dan zelve te spreken en te openbaren, zij zou het geheim dat in het diepste diep haars harten school niet verborgen hebben kunnen houden; hadde zij minder fijn vrouwelijk gevoeld, zij zou wellicht nog niet hebben geweten, dat zij beminde, en niet ... bemind werd! O, de smarte van dat gebroken hart was groot. Zij beminde hem zoo innig en zij moest hem ontwijken, want, zij wist het, de kloof die den stamhouder van Digby van Hallam-Castle, van de dochter des armen Hollis scheidde, was diep en breed, was niet te dempen. Soms was het haar of het nog zalig zoude zijn, bij de scheiding, die noodzakelijk was, te weten dat zij bemind werd, en scheen het haar nog de grootste smarte, dat hij slechts een broeder van haar konde zijn. Soms weder wilde zij het zichzelf diets maken, dat haar genegenheid voor hem altijd nog een zusterlijke was, maar zoodra hij verscheen, zoodra zij zijn stem hoorde, zich in zijn oog spiegelde, ging haar waan voorbij. Nimmer was het haar zoo gegaan als dezen ochtend. De meest tegenstrijdige aandoeningen hadden haar bestormd. Zij had voor het eerst van scheiding gesproken en de noodzakelijkheid daarvan niet zoo betoogd, als zij anders eene waarheid verdedigde; want zij kon de werkelijke oorzaak van haar begeerte niet bekennen, ja het was eigenlijk hare begeerte ook niet. En dan... zij had duidelijker dan ooit in dat harte gelezen! Charles hield van haar om zichzelf. Het was hem behoefte uit gewoonte geworden, om met haar te verkeerren; overal elders verveelde hij zich; bij allen vond hij tegenstand, waar de levenslust

van den jongeling zich gelden deed ; overal waar hij zich voelde in de kracht der jeugd , en dartelde als het veulen dat zijn krachten beproeft , werd er aan uitspatting gedacht, die te keer moest worden gegaan , werd er gehoorzaamheid gepredikt aan de machten buiten hem. Slechts bij haar , bij Mary Hollis , voelde hij zich vrij ; aan haar deelde hij meê wat hij anderen verzwijgen moest , maar nooit had hij behoefte om ook haar te hooren , of kwam het in hem op , dat er bij haar behoefte kon bestaan , om zich óók mede te deelen. Zij , de meerdere in kennis , de gids die hem leidde , bloosde bij zoo menigen blik van zijn argeloos oog , moest het hoofd afwenden bij zoo menige vraag van zijne lippen , was zoo schuchter , terwijl hij onbeschroomd iedere zijner neigingen beleed en zoo vaak haar zijn vrouwtjen noemde even lachend , even luchtig , als sprak hij over zijn hit of het nieuwe Barbarijsche paard , dat zijn vader voor hem te York eerstdaags zoude koopen. Neen , hij beminde niet ; hij wist zelfs niet wat dat was. Mary daarentegen kende er nu reeds niet alleen de angsten van , maar ook de zelfverloochening. Zij had zich voorgenomen hem te ontwijken ; dat haar dat ernst was , weten we ; of zij haar voornemen had kunnen opvolgen betwijfelen we , hoewel we daartoe nog geen grond hebben in haren schrik bij het vernemen zijner reize naar Londen. Neen , mocht de gedachte aan eene werkelijke scheiding haar nu ook ter neder drukken , op het oogenblik dat zij met hem sprak , was dat niet de reden waarom zij hem terug hield. Hij , die haar raad zoo zeer behoefde , die kracht ontving door hare kracht , die dacht zoo als zij dacht , miste de zelfstandigheid welke noodig was om aan de groote verleiding weerstand te bieden die ginder , zoo als haar vader vertelde , bestond. Londen , het was het Babel der ongerechtigheid , het was het Gomorrha , waar geen tien rechtvaardigen woonden. En derwaards zou die onbedorven jongeling gaan ! Zeker op den raad van den

vreemdeling, dien zij straks had ontmoet, die haar zoo . . . strak, zoo onbeschaamd, zoo spottend had aangestaard, haar zoo vrij had bejegend; al schenen de manieren ook hoffelijk zij vreesde dien man.

En hoe zou zij Charles pogen te redden? Wat hij ook op haar raad verrichten wilde of nalaten, de voorgenomen reize strookte te zeer met zijne innigste begeerten, met den grondtoon van zijn karakter, dan dat hij op dat punt niet weerstand bieden en zijne meerderheid als man, tegenover de zwak- en teerheid der vrouw zou gaan plaatsen. Zoo zij haar vader eens vroeg te doen, wat zij niet doen mocht!

„Mary!” klonk het eensklaps op den zalvenden door den neus gesproken toon, dien de verdwaalde reizigers den vorigen avond in de duisternis hadden vernomen. Het was de stem van Jakob Hollis, dien we thands in het aangezicht kunnen zien. Het was een bleek beenig gelaat met scherpe lijnen. De oogen hadden iets onbestemds en zwervends; zij konden bij wijle zich aan een voorwerp hechten en alsdan glinsteren en vonkelen. Het geheele wezen had iets scherp, iets bitters, iets wreveligs, maar iets krachtigs.

Denken we ons dien man, die thands voor ons staat in het zwart laken wambuis tot den hals dicht geknoopt, de zwarte aan de kniën vast gesloten broek, de zwart garen kousen en niets wat de somberheid dier kleur brak dan alleen de liggende halskraag, denken we ons dien man in een buffelleeren kolder, den helm op het hoofd, een sabel aan de linkerzijde, een musket in de rechter hand en een bijbel in den zak van het wambuis, en we hebben vóór ons den schrik der kavaliers, de volgers van Koning Karel I, den soldaat van Cromwell, den dappersten en meest geoefenden krijger van Europa.

„Mary!” hooren we hem zeggen, en toen zij op dat woord omzag en hij haar blik ontmoette, was het of de trekken van zijn gelaat zich verzachtten, of de scherp-

ten van zijn wezen zich verdeelden. „Waar zwerven de gedachten heen?” Zij zweeg en wilde door het aanbieden van de kroes bier een andwoord ontwijken, maar Jakob was er de man niet naar, om dat te gedoogen en berekende zijne woorden te zeer, om ze als ijdel te laten voorbijgaan. „Denkt gij aan het heden of het verleden, Mary?”

„Aan beiden, vader!”

„En geen van beiden is een vrolijke gedachte, kind!”

„Neen, neen, niet alzoo, vader! Dezelfde God en Vader die ons vroeger bijstond, waakt ook thands voor ons. Hebben wij niet het noodige?”

„Ja, het noodige, God de Heere zij gedankt! En dat wij het hebben, het strekt tot ergernis aan de ongeloo-vigen en den antichrist. Herinnert ge u wat er eens op dezen dag gebeurde?”

„Is het iets droefs, vader! dat we 't als beproeving Gods dragen, is het iets blijds dat wij 't als Zijn zegen herdenken!”

„Toen zij voor het eerst den geest Gods wederstonden, toen zijn zij met schorpioenen gegeeseld. Zij verhieven zich weder en zongen het triumfied der zege, de onbesnedenen van harte! en nog is de kastijding niet daar!... Maar de hand des Heeren Zebaoth is niet verkort. Ik, ben een wreker van alle ongerechtigheid, zegt de Heere en Hij zal komen als rechter in vuur en in vlamme.”

„Vader, vader! och of ge mij lief hadt zoo als ik u, dan zoudt ge God nog dank zeggen voor al wat hij u liet,” riep Mary uit, den arm om den hals haars vaders slaande.

„Dat doe ik ook, lief kind!” hernam Jakob, en zijn stem was zoo week dat het Mary door het harte sneed. „Dat doe ik ook, maar daarom juist is het mij zoo bang. Ik moet maaien waar ik niet gezaaid heb, waar ik niet heb kunnen zaaien. De Heere had mij geroepen tot iets edelers en hoogers, kind!”

„Zie de goedheid des Heeren, lieve vader! Hij zond ons een helper in Dirk Jansz, den schrandersten landbouwer en het trouwste schaap uwer verstrooide kudde. Hij bebouwt den akker en geeft u den tijd om de zielen der getrouwen te stichten en op te bouwen in den geloove.”

„Dus maai ik toch wat ik niet heb gezaaid,” zeide Jakob, en in die woorden lag hij de fierheid zijner gantsche ziele. Hij trad naar het venster en achtte den koelen wind niet, die naar binnen woei en de weinige grijze hairen, die van onder den hoed met breeden rand zichtbaar werden, heen en weêr deed golven. Hij nam zelfs den hoed af en liet toen gissen wat hij eenmaal in het verleden moest hebben verduurd. De ooren waren hem afgesneden. De vonnissen van de Sterrekamer, een ongrondwettige rechtbank onder de ongrondwettige regering van Karel I, door den Parlementsopstand opgeheven en bij de herstelling van Karel II niet weder in het leven geroepen, waren altijd bloeddorstig geweest, maar door den invloed van Aartsbisschop Laud, den Primaat of liever den Paus van Engeland, het bloeddorstigst waar het de bestraffing der strenge Calvinisten, Puriteinen genaamd, betrof. De geringste overtreding der met bloed geschreven plakكاتen werd geboet door het verlies van ooren of neus en het te pronk staan op het schavot; en die bestraffing gold meest de voortreffelijkste, de onafhankelijkste, de scherpzinnigste Christenen en inwoners van Engeland. Ook den jeugdigen Jakob Hollis had zoodanige straf getroffen. Het fiere hoofd van dien man werd er niet door gebogen, de heldenmoed van den scherpsten geest er niet door gebreideld; veel meer werd de ijver er door tot een verterend vuur, de moed vermetelheid, de ernst bitterheid, de schrandereheid scherpte. Wee der tegenpartij toen zij het onderspit delfde en van verdrukker verdrukte werd! Toch moet het van den overwinnaar getuigd worden

dat hij in zijne vervolging menschelijker was dan de vroegere heerschers, hetgeen te meer voor den overwinnaar pleit, daar hij de zege door de zwaardspits verkregen had. De geestelijke, die de nieuwe richting niet volgen wilde, moest de pastorij verlaten, maar verkreeg toch eene, zij het ook geringe, toelage. Hoe geheel anders handelden de Episkopalen bij de restauratie van het huis Stuart. Hooren wij het uit den mond van den thands reeds grijzenden Jakob, en van die lippen klinkt het 't roerendst. De gedachte daaraan beheerschte hem, toen hij een wijle in gepeins voor het venster stond. „Ja,” vernemen we eindelijk, als dacht hij zich alleen, „Voor negen jaar — het was ook november ... maar de zon scheen niet, want de eene sneeuwbus wisselde de andere af... Ik zat daar aan den haard door den Heer gezegend; en in de nabijheid verhief zich de spits van de zalige plaats waar ik zoo menig zondig en verdord hart laafde aan de fonteinen des eeuwigen levens. Ik dankte den goeden herder, dat hij mij een deel zijner kudde had toevertrouwd. Maar het mocht zoo niet blijven. Gog en Magog zouden de dienst van Jehova voor een wijl te niet doen; de Baalspriesters kwamen en Aärons huis moest smaadheid lijden om der waarheid wil. — Zij moest mij volgen in de woestijn, en alles wat ik nevens haar het liefst heette op aarde: de beide kleinen, ook het jongste nog aan de borst van de moeder...! Wij hadden geen steen om het hoofd op neêr te leggen... Wij werden weggejaagd als droegen wij het Kaïnsmerk: ouders en kinderen, de vader met de dochter, de moeder met haren zuigeling... Dat heeft het jonksken het leven gekost, en de moeder ook; de knop verwelkte en de stengel verdorde... Heere God! uw hand was zwaar op mij.” Het oog schemerde: een dikke traandruppel biggelde langs de bleeke magere wang.

Mary kon het niet langer verduren; zij ijldde op hem

toe. Vleiend drong zij hem van het venster terug; hare hand poogde het van haar afgekeerd gelaat tot haar heen te buigen, opdat haar oog het zijne ontmoeten mocht, en zacht bracht zij de woorden uit: „waarom weder die herinnering, vader? Moeder en het broërtjen leven immers bij God?”

„Waarom, waarom? ... Kind, het is heden juist negen jaar geleden; en van avond als de wind giert en snerpt, en de sneeuwjacht de dwalenden zonder dak, zonder toevlucht, overvalt, dan herdenken wij onzen uittocht, kind! Maar,” en de stem werd krachtig en snijdend, de slappe hand werd geheven, de dwalende blik staarde op een vast punt, „maar het lijden zal voeren tot heerlijkheid, en de nek van den vijand zal worden tot een voetbank voor den voet der vernederden, en de wonde des geslagenen zal geheeld worden, en er zal licht stralen in de duisternis, hoe zwart die ook thands zij! Gij weet het nog niet, Mary! wat de Baalsdienaars weder hebben gewaagd. Wij, het afgejaagd woudgedierte gelijk, wij vonden een schuilplaats, eene schamele schuilplaats, wij krookten het gekreukte riet, wij bluschten de brandende vlaswiek niet. Toch zijn we ook daar niet veilig; toch dringt de speurhond er door, en verscheurt hij de weerlozen. Mary, ge kent Thomas Welstan van Sheffieldmoore? De dagen zijns levens zijn bij de zeventig; toch verkondigde hij het woord in de afgelegen schure of in het morgenuur des zomers op de heide. De zamenkomst werd door den Sheriff verstoord, Mary, en hij gegrepen, gebonden en te York veroordeeld...

„Veroordeeld?” vroeg zij in doodsangst. De hoogste vrees teekende zich bij de laatste woorden haars vaders op haar gelaat ... „Veroordeeld?” herhaalde zij.

„Tot deportatie naar elke plaats, behalve Nieuw Engeland, waar hij broeders zoude kunnen vinden, die hem het doodsbed nog zacht zouden kunnen schudden. Zij weten te pijnigen!”

„Is dat de straf die iederen prediker wacht? Vader, dus ook u? O spaar u toch, zoo niet om uwent, dan toch om mijnent wil! Vader, zoo ik u moest missen!”

„Lief, lief kind!” en hij klemde haar vaster aan het hart, en hij kuste haar teder.

„Dus gij zult het niet meer doen? Gij zult niet meer tegen 's Konings wil vergaderen...?”

„En het onkruid laten wassen en de tarwe doen verstikken; de ongerechtigheid zien heerschen en haar niet bestrijden? Neen, al de kracht mijner ziele getuigt er tegen, en zal er tegen blijven getuigen. Mijne stemme moge worden als het bazuingeschal van Jericho. Kind, niets meer! Wie mij niet lief heeft boven vrouw en kind is mijns niet waardig! Hij heeft mij verordineerd tot Zijn dienaar, en ik moet zijne verordinerings gehoorzamen. Maar God zij u genadig, mijn kind!”

Fierheid en teerheid, zachtheid en ruwheid wisselden elkaar bij dien man af. De vaderlijke temperde den ijver van den geestdrijver, heiligde dikwerf het vuur zijns toorns en veredelde zijne kracht, die zoo vaak overspanning scheen.

Hij trad in het ander vertrek waar de dampende soep hem wachtte, en moeder Anne alles had bezorgd en geschikt. Jakob was streng voor zichzelf en ook voor anderen; de tucht, in Cromwell's leger onderhouden, onderhield hij ook in zijn huis, en daarom eischte hij opvolging van den eens aangenomen regel zonder eenigerlei afwijking. Mary mocht daarin soms falen, moeder Anne nooit. Het was haar lust, welbehagelijk te zijn aan hem, die haar als een broeder verzorgde, en dien zij als een waardig dienaar van den Heere vereerde. Ook thands was alles ingericht zoo als Jakob het wenschte; hij merkte het op, en was er dankbaar voor. Dat toonde de blik, dien hij op haar wierp, de glimlach, die zich even op dat gelaat vertoonde, en het verhelderde even als de schemerschijn van de zon.

die door de dikke wolken even doorstraalt. Zelfs gaf hij der goede oude de hand, en zeide hij: „Gij waart er ook bij, niet waar? Op den avond van den tienden November van het jaar een en zestig? Gij hebt met ons geleden, zuster! Ik dank u voor al die zorg...”

„Dankt gij mij? Gij verzorgdet de weduwe met de aardische spijze en de hemelsche. Jakob Hollis, God, de Almachtige, vergelde het u!”

Mary hoorde het aan en schreide. Het was of hier woorden van afscheid gesproken werden; het hart werd haar beklemd en de schamele spijze bleef onaangeroerd op het grof aarden bord staan. Vader Hollis merkte het niet, en moeder Anne wilde niets zeggen, want de oorzaak van de treurigheid harer pleegdochter was, zoo als zij vermoedde, niet hier, maar ginder op het groote huis.

Na het nagebed even als het voorgebed lang, zalvend en op preken den toon door Jakob uitgesproken, stond deze op. Terwijl hij zich naar zijn gewoonte tot Mary heen boog om haar het voorhoofd te kussen, trad moeder Anne tusschen beiden in, en vroeg zij: „Wat is er gebeurd, Jakob! dat gij ernstiger zijt dan ooit? Zijn de rechtvaardigen scherper vervolgd dan vroeger, want ik weet dat hun leed het uwe is?”

„Ge zult het vroeg genoeg hooren, zuster! Maar laat deze den dag in het harte opgaan,” zeide hij op Mary wijzende. „Zij is somber, te droef voor haar leeftijd, en ik ben de oorzaak, niet waar? Ware ik in Kanaän, het land overvloeiende van melk en honig, ik geloof dat het door mij de dorste woestenij zoude worden.”

„Neen, beste vader! de dorste woestenij wierd mij een Kanaän in uwe tegenwoordigheid,” zeide Mary hartstochtelijk.

„Ik geloof in dat harte te lezen,” zeide moeder Anne, een schijn van vrolijkheid aannemend. „Zij heeft getwist met haar speelnoot. Ik zag ze beiden hier heen wan-

delen, langzaam, zóo langzaam, dat de een dacht, dat de dag vier en twintig uur duurde, en de andere, dat er thuis niets te doen viel."

"De zoon zal zijn als zijn vader: lichtvaardig en een kind der waereld, ongevoelig voor het leed van anderen, en spelend met het geluk van zijn naasten," viel Jakob in.

"Neen, vader, waarlijk niet!" hernam Mary levendig. "Ik ken Sir Henry niet genoeg, om zulk een oordeel over hem te vellen, maar zijn zoon is niet zoo als gij hem afschildert, waarlijk niet. Ten minste nu is hij anders dan gij hem denkt. Vader!" vervolgde zij, zijne hand grijpend en drukkend, "is het niet de plicht van de zuster den broeder in Christus te hoeden voor het verderf? Sir Henry wil zijn zoon naar Londen doen gaan, naar Londen

"Den poel der ongerechtigheid! Eens was 't het herboren Jeruzalem!" riep Jakob uit.

"En de jongeling die de zonde niet kent zal derwaards vertrekken! Mogen wij hem verloren doen gaan?"

"Indien de vader den afgrond niet ziet uit onachtzaamheid, en de moeder niet uit hoovaardigheid, en de zoon niet uit verblindheid, wat zullen wij dan daartegen, kind?"

"Indien gij uwe stemme verhieft, gij een dienaar des Heeren?"

"Hij is niet van mijne kudde, kind! Hij is mij een heiden en een tollenaar; ik schudde eens op den drempel diens mans het stof van mijn kleed. Zij hebben hun eigen leidsman, dat zij dien hooren."

"Vader, de barmhartige Samaritaan vroeg naar landaard noch naam, toen hij wonden zalfde en tranen droogde," hernam Mary met eenigen nadruk.

"Gij spreekt woorden die gij niet verstaat, kind!" andwoordde Jakob, terwijl hij het voorhoofd plooidde. "Wie niet voor mij is, is tegen mij, spreekt de Heere. Met

den vijand mijns Heeren mijnes Gods heb ik niets gemeens. En weet ge, kortzichtige, of het niet de wil des Almachtigen zij, dat het trotsche, weerbarstig geslacht, dat daar ginder woont en zondigt, door eene kastijding zijner liefde, gelouterd en gered moet worden?" Mary zweeg, niet overtuigd, niet bemoedigd, maar gewond en ter neer gedrukt; want de woorden die zij hoorde waren niet die der liefde, al heetten zij die ook van het geloof.

Anne vond de kans gunstig om het onderhoud een andere wending te geven. „Hoe oud zou hij wel zijn, die verdwaasde aanhanger der Bisschoppen?"

„Ik denk reeds vijftig jaren. De dagen van den ernst moesten reeds zijn aangebroken; maar hij dien God verblindt is blind.

„Hij viert heden zijn geboortedag. De pachters in den omtrek gaan alle, naar ik hoor, naar het kasteel, om feest te vieren; weinigen wellicht uit liefde, velen zeker uit vrees."

„Zwak riet door den wind her en der bewogen, is hij, die zich door menschenvrees laat regeeren," zeide Jakob met kracht.

„Neen, beste vader! neen! O ik vreeze, dat gij te weinig de stemme der wijze voorzichtigheid wilt hooren en te veel die van den mannelijken moed. De mensch mag toch niet spelen met zijn leven, dat hem van God werd gegeven; ik spreke nog maar alleen van den mensch, en niet van den vader, van den leidsman der gemeente."

„Wie zijn leven wil behouden, hij zal het verliezen, kind! Maar ik erken, dat het soms wijs is, het gevaar niet te zoeken, indien het vermeden kan worden. In de republiek der heiligen vierden wij óók feest, met vasten en bidden, met beproeving van de wapenen des geestes en des vleesches. Wellicht is het den broederen nut den argwaan nog niet meer op te wekken, en een spel

bij te wonen, dat, naar ik verneem, den arm kracht, en het mikkend oog wisheid geeft."

Mary en Anna zagen beiden den ouden bij die woorden aan, den prediker, die nog altoos den maliënkolder scheen te dragen. Dacht hij aan weerstand, dacht hij aan een nieuwen opstand tegen het geweld, dat weder de vrijheid belaagde? Zou er weder bloed moeten gestort worden ter verheerlijking van Hem, wiens naam en gedachten liefde zijn?

Het mocht ondersteld worden dat moeder Anne van het te vieren feest had willen spreken, want niet lang dacht zij na over hetgeen Jakob daaraan verbond, maar vroeg zij, hoewel thands eenigzins schoorvoetend: „Broeder, zoude onze Mary zich bij dat onschuldige spel onder mijne leiding niet mogen verlustigen? Het zoude eene heilzame afleiding zijn."

„Is het haar een vreugde, hoe zoude ik het haar kunnen weigeren? De reine vindt overal hare plaats!" antwoordde Jakob.

„Neen, vader! Ik walg van zoodanig feest. De luidruchtigheid beangstigt mij, en het gewoel leidt mij af van nuttiger dingen!" zeide zij levendig, terwijl hare wangen een licht blosjen aannamen.

„Doe wat u goeddunkt, mijn kind! De stilte der binnenkamer is den godvreezenden ook beter dan den chaos der waereld... Vaarwel, Mary! tot van avond!"

„Verlaat ge ons, vader?" vroeg zij met eenigen angst.

„Ja voor eenige uren. Ik moet een kranken broeder en zuster bezoeken en...

„En...?" waagde zij te vragen, daarbij de oogen echter nederslaande.

„Met de ouderlingen en diakenen eene vergadering beramen. De ziele smacht er naar als het hert naar de waterbeke! Vaarwel, zuster!"

Anne was reeds aan de deur en had de klink opgeheven. „Ik hope er bij te zijn, broeder, als de Heere

wil en ik leef," had zij hem nog toegeroepen, terwijl hij den drempel overschreed. Toen zij de deur achter hem had gesloten, trad zij weder op Mary toe en zeide, haar in de oogen starende: „Gij hebt toch wél twist met hem gehad."

„Neen, moeder Anne, waarlijk niet. Maar ik maak mij zoo ongerust om vader, die de overheid tergt."

„Er is tóch iets gebeurd tusschen u en den jonker. Ik zag altijd gaarne dat ge speelnoden waart: zoo lang ge dat bleeft was er geen gevaar voor zijn Eerwaarde."

„Zoudt ge dan denken....? Neen.... neen, maar al ware dit zoo.... toch niet altoos kunnen wij speelnoden blijven."

Anne bleef haar vragend aanzien als wilde zij vragen: waarom niet? en Mary bleek het niet goed te kunnen zeggen, want zij zweeg een wijle; eindelijk besloot zij: „Charles blijft toch niet altijd Charles; hij is de zoon van Digby van Hallam-Castle."

„Heeft hij u dat dan doen gevoelen, Mary?"

„Moeder, ge gelooft toch wel, dat ik het niet zoo ver zou laten komen?" vroeg zij fier. „Dat ik thands onze betrekking, zoo niet afbreken dan toch liever losser wil maken, het is omdat ik voorkomen wil dat hij het doe."

Daar gleed een groote gestalte het vensterken voorbij, en tastte een hand naar de klink der deur. Moeder Anne moest gaan helpen om die te openen, want de onbekende gast bleek onhandig en in de herhaaldelijk aangewende poging niet te slagen.

De bezoeker was vreemd genoeg, Robert King, die nog nooit den weg naar den presbyteriaanschen prediker was ingeslagen; hij durfde het niet doen als broeder en hij wilde het niet, hoe dikwerf ook daartoe aangezet, als vervolger. Waarom kwam hij dan thands? Uit eigene begeerte zeker niet, want zijne manieren waren hoekiger, zijn gang plomper, zijn houding verlegener

dan ooit. Hij stond daar, en zijne vingers kreukten den rand van zijn hoed; de groote mond met de dikke lippen trok zenuwachtig open en dicht. Mary moest hem vragen wat hij doen kwam, want anders had zij het in de eerste minuten nog niet gehoord en zij was, waarom wist zij zelve niet, verlangend de reden zijner komst te vernemen.

„Moet gij vader spreken, Sir?” vroeg zij hem haastig.

„Neen, Mary, neen!” Zij kon niet weten dat hij reeds voor een kwartier in den omtrek rondgedwaald, en niet had aangeklopt voor hij den puritein dien hij vreesde, maar niet haatte — de haat was eene aandoening onbekend aan zijn hart — had zien verdwijnen.

„Ik kom met een boodschap van Charles. Hij vroeg of gij het feest niet kwaamt bijwonen. Hij had al lang met schieten doen wachten; hij zou het evenwel niet langer kunnen ophouden. Ook Sir Henry heeft gezegd dat ge komen moet.”

„Neen, Mr. King! waarlijk ik ben niet gestemd tot vrolijkheid.”

„Doe het maar, Mary! anders denkt men, dat ik er niet genoeg op aandrong.”

„Mary past niet bij die vrolijkheid; zij heeft mij straks nog gezegd toen ik haar daartoe aanspoorde, dat zij er geen genoegen in had,” zeide Anne.

Robert scheen thands eerst de aanwezigheid van deze op te merken, en gaf er blijk van, door van de eerste tot aan de laatste woorden haar toe te knikken.

„Het is waar, Mr. King, men zal het wel aan u wijten,” zeide Mary eenigzins verlegen. „En ik geloof, moeder, dat ook gij er toe neigdet.”

„Om uwentwil, kind! Ge weet dat ik u dien gang niet vergen zoude.”

„Maar misschien, moeder,” zeide Mary fluisterend, „zijn wij het wel aan vader verplicht. Zou Sir Henry het niet ten kwade kunnen duiden als er niemand van ons

wil en ik leef," had zij hem nog toegeroepen, terwijl hij den drempel overschreed. Toen zij de deur achter hem had gesloten, trad zij weder op Mary toe en zeide, haar in de oogen starende: „Gij hebt toch wél twist met hem gehad."

„Neen, moeder Anne, waarlijk niet. Maar ik maak mij zoo ongerust om vader, die de overheid tergt."

„Er is tóch iets gebeurd tusschen u en den jonker. Ik zag altijd gaarne dat ge speelnoden waart: zoo lang ge dat bleeft was er geen gevaar voor zijn Eerwaarde."

„Zoudt ge dan denken....? Neen.... neen, maar al ware dit zoo.... toch niet altoos kunnen wij speelnoden blijven."

Anne bleef haar vragend aanzien als wilde zij vragen: waarom niet? en Mary bleek het niet goed te kunnen zeggen, want zij zweeg een wijle; eindelijk besloot zij: „Charles blijft toch niet altijd Charles; hij is de zoon van Digby van Hallam-Castle."

„Heeft hij u dat dan doen gevoelen, Mary?"

„Moeder, ge gelooft toch wel, dat ik het niet zoo ver zou laten komen?" vroeg zij fier. „Dat ik thands onze betrekking, zoo niet afbreken dan toch liever losser wil maken, het is omdat ik voorkomen wil dat hij het doe."

Daar gleed een groote gestalte het vensterken voorbij, en tastte een hand naar de klink der deur. Moeder Anne moest gaan helpen om die te openen, want de onbekende gast bleek onhandig en in de herhaaldelijk aangewende poging niet te slagen.

De bezoeker was vreemd genoeg, Robert King, die nog nooit den weg naar den presbyteriaanschen prediker was ingeslagen; hij durfde het niet doen als broeder en hij wilde het niet, hoe dikwerf ook daartoe aangezet, als vervolger. Waarom kwam hij dan thands? Uit eigene begeerte zeker niet, want zijne manieren waren hoekiger, zijn gang plomper, zijn houding verlegener

dan ooit. Hij stond daar, en zijne vingers kreukten den rand van zijn hoed; de groote mond met de dikke lippen trok zenuwachtig open en dicht. Mary moest hem vragen wat hij doen kwam, want anders had zij het in de eerste minuten nog niet gehoord en zij was, waarom wist zij zelve niet, verlangend de reden zijner komst te vernemen.

„Moet gij vader spreken, Sir?” vroeg zij hem haastig.

„Neen, Mary, neen!” Zij kon niet weten dat hij reeds voor een kwartier in den omtrek rondgedwaald, en niet had aangeklopt voor hij den puritein dien hij vreesde, maar niet haatte — de haat was eene aandoening onbekend aan zijn hart — had zien verdwijnen.

„Ik kom met een boodschap van Charles. Hij vroeg of gij het feest niet kwaamt bijwonen. Hij had al lang met schieten doen wachten; hij zou het evenwel niet langer kunnen ophouden. Ook Sir Henry heeft gezegd dat ge komen moet.”

„Neen, Mr. King! waarlijk ik ben niet gestemd tot vrolijkheid.”

„Doe het maar, Mary! anders denkt men, dat ik er niet genoeg op aandrong.”

„Mary past niet bij die vrolijkheid; zij heeft mij straks nog gezegd toen ik haar daartoe aanspoorde, dat zij er geen genoegen in had,” zeide Anne.

Robert scheen thands eerst de aanwezigheid van deze op te merken, en gaf er blijk van, door van de eerste tot aan de laatste woorden haar toe te knikken.

„Het is waar, Mr. King, men zal het wel aan u wijten,” zeide Mary eenigzins verlegen. „En ik geloof, moeder, dat ook gij er toe neigdet.”

„Om uwentwil, kind! Ge weet dat ik u dien gang niet vergen zoude.”

„Maar misschien, moeder,” zeide Mary fluisterend, „zijn wij het wel aan vader verplicht. Zou Sir Henry het niet ten kwade kunnen duiden als er niemand van ons

kwam? Het is zijn feest." En er volgde een reeks van bewijzen voor het plichtmatige en het noodzakelijke van den gang, die echter zwaar bleef heten! Arme Mary, die zich zelve dus bedroog! „Ja, we zullen wel moeten, na de uitnoodiging welke veel op een aansporing gelijkt. Maar we blijven er slechts een oogenblik, moeder Anne, en dan lijdt Mr. King ook geen last," zeide zij ten slotte.

„En Charles krijgt zijn wensch, de goede jongen!" merkte Robert aan, de lange magere handen over de dijen, door de kale broek gedekt, heen en weder strijkende. „Ja, ja, hij krijgt zijn zin! en die vreemde ook!"

HOOFDSTUK VII.

„Goede morgen, luiaard!" had Sir Henry rond genoeg tot zijn gast uitgeroepen, die eindelijk gekleed en gereed den buitentrapp geeuwend afsteeg en op het binnenplein door den bezigen gastheer begroet werd. De rechten van den gast waren Sir Henry en Lady Digby heilig, zoodat de een niet meer dan een krachtige vloek uitstiet, de ander de lip smadelijker dan ooit optrok, toen hun geboodschapt werd dat Sir George nog altijd onzichtbaar bleef. Beiden stoorden er zich verder niet aan, en begonnen na het krachtig ontbijt, dat uit een schapenbout, ham en ongebuild tarwebrood met stevigen porter bestond, den dagelijkschen arbeid.

Toen de achterblijver echter eindelijk zichtbaar werd, was de kwade luim van den gastheer, die bezig was zijn honden te beschouwen wel geweken, maar moest toch de begroeting volgen die wij straks vernamen.

„Verschooning, Sir Henry! Maar het dons is op Halam-Castle zoo zacht en de droomen zijn er zoo liefelijk, dat men moeite heeft een en ander vaarwel te zeggen.”

Gelukkig dat Sir Henry zoo fijn niet hoorde, want de uitgesproken woorden, mochten vleierend zijn voor het rustbed dat in het kasteel werd gespreid, zij waren het weinig voor de bewoners.

„Gij hebt dan ook de eer gehad,” hernam Sir Henry, „om te rusten waar Zijne Majesteit eens geslapen heeft.”

„Wat, zou de oude Rowley.... ik meen, onze genadige soeverein, daar hebben geslapen....?”

„Diens zalige vader, bedoel ik. Onze tegenwoordige koning deed mij nooit de eere hier te komen; en ik ben blijde dat hij het niet deed, want hij had misschien zijn gunstelingen, de landuitzuigers, medegebracht, hetgeen een echt Engelsch edelman.....”

„Ik begrijp het volkomen,” riep Sir George uit, terwijl hij hem lachend op den schouder klopte. „Vriend lief! je porter is goed maar sterk.”

„Hebt ge dan straks nog iets gevonden? Ge moogt er Lady Digby dan wel dankbaar voor zijn.”

„Neen, God beter 't! neen, ik spreek nog van gisteravond.... Holla, Eerwaarde!” riep hij den schuwen kapellaan, die het voorplein poogde over te sluipen, toe. „Hebt ge van morgen een dubbelen zegen uitgesproken? Ge weet, wij hadden er gisteravond een te goed.”

„Ja Heer! ja Heer!... Goed geslapen?” en die vraag kwam zeker uit zijn binnenste voort, want hij had niet goed geslapen en voelde zijn voorhoofd bensen, telkens als hij zich met eenige haast bewoog.

„Best, oude! en gij rustte zeker óók alleen? Of hebt ge een engel die u de aarde tot een hemel maakt?”

De kapellaan wist niet wat hij hoorde, hij kleurde als een schuchtere maagd, en wendde het hoofd heen en weêr, wat onaangenaam gevoel hem die beweging ook veroorzaakte. Sir Henry sprak voor hem, en al waren

de woorden en de schelle lach die ze verzelden, ook verre van vlelend voor 's mans eigenliefde, toch werd hij er uit zijne verlegenheid door gered. „Hij! een engel, een vrouw hebben, Sir! zijt ge dol? De man heeft een schrik voor de vrouwen als de Paus en hij heeft genoeg aan de tegenwoordigheid van Lady Digby. Zeg eens, Robert! je hebt de dienst van morgen zoo vroeg laten afloopen, omdat je wist dat er veel was te doen, niet? Dat 's goed, man! maar dan ook niet hier gebeuzeld, oude! Ga eens voor me naar John Kiddy....

„Dat... is... bij.... Hallammoore,” zuchtte de kapellaan, die op den vroegen morgen de oude beenen reeds voelde, en er op gehoopt had, op Sir Henry's geboortedag eens feest te mogen vieren, dat wil zeggen: stil in de bibliotheek te zitten en „het leven der zeven kampioenen van het Christendom,” voor de tiende maal te lezen, daar het geen jaargetijde meer was om uit hengelen te gaan...! En nu moest hij naar John Kiddy!

Sir Henry zag zijn gelaat betrekken en vermoedde er de oorzaak van. Eenigzins knorrig hernam hij dan ook: „Ja naar John Kiddy! Ik kan het nu toch zelf niet doen, want ik heb gasten, en je kunt immers de hit nemen van Charles.” De kapellaan vouwde zijne handen bij de gedachte aan den hit. „Welnu, loop dan, dat's gezonder ook en zal je roes wat spoediger doen overgaan, oude! ja, je roes zeg ik, drinkebroër, voorman van het gilde! John Kiddy heeft zoo geklaagd over zijn schuur. Je moest die eens op gaan nemen, maar zorg vóór den prijskamp thuis te zijn, hoor!”

Robert knikte toestemmend en sloop, als een trouwe maar gekastijde hond, met den staart tusschen de poten heen.

„De stakkert!” riep George vrolijk uit, „het spijt me dat ik de oorzaak ben, dat die twee staken, in den omtrek en op het kasteel beenen genoemd, zoo vroeg op den dag in beweging komen. Sir Henry, het doet mij

denken dat een gast dikwijls lastig kan zijn en daar ik bovendien nog een ongenooide ben..."

„St, st, man! We staan onzen tijd hier te verbeuzelen. Wel, verdoemd! het is al tien ... en over twee uren hebben wij het schot al... Hier...! Kapellaan...!” schreeuwde hij in de buitenpoort den wandelaar achter na, die juist den weg langs de tegenoverliggende weide was ingeslagen. Robert stond stil en keerde terug op den wenk van Sir Henry. „Blijf gij maar hier, oude! om alles voor het prijsschot klaar te maken. Als ge lust hebt Sir George,” zeide hij, „dan zullen wij naar Kiddy gaan; ik kan u dan meteen wijzen wat de Digby's van Hallam-Castle eenmaal bezaten.”

„En weder eenmaal bezitten zullen,” viel George in, „ik twijfel er niet aan, als uw zoon zich aangenaam bij Zijne Majesteit weet te maken. Maar het prijsschot waarop gij doeldet herinnert mij het feest, dat ik van daag hier bijwoon, en mij hier doet ophouden. Wees van harte geluk gewenscht, Sir! door den gast, dien ge zoo echt ridderlijk van zijn druipnatten mantel en misschien ook van rooden Jack hebt verlost, en die u hoopt te toonen dat hij dankbaar kan zijn. Misschien ontvangt uw zoon wel een beteren dunk van de gunstelingen Zijner Majesteit, dan gij voor het oogenblik toont te bezitten.”

„Zijt gij er dan een van, Sir?” vroeg de ander strak.

George antwoordde niet, want hij zag Lady Digby — het dikke wijf — volgens Dick, op den drempel. Hij keerde zich om, en zijn hoed met eene sierlijke beweging van het hoofd nemend, maakte hij eene hoffelijke buiging, die Sir Henry, een kenner, want was hij zelf niet aan het hof Zijner Majesteit geweest? onberispelijk vond. „Ik hoop niet,” zoo ving George aan, „dat Lady Digby het den vreemden gast euvel zal duiden, dat hij tegen de zoo goed gestelde regelen van haar huis heeft gehandeld, terwijl hij het eerst van allen had moeten ge-

hoorzamen. Waarlijk de gast heeft zichzelf het strengst gestraft, en zich het genoeg van haar bijzijn en dat van haar waardigen echtgenoot, mijn ridderlijken vriend, daardoor ontzegd."

"De wet van Hallam-Castle, Sir! is gemaakt voor de onderhoorigen niet voor den gast, die ons de eer aan doet, in ons nederig huis te verblijven," zeide Mylady stijfbuigend. Was er nog altijd eenige afstand tusschen de gastvrouw en den onbekenden gast, dat zij hem echter zoo vele woorden toevoegde, bewees wel, dat hij in hare schatting was gerezen. Werkelijk was dat het geval, en dat hij gewaagd had, niettegenstaande het herhaalde wekken, zijn rust zoo lang te verlengen bewees, volgens haar inzien, voor zijn rang en adel. Daarbij kwam de mededeeling, van haar egâ ontvangen, betreffende Charles' reize naar Londen, waarvan het voorstel door den gast met een soort van bescherming gedaan was. Na nog eenige plichtplegingen kwam het gesprek op die reis, waarmede Lady Digby wel scheen ingenomen, hoewel de bezwaren, die er bij haar tegen bestonden, nog niet waren uit den weg geruimd. „Sir Henry had de goedheid mij te raadplegen, Sir!" zeide Mylady, „en hoewel ik geloof dat het geslacht Digby er bij winnen moet, als de erfgenaam met den erfgenaam der Stuarts samenkomt, en de een den ander het verleden herinneren kan; hoewel ik tevens geloof, dat die reis onzen Charles tot een echt edelman zal kunnen vormen, en genezen van zekere zotte gewoonten, zoo als: zijne gemeenzaamheid met landvolk en gemeene deernen, zoo vermeen ik, Sir! onder welmeenen van Sir Henry, dat er nog vele hinderpalen bestaan."

"Welke, Mylady? Het zal mij gelukkig maken, ze uit den weg te ruimen," zeide George.

"Ik geloof niet, dat gij 't zult kunnen, Sir! Voor eerst zal Sir Henry moeten eischen, dat de erfgenaam der Digby's zijner waardig optrede."

„Ja, dat verlang ik,” haastte Sir Henry zich te zeggen. „En dat zal ook gebeuren.”

„Sir Henry vergeet op dit oogenblik, dat een penning op Hallam-Castle zooveel is als een pond sterling in White-hall,” merkte Mylady aan. De terechtwijzing werd op bescheiden toon uitgebracht; niettemin bleef het eene terechtwijzing, hetgeen George een glimlach om de lippen plooide; want hij begon nu het wezen van den schijn te leeren onderscheiden, en de onderlinge verhouding der beide echtelingen beter te begrijpen.

„Verplicht mij, door mij te veroorloven den jonker te mijnent te mogen blijven ontvangen, tot Zijne Majesteit hem eene plaats in de hofhouding aanwijst, hetgeen op mijn woord van edelman spoedig gebeuren zal.”

„Gij zult begrijpen, Sir! dat wij, hoe overtuigd ook van uwen stand als edelman, geene g u n s t e n van een vreemde kunnen aannemen,” zeide Lady Digby.

„Juist; zij heeft gelijk; ik zou mij verdoemd schamen als dat gebeurde.”

„De v r e e m d e zou een gunst ontvangen, niet gij,” hernam George. „Hoewel redenen van gewicht mij noodzaken tot aan de poort der city mijn naam te verzwijgen, kan ik u toch wel den kring aanduiden waarin ik mij beweeg. Gij kent den Hertog van Buckingham voorzeker bij naam?”

„Ja bij naam, en dat is waarachtig ook voldoende! Bah! Ik wou dat de vileyn hier was, om hem op de vossenjacht den hals te zien breken,” riep Sir Henry uit.

George kleurde even; de fijne lippen trilden bijkans onmerkbaar; het duurde echter slechts een oogenblik. De gewone glimlach keerde om den mond terug en hij zeide, schoon eenigzins sarkastiesch: „Welnu, in dien kring zal de Jonker niet worden gevoerd, want niemant kan den Hertog van Buckingham dikwijls meer haten dan ik.”

„Dat geeft u God in, vriend!” riep Sir Henry vrolijk uit, hem met de breede hand op den schouder slaande, „maar ik dacht het wel, dat ge niet van zoo'n laffe wijvenpop kondet houden als die

„Wij zijn nog niet veel verder gekomen dan we aanvankelijk waren, Sir!” zeide Mylady, haar echtgenoot vrij oneerbiedig in de reden vallend.

„Er is slechts één middel, Mylady. Ge zijt niet rijk . . .”

„Ik hoop toch, dat wij het onzen gast aan niets hebben laten ontbreken? vroeg Mylady op snerpenden toon, terwijl het hoofd zich fier omhoog hief.

„Volstrekt niet, Mylady! maar vergun mij de opmerking, dat de vervulling van de plichten der gastvrijheid niet in dadelijk verband staan met den rijkdom: gul is toch ieder gastheer, zelfs de schraalste, want hij geeft onverplicht; dankbaar is iedere gast, zelfs de moeielijkste, want hij ontvangt altijd een gunst.” Na deze woorden, welke Lady Digby die zelden verlegen stond, toch verlegen deed staan, wendde George zich tot Sir Henry en vervolgde: „Gij zijt voor het oogenblik niet bemiddeld, en het zal u dus niet schikken, uw zoon in Londen overeenkomstig zijn geboorte te doen optreden; evenmin kan hij dat op een voet, die hem beneden zijn rang zou doen leven; een gunst wilt ge van een vreemde die zijn naam nog wel verzwijgen moet niet ontvangen; toch zoudt ge gaarne den jonker aan het hof doen verschijnen. Schijnbaar maken al deze bedenkingen de zaak zelve onmogelijk, en leidt er geen weg door dit doolhof. Evenwel geloof ik u er een te kunnen wijzen. Ik geef u mijn woord van eer dat ik edelman ben, een pair van Engeland, en lid van den geheimen raad Zijner Majesteit. Wilt ge uwen zoon in mijne dienst doen overgaan? Hij kan mijn paadje worden; het is geene oneer voor de Digby's, Mylady!” dus besloot hij eenigzins hooghartig.

„Niet waar?” hernam Sir Henry, zijne vrouw aan-

ziende; „niet waar? dat nemen we aan, dat kunnen we nu doen.”

Lady Digby knikte en had zelfs de genade hare hand uit te steken en George toe te reiken. „Mylord!” zeide zij neigend, „ik heb van den eersten oogenblik den edelman in u erkend; toch leide ik mij den plicht op, niet mijne oogen alleen te vertrouwen, want tegenwoordig, nu zoo menig avonturier de gouden sporen ontvangt om een dienst, waarover Sir Henry's varkenshoeder zich schamen zoude, en in goede kringen opgenomen de vormen van den edelman leert aannemen, moet men dubbel voorzichtig zijn: er is thands evenwel geen grond meer voor den twijfel. Ik vertrouw den erfgenaam der Digby's u volkomen toe.”

„Uwe wijze van handelen en beschouwen zou uwe schranderheid bewijzen, Mylady, ware mij die niet reeds voor lang bewezen,” zeide George met eene buiging en haar met de hand een sierlijk vaarwel toewuivend. Toen hij haar den trap weder zag opklimmen, veranderde echter zijn gelaat; de tanden klemde zich een wijle op elkaâr; de teêre blanke hand balde zich: „Vinnige feeks! boeten zult ge voor die woorden. Het heele mierennest zal ik doen uitbranden..... Daar komt de lompste boer uit heel Engeland weêr aan!” prevelde hij, toen hij Sir Henry, die in de laatste oogenblikken zich bezig had gehouden met een paar staljongens om twee paarden te laten voorbrengen, zag naderen.

„Opstijgen, Mylord!” riep Sir Henry hem toe.

Eenigzins wrevelig wenkte de gast hem te zwijgen. „Vergeet niet, Sir! dat het mijn wensch is Sir George te zijn, zoo lang ik op Hallam-Castle vertoef.”

„Dan hoop ik u nog lang Sir George te noemen. Kom aan, in den zadel! Holla, John, ezel! holla, hier! Twee glazen porter, dagdief!” riep hij den dienaar toe, die eindelijk verscheen. Spoedig werd het verlangde aangebracht, hetgeen Sir Henry zóo goed beviel, dat hij de

kroes, waar zijn gast voor bedankte, aan John reikte, die hem in één teug leegde. Zijn meester vond dat zoo groot, dat hij hem met zijn rijzweep een slag op den rug gaf, wat een loutere kwispeling heette, zoo als hij slechts in een goed humeur schonk.

In een draf ging het nu den modderigen weg op, aan wiens einde zij de beide wandelenden uit ons vorig hoofdstuk ontmoetten. Was George stil geworden na het laatste gehouden gesprek, wat moeite Sir Henry ook deed, om hem in dezelfde goede luim van den vorigen avond terug te doen keeren, na den blik op „de kuische Diana met den gordel van Venus”, welke uitdrukking Sir Henry als eene herinnering aan den gelukkigen ouden tijd in de ooren klonk, werd George spraakzamer dan ooit. „Het zou jammer zijn, dat zulk een paerel in een mesthoop verborgen bleef!” riep hij in geestdrift uit, en het was goed dat hij niet verder aanduidde, wat hij onder dien mesthoop verstond. Henry dacht dat George daarmede de hut van Hollis meende, en hij was het met zijn vriend volkomen eens.

Het ging sneller en sneller het bosch door, hetzelfde zeker, waar de beide reizigers gister avond verdwaald waren geweest; het vermoeden werd gewisheid, toen zij aan eene plaats kwamen, waar het eiken hakhout geknakt en de grond omgewoeld was en alles van eene worsteling blijk gaf; zelfs zag men den grond rood doorweekt, een teeken dat hier bloed had gevloeid. „Sir, hier is de plek,” riep George, die een lichte huivering niet onderdrukken kon. „Sir Henry! daar moet onderzoek naar gedaan worden. Er is een moord geschied... en ik reed er juist voorbij.”

„Ik mag een rondkop wezen, als het niet een strooperij is geweest,” hernam Sir Henry, van het paard springend en het hout onderzoekend. „Zie!” riep hij zegevierend uit, iets in de hand omhoog houdend, wat naar de staart van een hert geleek. „Wel verdoemd,

die brutale jakhalzen! We zullen ze vervolgen! Ze strikken me al het wild weg! We zullen het onderzoeken, daar geef ik u het woord van een Digby op!” riep Sir Henry, die hoe langer hoe driftiger werd. Koel had hij wellicht kunnen blijven, indien de vrees van zijn gast bewaarheid ware geworden; maar nu het een diefstal gold in zijn jacht gepleegd, ontwaakte al wat er aan wraakzucht in zijn hart sluimerde. Wee dengeen, die als schuldig mocht ontdekt worden! Wij, negentiende-eeuwers, wij zouden geglimlacht hebben met de bedreiging van Sir Henry, maar zijn tijdgenoot deed het voorzeker niet, want het was misschien minder gevaarlijk een mensch dan een hert te dooden. De jacht was dan ook meer bijzonder een der rechten en der eigendommen van de kroon en van den adel: bij eene overtreding der jachtwet werd er tegen beiden gezondigd, hetgeen bij manslag minder het geval was; en bovendien: er waren minder herten dan menschen, en de laatsten maakten het der kroon en den adel in die dagen soms bang genoeg.

Mocht Sir George anders ook al geheel in overeenstemming met Sir Henry hebben geoordeeld, thands evenwel was hij blijde dat het een hert had gegolden. Het geschiedde niet uit zuivere menschenliefde, maar veeleer uit loutere liefde jegens zich zelven, want het scheen hem toe, dat, als Roode Jack de herten uit Sir Henry's jacht wist te strikken, hij vooreerst minder aanleiding zou hebben, om de veel gevaarlijker menschenjacht te beginnen.

Het bosch was ten einde en men kwam aan eene onafzienbare vlakte, op den voorgrond bebouwd, op den achtergrond echter nog heide. Hier vooral had zich de werkzaamheid van Dirk Jansz. getoond, want toen deze het eerst in deze landstreek kwam, was alles nog heide, en nu hieven reeds verschillende welvarende boerderijen de rieten daken uit de groene dennen en

kroes, waar zijn gast voor bedankte, aan John reikte, die hem in één teug leegde. Zijn meester vond dat zoo groot, dat hij hem met zijn rijzweep een slag op den rug gaf, wat een loutere kwispeling heette, zoo als hij slechts in een goed humeur schonk.

In een draf ging het nu den modderigen weg op, aan wiens einde zij de beide wandelenden uit ons vorig hoofdstuk ontmoetten. Was George stil geworden na het laatste gehouden gesprek, wat moeite Sir Henry ook deed, om hem in dezelfde goede luim van den vorigen avond terug te doen keeren, na den blik op „de kuische Diana met den gordel van Venus”, welke uitdrukking Sir Henry als eene herinnering aan den gelukkigen ouden tijd in de ooren klonk, werd George spraakzamer dan ooit. „Het zou jammer zijn, dat zulk een paerel in een mesthoop verborgen bleef!” riep hij in geestdrift uit, en het was goed dat hij niet verder aanduidde, wat hij onder dien mesthoop verstond. Henry dacht dat George daarmede de hut van Hollis meende, en hij was het met zijn vriend volkomen eens.

Het ging sneller en sneller het bosch door, hetzelfde zeker, waar de beide reizigers gister avond verdwaald waren geweest; het vermoeden werd gewisheid, toen zij aan eene plaats kwamen, waar het eiken hakhout geknakt en de grond omgewoeld was en alles van eene worsteling blijk gaf; zelfs zag men den grond rood doorweekt, een teeken dat hier bloed had gevloeid. „Sir, hier is de plek,” riep George, die een lichte huivering niet onderdrukken kon. „Sir Henry! daar moet onderzoek naar gedaan worden. Er is een moord geschied... en ik reed er juist voorbij.”

„Ik mag een rondkop wezen, als het niet een strooperij is geweest,” hernam Sir Henry, van het paard springend en het hout onderzoekend. „Zie!” riep hij zegevierend uit, iets in de hand omhoog houdend, wat naar de staart van een hert geleek. „Wel verdoemd,

die brutale jakhalzen! We zullen ze vervolgen! Ze strikken me al het wild weg! We zullen het onderzoeken, daar geef ik u het woord van een Digby op!” riep Sir Henry, die hoe langer hoe driftiger werd. Koel had hij wellicht kunnen blijven, indien de vrees van zijn gast bewaarheid ware geworden; maar nu het een diefstal gold in zijn jacht gepleegd, ontwaakte al wat er aan wraakzucht in zijn hart sluimerde. Wee dengeen, die als schuldig mocht ontdekt worden! Wij, negentiende-eeuwers, wij zouden geglimlacht hebben met de bedreiging van Sir Henry, maar zijn tijdgenoot deed het voorzeker niet, want het was misschien minder gevaarlijk een mensch dan een hert te doodden. De jacht was dan ook meer bijzonder een der rechten en der eigendommen van de kroon en van den adel: bij eene overtreding der jachtwet werd er tegen beiden gezondigd, hetgeen bij manslag minder het geval was; en bovendien: er waren minder herten dan menschen, en de laatsten maakten het der kroon en den adel in die dagen soms bang genoeg.

Mocht Sir George anders ook al geheel in overeenstemming met Sir Henry hebben geoordeeld, thands evenwel was hij blijde dat het een hert had gegolden. Het geschiedde niet uit zuivere menschenliefde, maar veeleer uit loutere liefde jegens zich zelven, want het scheen hem toe, dat, als Roode Jack de herten uit Sir Henry's jacht wist te strikken, hij vooreerst minder aanleiding zou hebben, om de veel gevaarlijker menschenjacht te beginnen.

Het bosch was ten einde en men kwam aan eene onafzienbare vlakte, op den voorgrond bebouwd, op den achtergrond echter nog heide. Hier vooral had zich de werkzaamheid van Dirk Jansz. getoond, want toen deze het eerst in deze landstreek kwam, was alles nog heide, en nu hieven reeds verschillende welvarende boerderijen de rieten daken uit de groene dennen en

sparren omhoog, die de akkers omgaven en omheinden. Zij kwamen aan de boerderij van Kiddy, die hen met een soort van angst ontving en met eene eigenaardige welsprekendheid buiten een poos aan de praat hield, hetgeen George bemerkte en hem aandreef om naar binnen te gaan. Kiddy durfde niet langer weêrstand bieden en eindigde met hen, maar op zeer luiden toon, uit te noodigen in huis te komen. Toen zij de buitendeur in kwamen, werd er een binnendeur daartegenover met kracht dicht geslagen; zij zagen in het vertrek drie of vier stoelen om een tafel, en een vreemden man, geheel in het zwart gekleed voor het raam staan. Deze scheen hunne tegenwoordigheid niet op te merken, en bleef in gepeins verdiept naar buiten staren.

„Heb je bezoek gehad, John?” vroeg Sir Henry.

„Ik heb het nóg, Sir!” hernam deze, die scheen te herademen. „Hollis kwam me raadplegen over de knollen, weet u.”

„Goede morgen, Jakob Hollis!” zeide Sir Henry strak en streng.

„Goede morgen,” klonk het antwoord.

„Gij hebt met dezen zeker nog veel te spreken, broeder?” vervolgde Hollis zich tot John wendende. „Mijne tegenwoordigheid mocht storen....

„In 't geheel niet.... Ik heb u nog te danken....” begon George, maar Hollis vertrok.

„De brutale schoft! Ik wil niet hebben, dat je hem meer ontvangt, Kiddy!” riep Sir Henry die nu eerst het recht gebruik van zijn tong scheen terug gekregen te hebben. „Hoor je, Kiddy! Ik wil het niet meer hebben.”

„Ja Sir!”

„Ik heb je in geen drie weken de dienst zien bijwonen. Ik hoop niet, dat je tot die vervloekte non-conformisten behoort... Kiddy, ik zou korte metten met je maken, verdoemd korte, hoor je...”

„Ja, Sir! maar mijn vrouw is ziek geweest, Sir! en

dan heb ik ook gesukkeld met mijn bles, dien koldert het een beetje, Sir! En pas heb ik het beest gekocht."

"De bles! ja, ik weet wel. Ik moet het beest gaan zien... Dat 's een slag voor je, man! 't was een kostelijk paard."

"Moet ge de schuur óók niet gaan zien, Sir Henry?" vroeg George, wien het verdroot langer in de hut te vertoeven.

"Dat 's waar ook! Maar je bent een luie kerkganger Kiddy! en dat bevalt me niet, man! Een boer moet godsdienst hebben, hoor je!"

"Ja, Sir! Dirkens weet er van, Sir! Die heeft me gezeid dat ik bij 't beest moest blijven, Sir! en ik had gedacht, dat hij het wel aan u gezeid zou hebben..."

"Zoo, zoo! wist hij er van? Maar ieder het zijne! Hij weet verdoemd veel van zaaien en maaien, maar kerksch is de kaerel óók niet... Nu, hij is een vreemdeling: een Hollandsche kikvorsch, — half water- half landdier, begrijp je. Hij heeft me gesproken van de schuur en die kom ik nu eens zien."

"'t Is bijna een puinhoop, Sir! en dan de stal waar de bles in staat ook. Ik geloof, Sir! dat het beest het daar beet gekregen heeft, weet u."

"Daar heeft Dirkens me niets van gezeid," merkte Sir Henry aan, den olijken boer kwaad aankijkend, in wien George blijkbaar behagen had. Om hem evenwel den mond wat te snoeren en te doen vermoeden, dat hij niet ieder als den landheer om den tuin kon leiden, begon George onder het opwandelen naar de schuur, den stal en ettelijke plaatsen meer, waar gebreken moesten zijn, te vragen: "Wie waren toch die drie andere, die vóór Hollis waren vertrokken?"

"Ik heb ze niet gezien, Sir!"

"Dat is zonderling. Je waart toch in het vertrek met Hollis, en Hollis was er met de drie anderen, dus, naar alle menschelijke rekening, moet gij er ook zijn geweest."

„Ja, Sir!”

„Gij hebt ze dus gezien, en straks zeidet gij van neen.”

„Ja, Sir!”

„Dat verdoemde „ja, Sir!” riep Sir Henry driftig uit. „Je maakt iemand dol.”

John zweeg.

„Zult ge me andwoorden?” vroeg George, die den kaerel gevangen dacht te hebben.

„Ja, Sir! U hebt gelijk, als U zoo spreekt, maar toch heb ik niemand gezien. Hoe zagen zij er wel uit, Sir! die drie vrienden, die in mijn huis geweest moesten zijn?”

„Loop naar de hel, kaerel!” riep George, terwijl hij driftig naar zijn paard stapte.

„Kan ik u ook met iets dienen, Sir?” vroeg John, even voor dat de beide heeren weêr wilden weggrijden.

„Denk aan hetgeen ik je gezegd heb, John! Aanstaaenden Zondag in de kerk, hoor! Kom straks bij het prijschot.”

John boog diep en zeide ondanks zichzelf: „Ja, Sir!” De beide edellieden reden weg.

„Ik zou er mijn besten brak onder willen verwedden, dat ze daar konsistorie hadden gehouden. De „broeders” hebben zeker iets groots voor; misschien wel een samenkomst ... Die John speelde den onnoozele maar ...”

„Zoo zijn ze allen,” hernam Sir Henry. „Het is vee, al wat hier woont; ontrouw aan God en den Koning; maar wat is er aan te doen? Jaag er een weg, en er komen er twee voor terug.”

Indien zij op dit oogenblik plotseling in de hut van Kiddy hadden kunnen vallen, ze zouden de laatste woorden bewaarheid hebben gevonden. Uit het naaste vertrekken kwamen de drie broeders, die zich bij de aankomst der beide bezoekers daar verstoken hadden, weder te voorschijn. John trad kalm als altijd op hen toe.

Zijn gelaat had echter den onnoozelen trek verloren, zijn stem de straks vertoonde bedeesdheid; want zelfs op eenigzins galmende toon, even als Hollis dat deed, werden de woorden vernomen: „Gog en Magog hebben zich verwijderd, broeders! hunne neusgaten zijn verstopt, hunne oogen geblinddoekt, en hoewel hoorende, verstaan ze niet. Broeder Hollis blijft er bij! Dat we ons dus voorbereiden voor den dag van morgen . . . De Heere zij ons genadig, broeders!”

„Amen, broeder!” andwoordden de anderen, waarna zij vertrokken, ieder naar verschillende zijden.

HOOFDSTUK VIII.

Gelukkig dat de Novemberdag zoo liefelijk was. Na den storm van den vorigen dag scheen de natuur uit te rusten en in hare ruste was zij schoon. Waren de eiken en beuken van het woud, dat den gezichteinder bezoomde, ook van lover beroofd, de dorre twijgen, zich mengende aan het donker groen der dennen, die er tusschen stonden, maakten de tinten te rijker, nu de zon haar bleek goud licht er over goot. De weide van het kasteel mocht in den zomer een schoon tapeet gelijken, op welks smaragd groen het vee in den bonten tooi zich zoo schilderachtig teekende, thands was de tint een fletsch geele, maar te beter afstekend bij het donkergroene loof van het winter zaaisel op de omliggende akkers. Maar van dien fletsch geelen tint werd thands weinig bespeurd. In het midden der weide stond een lange staak, en daaraan was een vogel met uitgespreide vleugels bevestigd. Om den staak krioelde eene menigte landlieden met vrouwen en

kinderen, wier gesprek en gelach de vrolijke ruimte doorklonk. Hoe vele de gebreken ook waren van Sir Henry in de oogen van het meestal puriteinsch landvolk, de goedheid van zijn hart, de gulheid van zijn lach deed bijkans alles vergeten, en daarom had schier iedereen zich gehaast, om het feest dat de landheer gaf, te komen bijwonen. Mochten er ook al eenigen onder zijn, wier streng kalvinistische beginselen de deelneming aan dergelijke vermaken veroordeelden, en die dus alleen waren opgekomen om den argwaan van den magistraat te ontgaan, de meesten echter huldigden de stijfheid van de oude puriteinen niet meer, en wilden vrolijk zijn met den vrolijken landheer.

Het zoude voor ons, uit de negentiende eeuw, eene zonderlinge mengeling van kleuren, eene zonderlinge verzameling van kleedingen geweest zijn. Zoowel de mannen als de vrouwen droegen hoeden met hooge eenigzins spits toeloopende bollen en breede randen; de meeste vrouwen hadden als sieraad den geel gesteven doek om den hals geplooid, en droegen een jakjen van karsaai of baai of grof laken, dat van voren met een veter was toegelegen, terwijl de rok, bij eenigen der welvarendsten van floretzijde en geboord met veterband, bij anderen van fijn of grof saai was. Wij mogen niet getuigen dat het schoeisel — een schoen met linten van voren dicht gemaakt en op hooge hakken — een sierlijken voet deed gissen, maar wagen tevens te beweren, dat, al had de natuur ook schoone vormen geschonken, de schoenmaker ze toch volkomen zou hebben verminkt. De mannen droegen allen een kleeding weinig verschillend van die van Dirk Jansz., dien wij, in het midden eener groep bejaarden, bezig zien de vragen van eenige nieuwsgierigen te beantwoorden, die op een man duiden, die een tijd lang eenige jonge meisjes vruchteloos, maar met eene hoffelijkheid een beteren uitslag waardig, het hof had gemaakt, en thands een oogenblik alleen rondliep

met fier opgeheven hoofd, hooghartigen blik en de hand geslagen aan de greep van zijn zwaard. Hoewel zijn kleedij den reiziger teekende, was toch de stoffaadje veel fijner en de snede ook geheel anders dan die van al degenen, die hem omringden.

„Dirkens, wie is die snoeshaan?” „Die pronker?” „Die lompert?” „Laten we hem zeggen, dat hij zijn ooggen neêrslaat!” „En zijn narrewapen aflegt!” „Bob, hij wou je zuster kussen!” „En hij deed het je vrouw!” was het andwoord van Bob. Aan al die vragen, aan en opmerkingen, wilde Dirk Jansz. in eens een eind maken, door hen toe te roepen: „’t Is een gast van het kasteel, vat je! Of liever de knecht nog maar van den gast! Vergist je niet; ’t zou licht kunnen gebeuren; want hij doet er zijn best toe om te schijnen wat hij niet is.” De laatste woorden, vergezeld van het leepe ooggeknip, lokten luide kreten van bijval uit.

Aan weêrsijden van de plaats, waar om den prijs geschoten zoude worden, waren door de zorg van den kapellaan, geholpen door eenige bedienden van het kasteel, wien de hofmeester of *Steward* in de verte zijne bevelen gaf, lange tafels en banken geplaatst, waar de gasten, voor zoo verre zij niet genegen waren in de schuur op het binnenplein zich te vereenigen om den schuimenden porter te drinken, zich konden nederzetten. Hoe frisch het ook in de Novemberlucht ware, verkozen allen tot dusverre buiten te blijven, waar zij, heen en weêr wandelende, onder vriendschappelijk gekout en gesnap, zich den tijd aangenaam kortten, terwijl zelfs eenigen, zeker het drementen moede, zich aan een der tafels hadden nedergezet.

Het waren een viertal forsche mannen, zwaar gebouwd enforsch gespierd, met gedeukten lederen hoed met breeden rand, waarop bij een hunner een roode hanenveder woei, welke blijkens den blik, dien menigeen er op wierp, zeer de aandacht trok. Hun gelaat was ge-

bronsd, hetgeen van een veelvuldig verkeer in de lucht getuigde, terwijl de een met de hanenveer flikkerende oogen had, waarvan de kleur moeielijk te onderscheiden viel, daar ze bijna overschaduwde werden door een paar borstelige wenkbrauwen, en de oogleden bijna altijd half waren dichtgeknepen. Allen zouden deel nemen aan den wedstrijd, want zij hadden hun boog medegebracht, op welken hij met de hanenveer de kin leunde, terwijl hij de oogen heen en weer liet gaan en de aangenomen houding niet veranderde, schoon de anderen zich met hem onderhielden.

Dick Wharton, die met een uittartende houding de verschillende groepen was voorbijgegaan, en zelfs nog achterom zag, hier: om te doen zien hoe weinig hij om aller spotternij gaf, ginder: om een aardig meiske met de loensche oogen een blik toe te werpen, die haar blozend deed neêrkijken, was zonder het te merken, de vier mannen genaderd. Jack, zoo werd hij met de hanenveer door zijn medgezellen genoemd, stak, zonder eenigzins van houding te veranderen, zijn boog een halven voet vooruit, zoodat de beenen van Dick Wharton, wiens oogen een gants anderen weg opdwaalden, daarmee in aanraking kwamen en hij een oogenblik waggelde, wat reeds een hoerah onder de menigte deed opgaan. Jack stak echter de gespierde vuist vooruit, greep den waggelenden vast en behoedde hem voor een val.

„Verschooning, Sir!” zeide Jack.

Dick zag hem verbolgen aan en sloeg dreigend de hand aan het zwaard, terwijl hij het woord: lompert stamemde.

„Gij zegt, Sir?” vroeg de andere, beleefd, maar zóo vast en bedaard, dat Dicks toorn plotseling bedaarde, en hij zelfs met een hoofdknik voorbij wilde gaan. De ander wenschte dit echter niet; hij had kennis willen maken en hij zou — hij had het zich voorgenomen — zijn oogmerk bereiken. „Hoort ge wel, Sir! hoe dat

volk juichte , toen gij waggeldet ; ge kunt u voorstellen wat zij gedaan zouden hebben , als ge werkelijk gevallen waart."

"Wel mogelijk ; maar dat had hun duur te staan kunnen komen."

"Gij zijt zeker een vreemdeling ?"

"Waarom ?"

"Omdat gij de kracht van de mannen uit Yorkshire niet kent. Ik raad u die niet te leeren kennen."

"Verplicht voor dien raad , maar ik had er weinig behoefte aan. Wie mij een hair krenkte , zou aan de galg eindigen."

Jack stiet even een der naastbij zittenden aan , die ten antwoord ter sluips met het eene oog knipte.

"Ik dacht het wel , dat gij een groot heer waart , Sir ! Ik versta me er op , op het gezicht af te zeggen : dat is een Sheriff , en dat is er een , die eenmaal met hem kennis zal maken. Ik wed , Sir ! dat er bloed van de Digby's in u zit."

"Mis geraden , man ! Het begin is al niet , om veel eerbied voor je kennis te doen krijgen...." hernam Dick eenigzins gestreeld , hoewel hij niet veel lust gevoelde om het gesprek voort te zetten.

"Heb ik me waarachtig bedrogen , Sir ? Ik kan het niet denken ; maar is het niet , zoo als ik dacht dat het was , dan moest het toch zoo zijn. Er is iets in uwe houding , Sir ! wat me zou doen denken , dat ge van hooge geboorte zijt en gewoon met groote lui te verkeerren , en daar gij , naar ik hoor , hier te gast waart en Sir Henry zelden vreemden ontvangt , dacht ik dat gij waart wat gij dan niet zijt , als ge ten minste voor mij u niet verbergen wilt. Wij zullen toch de eer hebben u meê te zien dingen ?"

"Ik geloof het niet ; ik ben meer gewoon met het musket om te gaan."

"De boog is toch Oud-Engelands trots. Maar dan toch aan de vossenjacht van overmorgen zult gij deelnemen , Sir !"

bronsd, hetgeen van een veelvuldig verkeer in de lucht getuigde, terwijl de een met de hanenveer flikkerende oogen had, waarvan de kleur moeielijk te onderscheiden viel, daar ze bijna overschaduwd werden door een paar borstelige wenkbrauwen, en de oogleden bijna altijd half waren dichtgeknepen. Allen zouden deel nemen aan den wedstrijd, want zij hadden hun boog medegebracht, op welken hij met de hanenveer de kin leunde, terwijl hij de oogen heen en weer liet gaan en de aangenomen houding niet veranderde, schoon de anderen zich met hem onderhielden.

Dick Wharton, die met een uittartende houding de verschillende groepen was voorbijgegaan, en zelfs nog achterom zag, hier: om te doen zien hoe weinig hij om aller spotternij gaf, ginder: om een aardig meiske met de loensche oogen een blik toe te werpen, die haar blozend deed neêrkijken, was zonder het te merken, de vier mannen genaderd. Jack, zoo werd hij met de hanenveer door zijn medgezellen genoemd, stak, zonder eenigzins van houding te veranderen, zijn boog een halven voet vooruit, zoodat de beenen van Dick Wharton, wiens oogen een gants anderen weg opdwaalden, daarmee in aanraking kwamen en hij een oogenblik waggelde, wat reeds een hoerah onder de menigte deed opgaan. Jack stak echter de gespierde vuist vooruit, greep den waggelenden vast en behoedde hem voor een val.

„Verschooning, Sir!” zeide Jack.

Dick zag hem verbolgen aan en sloeg dreigend de hand aan het zwaard, terwijl hij het woord: lompert stamemde.

„Gij zegt, Sir?” vroeg de andere, beleefd, maar zoo vast en bedaard, dat Dicks toorn plotseling bedaarde, en hij zelfs met een hoofdknik voorbij wilde gaan. De ander wenschte dit echter niet; hij had kennis willen maken en hij zou — hij had het zich voorgenomen — zijn oogmerk bereiken. „Hoort ge wel, Sir! hoe dat

volk juichte, toen gij waggeldet; ge kunt u voorstellen wat zij gedaan zouden hebben, als ge werkelijk gevallen waart."

"Wel mogelijk; maar dat had hun duur te staan kunnen komen."

"Gij zijt zeker een vreemdeling?"

"Waarom?"

"Omdat gij de kracht van de mannen uit Yorkshire niet kent. Ik raad u die niet te leeren kennen."

"Verplicht voor dien raad, maar ik had er weinig behoefte aan. Wie mij een hair krenkte, zou aan de galg eindigen."

Jack stiet even een der naastbij zittenden aan, die ten antwoord ter sluips met het eene oog knipte.

"Ik dacht het wel, dat gij een groot heer waart, Sir! Ik versta me er op, op het gezicht af te zeggen: dat is een Sheriff, en dat is er een, die eenmaal met hem kennis zal maken. Ik wed, Sir! dat er bloed van de Digby's in u zit."

"Mis geraden, man! Het begin is al niet, om veel eerbied voor je kennis te doen krijgen...." hernam Dick eenigzins gestreeld, hoewel hij niet veel lust gevoelde om het gesprek voort te zetten.

"Heb ik me waarachtig bedrogen, Sir? Ik kan het niet denken; maar is het niet, zoo als ik dacht dat het was, dan moest het toch zoo zijn. Er is iets in uwe houding, Sir! wat me zou doen denken, dat ge van hooge geboorte zijt en gewoon met groote luï te verkeerren, en daar gij, naar ik hoor, hier te gast waart en Sir Henry zelden vreemden ontvangt, dacht ik dat gij waart wat gij dan niet zijt, als ge ten minste voor mij u niet verbergen wilt. Wij zullen toch de eer hebben u meê te zien dingen?"

"Ik geloof het niet; ik ben meer gewoon met het musket om te gaan."

"De boog is toch Oud-Engelands trots. Maar dan toch aan de vossenjacht van overmorgen zult gij deelnemen, Sir!"

„Dan zal ik misschien niet meer hier zijn.”

„Vertrekt ge dan reeds zoo spoedig, Sir?”

„Ik word ergens anders verwacht; en dan, goede vriend! — ik zonder u uit, met wien men zich kan onderhouden — welk gezelschap kan iemand, die in Londen zijn weg zeer goed weet, hier behagen?”

„Zeker zeer weinig, vooral als men in Londen zoo goed bekend is. Ik zou die stad ook wel eens willen zien, maar wat zou ik er eigenlijk doen? Ik ben meer bekend met de boeren dan met de steêluî. Het is zeker hier ver van daan, Sir! Kan men de reis in twee dagen doen?”

„Met de post in twee en een halven dag; maar wij rijden als kavaliers.”

„Gaat Sir Henry dan ook meê naar Londen?”

„Wie spreekt er van Sir Henry?” vroeg Dick eenigzins kort af, daar het gesprek hem begon te vervelen en de man niet ophield te vragen. Bovendien beviel hem dat gelaat hoe langer hoe minder en viel hem de roode hanenveêr in het oog, die hem op een onaangename onderstelling bracht.

„Verschoon mij, Sir! dat ik lastig word, maar ik kon het bijkans ook niet gelooven, dat Sir Henry zulk eene reis zoude ondernemen. De wegen zijn altoos slecht, aan de *borders* bij voorbeeld... en die van Richmond naar York, en vooral van Leeds naar Doncaster....”

„Dit weet ik bij ondervinding, is er geen betere?”

„Den weg over Sheffield ken ik tot aan Mansfield, en die is veel beter. Ik zou u en.... uw dienaar” — hier poosde hij even, maar Dick vond het niet noodig iets te zeggen — „wel kunnen aanraden, dien te gaan. Indien ge van mij als gids gebruik wenscht te maken... Ik loop voor een shilling al een heel eind weegs.”

„Dank je, dank je!” zeide Dick, die beweging onder de verschillende groepen zag en naar de oorzaak verneemen wilde. De gediensstige vreemde zoude hem nog niet

hebben prijs gegeven, indien er geen trompet — het scheen wel een gebroken instrument — geschetterd had.

„Willie, de kramer, is er óók bij!” zeide Jack half tegen Dick en half tegen zijne medgezellen. „Nu zult ge de meiskens eens zien loopen, Sir! Nu, het is goed dat er wat te doen komt, daar Sir Henry lang op zich laat wachten. Misschien duurt de maaltijd wat lang. Maar die is zeker afgelopen, anders zoudt gij niet hier zijn, Sir!”

„Juist.”

„Gaaf gij Willie geen bezoek geven, Sir? Laat den armen stakker wat verdienen. Tot straks, Sir!”

Dick knikte even met het hoofd en wandelde heen. Hij kon niet zien hoe een van Jacks medgezellen hem achterna sloop met de vlugheid der kat, terwijl Jack zelf zich even tot de anderen omwendde en fluisterde: „Hij kan het niet wezen, maar hij gaat er met nog een op weg. Hij is de dienaar. De andere zal nog binnen wezen. Een fijn tээр en verlept gelaat, handen als een vrouw, waaraan hij gewoon is een ring te dragen. Jongens, let op!”

Willie de kramer had zich de moeite getroost, een paar uur ver met zijn snuisterijkast naar Hallam-Castle te loopen waar het feest was, en er wellicht voor hem wat te verdienen zoude zijn. Hij had van alles voor allen, zoo gaf hij altijd voor, en ook ditmaal aan den *Stewart*, wien hij om een plaatsjen op het plein of de weide verzocht, hetgeen de machthebbende evenwel weigerde, daar er geen rondselaars of dobbelaars op Hallam-Castle werden toegelaten. De man bad echter zoo innig en zoo lang, in het belang van zijne vrouw en zijn tien kinderen, waarvan er een lam, een blind en de acht overigen te zwak waren om te werken, dat het den kapellaan trof. Hoezeer deze het nooit waagde, het gezach van wie ook te betwisten, en den *Stewart* alzo niet dadelijk durfde

tegenspreken, spoorde hij toch Dirk Jansz. aan, om voor den armen man een goed woord te doen. Dit had het gunstigst gevolg, daar Willie in een hoek van de weide een plaatsjen kreeg, onder voorwaarde echter dat hij zich weg zou pakken met al zijn „rommel” zoodra Sir Henry en de edele familie op den trap van het kasteel zichtbaar werden.

Willie was zeer bekend in de buurt, en mocht ook deze of gene eens bedenkelijk het hoofd schudden, als men van zijne eerlijkheid en zijn ijver sprak, hij was bij de vrouwen in den omtrek zeer gezien, want hij was een wandelend nieuwsblad. Altijd bij den weg, altijd spraakzaam, wist hij iedereen wat te vertellen en van iedereen wat te hooren; vooral het laatste wist hij zoo behendig, dat men, zonder dat men het merkte, moest vertellen wat men zelfs niet vertellen wilde. Er werd van gemompeld dat hij zeer bevriend was met Rooden Jack en diens bende; men had het hem zelfs eens verweten, maar toen lachend ten andwoord gekregen, dat het hem, die altijd met nog al veel waarde en nog wel 's avonds en te ontijde op weg was, niet euvel kon geïd worden, als hij den duivel wat te vriend hield.

De man, die altijd in een goed humeur was, wilde zijne vrolijkheid zeker ook in zijne kleeding te kennen geven. Zijn hoed was zoo gedeukt en gebogen, dat hij veel geleek op een zotskaproen, terwijl zijn scharlaken-rood wambuis, grasgroene broek, witte of grijze garen kousen — hetgeen alles zichtbaar werd toen hij zijn mantel aflei — de aandacht trok door de levendige bontheid. Op het gelaat lag eene uitdrukking van simpelheid, waartoe het gedurig lachen niet weinig bijdroeg; toch lag er sluwheid in de oogen, wat echter door de uitdrukking van het geheele wezen zoodanig werd getemperd, dat de sluwheid niet meer dan schuldeloze en schalke olijkheid scheen. Zoo als wij straks reeds lieten gissen, had hij een trompet bij zich, die misschien voor een twintigtal jaren de

luchtige en vermete kavaliers van Koning Karel I of wel de rustige en ernstige rondkoppen van Olivier Cromwell ten strijde had geroepen en thands de vreedzame boeren en boerinnen rondom zich scharen deed.

„Willie is aangekomen, Willie met zijn schatten; al komt hij niet uit den Oost, toch heeft hij het beste uit den Oost; al heeft hij nooit de goudkust gezien toch heeft hij meer dan goud. Een penny maar is het lot, een penny maar de gooi, voor dat paar zilveren hairnaalden! Ja bekijk ze maar, Numph! Hier, Kate! bekijk ze maar van onder en van boven, echt zilver zoo waar ik Willie ben. Een, twee, drie...” en zoo ging het voort, terwijl hij looden penningjens uitdeelde, waarop een nummer stond, dat de volgorde aanduidde in welke ieder die deelnam voor het bord kwam, waar de worp met de vier dobbelsteen geschieden moest.

De man was al tot vijftien geklommen, maar, schoon zijne uitnoodiging en aansporing dringender en dringender werd, en hij herhaalde dat hij twintig loten moest slijten, er werd geen hand meer uitgestoken, hoewel de kring hoe langer hoe breeder en dichter werd. Dick stond in het midden en vermaakte zich met de buitelingen van Willies vernuft, en met den indruk na te gaan die deze op een paar meisjes maakten, welke blozend van gezondheid en vrolijkheid, vol begeerte de blaauwe glinsterende oogen op de schitterende zilveren hairnaalden vestigden, en met elkander raadpleegden of zij nu reeds een penny zouden besteden. „Lieve kinderen!” fluisterde hij haar in het oor, „mag ik voor elk een lot nemen? Het zou je wat goed staan in het blonde hair!” en zonder haar antwoord af te wachten, wat dan ook wel bevestigend zou geweest zijn, beproefde hij zijn hand naar boven te brengen en tegen het geschreeuw van den marskramer in te schreeuwen: „Voor mij de loten die er nog zijn!”

„Tot uw dienst, Sir! zes, zeven, Sir!”

Willie maakte van de omstandigheden, zoo als blijkt, gebruik, om het aantal loten eene uitbreiding te geven, welke misschien bij hem zoo spoedig niet een grens had gevonden, als Dirkens, die alles spotachtig aanzag, niet vrij luid had aangemerkt: „veel varkens dunne spoeling, vat je!” en Dick niet geroepen had: „zeven! geef maar hier! Of liever, geef er maar acht! anders kan ik ze niet onder mijn twee kinderkes verdeelen!” waarna hij met veel moeite de beide handen uitstreekte en de loten ontving. Ter zelfder tijd werd echter de aandrang om hem heen zoo groot, dat hij een oogenblik meende naar den grond geperst te zullen worden. „Ik dank u, Sir! Ik rekommandeer me, Sir! De arme Willie met zijn tien kinderen is u zeer dankbaar.” En begeerig naar nog meer buit begon hij nogmaals: „Niemand, die een penny wagen wil om vijf shillings te winnen?”

„Begin, Willie! begin, melk niet langer!” riepen de boeren eenstemmig. Willie gehoorzaamde: nummer een werkte zich door den hoop heen en wierp, na zijn geld geofferd te hebben; de tweede volgde en eindelijk kwam de beurt aan Dick, of liever aan zijne lieve gezellinnen. Met de elbogen maakte hij ruimte, wat hier en daar een krachtig woord ontlokte; en toen hij voor het bord bij den marskramer was gekomen, nam deze, zeer deemoedig, den hoed af en stak hij de hand uit. Maar, o wonder! die hand bleef uitgestoken, en het zoo deemoedig en zoo tevreden onnoozel glimlachend gelaat van Willie veranderde en liep de verschillende en talrijke *phases* door van de blijde verwachting af tot aan de meest bitse nijdigheid. „Geld, Sir! als het u blijft! Geld, Sir! Ge zijt toch niet doof, of wilt me toch niet bedriegen! Ik zeg, geld!”

Maar Dick, de fiere trotsche Dick, die al dat boerenvolk als van een koningstroon had beschouwd, Dick had geen geld, en hoe hij ook voelde in den zak, waar de geldbuidel was geborgen geweest, hij vond niets wat

naar zoodanig voorwerp zweemde. Een oogenblik be-
kroop hem een gevoel van schaamte, maar dit duurde
niet lang; het maakte plaats voor toorn. „Geld? Als
mij de buidel niet geronseld ware! Ongesnoeide, wichti-
ge, nieuwe guinjes zoo als je er nog nooit hebt gezien (1).
Dieven, beurzensnijders, tot op Hallam-Castle, tot op
deze kale he! Maar ik zal weten wie mij heeft dur-
ven bestellen, en de galg zal kennis met hem maken.
Vervloekt tuig!”

„Ik zou den grooten mond wat snoeren!” riep een der
boeren.

„Vuile leugenaar!” riep een ander.

„Holle vaten klinken het meest, vat je,” hoorde men
verder.

„Maar ik moet mijn geld hebben, man!” riep Willie
uit, zich tot hem overbuigend en de vermetelheid zoo verre
uitstrekkend, dat hij de hand aan Dicks schouder sloeg.
Dat was te veel. Dick stootte rechts en links de boe-
ren van zich af — de boerinetjens hadden reeds met
roode aangezichten den aftocht geblazen — en poogde
zijn zwaard te trekken, om het eerst Willie te lijf te
gaan. Deze was hem echter voor en trok een breed mes
van onder zijn wambuis te voorschijn.

„Halt! riep een stem, die bekend en geëerd scheen te
zijn, want toen zij vernomen werd, wendden zich de
hoofden om en maakten de meesten een beweging als
om ruimte te maken. Het was dan ook de Jonker,
die in de verte reeds iets van een twist had ver-
moed, maar bij het flikkeren van het mes zich ge-
haast had er bij te zijn. „Halt, mannen! Geen gevecht
op den grond van Sir Henry! Wie gaf je den moed
om dezen man te bedriegen? vroeg hij aan Willie,
wiens gelaat weder in den gewonen simplen plooi stond
en die zich den hoed uit eerbied had afgenomen.

(*) De eerste guinje werd in 1662 geslagen.

„Hij kan 't niet helpen, maar de vreemde die landlooper in heerenkleêren!” riepen er eenigen.

Toen Charles echter de aanleiding van den twist had gehoord, liet hij in toorn de oogen over de verzamelden rond gaan, als zocht hij den man, die hier op deze plaats een dief kon zijn. „Wee den schuldige! Sir Henry is beleedigd en beroofd, omdat de dienaar van zijn gast het is geworden. *Steward*, geef dien man het geld dat hem toekomt en laat hem dadelijk vertrekken.”

„Acht pence, Mr. Charles! Weet ge wel dat het er acht zijn!” fluisterde de *Stewart*, „en Mylady weet er niets van.”

„Volg den *Stewart* dan naar het kasteel, en laat je daar het geld geven,” bromde Charles, die naauw een traan van spijt onderdrukken kon; hij voelde weder hoe hij aan band lag; hij kon niet eens de eer van zijn huis ophouden en zich doen gelden in het afzijn zijner ouders. Hij wist niet meer wat hij doen zou. Hij was als een Digby begonnen en moest nu als een knaap eindigen, met stil te zwijgen; want zoo hij iets deed, het mocht door vader en moeder gewraakt kunnen worden, hetgeen hem in aller oog beschamen zou. Gelukkig dat Lady Digby, aan den arm van Sir George en gevolgd door den koning van het feest, op den trap van het binnenplein verscheen, werwaards allen heen stroomden, onder het wuiven der hoeden en het hoerrah roepen voor den jarigen edelman.

„Het zijn toch goede kinderen!” zeide Sir Henry geróerd bij die blijken van gehechtheid.

„Zorg dat zij het altijd blijven!” merkte George koeltjens aan.

HOOFDSTUK IX.

Dick was schoorvoetend zijn meester op zijde gekomen, terwijl rondom hem de boeren Sir Henry gelukwenschten en opgetogen weder naar hun kring terugtraden, omdat zij de hand van een Digby hadden gedrukt. Hij vertelde George het gebeurde wat dezen in lachen deed uitbarsten. „Hebben ze je waarachtig beet! Vetter vogel konden ze niet plukken. Je moet mij den man wijzen dien ge denkt dat het deed.

„Uwe Genade! Twintig guinjes!”

„Dat is de kennismaking wel waard met een meester in het vak. Het geld zult ge spoedig genoeg uit mijn buidel doen dansen. Maar het komt mij voor, dat ge een vermogend man moet zijn om als reiziger zulke schatten bij u te dragen, of dat ge overtuigd zijt van de voortdurend broederlijke gezindheid van Oud-Englands struikroovers jegens u. Daarom kan ik mij uw wanhoop denken nu gij in uw edel vertrouwen zijt teleurgesteld; een wanhoop, die een weinig overdrijft en het cijfer van het verlorene vertiendubbelt. Dick Wharton, gewezen koning van White-friars (1), Ex-monarch van de straat, zoudt ge mij werkelijk twintig guinjes terug willen laten betalen, terwijl gij er maar twee misschien hebt kunnen verliezen?”

„Ik bezweer Uwe Genade!” stamemde Dick, wiens gerustheid verdwenen was en die angstige blikken om zich heen wierp. Het was hem of Willie het gehoord had, want bij het voorbijgaan groette hij nederig, maar zag daarbij Dick met zulk een spottend gelaat aan, dat dezen het bloed naar het hoofd steeg.... „Uwe Genade! ik ben er zeker van, dat roode Jack de dader en die bedelaar ginds de medeplichtige is.”

(1) Een vrijplaats voor bankroetiers en zakkenrollers.

„Ik twijfel in het geheel niet aan je scherp en geoefenden blik in die zaken; maar niets meer daarvan!”

„Toch moet ik Uwe Genade tot voorzichtigheid aansporen. Mijn verlies kan Uwe Genade een winst zijn en in dat geval beklaag ik mij niet langer. Hij, dien ik nu voor het hoofd der bende houd, heeft zoo veel gevraagd wat mij zeer verdacht voorkomt, dat ik Uwe Genade smEEK met spoed te vertrekken en wel langs een anderen weg dan den gewonen...

„Genoeg voor het oogenblik. Ik kan den tijd beter besteden dan verhalen aan te hooren over je ridderlijke verwanten. Dick! ik heb straks dezelfde schoonheid gezien waarvan ge mij van morgen verteldet. Zie eens of ge haar vindt. Sir Henry heeft haar uitgenoodigd te komen.”

De wedstrijd had een aanvang genomen. De volgorde waarin de schutters zouden optreden was door het lot bepaald, en de prijs bestaande in een keurig gesneden boog van West-Indiesch hout, aan de punten met zilver beslagen, bij het gejuich der aanwezigen, onder wie de kroes met porter driftig rondging, door den *Steward* voorbij gedragen. Op eene verhevenheid, vlak tegenover den vogel en aan drie zijden tegen den wind gedekt, hadden Mylady en Sir Henry plaats genomen, terwijl Charles verlof had ontvangen aan den wedstrijd deel te nemen. Een stoel was ledig gebleven en bestemd voor Sir George, die dan ook eene plechtige uitnoodiging door tusschenkomst van den kapellaan ontving om bij Sir Henry zich te komen nederzetten.

„Ik zal komen, Eerwaarde!” Na eenige schreden gedaan te hebben hield hij echter bij Charles, wiens gantsche aandacht door den strijd werd ingenomen, op. „Vriend! gij zijt zeker een goed schutter, maar ge zoudt dunkt mij nog wissel treffen als een paar lieve oogen u aanmoedigden. Wat zoudt ge er van denken, als wij uwe vriendin tot koningin van het feest verheven en haar verzochten den prijs uit te reiken?”

„Uitmuntend, Sir! maar ik zie Mary niet.”

Hij had haar nog niet gezocht, en haar dus ook niet gemist. Zelfs voelde hij bij zich zelve, — waarom wist hij zelf niet — den wensch opkomen, dat zij niet verschijnen mocht. Hij was echter beleefd genoeg om dien niet te uiten jegens den vreemde, die reeds een soort van heerschappij over hem uitoefende. Al had hij het echter gewild toch zou het hem onmogelijk zijn geweest, want Sir George wenkte reeds den kapellaan, die een tweetal schreden achter hem stond, gereed om hem naar de aangewezen eere-plaats te leiden, en beval hem naar de woning van Hollis te gaan en Mary namens Mr. Charles uit te noodigen herwaards te komen. Zeg, „dus besloot hij: „dat Mr. Digby haar stellig verwacht.”

De kapellaan bleef een oogenblik met open mond Charles vragend aanzien, waarop deze hem bewoog te gaan, met de woorden: „Verzoek Mary, indien ze geen hoofdpijn meer heeft, het feest van Sir Henry bij te wonen.”

Juist ontstond er eenige beweging onder de schutters en toeschouwers. Op twee na hadden al de mededingers reeds een beurt gehad, en een van die twee drong thands naar voren. Het was de vreemde, die Dick zoo lastig had bezig gehouden. Hij had tot dus verre weinig deelgenomen aan de gesprekken rondom hem en was meestal in dezelfde houding, geleund op zijn boog, een stille toeschouwer geweest. De hem omringenden deden dan ook weinig moeite om hem of zijne vier medgezellen tot spreken aan te zoeken, want ieder, hoewel niemand een woord sprak dat van afkeer jegens hen getuigde, liet echter de stem dalen, als hij in de nabijheid van het viertal kwam. De vreemden werden met onderscheiding ... uit vrees, naar het scheen, behandeld. Met de rustigheid en kalmte, die hem tot dusverre kenmerkten, trad de man nu naar voren, spande hij den boog en mikte. Vast was de hand. Eenige sekonden verliepen er eer

SCHIMMEL, Mary Hollis. I.

Bayrische
Staats-
Bibliothek

de pijl wegsnorde. Een doodsche stilte had het gewoel van eenige oogenblikken te voren vervangen. Het bleek dat ieder dien man als een scherp schutter kende, en het was ook niet ten onrechte. Daar trilde het peeskoord en schoot de gewiekte pijl naar den kop van den vogel, dien hij in tweeën spleet. Het gejuich was uitbundig, en zelfs Sir Henry klapte er bij in de handen.

„Een meesterschot, bij St. Hubert!” riep hij in verwoering, terwijl hij opstond en even met de hand wuifde.

Daar de eisch echter was: het laatste stuk van het wit van den stang te doen vallen, hetgeen dikwerf meer geluk dan beleid was, kon de wedstrijd, hoewel het moeilijkt te bereiken deel van den vogel reeds weggeschoten was, in geenen deele nog als geëindigd worden beschouwd. Charles maakte zich dan ook gereed en spande den boog. Hij was koortsig bewogen. Driftig bewoog hij zijn wapen, terwijl de wangen gloeiden.

„Het wild goed aangekeken, anders loopt het weg!” klonk het naast hem uit Dirkens' mond.

„Stil! geen raad geven. Ieder heeft gelijke kans!” riepen verscheidenen, die in hun gevoel van billijkheid aan niemand, zelfs niet den zoon des gastheers, eenig voorrecht wilden gunnen. Charles had blijkbaar ook weinig naar den gegeven raad geluisterd, want eer nog het protest was uitgesproken, had hij reeds den pijl doen afgaan, die met kracht wegsnorde, maar... zelfs de uitgespreide vleugels van den vogel niet raakte. Het was een slecht schot, te slechter naarmate het vorige beter was geweest. Charles was een van de eersten, die het erkenden; want hij wierp den boog driftig van zich af, terwijl er tranen van spijt in zijn oog paerelden.

„Laat mij gaan!” snaauwde hij Dirkens toe, die hem eenige woorden van troost wilde toespreken. Hij drong door den volkshoop heen, die niet eens de bescheidenheid had van stil te zijn, maar in een gemompel, dat

hoe langer hoe luider en bestemder werd, zijne afkeuring te kennen gaf. Charles was woedend en wierp knarsetandend een afgunstigen blik op den vreemdeling, die hem vooraf was gegaan. „Ik zou het misschien insgelijks kunnen leeren, indien een wis schot mij op lichte wijze brood moest verschaffen. Het is de grootste wildstrooper uit den omtrek,” zeide hij tot Sir George, de laatste woorden merkelyk zachter dan de voorafgaande uitsprekende. De vreemde wien ze golden bleef even rustig: slechts kwam er een glimlach op het gelaat, dat in dit oogenblik iets sarrends had.

„Ja, een strooper en misschien nóg iets anders!” vervolgde Charles luider. George deed of hij het niet hoorde en klopte den vreemde op den schouder. „Vriend,” zeide hij „hoe is uw naam?”

„Jack Kemble, en, zoo als eenigen zeggen, gelijk ik veel op den bekenden Rooden Jack.”

George had misschien groote onbeschaamdheid verwacht, maar niet in zulke mate; toch zou zij nog stijgen, want de vreemde vervolgde: „Maar hoe is úw naam, Sir!”

„Gast van Sir Henry, dat zal wel genoeg zijn, niet waar? Welnu, Jack Kemble, bijgenaamd Roode Jack! als ge wilt en ge zijt niet te vermoeid, dan zullen wij ons straks eens meten... Ik moet toch den boog van Mr. Digby weêr tot eere brengen.”

„Tot uwe dienst, Sir!”

Zoo woordenrijk als de man straks tegenover den bediende geweest was, zoo karig was hij nu. Wist hij dan wat hij weten moest en had de ring, dien hij aan Georges hand had zien schitteren, hem de zekerheid gegeven? Wij laten het in het midden: slechts wijzen wij op het feit, dat het hoofd eener rooverbende zich niet alleen op het kasteel van een magistraatpersoon waagde, maar in aller tegenwoordigheid niet onduidelijk te kennen gaf, zonder zelfs daartoe gedwongen te zijn, dat hij werkelijk degeen was, dien de wet vervolgde.

Het trotsche woord door George gesproken had Charles gehoord en begrepen. Zijn boog zou weder tot eere worden gebracht, maar ... door een ander! De Jonker had lust om dien boog op dat fijne, schier vrouwelijk aanzicht stuk te slaan, en de gedachte dat hij niets tegen dien man, die in alles hem voorbij streefde, vermocht, maakte hem nog toorniger. Hij keerde zich af, zonder iets te zeggen en ging met loome schreden, zichzelven en het gansche feest, Hallam Castle en den gast verwenshend, naar de plaats waar zijne ouders zaten, die reeds van de neerlaag huns zoons hadden gehoord. Lady Digby vond den ramp minder groot dan hij zelf en oordeelde, dat men een zeer goede Digby konde zijn zonder zich nog uitstekend boogschutter te toonen, en deze beschouwing temperde dan ook het oordeel van Sir Henry, die er zich toe bepaalde hem met den naam van droomer te bestempelen, die langs de velden sloop met de eene of andere deern.

Zij, die zijn vader vooral bedoelde, kwam daar juist aan, begeleid door moeder Anne en den kapellaan. Charles vergat den schimp zijns vaders, en wilde, zonder iets te antwoorden, weder teruggaan, maar Lady Digby weêrhiel hem door hem kalm toe te voegen: „Het is nu juist goed, Charles! dat ge blijft.”

Ongemerkt gelukte het Mary om onder de menigte, eerst achteraan, later wat meer naar voren, een plaats te bekomen, en den wedstrijd aan te staren. Toen zij begreep door niemant bespied te kunnen worden, nam zij de vrijheid om een blik in het rond te werpen. Hare zachte en toch helder blaauwe oogen zochten iets, terwijl haar bleeke wangen door een zacht blosjen werden getint, en haar boezem zich in het keurslijfjen golvend bewoog. Werkelijk, zij verdiende de koningin van het feest te zijn, en die waardigheid zou haar zoo hoog verheffen boven de deernen van den omtrek, als zij er door hare schoonheid en ontwikkeling reeds boven stond.

Terwijl zij zocht en het hoofdtjen voorover boog, om de

gelaatstrekken van wie in de voorste rijen stonden op te nemen, hoorde zij eene stem haar toefluisteren: „Welkom hier, schoone Mary! waar menig hart reeds naar u verlangde.”

„Sir!” stamerde zij, den vreemdeling herkende, dien zij aan Sir Henrys zijde voor het eerst had opgemerkt.

„Gun mij het genoegen, aan mijn arm het kampveld om te wandelen. Zijn Eerwaarde zal uwe.... moeder, naar ik meen, wel begeleiden.”

„Sir Henry.... heeft mij gewenkt,” stamerde de kapellaan, die beangst was met een vrouw aan den arm en nog wel een puriteinsche gezien te worden.

„Sir Henry zal wel geduld oefenen als hij weet van welken aard het nut is dat ge hier sticht.” Terwijl hij dit zeide had hij reeds den arm van de blozende Mary genomen, die hij weldra uit den hoop in het vrije voerde.

„Sir, indien het uwe meening was mij de schutters te doen zien, dan zoude het beter zijn te blijven waar wij waren!” merkte Mary aan.

„Gij hebt gelijk, zeker zoo als altijd; maar ge zult toch geen genoegen vinden in die erbarmelijke schutters. Het moet u aangenaam zijn de vreugd van dit volk van verre te zien, en dat ge dat aan mijn arm kunt doen, daarvoor zorgt immers het bevallig paartjen, dat ons volgt.” Hij zag even om, maar vond tot zijne bevreemding, hoewel niet tot zijn spijt, dat de kapellaan, die het wel niet gewaagd had geheel ongehoorzaam te zijn aan 's vreemden gebod, het evenwel niet van zich had kunnen verkrijgen, om met moeder Anne aan den arm op te wandelen. Hij was naast deze achter in den volkshoop blijven staan.

Mary, die werkelijk na 's vreemdelings woorden dacht gevolgd te worden, voelde zich wat minder ongerust en wat vrijer en ongedwongener jegens den geleider, die

haar dan ook den tijd liet om tot zich zelve te komen; want hij was onuitputtelijk in zijne opmerkingen en mededeelingen, welke alle door zijn goede luim, soms wel door eene goedige spotternij, werden gekruid.

„Gij kunt toch niet altijd op het land zijn geweest,” zeide hij na zijn gants niet gunstig gevoelen over het landleven te hebben medegedeeld. „Een Godin wordt niet geboren onder de schaaphoeders.”

„Ik geloof dat ge mij iets aangenaams wilt zeggen, Sir!” hernam zij na eenige oogenblikken, „hoewel ik u niet geheel begrijp en daardoor misschien bewijs, dat ik wel tot het land behoor.”

„Gij zijt hier toch niet geboren!”

„Ik moet twee jaar zijn geweest toen ik hier kwam; maar voelt men ook niet iets, Sir, voor de plaats waar de geest is ontwikkeld? Ik geloof ja, en daarom behoor ik tot Hallam, waaraan mij zoo vele herinneringen binden.”

„Zeker zeer aangename, ofschoon ge voorzeker geleerd zijt uwe wenschen tot het geringste te bepalen. Anders kan ik mij niet voorstellen, lief kind! hoe gij te midden van zoo veel grofheid, van zoo veel ellende, aangename herinneringen bezitten kunt.”

George was bij de laatste woorden oprecht geworden en had de vleierende taal, de bescheiden houding, die hem Marys bedeesdheid hadden doen aannemen, afgelegd. Zijne aanmerking was dan ook minder fijn, dan die hij tot dusverre gemaakt had, en verdiende dus ook het antwoord, in de vraag zoo kinderlijk eenvoudig gegeven: „Waar is die grofheid en die ellende, Sir?”

„Waar? Zeker niet bij u, lief kind! dat mij Londen en hare bekoorlijkheden voor oogen toover. Daar heerschen Godinnen, die niet waardig zijn u te dienen; daar wonen zij in paleizen en rusten zij op dons, en baden zij in glans; en gij, lief kind! bewoont een huiskens, dat juist geen paleis is en hebt tot aanbidders het wild van de bosschen of het wild van het kasteel.”

„Ik heb een vader, Sir! dien ik lief heb en ik heb moeder Anne... Kan men meer begeeren? De liefde tot den Heere, de liefde jegens de ouders maakt, dunkt me, ieder leven rijk.”

„En ook de liefde jegens den naasten, vergeet dat vooral niet!” riep George lachend uit. „Is er niet ergens een bijbeltext die daarvan spreekt? Als hij er niet is, dan zullen we dien maken.”

„Sir!” zeide Mary haar arm los makende van den zijnen, „ik heb van kindsbeen leeren eeren, wat gij schijnt te bespotten.”

Hij zag haar een oogenblik vreemd aan. De verontwaardiging deed hare oogen heller glinsteren, de fijne neusvleugels zich sneller bewegen, den maagdelijken boezem onstuimiger zwoegen, hij vond haar zinnelijk schooner dan hij nog wel dacht. Hij vatte hare hand eer zij die terug kon trekken, drukte die vurig en zeide, haar in de oogen starend met hartstochtelijke stemme, die haar als eene van aandoening trillende voorkwam: „Mary, wilt ge, dat ik u op mijne knieën vergiffenis afsmeek?”

„Sir!... De woorden werden zeker niet gewogen eer gij ze spraakt. Niet alzoo, Sir!” zeide het meiske, die werkelijk berouw gevoelde over hetgeen zij gezegd had en hem gunstiger begon te beschouwen.

Hij had weder haren arm genomen, dien hij teder waagde te drukken. „Gij hebt het mij dus vergeven?” vroeg hij op een toon, die een meer geoefend hoorder theatraal zoude hebben geheten. „U te kwetsen zou ik een doodzonde noemen. Ik zou mijn leven willen offeren om u gelukkig te maken! Mary! kan ik iets voor u doen? Uw vader is, zoo als ik hoor, naar het hart geen landbouwer; zou hij in Londen of bij Londen ook willen wonen?”

„Sir, die belangstelling! En ge kent mij nog zoo kort!” merkte Mary op naïven toon aan.

„Die belangstelling vindt voldoende verklaring in u

zelve; maar er is nog meer. Zonder het te weten misschien heeft uw vader mij het leven gered. Hij was de gids, die mij gisteravond naar Hallam-Castle voerde, en mij redde van de bende, die den omtrek onveilig maakt, en naar ik reden heb te onderstellen tegenover mij meer dan een roovertbende zoude willen zijn. Ik weet dankbaar te zijn, Mary! en daarom zou ik u en uwen vader gaarne een beter lot willen verzekeren."

"Sir!" bracht Mary alleen in het eerste oogenblik uit. Het duizelde haar. Zou die vreemdeling werkelijk meenen wat hij zeide, en haar vader uit erkentelijkheid uit den kring, waarin hij zich zoo moeielijk bewoog, naar een anderen overvoeren? Maar het voorstel was zóo algemeen, dat zij het niet ernstig gemeend konde heten. Wat zoude haar vader de middelen geven om ginder te leven? De laatste vraag uitte zij schoorvoetend waarop George haar veel beteekenend te gemoet voerde: "Waar gij rijk zijt zal uw vader niet arm blijven."

"Ik rijk? Hoe zou ik dat kunnen worden?"

"Gij zijt het reeds, lief kind! Maar uw schatten zijn nog niet aan het licht gebracht; gij zijt even als de mijn, die nog niet ontgonnen is."

"Sir! ik begrijp u niet. Hoe zou ik rijk kunnen zijn in geld?"

"Neen, lieve Mary! dat zijt ge misschien nóg niet, maar ge zijt rijk in schoonheid en die rijkdom voert ook tot den anderen. Indien ik zoo gelukkig mocht zijn u dat te doen ondervinden... Spreek er uw vader over!... Gij behoeft tegen hem niet te zeggen, dat hij leven zal van en door u, maar kunt hem doen opmerken, dat een non-conformist veiliger is in of om Londen dan hier, en dat een dankbaar edelman, die eenigen invloed heeft, hem veiligheid waarborgt, zoolang hij zich zelven niet in de waagschaal stelt, door bijv. openlijk te gaan prediken..."

"En waarom, Sir! zoude ik tegen hem niet zeggen wat gij tegen mij hebt gezegd?" vroeg Mary. "Het zou-

de voor mij het hoogste geluk zijn, mijn lieven zwaar-moedigen vader van het mijne te geven, hem te omringen met allerlei gemakken, zonder dat hij daarvoor zich weder in gevaar behoefde te stellen, hetgeen toch het geval zoude zijn als hij, hoe geheim ook, in Londen de Gemeente voorging?"

„Ja, Mary! ik kan u die vraag nog niet ten volle beantwoorden... Gij moet vertrouwen in mij stellen; later zal alles duidelijk worden... Gij, presbyterianen, zijt toch allen dáarin gelijk, dat ge altijd naar het waarom vraagt, altijd redeneeren wilt... allen, van den vervelendsten prediker af tot het aanbiddelijkste maagdelijn, altijd waarom en van waar? Wilt ge iets van mij leeren? Geniet zonder dat ge vraagt: waarom en van waar? Gij en uw vader zult er mij voor danken als ge dien raad opvolgt. Door al wat edel heet aangebeden, van al wat bevallig en schoon heet omgeven, zult gij het paradijs van Mohammed op aarde zien gedaald... In Londen zult ge heerschen...!

Mary was bij die donkere voorspiegelingen van geluk, bij de opening van het prachtig verschiet medegesleept.. Zij dacht er aan, dat Charles óók in Londen zoude komen, dat zij dan met hem daar gelukkig konde zijn, dat zij, zoo verheven geworden als haar kavalier het haar afmaalde, Charles dan veel nader zoude staan, ja boven hem misschien wel geplaatst zijn, en wat hij om harentwille niet zou willen, zij zou het om zijnentwille gaarne doen: zich vernederen en hem tot zich opheffen. Onschuldig kind, dat de hand zoo gerust uitstrekt naar een bloem, daar zij den adder niet bemerkt, die er onder verscholen ligt!

Mary voelde zich reeds erkentelijk jegens den man, die het ideaal, dat hij in haar had opgewekt, verwerkelijken wilde. Zij gaf er blijk van, door hem met haar minnelijke oogen zoo warm aan te staren, zóo warm, dat George er zich in bedroog en den arm om haar

taille slaande, zich tot haar overboog, om zich in die oogen te beter te kunnen spiegelen, en wellicht het verbond der vriendschap met een kus te bezegelen. Mary wrong zich echter uit zijne omhelzing los; en toen het haar gelukt was bloosde zij minder om 's vreemden vermetelheid, dan wel om hare kinderachtige schuchterheid, die eene betuiging van vriendschap voor een te groote vertrouwelijkheid had aangezien. Zij trad hem daarom na eene wijle weder nader en leî zelve haar arm op den zijnen, waarbij hij een houding als overwinnaar aannam.

Hij zou voorzeker ontwaard hebben dat hij, de *roué*, zich door haar eenvoud bedroog, indien in de verte niet zijn of haar naam ware geroepen geworden. Lomper kon de storing niet zijn dan in dezen oogenblik!

„Sir! Mary!” klonk het dichterbij en weldra sloeg Dirk Jansz. den hoek van den weg om, waar zij zich bevonden. „Sir! de prijs wordt uitgedeeld, laat Sir Henry u weten,” zeide hij hijgend, zoo als de bedaarde man schier nog nooit had gedaan.

„Naar den Satan, kinkel!” bromde George, hem met fronsende wenkbraauwen aanstarende.

„Mag ik u den kortsten weg wijzen, Sir? Ge schijnt dien straks niet gegaan te zijn... Mary vergat zeker u dat te zeggen...”

„Ik kan begrijpen, dat gij altijd naar den grond kijkt en u in den weg dus nooit zult vergissen,” zeide George wrevelig.

„Juist, Sir! en ik struikel daarom ook zelden,” zeide Dirk Jansz. nuchter.

Middelerwijl waren zij den kortsten weg ingeslagen, waar zij Charles in de verte zagen aankomen. Toen deze hen bemerkte, bleef hij een oogenblik stilstaan, vervolgens ging hij hen te gemoet, eindelijk keerde hij terug. Die weifeling teekende de ongerustheid van zijn binnenste. Hij had ten laatste verlof ontvangen, zich van zijne ouders te verwijderen. Hij had toen

Mary en George gezocht, die, zoo als Anne en de kapellaan hem zeiden, die stokstijf naast elkaâr stonden als of ze elkander bewaakten, arm in arm zich hadden verwijderd. Charles voelde bij die mededeeling eene ongekende aandoening. Het was een gevoel van afgunst jegens George, die dadelijk vertrouwelijk was met Mary, waartoe hij jaren had noodig gehad. Maar George moest ook meer zijn in haar oog! Hoe hooger de vreemde steeg, hoe dieper hij daalde. Toch woog de bewondering voor den gast zwaarder dan zijne afgunst. Iets wenschte slechts zijne ijdelheid: dat hij óók in Londen ware opgevoed, dan zoude hij ook kunnen zijn zoo als die vreemde, die alles scheen te kunnen en te kennen... Zoo zwierf hij een tijd lang om, tot dat Dirk Jansz. hem in het oog kreeg en met hem een praatjen aanknoopte, eerst over den wedstrijd, die meer en meer ter gunste van Jack neigde, toen over Mary, die hij nergens meer zag. Het gaf Charles lucht; dat hij met bitsheid van haar verdwijnen konde vertellen, waarop Dirk Jansz. hem voorstelde het paartjen terug te gaan halen, hetgeen, zoo als we zagen, geschiedde.

„Arme bloeden!” mompelde de koude Hollander, toen hij Charles eindelijk met Mary, die altijd nog door George werd vastgehouden, zag voortwandelen, „Arme bloeden! het is maar goed dat zij van elkaâr gaan!”

„Waar is Mylady?” vroeg George, toen hij een oogenblik later bij Sir Henry aankwam, die in het midden van den schutterskring stond en den prijs aan Jack uitreikte.

„Zij achtte het feest afgelopen, al heeft zij er u niet gezien, Sir!” riep de gastheer eenigzins verbolgen uit.

Weldra echter was de drift van den goedgestemden landheer onderdrukt

„Wel verdoemd, Sir! had zij weinig geduld, gij hadt weinig haast. Maar wie hebt ge daar? Dag, Mary! Hebt gij onzen gast zoover doen afdwalen? Nu, beste

meid, kleur maar 'niet!' zeide hij, haar zeer gemeenzaam op de wang tikkend.

„Sir! hebt ge moeder Anne ook gezien?” vroeg zij be-deesd en angstig om zich heen ziende.

„Ja, die is bezig mijn kapellaan ten val te brengen.. Hier, Eerwaarde!” riep hij, en zijn Eerwaarde haastte zich te komen, en dat wel met zóoveel spoed, dat moeder Anne den wedloop, waartoe hij haar verplichtte, moest opgeven.

„Moeder! zullen wij teruggaan?” vroeg Mary.

Sir Henry, die de vraag hoorde wilde daarvan niets weten. Zijn gast wilde hij zoo veel genoegen aandoen als hij kon, en het grootste genoegen voor dezen was, dat wist hij, het bijzijn dier deerne.

„Gij hebt het ver gebracht, Mary!” fluisterde Charles haar in het oor: scherp was de stem haars speel-noots. Waarom ontstelde zij niet, of raakte haar 's jongelings toorn niet? Waarom kwam zelfs een gevoel van vreugde in haar binnenste op? „Hij heeft mij dan toch lief!” Die gedachte was bij haar opgerezen bij de bitsheid van 's jongelings gezegde.

De kroes was lustig rondgegaan en de vrolijkheid tot den hoogsten top gestegen. Eenige paren waren den nationalen rondedans begonnen — een anderen mocht er op het gebied van Sir Henry niet worden ingevoerd, daar het bewuste boek van Koning Jakob van geen anderen dans gewag maakte. George sprak er van tot Mary, om er aan deel te nemen, hetgeen echter door haar met eenige heftigheid werd geweigerd, waarbij Sir Henry prevelde van puriteinsche huichelarij en Charles den tot dusver gelukkigen mededinger met een zegevierend blik aanzag. Het onderhoud werd echter afgebroken door de komst van Jack, die Sir George de afspraak kwam herinneren. „Gij wildet u met mij meten, Sir! Hier ben ik!”

„Dat is ook waar! Lief kind! gij blijft toch hier?”

De schoonheid kroone de dapperheid." In een oogwenk lag de hoed en de mantel op het gras. Dick, die elken volkshoop schuwde en zich alleen nog maar te midden der vrouwen waagde, haastte zich ditmaal op 's meesters wenk de noodige diensten te verrichten. Weldra stonden de meesten der aanwezigen weêr om het kampveld geschaard. In ieders oog las men spanning en verwachting.

"Wat zal de prijs zijn?" vroeg Jack.

"Die boog."

"Dat is goed als gij overwint, Sir! maar wat, indien het ik doe?"

"Kies dan wat ge wilt en ik geven kan."

"Goed, Sir!"

"En hoe zal de strijd plaats hebben?"

"Als het u goed dunkt zullen wij doen wat onder ons, die geen kinderen zijn, een goeden naam heeft. Noll!" zeide hij tot een zijner medgezellen, "de shilling op stelten!"

Een stok van een halven duim in doorsnede werd stevig in den grond geplant; op het bovineinde werd een shilling bevestigd, vast genoeg om niet weg te vallen bij een stoot tegen den stok en tevens los genoeg, om door de pijlspits in haar vaart te kunnen worden medegenomen.

"Het gemakkelijkst, Sir! is de shilling er af te schieten, het moeilijkste dat voor de tweede maal te doen, door den pijl in hetzelfde gat te drijven, dat de eerste schieter gemaakt heeft," zeide Jack, Sir George zijn hoed aanbiedende waarin twee loten lagen.

"Het laatste zal wel onmogelijk wezen, man!" hernam de ander het getrokken lot beschouwend. Het vergunde hem het eerste schot.

De afstand werd bepaald op dertig schreden, en beiden begaven zich op de aangewezen plaats. Stelden allen belang in den wedstrijd, niet het minst Charles en Mary, hoewel deze beiden met geheel verschillende

gewaarwordingen. Gene wenschte den gast een volkomen nederlaag toe, en maakte zich beangst dat de blinde fortuin den onbeschaamden indringer begunstigen zoude; deze gunde den *courtoisen* geleider van straks een volslagen overwinning tegen over den onbeschoften en ruwen Jack, van wien zij als bij instinkt een afkeer voelde. George scheen er zich weinig om te bekreunen hoe en wat men van hem dacht: hij was allen en alles vergeten, en spande met den meesten ernst den boog van Charles; hij doelde, doelde lang en schoot. Toen de pijl wegsnorde kon de menigte, en Sir Henry het minst van allen, geen kreet onderdrukken; spoedig werd die echter achtervolgd door een luid gejubel, zoo als men den gantschen dag nog niet had gehoord, want de pijl had den shilling medegenomen. George boog zich bevallig voor de verzamelden, wierp een kushand toe aan eenige der naastbijstaande meisjes en een driewerf herhaalde aan Mary. De bevalligheid zijner manieren bleef zelfs bij die onbeschaafden niet onopgemerkt. „Dat is een meester in het vak!” lispelde Mary, die bij Georges tedere begroeting zich half achter Charles verborg. Deze antwoordde niet; hij wendde het hoofd af, om haar de tranen in zijne oogen niet te doen zien, tranen die hij niet terug konde houden, hoezeer hij er zich ook, en terecht, over schaamde.

Jack, die met de grootste kalmte den uitslag had afgewacht en van tijd tot tijd als om zijne onverschilligheid te toonen, luide had gegeeuwd, veranderde van houding toen het schot was gedaan. Hij wisselde eenige woorden met een van zijne medgezellen, die naast hem stonden en trad toen op George toe, voor wien hij even zijn hoed afflichtte. „Sir!” zeide hij, „daar was tot nog toe in Engeland maar één buiten mij die dat kon.... dat was de Hertog van Buckingham, Sir!” Bij de laatste woorden zag hij George veelbeteekenend aan.

„Dus sta ik volgens u thands gelijk met den Hertog van Buckingham en met Jack Kemble, bijgenaamd Rooden

Jack!" hernam George lachend. „Maar nu, meester! doe je best als de boog je lief is? Wat zal het zijn als ge doet wat ik deed?"

„Dan zullen we een nieuwe proef moeten afleggen en den stok tien schreden verder plaatsen en zoo vervolgen. Maar het is nog zoo ver niet, Sir! Ik zeide u bij het begin reeds, dat de shilling nóg eens vallen kon. Mijn pijl zoekt het door u geschoten gat op."

„De verdoemde blaaskaak!" hoorde men met de basstem van Sir Henry uitbrengen, en een luid gelach werd gehoord ten blijke van instemming met het gesprokene.

„Geeft ge mij de overwinning, indien een der aanwezigen op veertig schreden den shilling in de hand houdt en ik dien wegschiet? Sir Henry zal mij misschien wel de eer willen aandoen van den shilling vast te houden," zeide Jack.

„Ben je dol, man!" riep de verontwaardigde gastheer uit.

„Ik neem het ook niet aan," viel George in. „Ik ben veel te begeerig om te weten, hoe de duivelskunstenaar het gat in den shilling zal weten te treffen."

„Zoo als ge wilt, Sir!"

Jack spande den ouden onoogelijken boog, waarmede hij gekomen was en den sierlijken had gewonnen. De hoofden bogen alle voorover en staken naast elkaâr; geen geluid werd vernomen dan het popelen der dorre bladen, die hier en daar aan de eiken takken door het zich verheffend windtjen zacht werden bewogen. Eer men het nog verwachtte ging de pijl af. Hij was met een geweldige kracht van het peeskoord gedreven en nam den shilling meê. Het scheen in den aanvang hetzelfde kunststuk wat George had gedaan en wekte geene verbazing op. Charles was echter den pijl achter na gesneld en hief dien, onder het wuiven van zijn hoed, in de hoogte, en toen hij in den kring kwam, liet hij Sir Henry en allen zien, dat Jack werke-

lijk het schier onmogelijke bereikt en zijn pijl in het gat gedreven had, door het vorig schot gemaakt.

„Gij zijt mijn meester, man! Weinige kunnen er roem op dragen dat te zijn!” zeide George koeltjens.

„Gij behoudt den boog en moogt kiezen volgens afspraak. Bedenk u goed.”

„Ik behoef me niet te bedenken. Ik heb straks al gekozen, Sir! Ik wensch dien ring.”

„Hoe!” riep George in verbazing uit. Waarom juist dien ring? Honderd pond is meer, en ik kan je die geven. Of denkt je me arm, man?”

„Ik geloof, dat ge zeer vermogend zijt, Sir! Maar ik ben niet geldzuchtig. Ik heb uw woord, Sir! wat ik vroeg zoudt ge mij geven.”

„En ik geef je wat je vraagt,” zeide George den ring, met kostbaren diamant en van binnen met zijn naamcijfer voorzien, van zijn vinger nemend; toen hij het kleinood overgaf boog hij zich tot hem over en fluisterde hij hem toe: „Gij hebt daarmee een bedoe-ling.”

„’t Kan zijn dat ik een aandenken van u wensch, Sir!” hernam Jack koel, die daarop even groette, een korte dankbetuiging tot Sir Henry richtte en heenging.

„Het spijt me een quarter tarwe, dat ge den prijs niet haaldet,” riep deze de hand op den schouder van den gast leggend, „maar toch blijft het eerste schot een meesterschot.... Beter leermeester en voorganger kon ik voor mijn jongen niet wenschen...! Maar je gorgel zal wel droog wezen, vriend! Zullen we den kapellaan nog eens in den kelder doen duiken? Je verdient, bij me ziel, een hartigen dronk!”

Beiden verlieten onder algemeen gejuich de weide, en dat gejuich, dat vooral George gold, getuigde hoe gaarne men hem de zege gegund had.

Charles had zich gehaast de blijde mare van Jacks overwinning aan Mary mede te deelen. Sir George

had een meester gevonden: „hij muntte toch niet boven allen uit!” zeide de jonkman triomfeerend.

„Toch is hij een ridder, die juist niet met den boog overwinnaar behoeft te zijn om dat te blijven, Charles!” zeide Mary. „Ge zijt van avond zoo zonderling!” voegde zij, zelve eenigzins zonderling, er bij.

„Zoo ik het ware, wie zou daarvan de schuld zijn!” zeide de jongeling heftig. „Ik ben zeker wel een nietige knaap geworden, sedert ge met dien pronker gesproken hebt. Vroeger zocht ge mij altijd met de oogen bij het een of ander spel....”

„Charles! die opmerking....! Indien ik het ooit deed, het geschiedde tot uw best,” was het wel wat waanwijs andwoord, dat echter in verwarring gegeven werd. Boos was zij niet, hoe hard 's jongelings woorden ook klonken; boos kon zij niet worden. Altoos zachter werd haar toon, hoe meer hij zich tegen de meerderheid van George verzette; eene meerderheid, die hij in zijn hart erkende, maar die hem in hare oogen nog meer verkleinen moest.

Moeder Anne was met beiden opgewandeld, den weg langs naar Hollis' woning. Zij hoorde den twist eenigen tijd aan, maar begreep eindelijk tusschen beiden te moeten komen. Het bleek echter onnoodig; want toen Mary, na een uitval van Charles, die haar beschuldigde van lichtvaardigheid, zoo duidelijk gebleken bij hare afdwaling met den vreemde, hem te gemoet voerde dat hij had kunnen voorkomen wat zoo sterk door hem gelaakt werd, zoo hij slechts vroeger haar genaderd had; toen zij hem op hare beurt al de kleine grieven mededeelde, die zij jegens hem had en tevens te kennen gaf, dat zij dien vreemde, hoe ridderlijk en hoffelijk hij ook ware, toch niet boven den vriend harer jeugd stelde, die veel meer goeds had, ja zelfs dat zij hem niet kende en ook niet begeerde te leeren kennen, toen was zijn kwade luim geweken, toen drukte hij haar de hand en bekende dat zijn

neêrlaag bij den prijskamp de schuld van alles was; dat die hem jaloersch had doen zijn op Sir George, wiens partij hij nu zelfs tegenover Mary nam, den vreemdeling, dien hij nu zelfs verdedigde, ja als zijn voorbeeld voortaan zou gaan beschouwen. En het was vreemd! Toen de verzoening op deze wijze had plaats gehad, werd Mary meer in zich zelve gekeerd dan zij den gantschen avond geweest was; moeielijk werd het haar, die zijne bitse woorden zoo geduldig had aangehoord, zijne teruggekeerde vrolijkheid te verduren; en naauwelijks beandwoordde zij zijn hartelijken groet, toen hij aan den drempel harer woning van haar afscheid nam.

Toen zij binnentrad en zich alleen wist in het hokjen dat haar slaapkamer heette, drukte zij het gloeiend voorhoofd tegen de ijsskoude vensterruitjens en prevelde zij: „Zelfs verkondigde hij den lof van dien vreemde tegenover mij! Neen, ik moet hem niet meer zien!”

HOOFDSTUK X.

Charles wandelde den weg in beter luim terug, dan hij dien op gegaan was. Mary had veel invloed op hem, meer dan eenig ander, want hij had haar lief. Hij zou het ieder verzekeren, aan Sir Henry en Lady Digby, zoo wel als aan allen, die het maar hooren wilden, en zoo hij het aan de beide eersten nog niet gezegd had dan was het alleen uit vreeze, dat de een hem bespotten, en de ander hem laken zou om zijn omgang met een lage deerne. Hij had haar lief! Beteekende dit, dat het hem behoefte was zich in hare oogen te spiegelen, zich zelve te verliezen in haar, de innigste gedachten zijner ziele over te storten in de hare, zich verlaten te ge-

voelen als hij niet met haar was, in wie en door wie hij eerst recht de wereld rondom hem leerde kennen en waardeeren?

Indien wij het hem konden vragen, hij zou tot zelfs de vraag niet verstaan en ons ten antwoord geven, dat hij haar lief had en het toonen wilde door den eersten zonnigen dag met haar de geliefkoosde plekjes in den omtrek te gaan bezoeken; voor haar onder den hevigsten regen met den hengel gewapend uit te gaan, om haar de geliefkoosde visch te bezorgen; of onder een sneeuw-jacht met het jachtroer gewapend haas en konijn te gaan verrassen, en beide aan haar voet neêr te spreiden. Charles, hoe ontwikkeld ook naar het lichaam, was naar den geest nog een kind. Hij zoude het nog meer zijn geweest, indien hij Mary niet op zijn weg had ontmoet, Mary, die, zoo als wij weten, van den rijkdom harer kennis, van de ontwikkeling haars geestes, aan hem had pogen af te staan. De strenge kalvinistische prediker, hoe deze de aarde ook veroordeelde als in de zonde te liggen en haar beschouwde als het tranendal, dat naar het echte vaderland daar boven leidde, hij had praktische blik genoeg gehad, om te weten, dat geloof zonder kennis wel een vast maar een dom geloof was, en wist — hetgeen misschien nog zwaarder bij hem woog — bij ondervinding, dat, bij gebrek aan kennis van de eenig ware leer, de ketterij van de Kerk van Engeland al licht het hart zijns kinds zoude kunnen vermeesteren. Bij de vatbaarheid, haar door de natuur geschonken, ontwikkelde haar de studie des bijbels, waartoe haar vader haar aanspoorde, ook nog langs andere zijden, dan haar vader zelfs noodig had geoordeeld. Haar oordeel was gescherpt door het te slijpen op de twistvragen der eeuw, en het werd weldra toegepast op nog andere vragen dan gene.

De adellijke familie, die op Hallam-Castle woonde, de trouwe volgster en dienaars der Engelsche kerk, in wie zij de volmaaktheid Gods op aarde neergedaald aanschouwde,

had den eenigen telg anders opgevoed. Zij had eigenlijk, schoon den knaap in den persoon van den kapellaan een opvoeder was gegeven, aan de natuur het voornaamste beleid toevertrouwd, en er alleen voor gezorgd, dat Digbys erfgenaam kennis ontving van twee wetten, onveranderlijk als die der Perzen, namelijk: het goddelijk recht der Stuarts, en de volstreckte waarheid der Engelsche Kerk. Verder wenschte Sir Henry dat hij een man zou worden, die des gevorderd de kracht zijns arms aan zijn Koning zoude kunnen leenen, en, indien de klassieke leeftijd van zes en twintig jaren was bereikt, waarop ieder Digby gewoon was geweest te huwen, zich een vrouw zoude kiezen die hem gezonde spruiten schenken kon. Daarom ging hij zijn zoon voor in het hanteeren van musket en zwaard, in jacht en visscherij, in paardrijden en rennen. Milady, die daarin volkomen met haar gemaal overeenstemde, of liever, die haar gemaal op dit punt, even als op alle andere, met haar had doen overeenstemmen, wilde echter bovendien, dat hij zich niet te vroeg in zijne waardigheid gevoelen, zich niet te vroeg onafhankelijk mocht denken, hetgeen licht het gevolg zoude kunnen zijn van de richting, die Sir Henry in zijn opvoeding volgde. Zij leidde hem daarom in eene strenge gehoorzaamheid op. Nog meer overtuigd dan haar gemaal van de voortreffelijkheid van den adel tegenover de altoos trotscher en krachtiger wordende Gemeenten, en vooral van de ontzachelijke hoogte, die de Digbys verdienden in te nemen, had zij langzamerhand zich met hare begrippen zóo zeer vereenzelvigd, dat zij geëindigd was te gelooven, dat de voortreffelijkheid van den adel in de Digbys, en de hooge waarde van deze zich in haar had saâmgetrokken. Het had haar, van nature zoo edel en rechtschapen, een schijn van hoogte gegeven die ieder afstiet, een schijn van kilheid, die zelfshaar eeniggeboren, dien zij liefhad als zich zelve, van haar verwijderde.

Zij moest van hem blinde gehoorzaamheid eischen, want alleen door eene slaafsche opvolging van hare wenschen, kon hij worden wat hij in hare oogen worden moest.

Indien Charles niet het heerschzuchtige van haar karakter had gehad, dan zou hij wellicht als het riet voor den wind gebogen en geknakt zijn; indien hij daarbij niet tevens een deel van het levenslustige, het sanguinische temperament zijns vaders had ontvangen, dat plotseling kon opbruischen, maar om even snel weder neder te slaan, hij zou in verzet zijn gekomen tegen de ouderlijke macht. Thands onderging hij, hoewel onwillig, den invloed dier ouderen, te onwilliger naarmate hij meer met Mary verkeerde, door wie hij het eerst leerde begrijpen, dat de kennis die hij opdeed niet voldoende was, om hem edelman te doen zijn, door wie hij tevens leerde inzien, dat vader noch moeder hem die kennis konden doen verkrijgen. Hoe meer hij dit begreep, des te meer hechtte hij zich aan Mary met eene liefde, zoo als slechts de weetgierige leerling voor den wijzen leermeester voeden kan. Vandaar dat zijne liefde dikwijls zulk een bepaald karakter van zelfzucht aannam. Zij zou hem leeren wat hij niet wist; zij zou hem leiden waar hij niet alleen kon gaan, en, zoo als hij dacht, was er dan in al zijne behoeften voorzien, waren dan al zijne wenschen bevredigd. Hij bemerkte niet, dat zijne gids nog iets anders voor hem wilde zijn; hij gevoelde en dacht niet, dat ook hij dit zoude kunnen wenschen. Het eenig echtpaar dat hij kende waren zijne ouders, en beider verhouding was veel minder innig dan de zijne nu reeds tot Mary was. Of hij haar niet zoude kunnen beminnen, zoo als zij het deed? Of er geenerlei kiem, hoewel thands nog onzichtbaar, in zijn harte bestond, die zich eenmaal zoude kunnen ontwikkelen? Het vervolg van ons verhaal moge het ons doen kennen. Hij had behoefte zich in het prismavormig glas, dat men waereld noemt, te spiegelen en zich daar in de meest verschillende vormen weerkaatst te zien;

en dan, dan zoude hij zich misschien kúnnen leeren kennen.

De schemering viel reeds toen hij de ouderlijke woning bereikte. Bij den terugkeer had hij zich allerlei luchtkasteelen gebouwd en zich aan de hand van George te midden eener groote onbekende waereld gedroomd. Er was echter iets, dat hem het geluk, hetwelk hij zich voorstelde, minder aantlokkend, het verschiet, dat hij zich opende, minder blijde maakte. Het was de gedachte aan de daarmee verbonden scheiding van Mary. Ten langen laatsten trad echter haar beeld voor al de andere, die zijne fantazie schiep, op den achtergrond, en mocht hare beeltenis nu en dan in zijne droomerij weder naar voren treden, het was met den glimlach der goedkeuring en den blik van bewondering, terwijl zij het oog op hém vestte, die uit Londen gants veranderd en ontwikkeld was weêr gekeerd.

Toen hij den toren van Hallam Castle weder in het oog kreeg, ontstond er echter nog een ander denkbeeld. Hij zou ook daarvan afscheid nemen, ook van hen die daarin woonden en aan wie hij — nooit had hij het als nu gevoeld — zich toch gehecht gevoelde. Hij was week gestemd, toen hij binnen kwam en door de half openstaande deur der benedenkamer zijne moeder bezig zag met uit een kast, welke bijna nimmer open kwam, eenige kleedingstukken te voorschijn te brengen. Een geheime stem in zijn binnenste riep hem toe, dat de arbeid zijner moeder voor hem werd verricht. Hij kwam binnen en verwelkomde haar dan ook buitengewoon hartelijk. Zij zag even op en groette hem op haar gewonen toon.

„Ik had gewild, Charles, dat ge te gelijk met Sir Henry waart teruggekomen. Sir George heeft herhaaldelijk naar u gevraagd. Ook hadt ge mij kunnen helpen in het ordenen van hetgeen ge moet medenemen.”

Die taal en die toon deden Charles terugschrikken; hij ondervond een gevoel alsof de warmgestoofde hand eensklaps in de versch gevallen sneeuw werd begraven.

„Ik kon niet eer!” hernam hij wrevelig.

„De kapellaan zag u wegdwalen met het kind van dien Hollis. Zeg de waarheid, Charles! lieg nooit; dat past geen edelman.”

„De kapellaan zal het zóo ver brengen, dat ik hem eens den hals breek,” viel Charles heftig in.

„Zoo lang deze oogen open staan zult gij dit niet doen, kind! Maar het is een opwelling van drift die voorbij zal gaan, hoewel ik gewenscht had, dat gij haar hier hadt onderdrukt, hier, waar zij niet voegt. Ik moet u nog zeggen, Charles, dat de kapellaan met u medegaat.”

„Moeder! Hij? Dan ga ik niet op reis! Ik wil niet bespot worden, ik wil niet...”

„Wij willen het zoo.”

„Moeder, ik bid u, zet het niet door; neen, om den wille van den kapellaan zelven... het is een goed man, waar ik veel van houd...”

„Daarom gaat hij ook mede. Verzet u niet meer; het zou vergeefs wezen; uw vader en ik hebben het besloten.”

„Maar ge wilt dan toch niet dat ik verwelkomd worde met een schaterlach? Dat de naam van Digby”...

„Die staat te hoog dan dat hij door een trouwen dienaar iets zoude kunnen lijden. Wij willen dat ons kind niet alleen de wijde waereld inga...”

Deze zijde van het vraagstuk had hij nog niet beschouwd. De laatste woorden, schoon op denzelfden toon van gezach uitgesproken, maakten toch indruk op hem en stemden zijn toon lager.

„Moeder, als gij 't voor uw kind doet, geef hem dan werkelijk een steun, en zet uw plan niet tegen zijn wil door.”

„Sir Henry en ik weten het best wat uw wil moet zijn.”

„Neen, dat is niet waar!” riep hij weder heftiger. „Misschien weet ge wat Mr. Charles Digby, maar niet wat uw kind past.”

„Zwijg; die woorden voegen u niet tegen uwe moeder. Leert ge dat van die deerne, die ge naliept en die ik u liet naloopen, omdat ik dacht, dat het een goed tijdverdrijf voor u konde zijn...?”

„Moeder! zeg alles wat ge wilt, wat ge begrijpt, dat mij pijn kan doen en vernederen, maar geen enkel woord van haar, die zoo verre boven u staat...”

Hij voleindigde niet: hij hield op bij den straffen blik zijner moeder, die echter thands getemperd werd, zoo als hij dacht, door iets weemoedigs. Hij keerde zich om en wilde de kamer verlaten; hij bewoog zich langzaam voort in de hoop, dat zijne moeder hem terug zoude roepen, of hem een enkel woord toespreken, en dan zou hij in hare armen zijn gevlogen. Zij deed dit echter niet en hij was reeds op den drempel. Toch kon hij niet zóo van haar scheiden en daarom bleef hij daar een oogenblik staan. Hij zag haar, met hetzelfde gelaat als altijd, een groen fluweel wambuis opvouwen en met zorg inpakken, maar, was het schijn of werkelijkheid? hare vingers daarbij trillen.

„Moeder! wie droeg dat prachtig kleet? Ik zag het nog nooit,” zeide hij schoorvoetend haar nader tredend.

„Uw vader droeg het toen hij trouwde.”

„En waarom komt het nu eerst te voorschijn?”

„Het was voor uwe bruiloft bestemd; maar de reis, die ge thands gaat ondernemen, kan voor u zijn wat anders het huwelijk ware geweest: eene geheele verandering. Daarom voeg ik het bij al hetgeen gij moet medenemen. Ik hoop zoo dikwijls gij het draagt, dat gij u te binnen brengt, wie het 't eerst heeft gedragen en wanneer hij het deed.”

„Moeder!” zeide hij, naast haar tredend en zijne hand op de hare leggend. „Moeder, dat beloof ik u.” Hij nam de broek die er bij behoorde even op, en voelde eene ongewone zwaarte. In den zijzak stak een wichtig rolletjen dat er uitviel en daarbij toonde wat het inhield: geran-

de ongesnoeide kroonen. Charles begreep wat dit beduidde; het was geld, door zijne moeder, want zooveel zilver was er niet dikwijls in de schatkamer der familie, zeker sedert jaren bespaard, en wel bespaard voor hem. Dit onverwacht blijk van liefde en moederlijke zorg trof hem; de oogen schemerden; in vervoering sloeg hij den arm om haar hals en kustte hij haar hartelijk:

„Lieve, beste moeder! gij hadt mij dan toch wél lief!”

En zij, de altijd strakke deftige vrouw, liet thands ook die strakheid en deftigheid glippen, drukte hem aan haar borst, maar voegde er toch op den toon des verwijts bij: „Hebt ge er ooit aan getwijfeld, Charles, mijn kind!”

Samen kwamen zij eenige oogenblikken later boven, waar Sir Henry en zijn gast bezig waren de geneuchten van de jacht te bespreken, en zich van tijd tot tijd verpoosden, om den roemer met tintelenden klaret, die door den kapellaan uit den kelder was opgehaald, te ledigen. Deze had zich eerbiedig in een hoek van het vertrek in het donker teruggetrokken, misschien wel uit vrees om weder tot drinken te worden uitgenoodigd, waarvan hij thands echter geen gevaar had geloopt, daar Sir Henry een maar al te krachtigen medehelper in zijn gast vond. Op de plek, waar zijne bescheidenheid hem heen had gedreven, had de slaap hem overmand. De veelvuldige bemoeiingen van het feest hadden hem afgemat en luide gaf zijn gesnork te kennen, dat de natuur bezig was het afgeloopen raderwerk weder op te winden. Juist had hij daarvan een maar al te luid bewijs gegeven, toen moeder en zoon binnentraden. Dit, gevoegd bij de grove stem van Sir Henry die hem poogde te wekken, deed hem opschrikken. Minder de ruwe berisping van Sir Henry dan wel het sarkasme, dat uit de oogen des vreemden straalde, deed den arme pijn; maar het ergste, iets vreeselijks, wachtte hem nog.

Nadat de veelbesproken reize weder ter sprake kwam en Mylady mededeelde, dat zij zich gehaast had het noodige te regelen, om den wensch van Sir George tot spoedig vertrek te gemoet te komen, verklaarde deze verrukt te zijn door het onthaal hem te Hallam-Castle ten deel gevallen, en zeer gaarne nog eenige weinige dagen de gulle gastvrijheid te willen ondervinden, voor het minst, indien hem die gastvrijheid nog langer kon worden verleend. Sir Henry zag daarop zijne echtgenote aan, die statig neeg en hare verrassing betuigde en ook hare vreugde; echter, hoewel zij het niet uitsprak, bleek de eerste toch grooter dan de tweede. Sir Henry gaf hem echter de volle hand en verzekerde hem met een krachtigen vloek, dat niets hem zooveel genoegen kon doen.

Slechts Charles toonde zich nedergeslagen: hij verlangde zoo met koortsig ongeduld naar de verwezenlijking van het plan, dat hem reeds gedurende een etmaal geheel had vervuld. De kapellaan had het ongeluk zich glimlachend in de handen te wrijven, waarbij de lange magere vingers kraakten.

„Sir, onze eerwaarde vriend! doet het ook genoegen dat ik nog hier blijf,” zeide George.

De eerwaarde vriend knikte eenigzins verlegen en noemde half binnen 's monds den naam van zijn pupil, zoodat het wel bleek, dat hij waarlijk zijn plaaggeest niet bedoeld had.

„Nu, bij Charles zult ge lang genoeg blijven,” viel Sir Henry in, „want ge gaat met hem meê.”

„Mag ik hem brengen tot Leeds?”

„Verder nog, zooals ik je gister avond reeds vertelde; gij gaat zelfs naar Londen en blijft er.”

De kapellaan sperde de oogen en den mond weder wijd open, hetgeen, zoo als we weten, meer zijne gewoonte was bij het vernemen van verschrikkelijke dingen.

Hij schudde met het hoofd en bracht eindelijk met moeite uit:

„Neen ... dát ... kan niet !”

„Het is zoo besloten !” zeide Mylady vast, die daarmee den storm hoopte te bezweren, welke naar het ge-laat van Sir Henry te oordeelen dreigde los te barsten.

De bui scheen wel eenigzins af te drijven; toch kon zij ondersteld worden nog niet geheel verwijderd te zijn bij de bitse vraag van Sir Henry: „Waarom kan dat niet ?”

„Het zou niet aangenaam zijn aan ... Sir George !” stamemde hij; hij meende eigenlijk Charles, maar wilde dien niet in den twist mengen, en hem tot eene gehoorzaamheid hooren vermanen en dwingen die, hij wist het maar al te goed, den jonkman zoo zwaar viel. Had hij ook gedacht dat de afleiding hem weinig zoude baten, tot zijne groote vreugde bleek het spoedig, dat hij zich ditmaal vergist en in Sir George een bondgenoot gevonden had.

„De kapellaan heeft gelijk !” zeide hij hoffelijk tegen Mylady buigende. „Ik zou hem geene plaats weten aan te wijzen die hem paste. Zijt gij er op gesteld dat Charles onder de leiding van een geestelijke blijft, dan zal hij de mijne kunnen ontberen, Mylady !” De laatste woorden werden met een hoogheid uitgesproken die haar beleedigde. Zij klemde echter de lippen op elkander, om het woord dat er op zweefde niet te laten doorgaan. Dit kleine voorval gaf den gantschen avond eene gedwongenheid aan het verkeer. Lady Digby was strakker dan ooit en bejegende haar gast met beleefdheid, maar die zij zoo koud mogelijk maakte door geenerlei voorschrift der etikette te verzuimen.

Zij vertrok spoedig na den avondmaaltijd met Charles, weldra gevolgd door den kapellaan, die bij langer vertoeven eene herhaling van het tooneel des vorigen avonds vreesde.

Toen Sir Henry en George alleen achterbleven werd het onderhoud weder levendiger; de oogen van beiden

„Zwijg; die woorden voegen u niet tegen uwe moeder. Leert ge dat van die deerne, die ge naliept en die ik u liet naloopen, omdat ik dacht, dat het een goed tijdverdrijf voor u konde zijn...?”

„Moeder! zeg alles wat ge wilt, wat ge begrijpt, dat mij pijn kan doen en vernederen, maar geen enkel woord van haar, die zoo verre boven u staat...”

Hij voleindigde niet: hij hield op bij den straffen blik zijner moeder, die echter thands getemperd werd, zoo als hij dacht, door iets weemoedigs. Hij keerde zich om en wilde de kamer verlaten; hij bewoog zich langzaam voort in de hoop, dat zijne moeder hem terug zoude roepen, of hem een enkel woord toespreken, en dan zou hij in hare armen zijn gevlogen. Zij deed dit echter niet en hij was reeds op den drempel. Toch kon hij niet zóo van haar scheiden en daarom bleef hij daar een oogenblik staan. Hij zag haar, met hetzelfde gelaat als altijd, een groen fluweel wambuis opvouwen en met zorg inpakken, maar, was het schijn of werkelijkheid? hare vingers daarbij trillen.

„Moeder! wie droeg dat prachtig kleet? Ik zag het nog nooit,” zeide hij schoorvoetend haar nader tredend.

„Uw vader droeg het toen hij trouwde.”

„En waarom komt het nu eerst te voorschijn?”

„Het was voor uwe bruiloft bestemd; maar de reis, die ge thands gaat ondernemen, kan voor u zijn wat anders het huwelijk ware geweest: eene geheele verandering. Daarom voeg ik het bij al hetgeen gij moet medenemen. Ik hoop zoo dikwijls gij het draagt, dat gij u te binnen brengt, wie het 't eerst heeft gedragen en wanneer hij het deed.”

„Moeder!” zeide hij, naast haar tredend en zijne hand op de hare leggend. „Moeder, dat beloof ik u.” Hij nam de broek die er bij behoorde even op, en voelde eene ongewone zwaarte. In den zijzak stak een wichtig rolletjen dat er uitviel en daarbij toonde wat het inhield: geran-

de ongesnoeide kroonen. Charles begreep wat dit beduidde; het was geld, door zijne moeder, want zooveel zilver was er niet dikwijls in de schatkamer der familie, zeker sedert jaren bespaard, en wel bespaard voor hem. Dit onverwacht blijk van liefde en moederlijke zorg trof hem; de oogen schemerden; in vervoering sloeg hij den arm om haar hals en kustte hij haar hartelijk:

„Lieve, beste moeder! gij hadt mij dan toch wél lief!”

En zij, de altijd strakke deftige vrouw, liet thands ook die strakheid en deftigheid glippen, drukte hem aan haar borst, maar voegde er toch op den toon des verwijts bij: „Hebt ge er ooit aan getwijfeld, Charles, mijn kind!”

Samen kwamen zij eenige oogenblikken later boven, waar Sir Henry en zijn gast bezig waren de geneuchten van de jacht te bespreken, en zich van tijd tot tijd verpoosden, om den roemer met tintelenden klaret, die door den kapellaan uit den kelder was opgehaald, te ledigen. Deze had zich eerbiedig in een hoek van het vertrek in het donker teruggetrokken, misschien wel uit vrees om weder tot drinken te worden uitgenoodigd, waarvan hij thands echter geen gevaar had geloopt, daar Sir Henry een maar al te krachtigen medehelper in zijn gast vond. Op de plek, waar zijne bescheidenheid hem heen had gedreven, had de slaap hem overmand. De veelvuldige bemoeiingen van het feest hadden hem afgemat en luide gaf zijn gesnork te kennen, dat de natuur bezig was het afgeloopen raderwerk weder op te winden. Juist had hij daarvan een maar al te luid bewijs gegeven, toen moeder en zoon binnentraden. Dit, gevoegd bij de grove stem van Sir Henry die hem poogde te wekken, deed hem opschrikken. Minder de ruwe berisping van Sir Henry dan wel het sarkasme, dat uit de oogen des vreemden straalde, deed den arme pijn; maar het ergste, iets vreeselijks, wachtte hem nog.

Nadat de veelbesproken reize weder ter sprake kwam en Mylady mededeelde, dat zij zich gehaast had het noodige te regelen, om den wensch van Sir George tot spoedig vertrek te gemoet te komen, verklaarde deze verrukt te zijn door het onthaal hem te Hallam-Castle ten deel gevallen, en zeer gaarne nog eenige weinige dagen de gulle gastvrijheid te willen ondervinden, voor het minst, indien hem die gastvrijheid nog langer kon worden verleend. Sir Henry zag daarop zijne echtgenote aan, die statig neeg en hare verrassing betuigde en ook hare vreugde; echter, hoewel zij het niet uitsprak, bleek de eerste toch grooter dan de tweede. Sir Henry gaf hem echter de volle hand en verzekerde hem met een krachtigen vloek, dat niets hem zooveel genoegen kon doen.

Slechts Charles toonde zich nedergeslagen: hij verlangde zoo met koortsig ongeduld naar de verwezenlijking van het plan, dat hem reeds gedurende een etmaal geheel had vervuld. De kapellaan had het ongeluk zich glimlachend in de handen te wrijven, waarbij de lange magere vingers kraakten.

„Sir, onze eerwaarde vriend! doet het ook genoegen dat ik nog hier blijf,” zeide George.

De eerwaarde vriend knikte eenigzins verlegen en noemde half binnen 'smonds den naam van zijn pupil, zoodat het wel bleek, dat hij waarlijk zijn plaaggeest niet bedoeld had.

„Nu, bij Charles zult ge lang genoeg blijven,” viel Sir Henry in, „want ge gaat met hem meê.”

„Mag ik hem brengen tot Leeds?”

„Verder nog, zooals ik je gister avond reeds vertelde; gij gaat zelfs naar Londen en blijft er.”

De kapellaan sperde de oogen en den mond weder wijd open, hetgeen, zoo als we weten, meer zijne gewoonte was bij het vernemen van verschrikkelijke dingen.

Hij schudde met het hoofd en bracht eindelijk met moeite uit:

„Neen ... dát ... kan niet !”

„Het is zoo besloten !” zeide Mylady vast, die daarmee den storm hoopte te bezweren, welke naar het ge-laat van Sir Henry te oordeelen dreigde los te barsten.

De bui scheen wel eenigzins af te drijven; toch kon zij ondersteld worden nog niet geheel verwijderd te zijn bij de bitse vraag van Sir Henry: „Waarom kan dat niet ?”

„Het zou niet aangenaam zijn aan ... Sir George !” stamemde hij; hij meende eigenlijk Charles, maar wilde dien niet in den twist mengen, en hem tot eene gehoorzaamheid hooren vermanen en dwingen die, hij wist het maar al te goed, den jonkman zoo zwaar viel. Had hij ook gedacht dat de afleiding hem weinig zoude baten, tot zijne groote vreugde bleek het spoedig, dat hij zich ditmaal vergist en in Sir George een bondgenoot gevonden had.

„De kapellaan heeft gelijk !” zeide hij hoffelijk tegen Mylady buigende. „Ik zou hem geene plaats weten aan te wijzen die hem paste. Zijt gij er op gesteld dat Charles onder de leiding van een geestelijke blijft, dan zal hij de mijne kunnen ontberen, Mylady !” De laatste woorden werden met een hoogheid uitgesproken die haar beleedigde. Zij klemde echter de lippen op elkander, om het woord dat er op zweefde niet te laten doorgaan. Dit kleine voorval gaf den gantschen avond eene gedwongenheid aan het verkeer. Lady Digby was strakker dan ooit en bejegende haar gast met beleefdheid, maar die zij zoo koud mogelijk maakte door geenerlei voorschrift der etikette te verzuimen.

Zij vertrok spoedig na den avondmaaltijd met Charles, weldra gevolgd door den kapellaan, die bij langer vertoeven eene herhaling van het tooneel des vorigen avonds vreesde.

Toen Sir Henry en George alleen achterbleven werd het onderhoud weder levendiger; de oogen van beiden

begonnen te glinsteren, de wangen van Sir Henry purper, die van Sir George hoe langer hoe bleeker te worden, tot ten laatste, even als den vorigen avond en zoo vele andere avonden, de *Stewart* werd geroepen en deze Sir Henry en toen Sir George ter slaapkamer heenleidde.

De laatste vond daar zijn dienaar, die hem gants niet vrolijk verwelkomde en hem wrevelig vroeg, wanneer zij dit nest toch verlaten zouden.

„Misschien nooit,” klonk het andwoord. „Zeker nog in lang niet. Dick, ge hebt waarachtig een goeden smaak! De deerne is heerlijk...”

„Ik wou dat ze hier allen leelijk waren als de heksen.. Het is hier om je dood te treuren, als je niet vóór dien tijd goeden nacht moet zeggen door het mes van Rooden Jack; want dat die iets in den zin heeft is zeker...”

„Dat geloof ik ook. Welnu, zoek goede vrienden met hem te worden en hem uit te hooren. — Het zou mij niet verwonderen dat zijn broertjens in Londen hem den bal toekaatsen.... Niet waar? toen jij nog meê deedt had de bende immers overal vertakkingen en deelde men een rijken buit altijd broederlijk van Wales tot aan York.... Bedaar, man! ge hebt immers het pardon van Zijne Majesteit? Maar dat hebt ge door mij en indien ik het wil, dan bestaat het niet meer, en blijkt het vonnis alleen geschorst te wezen om later te worden uitgevoerd. Die herinnering is noodig, Dick! zij zal je beenen wat leniger maken als ik wil dat ge ze bewegen zult. — Dus, Rooden Jack opgezocht, hoor! en geen twist meer gemaakt in den omtrek... Na deze vaderlijke vermaning kunt ge je avondgebed gaan doen...!”

Dick waagde het niet een enkel woord meer te spreken; hij stak de pit aan, die in een klomp was zich bevond, drijvende op het water van een glazen vaas, waarna hij dieper boog dan gewoonlijk en zijn slaapstede opzocht.

Weldra lag de meester in een diepe rust; en droomde Dick van een stapel nieuw gemunte guinjes, die hij na vele gevaren en belemmeringen eindelijk uit den buidel van zijn meester en in den zijnen had weten te tooveren De gelukkige trouwe dienaar!

HOOFDSTUK XI.

Het was een droeve voormiddag. Even als op den dag, dat wij het eerst kennis met de twee reizigers maakten, viel er een dichte aanhoudende regen, die de zandwegen onbegaanbaar maakte en neerdrupte uit dikke graauwe en grijze wolken, welke de schuinsche stralen der Novemberzon onderschepten. Eentonig druppelden de dikke regendroppels van tak tot tak, tot ze eindelijk zich vereenigden met de plassen, die zich gevormd hadden op de verdorde bladeren aan den voet van het eiken kreupelbosch, waar langs de weg naar Hallam-Castle heen voerde. Sir George scheen, in zijn mantel gedoken, den regen niet te achten, en zelfs met luchtigen stap over den weeken grond heen te glijden. Waarom zich in dit weder daar buiten in het somber landschap gewaagd, terwijl de uren daar binnen bij den wijden schouw en het knappend vuurtjen, voor het werpbord tegenover Sir Henry, zoo aangenaam konden worden doorgebracht? Voorzeker zou Sir Henry, die met zulk een dag jagen noch visschen kon, zich erkentelijk hebben betoond jegens den gast, die hem gezelschap hield en stellig een dubbelen shilling tegen hem aan het werpbord durfde houden; en die erkentelijkheid zou gebleken zijn bij het ontkurken van een flesch van groen glas, die slechts bij zeer bijzondere gelegenheden geopend werd en echten

Hollandschen „sterken drank” inhield, door Dirkens, waartoe hij echter maar zelden kans zag, uit de Geunieerde Provinciën ingesloken. En niet alleen Sir Henry, maar al de huisgenoten, van de nog altijd wrok-kende Lady Digby en den nog altijd bevreesden kapellaan tot aan de jongste meid van de keuken zouden blijde zijn geweest, indien de gast thands gebleven ware, want dan zou Sir Henry voorzeker niet in zulk een kwade luim zijn geraakt. Hij had zelfs de heiligschen-nis begaan van de kavaliers — de trouwe tochtgenoten van zijne Majesteit Karel I — domme eenden te noemen, die zich hadden laten verschalken en hun bloed hadden gestort, om later daarom uitgelachen te worden door de burgers en burgeressen van Londen, die het slimmer hadden overlegd; hij was zelfs zóo verre gegaan, van de non-conformisten gelijk te geven tegenover de heerschende Kerk in verschillende leerstellingen, waaronder hij bijv. de litanie verstond, die hij vervelend vond en nooit meer wou hooren; hij had den *Stewart* met zijn stok gedreigd, omdat twee van zijn hazewinden losliepen, en zijn jager evenzeer, omdat er in de keuken zulk een geweld werd gemaakt, en was eindelijk, zijn eigen toorn moede, in den grooten leunstoel bij het vuur neergevallen, waar hij den kapellaan mede deed nederzitten, om hem uit Robin Hood, den galanten middeleeuwschen struikroover, die den rijke beroofde om het den arme te geven, voor te lezen. Liever deed de kapellaan dit nog, dan de lasteringen tegen de rechtzinnige Engelsche Kerk aan te hooren.

Voor het grootste deel was Sir George aan dit alles schuld, die bij het ontbijt had aangekondigd, dat hij in de nabijheid een bezoek had af te leggen en daarop, schoon Sir Henry hem de eere van zijn gezelschap had toegedacht, in alle stilte was vertrokken. Sir Henry was beleedigd en wreekte zich op de onschuldigen.

George wist niet hoezeer hij misdreven had, maar wij

betwifelen het of het hem gedeerd zoude hebben, indien hij het hadde geweten. Hij was blijde ontslagen te zijn van het bijzijn zijn gastheers, dat hij dan ook op dezen tocht zeer goed konde ontberen. Het bleek toch weldra, dat hij den weg insloeg naar Hollis' woning, die hij, hoe nauwkeurig zij hem ook ware aangeduid, niet dan na aan een paar huisjens te hebben aangeklopt en aldaar inlichting te hebben bekomen, wist te vinden. De woning lag dan ook nog al achteraf in het gehucht, dat zeer onregelmatig was aangelegd.

Hij kwam door het kreupele hek, dat bij de ten deele omgevallen omheining voegde, op het erf, dat, zindelijker dan dat van al de andere boeren, den rijkdom van deze miste en de armoede van Jakob Hollis bewees. De mesthoop, die op andere erven, als of men er trotsch op ware die te bezitten, vlak onder de vensters lag, werd hier niet aangetroffen; de hooiberg was zoo hoog als een kleine heuvel, en in den met plaggen gedekten koestal lag maar éene koe. Jakob Hollis was verre van rijk, dit wist iedereen, maar dat hij niet nog veel armer was dan hij scheen, veroorzaakte op het kasteel algemeene verbazing. Daar buiten echter in al die hutten verbaasde men er zich niet over, want daar wist men, dat deze een schepel graan, die een ham, gene een half tiende van zijn schapenwol aan den trouwen herder der ware Gemeente onder het kruis bracht, om hem te doen blijven arbeiden in den wijngaard des Heeren.

George verbaasde er zich mede niet over. Hij zag om zich heen en vond het eene armoedige verzameling en een ellendige voddemarkt. Zoo omzichtig mogelijk vermeed hij de met water gevulde kuilen, en trad op de lage deur toe, die hij zonder te kloppen, opende.

„Met recht een paerel op een mesthoop!” prevelde hij, toen hij een blik naar binnen had geworpen en daar, te midden van den hoogsten eenvoud — George noemde het de grootste ellende — Mary ontwaarde, die naast

moeder Anne zat, en, even als zij, bezig was, eenig oud lijnwaad te herstellen.

Mary herkende den vreemden bezoeker het eerst en stond blozend op, terwijl zij hem stamerend welkom heette.

„Den heer waarvan ik vader sprak,” zeide zij fluisterend tot moeder Anne, die hem daarop streng en strak aanzag.

„Ik doe immers geen belet?” vroeg George diep buigende nader tredend, en een stoel nemend, op wiens rug hij den eenen arm lag, terwijl de andere den zwaren druipnatten mantel losmaakte en op den grond neêrwierp. De bevallige gestalte kwam in de houding, die hij had aangenomen, zeer voordeelig uit. Miste hij ook den prachtige ring aan den vinger, toch werd de blik op de blanke en fraai gevormde hand gevestigd; was de kleedij ook van zeer gewone stof en had de reiziger zijn goeden smaak bewezen, door zich met geen pracht of praal te beladen, welke overbodig mocht geacht worden, de wijze waarop hij het alledaagsche droeg, deed dit meer dan alledaagsch worden. Dat gelaat mocht niet schoon zijn, het mocht een schijn van uitputting vertoonen, het had toch zulk een uitdrukking van rustig zelfvertrouwen en voornaamheid, dat het boeide en den bewoner, voor al den eenvoudigen uit den omtrek van Hallam-Castle, die tot dusverre de boersche gezondheid op de wangen van den edelman had gezien, met ontzach vervulde. Ook de beide vrouwen in Hollis' woning ondergingen den algemeen ondervonden invloed en ontvingen hem met eerbied, hoewel zij te oprecht waren om niet te laten doorschemeren, dat het bezoek zelf haar onwelkom was.

George scheen dáarvan niets te merken. Hoffelijk boog hij zich, na de oude Anne even te hebben toegeknikt, waarmee hij met haar dacht te hebben afgerekend, voor Mary, tot wien hij op vleienden toon zeide:

„Heeft mijne schoone gezellinne goed gerust?”

„Voortreffelijk, Sir!” andwoordde moeder Anne.

„Het is waar, ook gij waart gister bij het feest, als

gezellinne van den kapellaan. Het doet me genoegen, dat ge voortreffelijk gerust hebt, en geen droomen u hebben ontrust, zoo als mij."

George had vermoed, dat wellicht tot hem een vraag zou gericht worden, maar geen der beiden vroeg iets. „Vergunt mij u in de houding te zien waarmee ge gewoon zijt een goed vriend te ontvangen. Ge staat zoo deftig tegenover mij, alsof ge mij vonnissen moest." Beiden zaten neder, waarna hij haar voorbeeld volgde. „En wellicht," ging hij voort, „moet ik u wel verzoeken de vierschaar te spannen, zij het ook niet over mijn persoon, dan toch over mijne droomen. Verbeeld u, lief kind, dat ik mij op eene donkere vlakte bevond, waar het alleen licht was op de plek waar ik stond. Om mij heen bloeiden heerlijke geraniums."

„Wat zijn dat, Sir?" vroeg moeder Anne, die tegen haar voornemen in begonnen was te luisteren.

„Bloemen uit het verre Zuiden, die heerlijk geuren. Welnu, die bloeiden rondom mij, terwijl een straal van rozewater uit een fontein, onder de bloemen verborgen, alles besproeide."

„Rozewater, dat is immers een van de middelen waarmee de verloren vrouwen der waereld te Londen de zonde aanlokken?" vroeg moeder Anne.

„De vrouwen, altijd beneden de dertig jaar!" hernam George met een glimlachjen. „Maar Mary luistert geloof ik niet. Zij denkt aan geheel andere dingen en daar men niet denken en spreken kan te gelijk, ontzegt zij mij het genoegen haar te hooren. Gisteren was het geheel anders."

Deze uitdrukking was *perfide*; zij deed Mary geheel purper worden, terwijl moeder Anne haar met onderzoekenden blik aanzag.

„Ik ben te verlangend de uitlegging van mijn droom van u beiden te vernemen, om niet voort te gaan. Buiten den kring van licht en geuren scheen het mij ondoordringbaar donker; plotseling echter kwam uit die duisternis

iets te voorschijn ; het was een wandelende bloem , een heerlijke lelie , die zeker het licht opzocht en door het licht was aangetrokken ; al de bloemen om mij heen bogen voor de lelie , en ik boog mij ook , en een regen van rozewater druppelde op haar neder ; het licht vlamde hoe langer hoe helder , en drong langzamerhand een gedeelte van het nog omringende duister weg ; het deed mij nog een paar andere bloemen zien , die zich ook neer bogen voor de lelie ... en toen werd ik plotseling wakker. Wat denkt ge van dien droom ?”

„In de dagen , waarvan de Heilige Schrift melding maakt , zou er gewis een beduidenis aan te geven zijn , Sir ,” hernam moeder Anna. „Maar neen , in de droomen der Godsmannen kwamen geen bloemen voor... Die kan men alleen vinden in het Babylon dezer dagen.”

„Gij meent Amsterdam , waar Jood en Christen samenhuizen ?” vroeg George.

„Neen , Sir ! ik meen Londen , dat zich bevlekt heeft met martelaarsbloed ...”

„De Heer zij Zijner Zalige Majesteit genadig !” zuchtte George.

„Als ik van martelaars spreek , bedoel ik niet den Antichrist ,” zeide moeder Anne heftig.

Mary kon niet langer zwijgen. Het gesprek nam een keer , dien zij gevaarlijk achtte. Zij had den droom zeer goed begrepen , en kon dit ook , daar het gesprek den vorigen dag gehouden haar tot sleutel diende. „Het doet mij leed , Sir ! dat ge vader , dien ge zeker hier hadt verwacht , niet thuis treft ; ik heb hem evenwel reeds van uwe erkentelijkheid doen kennis dragen ...”

„Waarlijk ? En wilde hij den raad van een vriend volgen ?”

„Hij hoopt het u zelf te kunnen mededeelen.”

„Gij vergeeft mij toch de scherts van straks ?” vroeg George zich tot moeder Anne keerende. Hij nam haar de hand die hij kuste , nog wel met een soort van ontzach , misschien omdat zij ruw en gerimpeld

was. „Ik denk geheel eenstemmig met u, zuster! Ik schijn soms lichtvaardig voor wie mij niet goed kennen, maar opgevoed bij het ware Woord en gedrenkt met het levend water, voel ik mij dikwijls gekwetst door de aanraking der waereld, wier invloed ik maar al te dikwerf onderga; want men kan haar niet altijd weêrstaan als men in haar midden woont. Had ik hier mijn tente opgeslagen, de geest zou het vleesch kunnen kruisigen, maar nu... Ik weet waarachtig geen texten meer!” prevelde hij.

Moeder Anne zag hem verwonderd aan. „Dus zoudt ge waarlijk een lid der Gemeente zijn...?” vroeg zij argwanend.

„Een lid ben ik zeker. Of ik het echter altijd verdien te zijn, zuster! daaraan twijfel ik zeer.”

„Maar, als ge zoo ver u beproefd hebt en der zonde deelachtig hebt bevonden, waarom strijdt ge dan niet om haar af te sterven?”

„Omdat ik zwak ben, te zwak ben, goede zuster! En dat ik niet vertwijfel, het is omdat ik hoop op de genade... Gij hebt u straks voorzeker verwonderd, dat ik op dit uur en in zulk weder hier een bezoek kwam afleggen...”

„Ja, Sir!”

„Dank voor uwe oprechtheid. Weet dan, dat er op dit oogenblik in de kapel van Hallam-Castle dienst wordt gedaan en ik, op het kasteel blijvende, daaraan had moeten deel nemen.”

„Werkelijk!” zeide moeder Anne, die hem een weinig meer begon te vertrouwen.

„En zou het dan zulk een groote zonde zijn geweest, om die dienst bij te wonen?” vroeg Mary schroomvallig, want zij was niet zeker of zij ook eene zondige opmerking maakte. Bij den knorrigen blik van moeder Anne voegde zij er nog bedeesder bij: „De Heere ziet toch alleen op het hart en niet op de offerhande...”

„Kind! is dat een gevolg van uw omgang met die

Bisschopsdienaars? Kan dat woord komen van de lippen van eene voor wie het ware manna nederdaalde? Zelfs hij, die ik dacht als zoo vele anderen, die zelfs erkent in de zonde te leven, maar met een berouwvol hart, hij gruwte er van! Indien gij niet te Jeruzalem kondet opgaan om te bidden, dan zou ik nog kunnen begrijpen dat gij 't te Gerizim deedt... maar er is voor u een Jeruzalem...! Misschien dat gij, te elfder uur, als ge wordt opgeroepen tot den gebede, door vreeze wordt teruggehouden en liever opgaat met de Bisschopsdienaars, waar ge naar de wijze der Heidenen..."

„Moeder! dus meende ik het niet,” viel Mary eindelijk in. „Ik bedoelde geen kwaad, waarlijk niet.”

„Maar, moeder Anne, heeft toch gelijk, u even een strafpredikatie te houden,” merkte George aan, wien het moeilijk viel zich te bedwingen.

„Sir! het maakt mij blijde dat ge zoo denkt. Hebt ge sedert uw vertrek uit Londen gelegenheid gehad eene samenkomst bij te wonen?”

„Helaas! neen, zuster! Maar ik verlang er naar... Ook dáarom kom ik hier, om met Hollis daarover te raadplegen... Ik dacht eerst slechts weinige uren hier te vertoeven; thands nu ik ettelijke dagen hier blijve...

„Hebt ge behoefte aan geestelijke voeding...? Welnu, heden avond...”

„Moeder!... er is doodsgevaar bij ontdekking...” zeide Mary angstig.

„Dus gij wantrouwt mij, dat grieft mij. Ach, ik scheen jegens u anders dan ik werkelijk was. Ja, gij moet mij wantrouwen. Zuster, zeg mij niets meer! Ik wil Mary niet beangst maken, ik, die mijn leven voor haar zoude willen zetten.”

Mary geloofde bijkans oog noch oor. De man, dien zij wantrouwde, hoewel zij hem geen vernuft konde ontzeggen en hem gaarne hoorde spreken, die het ideaal van man, voor zoo verre zij het nog had

kunnen vormen, meer dan iemand verwezenlijkt had, die man zou een broeder der Gemeente zijn, zou dus werkelijk haar vader kunnen en willen helpen... Zij trad op hem toe en reikte hem de hand, die hij in de zijne vatte en drukte, en wel zoo warm en tender, dat zij even als den vorigen dag bloosde en ondanks zich zelve uit de geestelijke sfeer op de aarde nederdaalde.

„Neen, zuster! ik verlang niets meer te weten... het mocht mijne Mary beangstigen.” Hij zeide mijne Mary: de kennis was snel gemaakt, en zij dreigde nog sneller vertrouwelijk te worden... „Ge moet weten,” vervolgde hij, toen Mary de hand, die hij nog altijd in de zijne hield, terug had getrokken en zich een weinig verwijderd had. „Ge moet weten, dat ik om de goede zaak een reis naar Schotland heb gedaan om den moed van de oude covenanters (*) weder te doen herleven. Dit moest echter in het diepste geheim geschieden, en daarom heet ik nu ieder, ja zelfs voor u nog, George alleen. Gij begrijpt hoe ik van het verblijf op Hallam-Castle gruwe...”

„Maar waarom het dan verlengd?” vroeg Mary eenvoudig.

„Mary, Mary, welk een vraag! Voor de goede zaak zal dat noodig zijn. De Heer zal onze gebeden verhooren en ons uit onze Babylonische ballingschap eindelijk verlossen,” zeide moeder Anne.

„Mary is wel wreed jegens mij. Misschien blijf ik wel om harentwille, en leg ik mij om haar den omgang met de ruwe kavaliers van het kasteel zoo lang op.”

„En is het ook om mijnentwil, Sir! dat ge Mr. Charles, den zoon van Sir Henry onder uw geleide naar

(*). Het Covenant, door het Schotsche volk in 1638 plechtig bezworen, had het doel, om de hervormde leer naar Kalvijn ongeschonden en vrij van de Arminische richting, die in de Engelsche kerk veld won, te bewaren. Het Covenant bereidde de Republiek voor.

iets te voorschijn; het was een wandelende bloem, een heerlijke lelie, die zeker het licht opzocht en door het licht was aangetrokken; al de bloemen om mij heen boogen voor de lelie, en ik boog mij ook, en een regen van rozewater druppelde op haar neder; het licht vlamde hoe langer hoe helder, en drong langzamerhand een gedeelte van het nog omringende duister weg; het deed mij nog een paar andere bloemen zien, die zich ook neer bogen voor de lelie... en toen werd ik plotseling wakker. Wat denkt ge van dien droom?"

„In de dagen, waarvan de Heilige Schrift melding maakt, zou er gewis een beduidenis aan te geven zijn, Sir," hernam moeder Anna. „Maar neen, in de droomen der Godsmannen kwamen geen bloemen voor... Die kan men alleen vinden in het Babylon dezer dagen."

„Gij meent Amsterdam, waar Jood en Christen samenhuizen?" vroeg George.

„Neen, Sir! ik meen Londen, dat zich bevlekt heeft met martelaarsbloed..."

„De Heer zij Zijner Zalige Majesteit genadig!" zuchtte George.

„Als ik van martelaars spreek, bedoel ik niet den Antichrist," zeide moeder Anne heftig.

Mary kon niet langer zwijgen. Het gesprek nam een keer, dien zij gevaarlijk achtte. Zij had den droom zeer goed begrepen, en kon dit ook, daar het gesprek den vorigen dag gehouden haar tot sleutel diende. „Het doet mij leed, Sir! dat ge vader, dien ge zeker hier hadt verwacht, niet thuis treft; ik heb hem evenwel reeds van uwe erkentelijkheid doen kennis dragen..."

„Waarlijk? En wilde hij den raad van een vriend volgen?"

„Hij hoopt het u zelf te kunnen mededeelen."

„Gij vergeeft mij toch de scherts van straks?" vroeg George zich tot moeder Anne keerende. Hij nam haar de hand die hij kuste, nog wel met een soort van ontzach, misschien omdat zij ruw en gerimpeld

was. „Ik denk geheel eenstemmig met u, zuster! Ik schijn soms lichtvaardig voor wie mij niet goed kennen, maar opgevoed bij het ware Woord en gedrenkt met het levend water, voel ik mij dikwijls gekwetst door de aanraking der waereld, wier invloed ik maar al te dikwerf onderga; want men kan haar niet altijd weêrstaan als men in haar midden woont. Had ik hier mijn tente opgeslagen, de geest zou het vleesch kunnen kruisigen, maar nu... Ik weet waarachtig geen texten meer!” prevelde hij.

Moeder Anne zag hem verwonderd aan. „Dus zoudt ge waarlijk een lid der Gemeente zijn...?” vroeg zij argwanend.

„Een lid ben ik zeker. Of ik het echter altijd verdienen te zijn, zuster! daaraan twijfel ik zeer.”

„Maar, als ge zoo ver u beproefd hebt en der zonde deelachtig hebt bevonden, waarom strijdt ge dan niet om haar af te sterven?”

„Omdat ik zwak ben, te zwak ben, goede zuster! En dat ik niet vertwijfel, het is omdat ik hoop op de genade... Gij hebt u straks voorzeker verwonderd, dat ik op dit uur en in zulk weder hier een bezoek kwam afleggen...”

„Ja, Sir!”

„Dank voor uwe oprechtheid. Weet dan, dat er op dit oogenblik in de kapel van Hallam-Castle dienst wordt gedaan en ik, op het kasteel blijvende, daaraan had moeten deel nemen.”

„Werkelijk!” zeide moeder Anne, die hem een weinig meer begon te vertrouwen.

„En zou het dan zulk een groote zonde zijn geweest, om die dienst bij te wonen?” vroeg Mary schroomvallig, want zij was niet zeker of zij ook eene zondige opmerking maakte. Bij den knorrigen blik van moeder Anne voegde zij er nog bedeesder bij: „De Heere ziet toch alleen op het hart en niet op de offerhande...”

„Kind! is dat een gevolg van uw omgang met di-

Bisschopsdienaars? Kan dat woord komen van de lippen van eene voor wie het ware manna nederdaalde? Zelfs hij, die ik dacht als zoo vele anderen, die zelfs erkent in de zonde te leven, maar met een berouwvol hart, hij gruwte er van! Indien gij niet te Jeruzalem kondet opgaan om te bidden, dan zou ik nog kunnen begrijpen dat gij 't te Gerizim deedt... maar er is voor u een Jeruzalem...! Misschien dat gij, te elfder uur, als ge wordt opgeroepen tot den gebede, door vreeze wordt teruggehouden en liever opgaat met de Bisschopsdienaars, waar ge naar de wijze der Heidenen..."

„Moeder! dus meende ik het niet,” viel Mary eindelijk in. „Ik bedoelde geen kwaad, waarlijk niet.”

„Maar, moeder Anne, heeft toch gelijk, u even een strafpredikatie te houden,” merkte George aan, wien het moeilijk viel zich te bedwingen.

„Sir! het maakt mij blijde dat ge zoo denkt. Hebt ge sedert uw vertrek uit Londen gelegenheid gehad eene samenkomst bij te wonen?”

„Helaas! neen, zuster! Maar ik verlang er naar... Ook dáarom kom ik hier, om met Hollis daarover te raadplegen... Ik dacht eerst slechts weinige uren hier te vertoeven; thands nu ik ettelijke dagen hier blijve...

„Hebt ge behoefte aan geestelijke voeding..? Welnu, heden avond...”

„Moeder!... er is doodsgevaar bij ontdekking...” zeide Mary angstig.

„Dus gij wantrouwt mij, dat grieft mij. Ach, ik scheen jegens u anders dan ik werkelijk was. Ja, gij moet mij wantrouwen. Zuster, zeg mij niets meer! Ik wil Mary niet beangst maken, ik, die mijn leven voor haar zoude willen zetten.”

Mary geloofde bijkans oog noch oor. De man, dien zij wantrouwde, hoewel zij hem geen vernuft konde ontzeggen en hem gaarne hoorde spreken, die het ideaal van man, voor zoo verre zij het nog had

kunnen vormen, meer dan iemand verwezenlijkt had, die man zou een broeder der Gemeente zijn, zou dus werkelijk haar vader kunnen en willen helpen... Zij trad op hem toe en reikte hem de hand, die hij in de zijne vatte en drukte, en wel zoo warm en tender, dat zij even als den vorigen dag bloosde en ondanks zich zelve uit de geestelijke sfeer op de aarde nederdaalde.

„Neen, zuster! ik verlang niets meer te weten... het mocht mijne Mary beangstigen.” Hij zeide mijne Mary: de kennis was snel gemaakt, en zij dreigde nog sneller vertrouwelijk te worden... „Ge moet weten,” vervolgde hij, toen Mary de hand, die hij nog altijd in de zijne hield, terug had getrokken en zich een weinig verwijderd had. „Ge moet weten, dat ik om de goede zaak een reis naar Schotland heb gedaan om den moed van de oude covenanters (*) weder te doen herleven. Dit moest echter in het diepste geheim geschieden, en daarom heet ik nu ieder, ja zelfs voor u nog, George alleen. Gij begrijpt hoe ik van het verblijf op Hallam-Castle gruwe...”

„Maar waarom het dan verlengd?” vroeg Mary eenvoudig.

„Mary, Mary, welk een vraag! Voor de goede zaak zal dat noodig zijn. De Heer zal onze gebeden verhooren en ons uit onze Babylonische ballingschap eindelijk verlossen,” zeide moeder Anne.

„Mary is wel wreed jegens mij. Misschien blijf ik wel om harentwille, en leg ik mij om haar den omgang met de ruwe kavaliers van het kasteel zoo lang op.”

„En is het ook om mijnentwil, Sir! dat ge Mr. Charles, den zoon van Sir Henry onder uw geleide naar

(*). Het Covenant, door het Schotsche volk in 1638 plechtig bezworen, had het doel, om de hervormde leer naar Kalvijn ongeschonden en vrij van de Arminische richting, die in de Engelse kerk veld won, te bewaren. Het Covenant bereidde de Republiek voor.

Londen medeneemt?" vroeg Mary, terwijl zij de oogen neêrsloeg en het stuk katoen, dat voor haar lag, losrafelde.

„Mary! Mary!" herhaalde moeder Anne verwonderd.

„Misschien doe ik dat óók om uwentwil, hoewel ik dit niet aanvankelijk bedoelde. Ik meende er onze zaak dienst mede te doen, door een Digby mede tot de onzen te doen overgaan; maar om u dat alles uit te leggen, zou ik over staatkunde moeten gaan spreken, en tegenover u beiden noem ik dat een doodzonde."

George vergat een wijl de rol, die hij had opgenomen. Anne zou er hem echter spoedig aan herinneren. „Ik volg u niet op de wegen, die de Heere u heeft doen kiezen," zeide zij. „Ik bid alleen, dat gij het doel moogt bereiken. Maar, broeder! nu gij u zoo lang moet onthouden van de spijs des levens, en ge op uwen weg zelden gelegenheid zult hebben, het woord te hooren verkondigen, zal ik u een preek geven van mijn echtgenoot, die de martelaarskroon verwierf. Het is een dierbaar woord en passend op uwe omstandigheden."

„Moeder! ik zal het halen; zeg mij waar ik het vinden kan!" zeide Mary, die reeds was opgestaan.

„Neen, gij kunt het niet vinden. Ik ben dadelijk terug."

Zij klom met drift den steilen ladder op, die naar boven leidde, waar haar slaapkamer was. Toen zij uit het gezicht was, trad George op Mary toe, nam haar hand, eer zij dit verhinderen kon en fluisterde haar toe, zich over haar heen buigende: „Mary, het is wel om uwentwil dat ik hier blijf. Het is mij onmogelijk van Hallam te scheiden... en de landstreek is toch niet zoo aanlokkend, en mijn gastheer is niet zoo boeiend."

„Sir George!" prevelde Mary, terwijl zij een stap terug deinsde. „Ik vroeg niet zóoveel vriendschap van u," dus besloot zij: het woord was bits, toch werd het er de bitsheid van getemperd, door den zachten toon waarop het werd uitgesproken.

„Gij vraagt niets van mij, en ik moet zooveel van u vragen!” zeide hij bedrukt. „Mary! kondet gij in dit hart lezen, hoe ge medelijden met mij zoudt hebben; want, Mary! ik bemin u, en ik bespeur, helaas! dat ge mij haat.”

„Sir! haten.... heb ik u dat dan doen denken?” Meer kon zij niet uitbrengen; angstig staarde zij naar boven, naar de plaats waar moeder Anne verdwenen was.

„Dus gij haat mij niet? Dus zoudt ge misschien wel vriendschap voor mij kunnen bezitten, indien ge mij beter kendet. — O, dat denkbeeld zou mij gelukkig maken! U dikwerf te mogen zien, u te omringen met al wat de rijkdom heerlijk heeft te geven, u te doen genieten wat het leven schenken kan, elk verdriet van u af te weren, elke vreugde te verhoogen, Mary! en u dan eindelijk te mogen toefluisteren: kunt ge mij beminnen zoo als ik u bemin!... Vergeef mij: het vermetel woord is mij weder ontsnapt. Ja ik bemin u, zoo als ik nimmer beminde.... Gij kunt mij gelukkig en zalig maken als een God! Wat ik bezit leg ik als offer voor uwe voeten. Andwoord mij, lieve Mary! Zeg mij wat gij begeert, en zoo stout kan uwe fantazie niet-zijn, dat ik haar niet voldoe.” Hij had den arm om haar heengeslagen, en boog het hoofd tot haar over, altijd meer tot haar over, en drukte, hoezeer zij ook van hem terug week, een kus op hare lippen. Dit was te veel; zij spande alle krachten in, stiet hem van zich, en plaatste de tafel tusschen zich en hem. Haar boezem zwoegde; de blanke koon was gloeiend purper geworden; de zachte blaauwe oogen hadden zich bijkans verdonkerd tot ravenzwart.

„Sir!” bracht zij nogmaals uit, „gij beleedigt mij.”

George begreep blijkbaar de vrouw niet, die hij tegenover zich zag. Zij was slechts een kind der natuur, en zelfs de kinderen der beschaving hadden hem niet lang weerstand geboden. Deze zelfs was minder kind

der natuur dan hij in den aanvang vermoedde, daar zij de schuchtere speelde, maar toch niet angstig genoeg was om den bijstand in te roepen die zoo nabij was. Mary deed dit niet, omdat zij zich zelfs tegenover moeder Anne schaamde. Zoo zij dien vreemdeling eens onrecht aan deed, en de stem van haar binnenste, die haar tegen hem tot opstand aanzette, eens onbillijk ware. Zij had zich nooit nog in zulk een toestand bevonden, zij had nog nooit gevoeld, wat zij thands gevoelde.... en de tranen druppelden haar eensklaps langs de wangen.

George zag thands dat hij zich bedrogen had. „Vergeef mij, Mary! O ik ben een ellendige! Droog die tranen! Ik kan ze niet zien vloeien, liefste!” sprak hij op zoeten toon. „Neen, ik had nog niet dat woord moeten uitspreken.... ik had u eerst moeten overtuigen van mijne liefde, en misschien dat ge u dan tot mij, die aan uwe knieën behoort, hadt nedergebogen en mij opgeheven... Een enkel woord, Mary, een enkel woord van vergiffenis!”

Hij liet zich op een knie voor haar nedervallen, en zorgde daarbij de bevalligheid, waarmee hij het wist te doen, te doen opmerken. Eene, die de waereld meer kende, zou terstond hebben bespeurd dat hij voorzeker meermaalen die houding had aangenomen.

„Sta op, Sir! sta op! Wat zoude moeder Anne denken als zij u zoo zag? Ik heb u niets te vergeven. Ik wil gelooven dat gij meendet wat gij hebt uitgesproken... Ik moet ook eerlijk zijn. Sir! vergeet mij want... ik... kan niet voor u zijn wat ge wenscht.”

„Dus bemint ge een ander?” vroeg hij snel.

„Sir! welk recht hebt ge tot deze vraag?” hernam zij met eene waardigheid, die blijk gaf dat zij zich zelve geheel meester was geworden.

„Met het recht dat mijne liefde mij geeft. Gij bemint en het valt niet moeielijk te gissen wien. Het zal wel geen boer van achter den ploeg zijn, en wie anders dan...?”

„Sir! laat het hart van een arm meisjes voor u te nietig zijn, om er een blik in te werpen. Het zou de moeite niet loonen...” Deze woorden met eenvoud uitgesproken, hadden meer indruk op hem dan de scherpste aanmerking; ze hadden echter niet den invloed, dien Mary wenschte, want ze deden haar, die ze zoo zacht en schuchter uitsprak, schooner zijn in zijn oog dan ooit. Wellicht had hij nogmaals eene poging gewaagd, om haar van zijne liefde te spreken, indien Anne niet eindelijk op den ladder weder zichtbaar was geworden. Zij bracht na veel zoekens eindelijk het dierbare boekskes mede, dat zij George overreikte. Deze betuigde zijne erkentelijkheid voor hare zorg; het geschenk was hem te welkome, omdat hij behoefte had zich hier op aarde te vergeten, en verstrooïng te zoeken, in de dingen die niet van deze wereld waren.

„Verstrooïng? Het zal wel vertroosting zijn, broeder! En wat het vergeten van zich zelve aangaat, dat werkt de wedergeboorte en eene waarachtige bekeering nooit. Juist leert men zich gevoelen, en wel verbrijzeld gevoelen,” merkte Anne met heiligen ernst aan.

„Gij kunt gelijk hebben, zuster! En wellicht heeft uw geschenk dan ook het uitwerksel dat gij bedoelt. Voor het oogenblik echter kan ik slechts wenschen de wereld en mij zelve te mogen vergeten.”

Het gesprek werd pijnlijk voor Mary. Er scheen zoo veel natuurlijks in dien wensch, er scheen zoo veel waarheid in de wijze, waarop hij zich jegens moeder Anne gedroeg, dat het denkbeeld, in de laatste oogenblikken weder bij haar opgekomen, dat de lichtzinnige maar bevallige kavalier van gisteren tegenover haar beiden de rol van huichelaar speelde, verdween. Zij begon te gelooven aan de oprechtheid zijner liefde, die zij had versmaad, die zij nimmer had wenschen te vernemen; zij verlangde hem niet meer te behoeven aan te zien, hem, dien zij had moeten terugstooten. Op onverwachte wijze zou

er een einde komen aan hun gesprek. De deur ging open, en Jakob Hollis trad binnen. Hij fronsde den wenkbrauw, toen hij George zag, beandwoordde even diens groet en trad toen op Mary en Anne toe.

„Broeder!” zeide de laatste tot Jakob, „ook deze is een van de onzen.”

„Een lid der Gemeente, hoewel een onwaardig,” merkte George aan, die zich zelven niet kon verklaren, waarom hij den blik van dien man niet kon verdragen en zich beklemd gevoelde in diens bijzijn.

„Sir, gelooft ge waarlijk aan uwe onwaardigheid?” vroeg Jakob scherp.

„Meer dan ooit. Hoe zou men zich niet gering leeren schatten in deze waereld van reinheid en eenvoud.”

„Wij zijn allen vleesch, en wat uit vleesch geboren is, is onrein... Eenvoudig! Ja ik vermoed, dat gij aan onze eenvoudigheid gelooft,” hernam Jakob.

„Ik geloof niets wat u beleedigen kan,” zeide George, die waarlijk niet wist wat hij zeggen zoude.

„Een oprecht geloof richt zich daarnaar niet. Maar mag ik de aanleiding weten van uw bezoek in deze hut?”

„Mijn verlangen om u mijn dank te betuigen, voor den mij verleenden bijstand. Zonder u had ik aan de grootste gevaren kunnen blootgesteld zijn. Ik heb u wellicht mijn leven te danken, en mijne erkentelijkheid...”

„Spaar die, Sir! Het was duister! Dus kon ik niet weten, wien ik op het rechte pad wilde brengen. Ik vervulde alzoo alleen een plicht als mensch....”

„Laat ik mij dan als mensch jegens u verplicht gevoelen, en u mogen vragen, of ik u een wederdienst bewijzen kan.”

„Misschien.” Hij wendde zich tot Mary en Anne, wie hij eenige bezigheden opdroeg: de eerste zelfs sloeg een mantel om, en haastte zich met eenig brood en melk naar een der verst aflaggende hutten, waar armen woon- den, nog armer dan zij. Toen zij heenging waagde George

het niet een enkel woord te spreken, zoo zeer was hij onder den invloed van dien starren, bitsen, scherpen man.

Toen beiden alleen waren, bleef die man hem eenige oogenblikken aanstaren; het gelaat werd strakker en strakker, de blik scherper en scherper, zoo dat George zich gedrongen gevoelde te spreken en de stilte te breken. „Ik kan u misschien een wederdienst bewijzen, zeidet gij. Welke verlangt ge van mij?”

„Niet de dienst die ge mijn kind wildet bewijzen. Ik geloof, dat de Heere niet voor u het woord sprak: „wees oprecht gelijk de duive,” en gij naar Zijne opvatting het adderengebroedsel meer gelijken zoudt. Mijne dochter begreep niet de woorden, die gij tot haar richtet, en die zij mij niet mocht mededeelen. Ik kan de woorden begrijpen, maar niet, dat gij mij zoo onnoozel dacht, naar het gefluit des vogelaars te luisteren en mij te doen bewegen, mijn lief kind in uw striknet te doen vangen. Gelukkig voor u, dat zij u niet konde begrijpen, want had zij begrepen hoe Satan haar verzocht, zij zou in iederen boer van den jongsten tot den oudsten een verdediger, en gij een aanvaller hebben gevonden.”

„Wat heb ik gezegd, dat mij veroordeelt, zulk een boetpredikatie te ondergaan!” riep George ongeduldig en eenigermate hooghartig uit. „Ik wilde uwe dochter uit dit moeras redden, en u in een kring verplaatsen waar de arbeid minder gevaarlijk en zeker genoegelijker zoude zijn.”

„Sinds wanneer vergat George Villiers, Hertog van Buckingham, de reinheid te bezoedelen, en het ongeluk te beschimpen?” zeide Hollis met kracht.

George verbleekte; onwillekeurig voelde de rechterhand in de linkerzijde, waar hij gewoon was het zwaard of het nog sierlijker en even scherp dolkmes te voeren.

„Gij doet wél, de hand te doen zoeken naar een wapen, zoodra gij uw naam hoort noemen; een naam, die

een vervloeking is voor gants Engeland, en bij het vernemen waarvan Gods heiligen zich afkeeren met afschuw," zeide Hollis met kracht, maar zonder dat de toorn hem bleek te overheeren.

„Het is meer dan genoeg, meester!" hernam de ander, wiens lippen beefden en wiens bleek gelaat nog bleeker scheen te worden. „Ik bevroed niet, welke kunsten de vroomheid en kwezelarij hebben gebezigd, om te ontdekken wat ik geheim wilde doen blijven. Ik dacht, man, dat gij misschien grof en onbeschoft tegen een nederigen onbekende hadt durven zijn, maar dat ge een anderen toon zoudt hebben aangeslagen tegen den Hertog van Buckingham, die u het hoofd voor de voeten kan doen liggen, als hij het wil, en, bij God! indien ge niet nederig verschooning vraagt, dan zal hij willen..."

„Verontreinig den naam des Heeren niet door dien aan te roepen anders dan tot aanbidding. Ik vrees uw toorn niet, al weet ik ook dat uwer de macht is ginder in het broeïnest van alle ongerechtigheid. Ik heb uwen vader niet gevreesd, die nog machtiger was dan gij, daar hij de geliefkoosde slaaf was van een machtiger tyran nog, dan uw meester is. Zie, welk een herinnering die man mij heeft nagelaten!" dit zeggende nam hij het mutsje af, dat gewoonlijk het hoofd dekte, zoodat de ondervonden afschuwelijke verminking zichtbaar werd. „De Sterrekamer luisterde naar het bevel uws vaders, zoo als zij luisterde naar de stem van iederen Amalekiet. God de Heer verlaat de zijnen niet, en de laatste der rechters zag ik vallen in oneere... En nu...! De vader verminkte den vader, de zoon vervolgt de dochter; gene kon alleen het lichaam deren, deze wil tevens de ziel verderven. Vreest gij het lot niet uws vaders? Mijn kind te zullen zien voeren naar Londen; zondige begeerten in haar hart te doen ontstaan; haar uit het Paradijs te doen verjagen waar zij nog mocht wonen. Gij adderen gebroedsels, gij geveinsden! Is het nog niet

genoeg, dat gij de Gemeente des Heeren vervolgt en verdrukt, dat gij het volk Gods vertrapt en de dienaren des tempels opjaagt als het schadelijk veldgedierte? Is het niet genoeg, dat ik tien jaren lang als een vogelvrij-verklaarde rondzwerf, huis en hof moest verlaten? Moet nog nu ook mijn eenig eigendom worden ontroofd, mijn kind, tusschen wie en de zondige waereld ik een klove zocht te graven, zóo wijd, dat niemand haar zou kunnen overschrijden, dan alleen de overste van de duivelen, dan alleen een Buckingham..!" Hollis hield de vuisten krampachtig gesloten; al de zenuwen van dien man bewogen zich; het anders koude en strakke gelaat werd vreesselijk in zijne uitdrukkingen, afschuwelijk zelfs door de verminking die het had ondergaan. Buckingham had den tijd gehad om te berekenen met wie hij te doen had; had tijd gehad om te ontwaren, dat een der oude gedienden van Cromwell tegen over hem stond, een der mannen van staal, omhangen met het pantser der dogmaas, gewapend met het tweesnijdend zwaard der dweeperij. Toch voelde hij zich het bloed koken al beving hem ook de vrees; toch wist hij, dat die man in zijne handen was, en dat hij dien trotschen bedelaar vernietigen kon. Zijn opzet met Mary was ten deele ontdekt; zachtheid en vleierij konden niet meer helpen, alleen kracht kon dien dolzinnige misschien nog tot staan brengen en hem eerbied inboezemen. Daarom deed hij een stap vooruit op Hollis toe, die echter niet deinsde, en zeide hij hem zoo koud mogelijk, maar toch met een van aandoening trillende stem: „gij zijt minder dan een wilde die in zijn eigen huis den gast niet zoude wagen te deren; maar ik wil mij dwingen te gelooven, dat ik mij vergis en dat ge een krankzinnige zijt, dien men schadeloos maakt door hem te ketenen, of ... dien men verschoont indien hij bedaard is. Gij hebt den Hertog van Buckingham beleedigd, maar hij zal u vergeven; hij staat te hoog om het jegens u

niet te kunnen." Het lag niet in het karakter van dien man, om lang een hoogen en waardigen toon te kunnen voeren en zich te onthouden van dat sarkasme dat zijn Heer en Meester zoo gaarne en zijne pairs zoo noode verdroegen; hier was zijn sarkasme snijdend en martelend. „Bovendien, oude! is uw dochter te lief en te rijk in bekoorlijkheden, om niet uwe grofheid en ellendigheid te doen vergeten."

Hollis sprong op hem toe en leî de beenige en nog altoos krachtige hand op zijn schouder. „Onbesnedene van harte, gij zijt in de tent van Jaël en gij waagt te slapen.... Indien God de Heer eens wilde, dat de vijand Zijner uitverkorenen door mijne handen viel en Hij u daarom op mijn weg plaatste...!" Hij staarde Buckingham aan, die werkelijk verschrokken zich van de greep dier hand, maar te vergeefs, zocht te ontslaan. De blik dier zwervende oogen hadden zich op één punt gevestigd, en staarden strak en star, terwijl de bleek geworden lippen prevelden; „Indien de Heere God het wilde.... Indien hij wilde en ik den Kanaäniet doodde! Heere God! geef mij een teeken van Uwen heiligen wil!.... Neen," zeide hij ten laatste, terwijl hij hem met kracht van zich afstiet, „nóg wil de Heere het niet.. Ga van mij en overschrijd dezen drempel nimmer weder; zoo ik u hier weder ontmoet, dan zal dat mij een teeken zijn dat de Heere wil dat gij valt. Ga, zeg ik u."

Buckingham waagde geen woord meer te uiten; hij, ongewapende, had werkelijk voor zijn leven gevreesd, en haastte zich dan ook den razenden te ontsnappen. Toen hij zich in veiligheid wist en bekoeld door den altijd nog neervallenden regen, voelde hij den wrok levendiger dan straks in zijn hart. Hij was als een vagebond weggejaagd en als een hond bedreigd en beschimpt. Wraak, felle vraak zou hij nemen, en bij die vraak tevens de begeerte bevredigen, die vuriger dan ooit in zijn

binnenste ontbrandde. Mary, de schoone Mary, nog verleidelijker in hare reinheid, nog bevalliger in hare maagdelijke schuchterheid, nog aantrekkelijker door hare verstandelijke ontwikkeling, schoon deze den strijd zwaar en de zege moeielijk maakte, die Mary zou hem toebehooren zoolang het hem gelustte.

Hollis bleef nog een poos alleen achter; hoe lang, dit wist hij zelf niet, daar hij, in het gebed verdiept en geheel van het aardsche afgedwaald, door moeder Anne gevonden werd, die zich wel wachtte hem te storen. Toen hij tot het ondermaansche weder neerdaalde, was hij kalm als altijd; hij sprak geen woord van het gebeurde of van de ontdekking van den naam des onbekenden, eene ontdekking, die hij gemaakt had alleen door zijn ambt, dat hem in aanraking bracht met al de hutten in den omtrek, meest bewoond door gelofsverwanten die hem als herder erkenden, en bekend waren met Willie, den marskramer, wiens verhouding tot Jacks bende reeds eenigzins vermoed kon worden en die den buit gemaakten ring met het naamcijfer der Buckingham's had gezien.

Toen Mary thuis kwam, keerde hij zich tot haar en deed hij haar naast zich nederzitten. De blik van het oog was ongewoon zacht en de stem klonk zelfs week toen hij haar influisterde: „Mary! ontwijk den vreemde. Ontvang hem niet meer in deze tente, waar Jaël met nagel en hamer op den hoofdman der onbesnedenen wacht.” Hij kuste haar op het voorhoofd en trad in het aangrenzend vertrek. Daar bad hij of God de Heer zijn geest wilde verlichten, waarna hij zijn bijbel deed openvallen. Hij las Richteren V: 12. Waak op, waak op Debora, waak op, spreek een lied, maak u op, Borah, en leid uwe gevangene gevangen, gij zone Abinoams.” God de Heer had gesproken en hem gezegd, waarover hij dien avond tot de gemeente spreken zou.

HOOFDSTUK XII.

Toen George op het kasteel terug was gekeerd, vond hij Sir Henry nog altijd in dezelfde slechte luim. Bij zijn verschijnen echter klaarde de bewolkte hemel op en scheen de zon te zullen doorbreken. Het was nog vroeg genoeg om naar de kaatsbaan te gaan of het werpbord door den kapellaan te doen halen, en reeds was Sir Henry gereed het bevel daartoe te geven, toen George hem even wenkte naar een ander vertrek te volgen, waar beiden lang en zeer heftig spraken, en Dick Wharton na eenige oogenblikken mede opontboden werd. Het gold dan ook niet minder dan eene onderstelde samenkomst van non-conformisten, waarop de onlangs uitgevaardigde wet de scherpste en strengste straffen had gesteld. Sir Henry, die hen haatte met een vreeselijken haat, maar dit altijd meer met het woord dan met de daad toonde, had dikwijls vermoed, dat er dergelijke samenkomsten gehouden werden, die hij, als magistraat, oproepen ware geweest te verstoren. Maar had zich ook al in dat binnenste niet eene stem verheven die voor die „verdoemde afvalligen” sprak, had hij ook al niet van nature een afkeer gehad van dogmatische geschillen, hij zou toch bij zijn weinig diplomatischen takt den vijand nooit hebben verrast, daar deze, zoo als wij weten, wel geen bondgenoot, maar toch een helper had in den persoon des kapellaans. George, die dit wel niet vermoedde, maar er toch van overtuigd was, dat de non-conformisten nooit op heeterdaad waren betrapt door de zachtzinnigheid van Sir Henry, maakte daarvan een niet onhandig gebruik, door zijn gastheer, wiens lippen overvloedig van gehechtheid aan de Bisschopskerk en zijne Majesteit te doen be-

grijpen, dat zijne zachtheid en nalatigheid op dat punt hem minstens verdacht zouden maken, en het doel, dat de Digby's voor oogen hielden, niet zouden doen bereiken. Hij vorderde hem als vrederechter op, om de wetten des lands te doen naleven, en eischte, ja beval, toen Sir Henry hem verzekerde dat hij op niemand van zijn onderhoorigen en slechts op den adel in den omtrek, met wien hij niet te doen wilde hebben, konde rekenen, naar het nabijliggende York te schrijven en van daar eenige dragonders te ontbieden. Sir Henry zocht weder een uitvlucht, toen hij verzekerde, niets van de plaats der bijeenkomst te weten, zoodat hij vreezen moest het krijgsvolk voor niets te zullen laten overkomen, hetgeen de Lord-Luitenant hem niet alleen euvel zou duiden, maar ook zou doen betalen, en hij, vrederechter, die nooit nog een shilling van zijne Majesteit gezien had, was daar niet op gesteld. Dick, die dat hoorde, stelde hem echter gerust en verzekerde hem dat de plaats bekend was. Hij had dien morgen voor Sir George eenige boodschappen moeten doen; hij was bij Hallam-moore uitgekomen achter de schuur van een zekeren Kiddy en had daar „een stekelvarken” in de gedaante van een man ontmoet, die, naar hem gezegd werd, Hollis heette en algemeen doorging voor een prediker.

George kon zich niet weerhouden te glimlachen en maakte de opmerking, — waarbij zijn gastheer grimmig werd, — dat de schuur, tot de preek bestemd, waarschijnlijk die was, waarvoor reparatie gevraagd en door den landheer toegezegd was. Het tochtte er de rondkoppen zeker te veel, en daarom wilden zij, voor rekening van de tegenpartij, de gaten laten dichtstoppen, om den reeds zoo stuggen nek niet nog stijver en stugger te doen worden. Sir Henry werd geprikkeld en gaf toe. Hij schreef de requizitie in den vereischten vorm en wilde die door een zijner bedienden doen bezorgen; maar voor hij zijn voor nemen konde uitvoeren, ontnam George hem het papier

en gaf het aan Dick, dien hij beval het beste paard uit te zoeken, dadelijk op te stijgen en naar York te rennen. Sir Henry, de alleenheerscher, voor zoo ver hij zelf wist, in zijn eigen huis, zag zijn gast, die over zijn eigendom beschikte, vreemd aan. „Wel verdoemd, Sir! ik ben een vrij man, en een vrij man is meester in zijn huis, en al kwam zelfs zijne Majesteit...”

„Gij hebt gelijk!” zeide George, die hier bewees dat hij zijn volk kende en eerbiedigde, want hij nam het papier uit Dicks handen en gaf het Sir Henry terug. „Beschik er zelfs over; maar de requizitie moet tijdig te York en door een vertrouwd persoon worden aangebracht.”

„Als gij, uit Londen, onze rechten maar erkent!” hernam Sir Henry in de beste luim en het papier Dick Wharton ter hand stellend, „daar, kaerel! hebt ge het terug, ik belast je met de tijding; neem Nelly van stal, het is de beste, hoor!”

Dick wierp een wanhopigen blik op de keuken, die hij voorbij ging, en waar hij een heerlijken reebout aan het spit zag. Hij zou er niets of weinig van genieten, want terwijl zijn heer en meester zich te goed deed, zou hij door Nelly naar York worden gedragen, onder het genot van den meer dan koelen regen, hetgeen zeer wijsgeerige overdenkingen over de onrechtvaardige lotsbedeeling der verschillende menschen bij hem deed ontstaan, daar hij de plaats van zijn meester en deze de zijne, zeer goed, zonder dat iemand het merken zoude, konde innemen.

„Wat is er toch gaande, Sir?” vroeg Charles na het middagmaal aan George. „Vader is zoo neergedrukt of hij met leêge weitasch van de jacht terug kwam. Toen ik vroeg wat hem deerde werd ik afgewezen met de woorden: „dat het staatszaken waren!”

„Dat zijn het ook, Charles! We gaan morgen ochtend waarschijnlijk heen. Laat alles gereed zijn.”

„Zoo spoedig? En gij hadt gisteren in het geheel geen haast? Hebt gij Mary dan niets meer te vertellen, Sir?”

„Hoe nu, knaap?” riep hij toornig uit. Hij dacht bespot te worden door den jonkman, dien hij als zijn gelukkigen medeminnaar begon te haten; maar het gelaat van den knaap vertoonde geene uitdrukking van spotternij: „Gij kent die deerne goed, zeer goed? Biecht er eens op, mijn jongen! Gij zijt dikwijls bij haar?”

„Zeker! sedert jaren ken ik haar. Ik heb haar lief, Sir!”

„Zoo'n boerendeerne!” riep hij schamper lachende uit. „Het wordt tijd dat gij dit land verlaat, want gij zoudt in staat zijn, om óók holsblokken aan te doen, zoo als zij ze bij haar werk draagt. Arme jongen! moet die boerin Lady Digby worden?”

„Daaraan heb ik nooit gedacht. Toch is het een lief meisje. Jammer dat ze zoo laag geboren is, Sir! Evenwel zoude niemand het vermoeden, want ze is gants anders als de anderen... Zij is fier als koningin Bessy (1), ja nog voornamer dan mijne moeder. Zij weet zeer goed wat een edelman is en wees mij daarom ook op u.... Zij heeft u gister van nabij gâgeslagen.”

„Zoo, mijn vriend! Het kind schijnt nog al openhartig.... Zij heeft zeker dikwijls van mij gesproken?”

Charles zweeg. Hij kon de waarheid niet zeggen, en hij waagde het niet een leugen uit te spreken en de vraag ontkennend te beandwoorden.

„Och, die boerenkinderen brengt men nog al ver met een lintjen voor het keurslijf of met een vergulden naald in het kapsel,” zeide George.

Hij keerde zich af en liet Charles achter, bedroefd en vertoornd tevens. George sprak van Mary op een toon die hem griefde; toch kon hij niet ontkennen, dat er veel waarheid in die woorden school. Het beeld van Mary was door dien overmoedigen vreemde verminkt, en hij kon of wilde zelf niet den schuldige er voor straffen. Een boerendeerne, ja dat was zij. Een boerendeerne Lady

(1) Elizabeth.

Digby! Het was te grof.... Toch scheen George zelf niet ongevoelig voor de boerendeerne, die — hij gevoelde er wrevel over — hem maar te veel aandacht schonk. Wat hem deerde, wat hij wilde, de jonkman wist het niet; maar er was droefheid in zijn binnenste en wrevel in zijn hart.

Het was een ongelukkige dag voor Sir Henry. Bezwaard met de zorg die wij kennen en die hem immer zwaarder en zwaarder begon te wegen, hoe meer de avond naderde; door Lady Digby getroost op een wijze die hem de plichtsvervulling nog zwaarder maakte, had hij gehoopt hulp en bijstand te zullen vinden bij zijn gast, die de oorzaak van alles was. En de gast was weder verdwenen! Eer hij het wist was George de valbrug weder overgegaan, zonder tegen iemant iets te zeggen. Lady Digby deed hem daarbij opmerken, dat dit reeds de tweede maal op één dag was, dat de gast, dien zij liefderijk hadden opgenomen, van hen afdwaalde en dat ook zijn dienaar, die zonderlinge kwant, die altijd dubbel zag, dien morgen mede in alle stilte was heen geslopen en bij zijne terugkomst dadelijk naar zijn heer had gevraagd. De eerwaardige Lady gaf verder niet onduidelijk te kennen dat, indien zij niet zoo zeker van het tegendeel overtuigd was, zij beide vreemden voor struikroovers zoude houden, en in ieder geval maar wilde, dat het vertrek spoedig plaats had.

Waarheen ging George thands? Zeker verder dan van morgen, want hij liet zijn paard zadelen en spoedde zich in galop voort. Hij kon nog niet lang gereden hebben, toen hij Charles inhaalde, die op den weg naar het huis van Hollis bleek te zijn, want George groette hem met de hand en riep hem lachend toe: „Veel geluk bij de deerne. Groet Mylady Digby aan de waschtobbe!” Bij het draaien van den weg zag hij even om en bemerkte hij tot zijne blijdschap, dat de woorden den noodigen indruk hadden gemaakt, daar Charles terugkeerde. De jonkman was op weg gegaan om van

Mary afscheid te nemen, maar op dit oogenblik was het hem onmogelijk geworden. Vreemd was het! Als zijne moeder Mary beschimpte, dan steeg hem het bloed naar het aangezicht, dan verdedigde hij haar, dan werd haar beeld te schooner en reiner; en als die vreemde het deed, dan waagde hij geene verdediging. De schimp van Georges lippen veroorzaakte eene gemengde aandoe-ning: vreugde en droefheid beide. Hij zou niets liever willen vernemen, dan wat hem kon doen denken, dat Mary door George niet geacht werd, zoo slechts niet ter gelijker tijd diens minachting haar in zijne oogen verkleinde. Lady Digby stond niet hooger dan Mary, maar Sir George was een edelman van het hof Zijner Majesteit.

Deze reed altijd door. Het was dezelfde weg dien hij dien morgen met Sir Henry had afgelegd. Toen hij bij Kiddys woning aankwam, wendde hij even het hoofd naar de bouwvallige schuur, waar naar alle waarschijnlijkheid de geheime godsdienst-oefeningen plaats hadden.

„Onverbeterlijke dwazen!” prevelde hij, en George Villiers, Hertog van Buckingham, had gelijk.

Met zijne denkbeelden aangaande God en godsdienst, aangaande zedelijkheid en geweten, of liever bij zijn gemis aan bepaalde denkbeelden ten dien aanzien, moest hem de hardnekkigheid der ellendigen, die leven en vrijheid op het spel zetten, om God naar hunne overtuiging te dienen, wel dwaasheid en onzinnigheid voorkomen. Hij was de schuur echter reeds lang voorbij en bevond zich op de onafzienbare heide. Hij poosde een oogenblik en staarde in het rond. Dick had hem gesproken van een hut, uit plaggen gebouwd, die tot toevlucht diende voor de schaaphoeders bij storm of onweêr. Hij zag haar eindelijk in de verte en reed er heen. Bij de opening stond een man; misschien waren er nog meer daar binnen, en om dat te weten reed hij om de hut heen eer hij er naar toe stapte. Zijn achterdocht bleek echter onge-

grond en weldra stond hij voor den wachtende, in wien wij Jack Kemble, bijgenaamd Rooden Jack, herkennen. Deze groette even en wenkte hem binnen te komen.

„Nergens kan ik mijn paard vastbinden; ik zal er dus óp blijven. Wij kunnen hier samen spreken. Mijn dienaar verzocht u hier te komen.”

„Ja.”

„Heeft hij u gezegd waarom?”

„Wist hij het dan?”

„Gedeeltelijk. Gij hebt in last gekregen nadere kennis met mij te maken.”

„Niemand heeft het recht mij een last te geven, zelfs niet de Hertog van Buckingham.”

„Ik weet, dat ge mij kent en ook dat ge mij zoekt. Ge wildet zekerheid en maaktet u door een behendigheid van mijn ring meester. Waarom zoekt ge mij?”

„Dat is mijn geheim.”

„Gij hebt mijn dienaar uitgehoord, niet alleen naar den weg dien ik gegaan ben — dien kondet ge alleen willen kennen, om u te verzekeren dat ik de bedoelde persoon was — maar ook naar den weg dien ik nog gaan moet. Ge hebt zekere voornemens, dien ge niet uit u zelven hebt opgevat; want, wat zou in dat geval mijn naam en rang u aangaan? Een reiziger is altijd een eend, die bij het veerenplukken eerst vet of mager blijkt. Bovendien niemand dan de Londensche vrienden weten van mijn reis en zelfs weinige hunner van mijn reisweg. Gij hebt dus aanwijzingen ontvangen.”

„Misschien.”

„Van wien of liever van wie?”

„Zoo, is er een vrouw in het spel?” en bij die vraag kwam er even een glimlach op dat gezicht en lichtte hij de oogleden wat hooger op, zoodat de slimme oogblik duidelijker werd.

„Waarom niet?” vroeg Buckingham luchtig. „De

vrouwen regeeren de mannen en de mannen de waereld. Ik heb er zoo menig een gehad, wier liefde in haat is verkeerd. Maar, vriend! ge doet u zoo geheimzinnig voor, dat ik haast geloof dat ge niets weet. Toch zou het u w belang zijn mij het tegendeel te doen onderstellen, want dan zou ik het in mijn belang achten u ook iets te vertrouwen, wat u geld in den zak zoude tooveren. Gij kunt mij met uwe bende overvallen, altijd ondersteld dat ik, nu ik iets van uwe goede voornemens gemerkt heb, mij niet door eenige van de „Blaauwe Oxforders” (*) liet begeleiden; maar zoo ik u het genoeg gunde mij uit te schudden of wel te vermoorden, dan zoudt ge niet meer verdienen dan de weinige guinjes, die ik bij mij heb en den prijs dien men u in Londen heeft beloofd. Dien prijs kunt ge toch verdienen, daar ge in het bezit van mijn ring zijt en dien aan uw lastgever of geefster, vóór dat ik te Londen aankom, kunt vertoonen...

„Goed bedacht. Ge zoudt waard wezen een der onzen te zijn. Maar gij vergeet iets... ik kan dat alles doen en u toch niets vertellen.”

„Ik geloof dat gij iets vergeet, slimme kameraad! Ik op mijne beurt zou dan zwijgen en u geen penny laten verdienen.”

„Wat ik verdien is zeker; wat ik nog verdienen moet is het niet. Goede reis en behouden aankomst.”

„Gij wilt mij vrees aanjagen, maar dat gaat niet zoo spoedig, vriend! Drie honderd pond zijn er meê gemoeid.”

„Welnu, als ge die besteden wilt, dan zal ik ze wel krijgen, want... gij hebt mij noodig.”

„Vervloekt galgenaas!” bromde Buckingham. „Ik geloof dat gij mij meer noodig hebt dan ik u. Een letter schrifts van mij en de dragonders Zijner Majesteit komen uit York op de bende van Rooden Jack af.

(*) Een regiment omstreeks dezen tijd opgericht.

„Gij begint te dreigen?... Als ik mij niet tot u aange- trokken voelde, zeker door een groote overeenkomst van hoedanigheden, ik zou u den rug toekeeren. De dragon- ders Zijner Majesteit! Misschien hebben ze wel een half jaar soldij te goed, die ze van ons zouden kunnen krijgen, maar van Zijne Majesteit niet. Ze liepen tot ons over! Gij dreigt! De hertog van Buckingham is misschien machtig in zijn slaapkamer, maar daar buiten beteekent hij juist niet veel!”

„Onbeschaamde vileyn!” riep Buckingham, zijn drift niet langer meester, uit.

„Uwe Genade spare die woorden voor de edellieden Zijner Majesteit,” hernam Jack. „Wij meesters van 's Ko- nings wegen hebben óók ons punt van eer. Maar laat ons eindigen. Gij hebt mij noodig en wilt mij, onder de noodige waarborgen voor de stipte voldoening van uwen wensch, drie honderd pond geven... Het is goed betaald, maar ze- ker ook halsbrekend werk. Voor den dag er mede; want het begint al te schemeren, hetgeen wil zeggen dat onze dag aanbreekt.” Buckingham weifelde. Jack bemerkte het, keerde zich zonder een woord meer te spreken om en verwijderde zich. Buckingham liet hem een wijle gaan, in de zekere verwachting dat Jack terug zoude komen, voor het minst het hoofd omwenden, maar niets van hetgeen hij hoopte gebeurde: Jack bleef bedaard voort- gaan. Deze bleek gelijk gehad te hebben zich noodig te gelooven, want de ander gaf zijn paard de sporen en was hem weder op zijde. „Gij zijt een koele, vast- beraden, verstandige schurk en daarom bruikbaar.”

Jack lichtte even zijn hoed af en antwoordde spottend: „Ik sprak straks van overeenkomst in hoedanigheden; dus...”

„Ge maakt duchtig gebruik van uw macht, vlegel! het is thands wél zoo. Gij kent mijn dienaar...?”

„Dien slimmert, waar men niets uit kan krijgen?” vroeg Jack schertsend.

„Ik merk dat gij hem kent: hij gelijkt u echter meer dan gij denkt. Welaan, die man, Dick Wharton zal u morgen of overmorgen iemand aanwijzen, die gij ongemerkt, zoo zachtzinnig mogelijk, naar Londen moet begeleiden. Er zal weinig weerstand worden geboden, en van wapenen mag er geen gebruik worden gemaakt. Het geld voor het huren van een rijtuig zal Dick u geven.”

„Ik kan haar — want gij bedoelt een deerne — niet verder dan tot Leicester brengen; daar eindigt mijn gebied.”

„Maar daar begint gewis het gebied van een ander, van een broeder; aan dezen doet ge Dick en de schoone, die men als man moet vermommen, over.”

„En de drie honderd pond?”

„Wordt u bij de levering te Londen uitbetaald. Gij hebt daar immers uwe agenten even als de heeren ginder ze hier hebben? Zoo is het ook gegaan wat mijn persoon betreft, zoodat gij eigenlijk niet weet, voor wie gij werkt, wanneer ge mij straks in het zand doet bijten. Heb ik het niet geraden, meester? Gij woudt straks niets zeggen, maar gij weet ook niets.”

„Wie geeft mij te Leicester zekerheid van mijn geld?”

„Op welke wijze zijt ge zeker dat ge den op mijn hoofd gestelden prijs krijgt?”

„Vraagt ge weder naar den weg, dien ik toch niet zal wijzen? Want ik gaf mijn woord en dat is heilig. Het staat niet gelijk, als Uwe Genade zich maar eens bedenkt. Ik ben zeker van mijne broeders, maar nog niet van u.”

„Wel verplicht voor de onderscheiding. De waar behoeft niet geleverd te worden dan tegen betaling. Dick geeft u te Leicester veertig pond op rekening, en bij overkomst der schoone, in den omtrek van Londen worden de overige twee honderd zestig uitbetaald.”

„Ik neem het aan, want alles wel bedacht, zijt

in mijne handen !" zeide Jack , na eenig nadenken. „Uw dienaar kan mij hier vinden , morgen middag. Goede reis !" Hij stak Buckingham de hand toe ; deze weifelde die aan te nemen. „Vat haar ,” vervolgde Jack. „Wie mijn hand heeft gedrukt is veilig , en de reis is nog lang.”

De Hertog van Buckingham gaf Rooden Jack de fijne en blanke hand.

HOOFDSTUK XIII.

De morgen was aangebroken , schoon het oog geneigd zou zijn te ontkennen wat het gehoor door de Friesche klok in den gang van het kasteel Hallam-Castle werd aangekondigd. Met moeite drongen de schuinsche stralen der winterzon door de dikke wolken en de nog dikkerere mist , die op de aarde walmde , en het uitzicht op vier of vijf schreden belemmerde. Alles was vochtig en kil , somber en dof. Toch had de natuur het hare zelfs niet behoeven toe te brengen , om de bewoners van Hallam-Castle en niet alleen hen , maar ook die van de gantsche omstreek somber te stemmen. Er was in den vorigen avond zóo veel gebeurd , wat de meesten met ontzetting vervulde , er zou dezen morgen op het kasteel nog zóo veel voorvallen , wat de gemoederen met smart en droefheid vervullen zou ! Tot groote bevreemding toch van Sir Henry en Lady Digby had George den vorigen avond verklaard , dat hij van voornemen veranderd was , en reeds den volgenden morgen wilde vertrekken. Het kwam Charles alleen niet onverwacht ; slechts betreurde hij het , dat hij den voorgenomen gang

naar Marys woning had uitgesteld, en verweet hij het zich zelfs, dat hij het gedaan had om den bitteren spot van Sir George. Zijn vader was dien avond uitgereden, aan het hoofd van een troep dragonders, die, toen de avond reeds gevallen was, in vollen ren het voorplein waren genaderd, en zich daar onder het bevel van den Magistraat Zijner Majesteit hadden gesteld. Met welk doel zij gekomen waren, had hij nog niet vernomen; het waren staatszaken, zoo als hem bij vernieuwing verzekerd werd. Sir George, als had hij bemerkt dat Lady Digby rechtmatige grieven tegen hem koesterde, knoopte met haar een gesprek aan over de adellijke huizen in den omtrek, waarbij hij tot Myladys ver- en bewondering een kennis van de geslachts-historie en geslachts-boomen ontwikkelde, welke de hare zoo niet voorbijstreefde, dan toch evenaarde.

Niets belette Charles dus, om zijn geweten tot zwijgen te brengen, door weg te sluipen en het uitgestelde afscheidsbezoek aan Mary te gaan brengen. Het was wel een ongewoon uur, maar hij mocht zich verzekerd houden, haar thuis te zullen vinden, en in het bijzijn van moeder Anne haar te spreken, hetgeen hij verkoos boven een onderhoud met haar alleen. Mary toch was in het bijzijn van anderen in den laatsten tijd altijd vrolijker geweest dan met hem alleen, en hij was nog niet de laatste wandeling vergeten, die hij met haar gedaan had, toen de reis naar Londen voor het eerst met haar ter sprake gekomen was. Zonder dat iemand hem bemerkte, trad hij naar buiten, waar hij den kapellaan vond, die angstig op en neer ging, bij zijn naderen als uit een droom wakker schrikte, en hem onsamenhangend zijn angst en zijn vrees vertelde over het voornemen van Sir Henry, een voornemen, dat hij wel niet kende, maar toch vermoedde, en dat door „den liberteyn die boven zat,” Sir Henry in het hoofd was gepraat. Charles, die er niets van begreep, keerde zich

driftig af, grommende over de eeuwigdurende vrees van zijn Eerwaarde, en sloeg in haast den donkeren maar hem welbekenden weg in. Vreemd was het, dat in de verte het lichtjen door het venster hem niet tegen flikkerde; nog vreemder was het, dat hij, nader gekomen, nergens licht bespeurde, hoewel de kleine luiken niet gesloten waren. Hij hief de klink der deur op, maar deze was dicht. Er was dus niemand thuis. Werwaards zou het gantsche gezin getogen zijn? Geheel afgescheiden van de waereld leefde Hollis met de zijnen, zoodat er geen sprake kon zijn van een pleiziertocht. Hij besloot naar een der naastbijliggende hutten te gaan en daar eenige berichten in te winnen; maar ook deze was ledig en gesloten. Slechts eene van de velen, waar hij aanklopte, toonde een lichtjen, en herbergde een klein meisje, dat thuis was gebleven, om een broertjen in de wieg op te passen. Toen hij het kind, dat verlegen wegschool, door vriendelijke woordtjens tot spreken verlokte, en naar vader en moeder vroeg, ontving hij tot antwoord, dat zij uit waren gegaan, en dat zij mocht gaan slapen als ze weêr thuis kwamen. Meer kon hij niet uit haar krijgen, zoodat hij, zich voornemende den volgenden morgen naar de oplossing van het raadsel te trachten, besloot terug te keeren. Misschien zou hij Mary morgen bij het voorbijrijden nog wel zien en vaarwel kunnen zeggen, dit wilde en moest hij; want zoo hij het niet deed, zou hij haar immers bedroeven, en zou zij zich gaan verbeelden, dat hij haar reeds vergeten had?

Eer dan hij het vermoedde, zou hij de oplossing van het raadsel vernemen. Toen hij terug kwam vond hij den kapellaan in den gang. Groote tranen biggelden hem langs de wangen, en bijkans in wanhoop wrong hij zich de handen. „Het was onmenschelijk!... Dat was niet, wat de Goede Meester had geleerd,” mompelde, prevelde en zuchtte hij, zonder dat Charles, die daarbij

stampvoette van ongeduld, er iets van begreep. Daar binnen vond hij Sir Henry met de armen over elkander in het vuur ziende, en nu het rechterbeen over het linker, dan weder het linker over het rechter werpend, hetgeen nooit een gunstig teeken was. Sir Henry was dan ook in dezen oogenblik bij een vulkaan te vergelijken, die wel geen vuur spuwde, maar inwendig kookte en ziedde.

Hij was reeds verbolgen, bits en bitter teruggekeerd, niettegenstaande de ondernomen tocht met het gunstigst gevolg was bekroond. Hij had tegenspraak gezocht, om zich boos te kunnen maken; hij wilde een wrijfpaal die hij bij het wrijven omver kon werpen, en Mylady wenschte hem geluk en Sir George gewaagde er van, dat Zijne Majesteit zou weten te beloonen! Daarkwam echter de ongelukkige kapellaan binnen, die geroepen scheen om van zijn meester altijd de overlopende galbuis in ontvang te nemen. De non-conformisten waren op heeter daad betrapt; de schuur was omsingeld; de „aarts-ketter, de dikste rondkop, de ijzervreter, de verstokte oproerling, een der beulen van den koninklijken martelaar” Jakob Hollis, was gevat en naar Leeds gebracht, waar hem het vonnis van deportatie wachtte. Zoo als altijd werden de groote oogen en de groote mond wijd opengesperd, zonder dat er een woord op de lippen kwam, en Henry dacht reeds weder een gelukwensch te hooren, waarbij hij voornemens was op te springen en den kapellaan toe te voegen dat hij, geestelijke, anders had behooren te oordeelen en met den gevangene eenige deernis te gevoelen, toen hij tot zijne groote bevreemding de armen van den kapellaan in heftige beweging zag komen, en weldra, toen de woorden verstaanbaar werden, vernam, dat hij, Sir Henry, een onchristelijk werk had gedaan; dat de Liefderijke Meester veroordeelde wat hij, Sir Henry, had durven verrichten en dat hij, Sir Henry, werd aangemaand, om te herstellen wat hij misdreven had.

driftig af, grommende over de eeuwigdurende vrees van zijn Eerwaarde, en sloeg in haast den donkeren maar hem welbekenden weg in. Vreemd was het, dat in de verte het lichtjen door het venster hem niet tegen flikkerde; nog vreemder was het, dat hij, nader gekomen, nergens licht bespeurde, hoewel de kleine luiken niet gesloten waren. Hij hief de klink der deur op, maar deze was dicht. Er was dus niemand thuis. Werwaards zou het gantsche gezin getogen zijn? Geheel afgescheiden van de waereld leefde Hollis met de zijnen, zoodat er geen sprake kon zijn van een pleiziertocht. Hij besloot naar een der naastbijliggende hutten te gaan en daar eenige berichten in te winnen; maar ook deze was ledig en gesloten. Slechts eene van de velen, waar hij aanklopte, toonde een lichtjen, en herbergde een klein meisje, dat thuis was gebleven, om een broertjen in de wieg op te passen. Toen hij het kind, dat verlegen wegschool, door vriendelijke woordtjens tot spreken verlokke, en naar vader en moeder vroeg, ontving hij tot andwoord, dat zij uit waren gegaan, en dat zij mocht gaan slapen als ze weêr thuis kwamen. Meer kon hij niet uit haar krijgen, zoodat hij, zich voornemende den volgenden morgen naar de oplossing van het raadsel te trachten, besloot terug te keeren. Misschien zou hij Mary morgen bij het voorbijrijden nog wel zien en vaarwel kunnen zeggen, dit wilde en moest hij; want zoo hij het niet deed, zou hij haar immers bedroeven, en zou zij zich gaan verbeelden, dat hij haar reeds vergeten had?

Eer dan hij het vermoedde, zou hij de oplossing van het raadsel vernemen. Toen hij terug kwam vond hij den kapellaan in den gang. Groote tranen biggelden hem langs de wangen, en bijkans in wanhoop wrong hij zich de handen. „Het was onmenschelijk!... Dat was niet, wat de Goede Meester had geleerd,” mompelde, prevelde en zuchtte hij, zonder dat Charles, die daarbij

stampvoette van ongeduld, er iets van begreep. Daar binnen vond hij Sir Henry met de armen over elkander in het vuur ziende, en nu het rechterbeen over het linker, dan weder het linker over het rechter werpend, hetgeen nooit een gunstig teeken was. Sir Henry was dan ook in dezen oogenblik bij een vulkaan te vergelijken, die wel geen vuur spuwde, maar inwendig kookte en ziedde.

Hij was reeds verbolgen, bits en bitter teruggekeerd, niettegenstaande de ondernomen tocht met het gunstigst gevolg was bekroond. Hij had tegenspraak gezocht, om zich boos te kunnen maken; hij wilde een wrijfpaal die hij bij het wrijven omver kon werpen, en Mylady wenschte hem geluk en Sir George gewaagde er van, dat Zijne Majesteit zou weten te beloonen! Daarkwam echter de ongelukkige kapellaan binnen, die geroepen scheen om van zijn meester altijd de overlopende galbuis in ontvang te nemen. De non-conformisten waren op heeter daad betrapt; de schuur was omsingeld; de „aarts-ketter, de dikste rondkop, de ijzervreter, de verstokte oproerling, een der beulen van den koninklijken martelaar” Jakob Hollis, was gevat en naar Leeds gebracht, waar hem het vonnis van deportatie wachtte. Zoo als altijd werden de groote oogen en de groote mond wijd opengesperd, zonder dat er een woord op de lippen kwam, en Henry dacht reeds weder een gelukwensch te hooren, waarbij hij voornemens was op te springen en den kapellaan toe te voegen dat hij, geestelijke, anders had behooren te oordeelen en met den gevangene eenige deernis te gevoelen, toen hij tot zijne groote bevreemding de armen van den kapellaan in heftige beweging zag komen, en weldra, toen de woorden verstaanbaar werden, vernam, dat hij, Sir Henry, een onchristelijk werk had gedaan; dat de Liefderijke Meester veroordeelde wat hij, Sir Henry, had durven verrichten en dat hij, Sir Henry, werd aangemaand, om te herstellen wat hij misdreven had.

Sneller en sneller vloeiden en stroomden de woorden den verontwaardigden Christen, den zoogenaamden armen van geest, maar werkelijk reinen van hart van de lippen, en wellicht zou de reden van Robert King in lengte een puriteinsche preek zijn geworden, zoo niet Sir Henry in woede hem bevolen had te zwijgen en, toen dit niet hielp, de kamer te verlaten. Een oogenblik nadat dit gebeurd was trad Charles binnen.

Voor een naauwkeurig opmerker zou het duidelijk zijn geweest, dat Sir Henry zich zelven even sterk veroordeelde als de kapellaan het deed. Hij was een vijand van de vijanden zijner kerk, die de verdienste had de Engelsche staatskerk te zijn; hij haatte dan ook wat zich niet naar dien naam heette; hij wist dat hij ingevolge de wet van Koning, Lords en Gemeenten gehandeld had, en toch... altijd trad hem de weenende Mary voor den geest, die voor hem neer was gevallen en om vergiffenis voor haar vader had gebeden; altijd zag hij de bleeke gelaatstrekken van al de aanwezigen, de meest stugge grove boeren, die allen baden voor hun leeraar, tot zelfs Dirkens, zijn besten vriend, wiens blaam hij schuwde en die met zijn eigenaardig flegma hem bestraffend had aangezien. O hij zou misschien erkend hebben dat hij spijt had van hetgeen hij deed, indien Sir George niet tegenover hem had gezeten met dien glimlach op de lippen, en den spot had gedreven met dat hoenderhok, waarin de vos geslopen was, met den verminkten goochelaar, die altijd op denzelfden neustoon de teksten opdreunde van Genesis tot aan de Openbaring en vice versa. Charles hoorde dit alles met beklemden borst aan. Hij schaamde zich in het eerst, naar het lot van Mary en moeder Anne te vragen, maar eindelijk zegevierde zijn beter gevoel en hij deed de vraag. Knorrig was 's vaders ontwijkend antwoord; de man wist niet waar zij gebleven was. Charles haastte zich den hoed op te nemen, maar Mylady had hem bevolen te blijven. De zoon behoorde

niet te gaan troosten, waar de vader zoo te recht had gekastijd. Hij moest blijven en vermeerderde de gedwongen stemming, waartegen George te vergeefs een tijd lang kampte. Hij gaf het echter weldra op, vroeg verlof zich naar zijn kamer te mogen begeven, waar hij nog een en ander voor de reize te ordenen had en gaf tevens, in den beleefdsten vorm te kennen, dat zijn die-naar Dick Wharton nog weinige dagen de gastvrijheid der Digbys zoude blijven behoeven, daar hij nog eenige berichten uit York in te winnen had. Weldra maakte hij zich, met Dick alleen gelaten, vrolijk over de lange gezichten der edele familie en schreef hij zijn vertrouwden de te volgen gedragslijn voor. Ook de overige bewoners waren spoedig in de rust, maar de droomen der meesten waren benaauwd.

Hadden wij geen recht te getuigen, dat de natuur den volgenden morgen het hare tot de algemeene somberheid niet had behoeven toe te voegen? Het valies van Sir George was door Dick gepakt en op het paard vastgegespt dat op het voorplein wachtte. Nevens dit stonden er nog twee andere. In het gewone zitvertrek stond het hartig ontbijt gereed. De ham was rooder en eêler dan ooit; de eieren versch gelegd en heerlijk gekookt; het eigen gebakken brood dampte; de tinnen kan met porter even van het vat getapt, en toch, Sir Henry, Mylady noch Charles konden iets gebruiken. Waar was de eetlust des laatsten, die anders de bewondering van de beide eersten wel eens opwekte? De kapellaan, die nimmer het uur van het ontbijt voorbij liet gaan, was ditmaal afwezig gebleven. Gelukkig dat de komst van George eenige verandering te weeg bracht. Er werd ten minste gegeten en gesproken.

De gast scheen in de beste luim. Hij prees alles, en hief ten langen laatste, toen de *Steward* binnen kwam om te zeggen dat alles gereed was, de volle kroes omhoog. „Sir Henry en Mylady, als loyale onderdanen Zijner Majesteit hebt gij een vriend Zijner Majesteit

de gulste gastvrijheid verleend. Ik voel mij aan u verplicht en hoop mijne erkentelijkheid te zullen toonen door uwen zoon op de plaats te brengen waar een echte Digby hoort."

"Verdoemd mag ik wezen, als het me niet spijt dat ge vertrekt!" zeide Sir Henry hem de hand reikend. „Draag zorg voor den jongen, hoor! Hij is wild, draag zorg voor hem. Charles! jongen, wees gehoorzaam, en trouw aan Zijne Majesteit, wiens wil je een wet moet zijn; want zoo wil God de Koning daarboven het. Maak me den naam van Digby niet te schande. Je moogt wel door het kreupelbosch heen, en blijft er ook soms een stuk van je wambuis aan hangen, het heeft niets te beteekenen, zoo ge je vleesch er maar niet bij opscheurt... Dag, jongen!"

Charles had de preek maar half aangehoord, want zijne moeder had zijne beide handen in de hare genomen en hem toen in de oogen gestaard en hem toen gekust; terwijl de tranen haar in de oogen kwamen en de bevende lippen stamerden: „Lief kind!"

"Lucy, mensch, wat deert je!" riep Sir Henry bijna geschrokken uit. „Ze schreit waarachtig, ze schreit, en ik had dát, bij me ziel, nog eer van de beeltenis van mijn Koning zaliger die boven hangt verwacht... Het zijn geen zeën die ons van hem scheiden, en als de oogst goed is dan komen wij het volgend jaar over en halen we hem terug! Lincoln Inn, daar stap je af en daar zal de kapellaan mijn brieven heenzenden. — Maar, Charles, één ding vergeet je me niet: je kiest me geen vrouw, want ik en je moeder hebben hier al een keuze gedaan; we hebben ons woord gegeven en geen Digby breekt dat."

"Vader! denk om Hollis en Mary," zeide Charles, die naar de geopende deur trad.

"Dat beloof ik je, jongen! Ja, ik heb er tot in mijn ziel leed van, dat de aardige meid zoo alleen staat," zeide

Sir Henry, en Mylady, die zich werkelijk week gevoelde bij het vertrek haars eenigen voegde er aan toe: „Wij zullen het meiske tot ons nemen en uithuwelijken en haar man een woning doen bouwen en grond geven...”

Charles knikte zijne moeder toe, hoewel het hem wonderlijk te moede werd bij die woorden. Hoe bang en verlaten zou het hem zijn als hij terugkeerde en Mary als boerin terugzag, getrouwd, geketend aan een ander en dus niet meer met hem wandelend en schertsend... Wie zou hij dan hebben die met hem dacht en sprak.

„Komt, ouden! werpt het jong het nest uit: het is tijd!” riep George, die reeds naar de voordeur was geweest en terug kwam.

Men trad naar buiten waar al de bedienden van het huis stonden, met den kapellaan en Dirkens aan het hoofd. De laatste deed mede een kind uitgeleide, want een zijner zonen zou als Charles' bediende meê naar Londen gaan. De kapellaan, die voor de bagage had gezorgd, stond naast het paard, voor zijn kweekeling bestemd, met iets, dat in een toegeknoopten doek verborgen was, in de hand...

„Charles!” zeide hij met trillende stem, „zult ge den ouden... stumpert niet vergeten?”

„Ga haar zien en zeg dat ik haar niet vergeten zal...” fluisterde de jonkman haastig.

„En onthoud dit: doe andere...”

„Zeg haar, dat ik niet kon komen, maar dat ik schrijven zal en Zijne Majesteit gratie voor haar vader zal vragen...”

„Ja Charles... doe anderen wat ge wilt dat u...”

„Juist mijn goede vriend!” zeide Charles hem warm de hand vattend, „maar wat hebt ge daar toch? Dag, goede vrienden!” riep hij tot de anderen die hem omringden.

„Maar wat hebt ge daar toch, Kapellaan?” vroeg Sir Henry nader bijkomend en den doek hem uit de hand nemend, juist op het oogenblik, dat hij dien aan

John, Dirkens' zoon, wilde geven, die echter met tegenzin het pak aannemen ging.

De kapellaan kleurde als een schooljongen tot achter de ooren, toen de doek geopend werd en een pudding bleek te bevatten, die hij in stilte had doen klaar maken om zijn kweekeling een versnapering op reis te gunnen. George en Charles borsten in een luid gelach uit: deze echter reikte daarop den armen stumpert de hand en zeide hartelijk: „Ik dank u, ik dank u.” Gene kittelde hem even met de rijzweep in den nek en zeide: „Waarom geeft ge ons de meid ook niet mede, die haar gebakken heeft? Nu, oude! blijf je kudde nog lang weiden... Je juk is licht en je last niet zwaar of hoe staat het ook geschreven?”

Hij wilde voortvaren, maar de blik des kapellaans, waar geen toorn of verontwaardiging in lag, maar wel droefheid, deed hem ophouden. Middelerwijl was Dirkens bij Charles gekomen, had hij hem gewenkt het hoofd tot hem neer te buigen, en toen toegefluisterd: „Als zij heenging zou zij vaarwel hebben gezegd, vat je?”

„Weet ge waar ze is? Dirkens! Ik kon niet komen, zeg haar dat... maar waar is ze?”

„Bij mij en daar zal ze blijven...”

„Ons weerzien zal blijder zijn dan het vaarwel...”

„Het laatste hebt gij niet gezegd, het eerste hoop ik dat zij niet zal zeggen... begrijp je?” vroeg hij, en, hoe langzaam en bedaard de woorden ook werden uitgesproken, toch waren ze scherp en puntig.

„Vaartwel! Sir Henry! vang dezen winter vele vossen, maar bewaar er één voor mij: in het voorjaar kom ik die vangen. Mylady! onthoud de haringpastei, want ik kom u die weldra vragen...” Hij boog bevallig in den zadel ter rechter en linker zijde, maar geen die het opmerkte; allen omringden den zoon huns meesters, den jonker, ónder hen, mét hen opgevoed, een der hunnen

in spel en vrolijkheid, in winter en zomer... Het vivat klonk luide, achtervolgde de drie ruiters nog lang en verhief zich nogmaals, toen Charles en John bij het omslaan van den weg het hoofd nog eens wendden. Lady Digby was naar binnen gegaan, waar zij, voor de beeltenissen der Digbys neergeknield, voor haar kind bad; Sir Henry was tot den einde buiten gebleven, schreeuwde het luidst vivat, wuifde het meest met den hoed alsof hij daardoor de tranen droog wilde waaien, die hem in de oogen paerelden. Dirkens trad op hem toe en lei hem, — de oude Hollander was een rechte burgerman — de hand op den schouder, en zeide: „Ik heb er toch ook een die weggaat...”

„Gij hebt er zeven, oude! ik maar een...”

„Dat's krek hetzelfde. Al hebt ge er twaalf, niet één kan er af...”

„Ik zou het nooit aan je zeggen! Maar jij bent altijd kalm en taai als een kattendarm...”

„'t Kan wel zijn; maar waar het oog gaauw nat is, is het hart niet altijd week en omgekeerd ook, vat je? Maar in uwe plaats, Sir! zou ik me misschien óók niet goed kunnen houden...”

„In mijne plaats? Maar verdoemd ge zijt toch vader even als ik!” zeide Sir Henry driftig.

„Dat is waar. Goed gerust, Sir?”

„Zijt ge dol, Dirkens? Als ge niet waart die ge waart, dan zoudt ge misschien óók achter de tralies zitten. Ik zag je wel bij den preêkstoel... Bij rondkoppen en republikeinen, beulen van den martelaar, Godloochnaars, Arminianen, Dominikanen...”

„Een mensch is wat God hem gemaakt heeft, Sir! Goed gerust?”

„Nog eens, zijt ge dol?”

„Ik hoop het niet, Sir! Maar omdat ik weet, dat ge niet goed hebt kunnen rusten, daar ge een slechte daad hebt gedaan, vraag ik u...”

„Wel, vervloekte langtong! wat durft ge zeggen!”

„Dat ge geen goede daad hebt gedaan, en daar binnen zegt de echte Sir Henry het zelf,” zeide Dirkens met den wijsvinger op het hart van den landheer wijzende.

„Maar ik moest het doen! Ben ik geen gezworen magistraatspersoon? Zegt de wet het niet, door Koning, Lords en Gemeenten gemaakt?”

„En zei die man het ook niet, die daar ginder weg reed? En waart ge niet bang dat die man u voor een laauwen koningsvriend zoude houden? Zeg het maar, Sir Henry! Die man heeft er u toe aangezet, en aan dien man hebt ge uw zoon toevertrouwd; ik begriip, dat ge u niet goed kondet houden, veel minder dan ik... en dat ge vreest, dat die vreemde voor uw zoon zal zijn, wat hij voor u was... Maar wees gerust, Sir! mijn jongen is meê, en die zal op onzen Charles helpen passen, en op die half uitgebloeiide stokroos ook. Dat wilde ik u maar komen vertellen, en nu, gedane dingen nemen geen keer; wat ge niet meer voor den vader kunt doen, doe het dan dubbel voor de dochter.”

Hij ging en liet Sir Henry geheel ter neergeslagen achter. De oude Dirkens wist toch altijd de rechte snaar aan te raken en te doen trillen.

HOOFDSTUK XIV.

Arme Mary! Had de schok haar niet verpletterd, toen zij de ruwe krijgers bij het rosse licht der flambouwen de schuur zag binnen dringen en op haar vader afstormen? Toen zij zich tusschen hem en de aanvallers

wierp en door dezen met ruwe hand en nog ruwer scherts werd teruggeworpen? Gelukkig, dat Sir Henry zelf tuschen beide kwam en haar beschermd had. Gelukkig dat Dirkens haar had opgevangen en met zich genomen, daar zij anders in hare radeloosheid wellicht de dragonders ware gevolgd, de barre heide over tot aan Leeds toe. Toen de sidderende Gemeente verstrooid was en Dirkens haar en moeder Anne langs omwegen en binnenpaden naar zijn huis had gebracht en beiden daar welkom heette en beschouwde als een geschenk en zegening des Heeren, toen zeeg zij in de armen der huisvrouw en verloor zij haar bewustzijn, terwijl moeder Anne in doffe wanhoop nederzat en met de oogen starend op één punt, herhaaldelijk de woorden uitbracht: „Die galg... dat rad!” De oude vrouw zag in hare verbijstering wat eens haar man, een andere martelaar, had geleden en bleef dat zien, den gantschen langen nacht door, tot zij eindelijk tegen den morgenstond in slaap viel. Met Mary ging het anders. Zelfs in die diepe droefheid, zelfs bij dien hardsten en felsten der slagen bleek de veerkracht van het rein gemoed, van den opgeklaarden geest. Uit hare bezwijming ontwaakt kon haar de liefde, waarmede dit huisgezin haar omringde, reeds een troost zijn, kon zij reeds danken voor hetgeen zij ontving. Een reine legerstede werd haar naast moeder Anne gespreid en daar in de eenzaamheid ten gebede neergebogen, verhief zij zich tot den Alvader, die haar nabij bleek te zijn; want gesterkt rees zij op, drukte zij een kus op het brandend voorhoofd harer gezellinne en zocht zij ook haar troost en hoop toe te spreken, beide gesproten uit het onwrikbaar en kinderlijk geloof, dat de Vader in de Hemelen uitkomst zoude geven ter zijner tijd en geen kruis gaf boven kracht.

De uitputting na zooveel overspanning deed haar wel dra insluimeren, en indien een lichtjen het duister van dat vertrekjen schemering had doen worden, dan zoude het w

kend oog van tijd tot tijd op dat schoon gelaat, door den slaap weder met een blos getint, eene uitdrukking van verrukking hebben kunnen waarnemen; want haar droom was zoet en schoon. Zij had haar vader uit den kerker verlost met medehulp van Charles en alle drie waren in een ver en vreemd maar heerlijk schoon land bij een, altijd bijeen!

Het was reeds laat toen zij ontwaakte en tot de wreede werkelijkheid terugkwam. Dirkens bleek uit te zijn geweest, want toen zij het voorvertrek binnen trad verscheen hij op den drempel van de buitendeur. Hij had den jonker en zijn zoon uitgeleide gedaan, maar hij wachtte zich er wel voor, dit te zeggen. Zij had met Dirkens en diens vrouw vroeger over de reize van Charles gesproken; zij was met beiden te rade gegaan, had den eersten verzocht zijn invloed op Sir Henry aan te wenden, ten einde dezen van zijn voornemen af te doen staan, maar het bericht ontvangen dat het onmogelijk bleek, omdat Mylady het plan had goedgekeurd. Sir Henry van gedachten te doen veranderen, het was den kouden en bedaarden Dirk Jansz dikwerf gelukt zoo slechts Lady Digby niet in het spel kwam; had deze echter eenmaal een plan beraamd, dan kon Sir Henry er niet van afgebracht worden, want de goede driftige man die heerscher wilde zijn in zijn huis begreep dat hij tegen zijne echtgenote niet volharden kon en een verzet alzo zoude eindigen met een nederlaag. Mary zag dus hare hoop verijdeld; wat er in de laatste dagen gebeurd was deed het haar minder betreuren, want er waren vaak oogenblikken dat zij zelfs 's jonkers afreize verlangde.

Iets anders was het echter, het gevaar, waaraan zij hem nog altijd blootgesteld dacht in die woelige zondige stad aan de hand van den lichtzinnigen en zoo verleidelijken man, zoo veel mogelijk te doen verminderen, door den jonker een vertrouwden dienaar te doen mede-

geven, en zij wist Dirkens en diens echtgenote te bewegen een hunner zonen af te staan. Zij bezigde daartoe redenen die zij, toen Charles ze tegen haar deed gelden, niet billijkte; maar zij was er ook van overtuigd, dat een zoon van Dirkens in den lageren en gezonderen kring waarin hij verkeerde minder gevaar zoude loopen dan de jonker.

Zij verkreeg haren wensch en zoo als wij zagen was John met Charles en George op reis getogen.

Zoo hij het al niet vermoed had, de bemoeïngen van Mary, die zulk een tedere bezorgdheid te kennen gaven, zou het Dirkens hebben doen vermoeden dat Mary den jonker beminde. Hij dweept met de deerne voor zoo verre een natuur als de zijne ooit dweepen kan, en daarom was hij verbolgen tegen een anderen lieveling, zijn jonker zoo als hij hem dikwijls noemde.

Deze toch had haar, die zoo liefelijk voor hem zorgde en altijd voor hem gezorgd had, geen vaarwel gezegd, en zoo hij reeds in Hallam-Castle daaraan geene behoefte had, hoe spoedig zou hij zijne lieve speelnote dan niet ginder zijn vergeten! Het zoude wreedheid zijn geweest, haar, die reeds zoo zwaar was beproefd, het vertrek van den jonker mede te deelen en daarom zette hij een onverschillig gezicht en droogde zijne vrouw hare tranen toen zij Mary terug zagen.

„Hoe is 't Mary?” vroeg hij. „Wees bedaard, kind! alles kan zich nog ten beste keeren.”

Mary knikte even met het hoofd. Veel geloof kon zij niet hechten aan een gunstigen omkeer; toch wilde zij haar gastheer niet bedroeven door hem haar weinige hoop te verraden.

„Maar, Dirkens!” zeide zij zelfs deelnemend, „er is ú toch niets overkomen. Uw gezicht spelt wel geen onheil, maar gij kunt u altijd bedaard houden. Zeg mij, lieve vrouw Dirkens, is er iets wat ú smart?”

„Mary, de zegening is boven de beproeving, laat ik

niet treuren, kind! Spreek niet over ons, Mary! spreken wij over u, over onzen geliefden en eerwaardigen leeraar, die als een tweeden Paulus in banden zucht."

Mary bedwong de tranen die in hare oogen scheurden. „Ja, in banden!" prevelde zij, terwijl zij de handen vouwde. „Dirkens," vervolgde zij luider „ik heb den Heer om kracht en om licht in deze duisternis gebeden. Er is een stem in mijn binnenste die mij zegt, dat ik vader moet gaan bezoeken en hem vragen wat hij wil dat ik doe... Ik ga naar Leeds."

„Kind! waarom zoo haastig? Laat ons goed overleggen, en bezinnen eer we beginnen. Hoe bedaarder men deze zaak behandelt hoe beter de afloop kan zijn. Het geeft ruchtbaarheid aan de vervolging, indien gij u te Leeds laat zien; het zal het medelijden en den wrok van niet weinigen opwekken en de tegenpartij, die op het oogenblik het sterkst is, nog meer verbitteren. De gantsche zaak zal misschien vergeten of op de lange baan geschoven worden, indien wij zelven er geene ruchtbaarheid aan geven en de regering noodzaken de wet toe te passen... Zwijgen wij stil dan gaat alles in de doofpot, vat je, zoo als ze bij ons in Holland zeggen. Niet dat ik u weerhouden wil uw vader te gaan bezoeken, dat niet; integendeel, ik wil u zelf naar hem toe brengen, maar niet nu... na eenigen tijd..."

„Dirkens, ik ben besloten, ik ga nog van daag naar Leeds!" hernam het meisje met vastheid.

„Wat Dirkens zegt is toch waar," merkte zijne vrouw aan.

„Het moge zoo zijn, maar mijn lieve vader in een gevangenis te weten, alleen, geheel alleen, het foltert mij! Ik moet deelen in hetgeen hij lijdt, het is mijn plicht en mijn recht... ik moet naar Leeds!"

Hoewel Dirkens zijne beschouwing in het geheel niet prijs gaf en ook nooit gewoon was dit zoo spoedig te doen, was hij echter te schrander om nog tegen te

spreken. Hij had besloten haar niet naar Leeds te doen gaan, maar voegde haar na de laatste woorden alleen toe: „In ieder geval moet ge tot morgen wachten, want van daag kunnen ik, noch een van mijn jongens, met u gaan.”

Mary andwoordde daarop niet; zij liet hare blikken om zich heen dwalen en onwillekeurig rusten bij een slecht uitgevoerde koperplaat in een zwarte lijst, vlak tegenover den ingang, onder den eenigen spiegel en boven een vierkant tafeltjen waarop een bijbel lag. Dirkens, die haar gadesloeg en het gesprek gaarne eene andere wending zag nemen, maakte van deze gelegenheid gebruik. „Gij kent dien man niet, die daar is afgebeeld,” zeide hij. „Dat is de vader van onze Republiek, Willem-vaâr zeggen wij. Dat is de man die ons vrij heeft gemaakt,” vervolgde hij zelfs met levendigheid, „de Prins van Oranje, bijgenaamd de Zwijger; die wist óók te wachten als het nog zijn tijd niet was en te dralen tot het rechte tij kwam...”

„Gij verveelt haar, Dirkens!” zeide zijne vrouw glimlachend. „Wat weet zij van de Hollandsche Potenta-ten!...”

„Jammer genoeg!” hernam hij tot de gewone kalmte teruggekeerd. „Een Engelschman heeft in de laatste jaren toch gelegenheid gehad ze te leeren kennen, vat je? Chatham is door Hollandsch kruit verbrand, vrouw! En ik gaf een quarter van de zwaarste tarwe als ik op dit oogenblik in Londen was...”

„In Londen? waarom?” vroeg Mary wier gelaat plotseling bloosde.

„Wel, daar is op dit oogenblik, zoo als Sir Henry mij vertelde, een achterkleinzoon van Willem-vaâr... Dien zoudt ge juist niet met minachting behoeven aan te zien, vrouw! want die heeft Engelsch koningsbloed in zijn lijf. Had hij 't maar niet,” voegde hij er zachter aan toe.

Mary was met hare gedachte elders; zij bemerkte niet hoe vrouw Dirkens zich gereed maakte haar man te bestrijden, zoo als dikwijls over dezelfde zaak gebeurde en waarbij zij altijd eene bloedeloze zegepraal behaalde, want Dirkens eindigde altijd met te glimlachen, het oog sneller te knippen en weg te loopen. Voor dat de kamp echter ditmaal beginnen kon, kwam er eene afleiding in den persoon van Robert King, die het hoofd naar binnen stak, om het terrein te verkennen eer hij er zich op waagde.

„Dag, Mary!” zeide hij van verre met het hoofd knikkend.

Dirkens en zijne vrouw, hoezeer overtuigd van de onschuld van den Anglikaanschen geestelijke aan de vervolging in den naam der Anglikaansche Kerk ondernomen, konden toch op dit oogenblik niet vergeten dat Robert King tot de geestelijkheid dier Kerk behoorde, en spraken hem geen enkel woord toe. De niet zeer stoute kapellaan scheen het ditmaal niet te deren, want zonder de anderen op te merken ging hij op haar toe, nam hare hand in de zijne en zeide hij deelnemend: „Arme Mary!”

De deerne dankte met de oogen, meer om den toon waarop die woorden gesproken werden dan om de woorden zelve. „Vertrouw op den liefderijken Vader daarboven!” voegde hij er aan toe. Mary vergat de leelijkheid, de hoekigheid, het belachelijke van dien man. „Ik moet u de groeten van hém overbrengen,” dus besloot hij, daarmee te kennen gevende, dat hij warmer van gemoed dan rijker in menschenkennis was.

Dirkens beklagde zich, maar te laat, dat hij Robert te lang had laten spreken en niet voorkomen had wat thands gebeurde, want toen Mary vroeg van wien zij dien groet ontving en de kapellaan de waarheid zeide, werd zij bleek en leide zij de hand op het hart als voelde zij er pijn.

Na eenige oogenblikken van inwendigen strijd, gelukte het haar bedaard te schijnen en te zeggen: „Dus is hij vertrokken?”

„Wist gij het dan niet...? en Dirkens... och, vergeef het mij..!“ hernam de kapellaan.

„Wat heb ik u te vergeven, Sir?“ vroeg Mary kalm. „De zoon van Sir Henry is vertrokken; welnu, waarom moogt ge mij dat niet mededeelen? En hij heeft mij laten groeten, dat is goed van hem.“

„En hij zal u niet vergeten!“ zeide de kapellaan, die den strijd in dat vrouwelijk harte in het geheel niet begreep.

Dirkens begreep het echter beter en voegde aan de laatste woorden van den kapellaan toe: „En hij vroeg u of gij hem óók niet vergeten wildet... begrijp je?“

„Ja ik begrijp u, goede Dirkens!“ zeide zij in tranen uitbarstend. Zij begreep dat hij haar troosten wilde, en door de wijze waarop hij het deed, scheen het dat hij vermoedde welken troost zij behoefde. Zij schaamde zich. Had zij dan zoo de schuilhoeken van haar binnenste prijs gegeven, dat die man kon gissen wat daar gebeurde? De troost van Dirk Jansz. wondde haar na eenig nadenken. Zij wischte de oogen droog, maar waagde ze niet op te slaan. „Ik ben toch nog een kind!“ zeide zij eindelijk, „en een zwak kind bovendien, waar ge medelijden voor moet hebben. Als het vader wel ging zou ik niets te wenschen hebben. Sir! zoudt ge Sir Henry willen vragen mij een verlof te geven om mijn vader te Leeds te gaan bezoeken?“

„Dat geeft hij zeker! Hij heeft zulk een berouw van hetgeen hij deed en hij wil voor u zorgen en Mylady zal u een bruidschat geven en beiden zullen... een knap-pen man voor u kiezen..!“

„Ik zal van hen niet zóo veel vergen. Die de wonde slaat behoeft haar niet te zalven. Slechts dat verlof, Sir!“ zeide zij eenigzins fier.

„Ik ga het voor u verzoeken.“

Dirkens ging den kapellaan achterna toen hij vertrok en fluisterde hem toe: „Het heeft geen haast, vat je! Morgen is óók goed.“

Maar Mary had besloten niet tot morgen te wachten. Toen moeder Anne verzorgd, en vrouw Dirkens op haar zolder en haar man bij zijne planten bezig was, sloop zij het huis uit en betrad zij Hallam-Castle. Zij was nooit daar binnen geweest en voelde zich altijd bang te moede bij de gedachte reeds van dáar te zijn. Zij had zich altijd voorgesteld, dat hare knieën zouden knikken en hare lippen beven zoo zij in die vertrekken, haar zoo hoog en zoo grootsch, zich bevond. En nu was zij er, en haar hoofd werd fierder geheven en haar houding was niet gebogen, hoewel zij tegen over de deftige Lady Digby stond.

„Mary Hollis, men kan medelijden hebben met den misdadiger al straft men ook de misdaad!” zeide zij, het meisje met nederbuigende vriendelijkheid toesprekend. „Wij hoorden wat uw bede was en Sir Henry doet gereed maken wat gij wenscht. Wij zullen u niet beletten hém te zien die uw vader is en gehoorzamer onderdaan ware geweest indien hij zich werkelijk vader had gevoeld.”

Een enkel zacht woord had hier zulk een vruchtbaren grond gevonden, maar Lady Digby was de vrouw niet, om door zachtmoedigheid te verkrijgen, wat zij door kracht konde eischen. Bovendien, zonder het zich te willen bekennen, zij haatte dat kind, dat Charles voor haar zoo dikwerf ontembaar had gemaakt en hem als zonder moeite scheen te kunnen leiden. Mary werd gegriefd door de woorden die zij hoorde.

„De beste vader is de beste Christen, Mylady! en de ware Christen dient den Meester met woord en daad. Ik heb er mijn vader te liever om, dat hij deed wat hij deed.”

Lady Digby zag haar met eenige verbazing aan. De zachtheid van uitdrukking, waartoe zij haar gelaat had gedwongen, verdween, en de strakheid, die er meest op zetelde, werd alleen merkbaar. „Waarlijk, ge zijt de

dochter van Jakob Hollis," zeide zij. „Indien gij het in dien zin blijft, dan zullen de goede voornemens van mij en Sir Henry met u wel niet verwezenlijkt kunnen worden. Mij dunkt, wat minder fierheid voegde u beter, kind!"

„Ik hoop, dat de Hemelsche Vader mij die fierheid zal laten behouden, overal waar de tranen der verdrukke een zegepraal te meer voor den verdrukker zouden kunnen zijn!" zeide Mary.

Lady Digby stond op en schelde: „*Steward!*" zeide zij toen deze binnen kwam, „houd deze gezelschap tot Sir Henry haar verzoek heeft ingewilligd."

Zonder groet verliet zij het vertrek. Mary had haar willen najlen en vergiffenis vragen; zij had niet willen kwetsen, zij, de diep gekwetste, zij, die zoo vernederd, zoo rampzalig, zoo alleen was. O had zij slechts een enkel woord gehoord, een enkelen blik opgevangen die van deelneming getuigde! De tegenwoordigheid van den dienaar weerhield haar thands te doen wat haar hart begeerde. Tegenover hem wilde zij zich niet vernederen, op het gevaar af van weggestooten te worden. Zij bleef dus, en zweeg, en wachtte tot de kapellaan haar eindelijk, eindelijk, het lang verwachte papier overhandigde. De oogen van dien man schitterden van vreugde, daar hij haar een dienst had kunnen doen. „Sir Henry had het u zelf willen komen brengen, maar... Mylady kwam hem in den gang tegen en vond het beter van niet... Wil ik met u gaan, Mary? Ik ken den weg... en ... als ge niet praten wilt... dan zal ik zwijgen..."

„Dat zou zeker nog het best zijn!" riep een grove stem, en een schelle lach volgde. Zij waren op het voorplein zonder het te vermoeden door Dick Wharton achtervolgd; hij had het voorstel van den kapellaan vernomen en maakte er zich vrolijk mede. „Oude hoenderdief!" vervolgde Dick toen de lachbui voorbij was. „Pas gij op de ganzen, maar let niet op de lieve hennetjens

zoo als deze er een is. Waar gaat de reis heen, lief kind?"

Mary drong zich tegen den kapellaan aan, maar deze voelde zich onmachtig tegen zulk een tegenpartij. Hij stamemde, zocht naar woorden en vond ze niet.

„Bewaar ze maar, je woorden, ze schijnen kostbaar te zijn!" riep Dick, terwijl hij Mary het papier, dat zij in de handen hield, vrijpostig afnam. „Dat is braaf, zoet kind! Als ik van daag niet vertrekken moest, zou ik met u naar Leeds gaan. Goede reis! Ver is het niet en veel wandelaars zult ge niet ontmoeten."

Mary viel een steen van het hart; de ruwe gemeenheid, die zij zoo zeer vreesde en die in Dick verpersoonlijkt scheen, gewaagde er van te vertrekken en dreigde niet haar te volgen, hetgeen alleen in staat ware geweest om Dirkens te doen zegevieren. Van den kapellaan nam zij een haastig afscheid toen Dick verdwenen was, en weldra was zij den weg naar Leeds ingeslagen.

Zij was alleen. Op de onafzienbare naakte heide voelde zij het dubbel. Haar vader gevangen, Charles vertrokken! Die beide gedachten doorkruisten haar brein en bekampten elkaâr en hielden elkaâr in evenwicht, zoodat geene dier beiden zich geheel van haar meester konden maken. Nu was zij geneigd dankbaar er voor te zijn, dat de speelnoot harer jeugd vertrokken was, dan weêr dreigde zij in tranen uit te barsten en zijn gemis te beweenen. Hij was immers voor haar niets? Hij had wellicht bij het afscheid nemen van zijne ouders over hare toekomst gesproken en met hen haren bruidschat bepaald! Hij wilde haar gelukkig gehuwd zien bij zijn terugkeer! Hij begreep niets, hij wilde niets begrijpen! O had zij hem nooit gekend!

Hare sombere gedachten werden afgeleid door de naderende voetstappen van een wandelaar achter haar. Het was Willie, de marskramer, die haar weldra op zij kwam. Zij verhaastte haar tred, maar hij verhaastte de

zijne, zoodat het haar onmogelijk was het ongewenscht gezelschap te ontvlieden. Misschien was het ook beter, dat zij niet langer alleen ging en zich, door onderstelling op onderstelling te bouwen, kwelde en pijnigde.

„Zoo alleen op de wandeling, Mary?” begon de marskramer, die bekend stond voor ieder een praatjen te hebben. „Maar ik begrijp het waar de tocht heengaat. Ik heb er van vernomen. Heel Yorkshire weet het en trilt er van. Dat is nu al de tweede die geknipt werd en naar het verste land zal gestuurd worden. Er is geen pardon voor een non-conformistiesch prediker...”

„Zoudt ge dan denken dat de wreedheid zóo ver zoude gaan, Willie?”

„Wel zeker. Er zit in mij ook nog van dat bloed en daarom doet het me leed, dat het gebeurd is. Ik had eerbied voor uw vader, Mary! meer dan voor mijn besten klant. Ik had het van hém op Hallam-Castle nooit gedacht... maar hij heeft het ook niet gedaan, Mary! De andere was het. Dat's een groote schurk, Mary!”

„Wie dan toch, Willie?”

„Wel hij, die dien kostbaren ring droeg. Het is een heele groote. In den ring stond het naamcijfer van den Hertog van Buckingham.”

„Die Sir George zou....?”

„Ja, waarom niet? Het is altoos een schurk; draagt hij zijn eigen ring niet, dan heeft hij dien gestolen; draagt hij zijn eigendom, dan is hij de Hertog van Buckingham; in beide gevallen is hij een schurk... Ik heb uw vader mijn gevoelens nog medegedeeld, en ik geloof dat het meer dan een vermoeden was, Mary, want Roode Jack sprak er ook al van...”

„Het is waar, ge kent dien man,” zeide zij, hem met eenige minachting aanziende.

„Uit waarachtige vriendschap voor uw vader zeide ik het hem. Met zulk een snoeshaan in de buurt kan men altijd een ongeluk onderstellen; maar hoe het in elkaâr

hangt, dat weet ik niet, want ik vernam dat hij u veel bezocht... Nu, ik hoop niet, dat ik wat al te erg jengens u over hem gesproken heb.... maar waarheid is waarheid...."

„Zou hij werkelijk die man zijn!" zeide Mary peinzende.

„Hij is nu vertrokken," viel Willie in, die de woorden van het meisje verkeerd opvatte. „Misschien jammer, he!"

„Waarom, Willie? Ik gaf u toch geene aanleiding...?"

„Word niet boos! De lieve God hoort het me zeggen: liever had ik, dat ge dien hant niet kendet dan wel, ofschoon het laatste mij misschien voordeeliger zou kunnen zijn, want er worden aardigheden gekocht als een paar lieve oogen ze verlangt..."

„Willie! Meent ge alles tegen mij te kunnen zeggen nu ik alleen op de waereld sta?" vroeg Mary op zulk een weemoedigen toon, dat het den marskramer zelfs trof.

„Neen, zoo waar als ik eenmaal zalig hoop te worden en niet meer met een marskraam te loopen, ik meen het wel met u. Ik wou maar het fijne eens weten, Mary! Dat die vreemde al het kwaad gesticht heeft is zeker, maar waarom deed hij dat? Omdat ge hem terug gestooten hebt, Mary? Ja, niet waar?"

„Men behoeft niets te weigeren waar men niets gevraagd wordt."

„Zoo, dus is het dát ook niet. Hoor eens, Mary! ik moet links af, maar eer we scheiden moet ik u iets in het oor fluisteren."

Zij trad ter zijde. „Hebt gij mij iets te zeggen waarbij gij het geluid van uw eigen stem niet verdragen kunt, zoo zwijg. Spreek luid, niemand dan ik zal u hooren."

Willie schudde het hoofd en zag om zich heen. „Mary!" zeide hij, „ik mag het u niet zeggen, en toch doe ik het...; ik moet uw gangen nagaan..."

„Wie heeft u dit gelast?" vroeg zij met de hoogste verbazing.

„Ja, dát mag ik niet vertellen, en het doet ook niets af.”

„Maar waarom moet gij dat doen?”

„Ik weet het niet; ik heb wel eens meer zulk een last ontvangen en dan liep het nooit heel goed af,” zeide Willie met neergeslagen oogen. „Wees dus op uw hoede... Vaarwel, Mary!”

„Maar waarom moet ik op mijn hoede zijn? Welk gevaar dreigt mij?”

„Ik weet het niet. Als het u later eens goed gaat en ge rijk wordt, denk er dan aan, dat ik u een goeden raad heb gegeven. Ik ben van alles voorzien, Mary!”

Hij ging heen. Zij vroeg niets meer, want de laatste woorden schenen haar weder een zinspeling toe, zooals hij er straks eene maakte. Die man had misschien in zijne dorperheid een logen bedacht om zich bij haar in te dringen; zijne laagheid dacht het laagste van haar, en zoo zij rijk werd dan kon hij voordeel van haar trekken zoo als hij straks reeds met een enkel woord te kennen had gegeven... Toch had het gesnap van den marskramer haar eenige verademing geschonken en buiten den kring harer gedachten gebracht. Zij peinsde na over hetgeen hij haar aangaande dien vreemde had verteld, over den vermoedelijken samenhang der gebeurtenissen, maar die samenhang bleef haar duister even als Willie.

Zij had eindelijk het doel van haren tocht bereikt en klopte aan het somber gebouw aan, dat te Leeds als gevangenis diende. Het was vroeger de woning geweest van een trotschen baron, wiens naam gevonden werd onder die Pairs van het rijk, welke Jan zonder land de Magna Charta, het fundament der Britsche vrijheid, afpersten.

In de eerste tijden der Tudors werd het geslacht vernietigd en de burcht vernield, maar de gewelven waren te ruim en te donker, de muren te hecht en te dik, om

den puinhoop prijs te geven aan gantsche verwoesting. Als kerker kon het gebouw goede diensten verrichten en het beandwoordde ten volle aan de verwachting.

Vele en velerlei waren de misdaden, die daar in al de vormen, waarin de wanhoop en de vertwijfeling zich hullen kunnen, de laatste kastijding verbeidden, eene kastijding, die maar te dikwijls eene foltering was en waarbij de slag, die den dood schonk, te recht den genadeslag mocht heten. Maar het waren dan toch rampzaligen, die zich vergrepen hadden aan de wetten der zedelijkheid. Sedert het huis Stuart echter ten troon zat werd dat gebouw een verblijf ook nog voor anderen. De groote strijd tusschen volk en vorst, tusschen vrijheid en dwang begon. Nergens kon zulk een strijd zich tot het staatkundig leven alleen bepalen; want waar de gedachte vrij zich wil uiten in de raadzaal, moet zij dat ook in het bedehuis, en waar het Protestantisme heette geworteld te zijn, was vrijheid een behoefte en tevens eene noodzakelijkheid. De overwonnenen in den aangevangen strijd waren martelaars van het een of het ander beginsel in de oogen der partijgenoten, waren misdadigers in die van den bestrijder. Hoe vele van zulke misdadigers lieten de Stuarts niet ketenen, eer één hunner zelf als misdadiger werd vermoord! Na de herstelling der dynastie en onder de regering van den tegenwoordigen Koning bleek het heden de spruit van het gister te zijn, en openden zich weder de kerkerholen voor wie anders dachten dan de heerscher. Wij zagen het, hoe een vreedzame kudde uit een gejaagd en de herder gevat werd, en indien we die sombere poorte doorgaan, beschermd door de hooge torens aan weerszijden, over het binnenhof, omgeven en afgesloten door den hoogen gekanteelden muur, naar binnen treden, den langen gang, waar de deuren met ijzer beslagen het aantal hokken aanwijzen, ten einde gaan, den steenen wenteltrap afdalen tot op eene diepte gelijk met de oppervlakte van het water in de gracht, die alles omgeeft, dan kunnen wij ont-

waren hoe zulk een misdadiger niet alleen het ellendigst hok, maar ook de uitgezochtste zielepijn werd waard gekeurd. Hoe groot ook het aantal vertrekken, toch stond het niet altoos in verhouding tot het aantal gevangenen, zoodat dikwerf meer dan een van deze in één hol moesten opgesloten worden. Jakob Hollis ondervond dit en moest de enge ruimte nog met een ander deelen, en de wreedheid had gewild dat de prediker, „de verstokte rondkop,” niet zoude samenleven met een gelijke of een schuldige van dezelfde soort, maar met den ruwsten, onbeschoftsten, den meest goddeloozen booswicht.

Op het rad zou de moordenaar sterven, die den armen Hollis den gantschen nacht had gepijnigd met zijne godslastering en vuile spotternij. En Jakob Hollis, de oude soldaat van Olivier Cromwell, had het lijden verduurd en toonde den Meester dezelfde gehoorzaamheid als eenmaal den generaal. Hij had de hand gevouwen ten gebede, hij had de lippen bewogen, maar de bede kon niet worden gestamerd door het getier van den razenden, en Jakob Hollis zweeg. Hij had hooren lasteren, wat hem het dierbaarst, spotten met wat hem het heiligst was... en Jakob Hollis zweeg, schoon de spieren zijns arms zich bewogen en de handen zich kromden, als om den gorgel van den booswicht te omspannen en dicht te wringen. Zoo was de lange, lange nacht eindelijk voorbij gegaan en viel er een schemerlicht door het kleine ronde venster. Hij hoopte op uitputting van de kracht zijns medgezels, die dat bemerkte en alle krachten inspand om hem te beletten het gebed uit te spreken, waaraan hij zoo blijkbaar behoefte had.

Lang duurde het nog eer hij het vermocht; want toen Mary, bang te moede, huiverend en sidderend, door den wachter in het hol werd gestooten, zag zij haar lieven ellendigen vader voor het venster en alzoo in het licht, dat daardoor naar binnen viel, en eene ineens gezonken menschengestalte hijgend en snorkend naast hem in den

hoek. Zij bleef bij de deur staan, want zij hoorde hem met half luide stemme en eene innigheid, zoo als slechts de benaauwdheid der ziele geven kan, de woorden aanheffen:

„Mijne stem is tot God; en ik roep: mijne stem is tot God en Hij zal het oor tot mij neigen.

Ten dage mijner benaauwdheid zocht ik den Heer: mijn hand was des nachts uitgestrekt en liet niet af; mijne ziel weigerde getroost te worden.

Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziele overstelpt, Sela!

Gij hielt mijnne oogen wakende, ik was verslagen en sprak niet.

Zal dan de Heere in eeuwigheden verstooten? en voortaan niet meer goedgunstig zijn?

Houdt Zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? heeft de toezegging een einde van geslachte tot geslacht?”

Hij poosde een oogenblik; dikke tranen druppelden langs de bleeke wangen, en de gevouwen beenige hand hief hij in de hoogte. Mary kon zich niet langer bedwingen; zij had in haar binnenste den 77sten Psalm met hem gebeden; maar thands viel zij in, waar de klaagzang een geloofszang werd en zeide met vuur:

„Ik zal de daden des Heeren gedenken; ja ik zal gedenken uwer wonderen van oudsher.

O God! uw weg is in het Heiligdom: wie is een groot God, gelijk God?”

„Mary, mijn kind! mijn lief, lief kind!” riep Jakob uit, de armen uitbreidende en haar aan zijn harte drukkend. „Geloofd zij God in de hoogste hemelen! Maar... stil... wek dien... man niet!” besloot hij, met schrik en afschuw op den ronkenden mensch in gindschen hoek wijzende.

„Zijt gij dan niet alleen? Heeft men u een medgezel gegund? Dus was de nacht dan toch niet zoo somber?”

„De nacht, Mary!... Kind! De Heere heeft mij vastgehouden, anders had ik mijn hoofd tegen den muur willen te bersten stooten...” zeide hij, terwijl het zweet hem bij de herinnering alleen reeds uitbrak. „Doe dien verworpeling niet ontwaken; hij is een dienaar van hem, die een zielemoordenaar was van den beginne. Maar heb ik geleden, ik word verblijd, werd ik verwond, ik word gezalfd door uwe komst, lief kind!”

„En ik heb dezen nacht zoo gerust kunnen slapen; ik heb een zacht leger gehad, terwijl gij... vader, vader! het verscheurt mij het hart.”

Hij zocht haar op zijne beurt te troosten en vroeg haar waar zij en moeder Anne waren gehuisvest, en toen hij vernam hoe Dirkens voor beiden had gezorgd en Sir Henry berouw had over hetgeen hij deed, maar niet had willen doen, bleef Jakob een oogenblik in gepeinzen verdiept. „Die de laagste is zal de hoogste wezen! De koude onverschillige Dirkens! En hij van Hallam-Castle, de melaatsche hand van den wulpschen Antichrist...! Het kan hem wellicht niet toegerekend worden... Ik doorzie de strikken door den booze gespannen...! Mary, ik beken het voor God en u, mijn kind, dat ik zelf de pijlen der ongeloovigen op mij deed richten. Wat ik lijd en nog lijden moet, ik zal het dragen met kracht, zoo de Almachtige het wil, maar dat ik u doe lijden.. het breekt mijne kracht, mijn kind!” Hij weende; de man die de zwaarste smart kon verkroppen, kon dat thands niet, en door de tranen heen snikte hij, haar aan zijn hart drukkend en haar in de liefelijke oogen starend: „Ik had zoo vurig gebeden om u gelukkig te zien. Wat God ons beiden aan beproevingen had toegeleid, ik bad Hem, het alleen mij te geven opdat gij gelukkig mocht zijn... Ik had wel niet gedacht, ooit het kind mijns kinds op de knieën te mogen wiegelen: dat ware te groote vreugde geweest, maar wel, dat ik u een beter steun zou kunnen nalaten dan ik ben... Een Abraham voor deze Sara heb ik

afgebeden, mijn God! En nu is alles voorbij... Was het dan een misdaad, het zondig gebod des menschen te overtreden en U te verheerlijken in geest en in waarheid?"

„Vader! niet zoo twijfelmoedig, mijn vader! Ben ik dan niet bij u? Heeft uwe dochter u dan niet nog meer lief, omdat ge een gehoorzaam dienaar zijt van den eenigen Meester? Wij zullen niet gescheiden worden, vader!"

Met wellust dronk hij de tonen dier stem in; hij kon zich niet verzadigen ze te hooren en nog een poos, nadat ze niet meer vernomen werden, klonken ze nog door in zijne ziel.

Ja, de wonde werd gezalfd; ja de lijder werd verblijd! Toch waren het niet de woorden, die hem troostten; want hare hope had zoo weinig grond.

„Ik zal dit land moeten verlaten... Israël is Israël niet meer. Ik zal worden uitgestooten in de woestijn," zeide hij met gesmoorde stem, maar toch kalmer.

„Neen, vader! Ik heb gedacht, lang gedacht; ik heb met mijn Heer geraadpleegd en Hij schonk Zijne goedkeuring; Ik voel dat in mijn binnenste, en daarom ben ik vastelijk besloten. Ik ga naar Londen, vader! om den Koning genade voor u te vragen..." Zij kon niet voortgaan, want driftig greep Hollis hare hand; zijn oogen tintelden en met een stem, bevende van toorn, riep hij uit: „Genade vragen? Voor wien? aan wien? Ben ik dan schuldig? Is hij geen Achab, die met zijn Izébel de heiligen Gods belacht en bespot? Gij zoudt naar Londen gaan? Ik verbied het u, hoort ge, ik wil het niet."

„Vader! Waarom niet?" Die vraag werd stamerend gedaan en een vluchtige blos vertoonde zich daarbij op haar gelaat. Zou haar vader misschien denken dat nog een andere reden haar naar Londen dreef? „Waarom niet, vader? De Koning, hoe groot zondaar

hij zij, kan u verlossen. Wees niet trotscher dan de Apostel Paulus, die zich op den heidenschen Keizer beriep: zijn leven was kostbaar als het uwe. Gelooft ge misschien, dat de poging boven mijne krachten gaat, vreest ge voor de gevaren, die ginder een onervaren, een zwak kind omringen, bekommer u daarover niet! God zal het kind beschermen waar het voor haar vader arbeidt en zal zich verheerlijken in mijne zwakheid. En, vader! het zou zijn, den Heere verzoeken, indien ik een wonder vroeg; maar ginder zou ik niet gants alleen staan, zou er iemand zijn die mij hielp..."

"De Hertog van Buckingham wellicht? Mary, gij zoudt toch niet...? Neen, neen, die man is niet almachtig in het kwade..." Hij zag haar donker aan. "Gij denkt toch niet aan dien vreemde, die tot u is doorgedrongen? Mary, bij den alwetenden God daar boven, zeg de waarheid!"

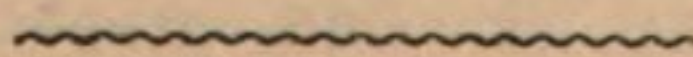
"Aan dien man heb ik nooit gedacht, vader! Charles Digby is naar Londen vertrokken en diens hulp wilde ik vragen..."

"Ook diens hulp niet. Ik herhaal het; ik wil geene genade... ik wil haar niet tot zulk een prijs! Neen, niet voor de oneere mijner dochter! Mary, het vonnis is verbanning! Vlei u niet met eenige hoop, maar ik lijde met de zekere verwachting, dat de heilige zake daardoor zal worden bevorderd. Ik weet dat de dag van verlossing voor Sion zal komen.... Eenigen denken, dat die komen zal als vroeger, met geruchten van krijg en onrust, maar ik geloof veeleer, dat het thands zal zijn met vuur en met vlammen uit den poel van den afgrond..." Hij poosde; de prediker had den vader vergeten, maar deze deed zich toch gelden boven genen, want mat en bevreesd besloot hij met de woorden: "... maar wij zullen scheiden.... wij zullen scheiden."

"Scheiden? En kan ik dan niet medegaan? Wie zal dat beletten? Vader, ik ga met u...."

„Dank, Hemelsche Vader!” prevelde Hollis. Hij zou het haar nooit hebben gevraagd; hij zou nooit zulk een offering, en het was er eene als zij zelve haar niet bracht, van haar hebben begeerd. Hoewel zij het zelve aanbod, bleef het een offer, zwaarder dan hij, zelfs dan zij het in den aanvang dacht. De vonk harer liefde was niet uitgedoofd; maar glom onder de assche der teleurstelling. Zij zou Engeland verlaten, en hem voor eeuwig... Een doodelijk bleek overtoog haar gelaat! Het duurde slechts een oogenblik. Weldra was zij weder kalm; het offer zou zij brengen; nog dikwijls mocht het haar zwaar vallen, maar wankelen zou zij niet meer.

Hollis was gelukkig. Hij begon haar eenige voorschriften te geven hoe te handelen; hij zeide haar Dirkens in alles te raadplegen, voor moeder Anne te zorgen... toen de slaap van den medegevangene werd gestoord door het binnentreden van den beul en diens knechten. De laatste ure was voor den moordenaar gekomen. Hollis vatte Mary bij de hand, drukte die, leidde haar naar de deur en bad den wachter haar door te laten. „Ga heen, dadelijk!” zeide hij, haar haastig een kus op de lippen drukkend... Indien hij geweten had wat aanstaande was, hij zou het afscheid niet hebben kunnen uitspreken, hij zou haar in de armen geklemd hebben gehouden tot de wachter beiden met geweld had gescheiden.... Mary verliet het sombere gebouw, verliet met luchten tred het opbloeiend Leeds; maar zij kwam niet in Dirkens' woning terug. De avond was gevallen; de vader was met zijne zonen in verschillende richtingen uitgegaan, maar teruggekeerd zonder de verdoolde. Het spoor van Mary Hollis kon zelfs bij het licht van den volgenden dag niet worden gevonden.

TWEEDE BOEK.

HOOFDSTUK I.

Hoe woelig het ook in de straat ware, waarin het huis van Falconbridge stond, met zijn nieuwe *façade* van steen sedert den grooten brand, die een tweetal jaren geleden half Londen verteerde en dit huis teisterde, hoe luide de vloeken werden gehoord van de koetsiers der huurrijtuigen, waarvan het getal thands reeds in Londen tot zes honderd geklommen was, en die den gantschen dag de ongeplaveide straten der wordende waereldstad omwoelden; hoe de wielen der talloze karren met allerlei artikelen beladen ook knarsten en knetterden en tot schrik der voorbijgangers telkens uit het eens gemaakte spoor draaiden en *en zigzag* zich voort bewogen, de man, dien we in het ruime vertrek, dat het uitzicht op de straat schonk, alleen aantreffen, merkt van al het rumoer en gedruisch niets. Hij zit verdiept in de lezing der papieren, welke voor hem liggen op de vierkante tafel, met een fijn groen laken overdekt. Het is een deftig man, wien men het kan aanzien, dat hij het recht had de deftige stoffeering te vorderen, welke dat vertrek kenmerkte. De wanden waren in vakken ver-

deeld, waarvan glad gewreven notenboomhout de omlijsting was, en ieder vak was eene schilderij, welke in het naauwste verband stond met hare gebure. De vloer was van ingelegd eikenhout, waarvan het gedeelte, waar de tafel en de stoel van den tegenwoordigen bewoner stonden met een Smirnaasch karpet, welks echtheid herkenbaar was aan den gloed der kleuren, bedekt was. De stoelen met kunstig gedraaide poten en hoogen sierlijk besneden rug, hadden een groen damast zijden en mollig opgevulde zitting, terwijl de schoorsteenmantel rustte op twee wit marmeren zuilen. Een buffet van notenboomhout op- en ingelegd met ebbenhout droeg een zilveren schenkan en eenige fluiten en roemers van echt Venetiaansch glas; daar tegenover stond een sofa of divan, waarvan de oostersche zucht tot weelderige dommeling den vorm bepaald had, en het bekleedsel overeenkwam met dat der stoelen. Deftig noemden wij de stoffeering en niets meer; want in een tijd als waarin wij ons zoeken te verplaatsen, was zij, indien wij den divan alleen uitzonderen, weinig weelderig en zelfs eenvoudig te noemen. Hetzelfde mogen wij van den bewoner getuigen. Een bruine pruik, waarvan de uiteinden aan weerszijden in krullen tot op de borst neder hingen, dekt het hoofd, en hoe groot zij ook zijn moge, zij doet nochtans het gevulde gezonde gelaat goed uitkomen; ja we zouden zelfs mogen beweren, dat zonder die pruik het gelaat wellicht te welgevuld en te blozend schijnen zou. De donker blauwe oogen zijn groot en blikken open en vrij; de neus in juiste evenredigheid tot dat geheele wezen is recht en vleezig, terwijl de mond, waarvan de bovenlip met een schijn van knevel is voorzien, welgevormd is. Het geheel duidt groote fysieke kracht aan, voor het minst eene weinig en zeker op dit oogenblik niet gestoorde gezondheid aan, en indien het oog minder verstand uitdrukte, zou men geneigd zijn te gelooven, dat de opgemerkte kracht de eenige was, waarop

die man zich verhoovaardigen kon. Een kraag van de fijnste kant, die hem schier tot midden op de borst neder hing en toch nog even twee wit zijden kwastjens liet zien, een zwart fluweel wambuis, dat tot op de heup kwam, en daar de broek van dezelfde stof ontmoette, die, eenigzins wijd op de hoogte der dij, even beneden de knie met een rood zijden lint werd digt gebonden; zwart zijden kouzen en schoenen die den breeden voet eer uit deden komen dan verbergen, gesloten met een lint van dezelfde kleur, ziedaar het deftig maar gants niet opzichtig gewaad. De deftigheid van den persoon wordt verhinderd tot voornaamheid te stijgen, door het wat al te gezette dier houding, het wat al te forsche dier schouderen. Beschouwen wij hem naderbij, dan zien we nog een andere reden, waarom wij er aan twijfelen, dat hij ooit den trotschen edelman van het hof van Lodewijk XIV evenaren kon.

Er is iets hoekigs, iets driftigs in de wijze, waarop hij het eene papier opneemt en het andere wegwerpt, en het trillen van de lippen stemt daarmede overeen en geeft den opmerker het recht te vermoeden, dat er in dat sanguinische temperament dikwerf stormen en vreeselijke onweders kunnen woeden. Half Europa zou de waarheid dier opmerking kunnen staven, maar tevens dat, mocht de hoveling van Lodewijk XIV ook den burger in hem zien en pogen te minachten, die poging hem altijd mislukte en het woord van minachting altijd op de lippen bestierf en in een soort van ontzach verkeerde, dat alleen w r e v e l werd zoo dra de burger — want dat was hij — den rug had gekeerd. Indien het ons gegund ware een tijdgenoot van dien man geweest te zijn, we zouden voor hem ons hoofd hebben ontbloot en in hem de krachtige en machtige Republiek hebben gehuldigd, die hij in Europa het grootste deel zijns levens, zoo waardig vertegenwoordigde. En de Republiek der Vereenigde Nederlanden bezat vele tolken zoo als

Mr. Koenraad van Beuningen, Burgemeester en Raad van Amsterdam, tolken, die het, in houding en gebaar, in leefwijze en stijl bewezen, dat hunne wieg geplaatst was in een land droog en vruchtbaar gemaakt door eigen arbeid, door stalen volhardende vlijt; dat hun vaderland, een stip op de waereldkaart, zijne grenzen verzette door onwrikbaren moed, geschoord door taai geduld en eene door streven en strijden geoefende kracht; de grenzen verzette, zoodat de Statenvlag woei van het Noorden tot het Zuiden, van het Westen tot het Oosten, en de schrik was van velen en de nijd en de afgunst van allen. Zij droegen namen, die tolken, in het gouden boek van den Europeschen adel onbekend: namen voor een halve eeuw nog het eigendom van ruwe poorters, alleen binnen de enge veste eener stille stad genoemd... En thands? Vraag Kopenhagen of zij de donderende stemme van Koenraad van Beuningen zich nog herinneren; vraag het Stockholm of er de Konsul van het moderne Rome is vergeten, die kort en beslissend antwoord vroeg, 't welk niet ontken- nend moest zijn, daar anders de metalen monden der zeven Provinciën zouden aanvangen te spreken, zoodra de gezant zich om had gekeerd; vraag het Parijs, waar de halfgod Lodewijk wordt aanbeden, of zij den breed- geschouderden boer niet meer gedenken, die zoo plomp over de mollige tapijten heenstapte en het oog niet neersloeg voor de allerhoogste majesteit van den alleen- heerscher, en met ronde en dikwerf ruwe taal de rechten zijner meesteres verdedigde en haren bondgenoot de aangegane verplichting zoo klemmend herinnerde! Vraag het Londen... maar hij is er voor weinig tijds terugge- keerd, naar Londen, waar volk en vorst slechts iets ge- meens hebben met elkaâr, namelijk: afgunst op den kleinen Staat, die in vrijheid, in kracht, in handel, in rijkdom haar verre overtreft; naar Londen, waar bij elke handelsonderneming niettegenstaande dien nijd, steels-

gewijze naar de nabuur het oog wordt gericht om waar te nemen, hoe zij daar werd aangevangen en volvoerd; naar Londen, waar men een bank oprichtte, thands de reusachtigste en ontwikkeld even als het gantsche volk tot de grootste instelling der waereld; een bank, waarvan men het model had gevraagd aan het Amsterdam der 17e eeuw! Ondanks zich zelf huldigde Engeland de republiek der Vereenigde Nederlanden. Deze was de eenige mogendheid die door haar gezant voor den ter dood veroordeelden Karel I liet pleiten. Het doodvonnis luidde in het Engelsch, Fransch en Hollandsch; en bij de opening van het eerste parlement van Olivier Cromwell had de Lord Protector den Nederlandschen afgezant aan zijne rechterhand. De Nederlanden der 19e eeuw gelijken wél weinig op die der 17e!

Maar de kiemen van den kanker, die in het krachtig lichaam der Republiek rondwoelde en weldra zoude uitbreken konden reeds niet meer voor een fijn opmerker en een schrander denker verborgen zijn. De tweedracht woelde in de machtige Republiek, die juist thands al hare kracht zoude behoeven om een dreigenden vijand het hoofd te bieden. Van Beuningen kon dien vijand nog niet zien; slechts zijn vriend — nóg zijn vriend, hoewel de banden eenigzins lossier werden — slechts zijn vriend de Witt, de schranderste der schranderen vermoedde iets, en — het teekent beider afstand en verhouding — waar de Witt slechts duister en slechts flauw kon zien, kon van Beuningen slechts tastend rond-dolen en gissen. Vrees voor verraad van de zijde eens bondsgenoots, van Engeland, door de Witt nog niet lang geleden tot de beroemde triple alliantie bewogen, deed van Beuningen dan ook niet op dit oogenblik de wenkbrauw fronsen. Neen, de onlangs ontvangen brief van den Raadpensionaris was er de oorzaak van, en die brief deelde alleen mede, dat men de woelingen der Oranjepartij weder te boven was gekomen en deze voor langen tijd weder gefnuikt had Door een behen-

dig schijnbaar toegeven waren de Gewesten tot harmonie gekomen. Het Stadhouderschap was voortaan onvereenigbaar verklaard met de waardigheid van Kapitein en Admiraal-generaal, en de jonge Prins van Oranje, het gewezen Kind van Staat, dat onder de hoede Hunner Hoogmogenden was opgewassen en thands twintig jaren bereikt had, was lid van den Raad van State geworden zonder eenige vooraanzitting; want men had er zorg voor gedragen den stoel te verwijderen, waarop zijne voorvaderen eenmaal gezeten had, zoo dat zelfs de schijn van macht, reeds meer dan voldoende om het gepeupel op te winden, den jongeling ontnomen was.

„En de Witt wil Engeland tot bondgenoot houden!” mompelde van Beuningen. „Zijne Majesteit zal er niet handelbaarder door worden, hetgeen mijn zending een schoone kans van slagen geeft,” voegde hij er eenigzins bitter aan toe.

Hij voer voort met lezen en vond in de volgende regelen eenig andwoord op de gemaakte opmerking. Men scheen, door den Prins tot lid van den raad van State te verheffen, den Koning van Engeland te wille te zijn en zou daarvan nog een meer doorslaand blijk geven, door Zijne Hoogheid naar haren oom te doen afreizen.

Het verlof werd daartoe gegeven, zoo luidde de brief in substantie, omdat men begreep op den duur het niet te zullen kunnen weigeren; het was thands gegeven, omdat men inzag dat er geen gunstiger tijdstip ooit zoude komen, daar juist een Ambassadeur van de bekwaamheid Zijner Edelheid (van Beuningen) naar het hof van Engeland was afgevaardigd. Van Beuningen poosde even en las werktuigelijk het slot van den konfidentieelen brief, die eindigde met het gewone: „Uw ootmoedige dienaar: J. de Witt.” Van Beuningen ging nooit zoo ver; hij noemde zich in officieelen stijl slechts: dienstwillige dienaar. Maar op de onderteekening lette hij thands niet; des te meer op de hier boven medege-

deelde regelen en ook op het naschrift, dat van den volgenden inhoud was: „Uwe Edeldheid gelieve voor Zijne Hoogheid zorg te dragen waar dit vereischt mocht worden. Het zoude Hunne Groot Edel Mogenden zonderling aangenaam zijn, van den Prins door Uwe Edelheid van tijd tot tijd het een of ander te mogen vernemen. Uw ootmoedige dienaar, J. de Witt.”

De bovenlip trok eenigzins smadelijk omhoog, terwijl hij den brief nederleê en in gepeins verdiept bleef.

Daar viel de klopper op de deur neder en hoorde hij een haastigen voetstap op den trap. De deur werd geopend en een der schrijvers Zijner Edelheid trad den hellebardier in den gang voorbij en het vertrek binnen.

„Zijne Excellentie Mylord Arlington vraagt voor een oogenblik belet.”

„Verzoek Zijne Excellentie boven te komen.”

Van Beuningen trad langzaam naar den drempel der kamerdeur en bleef daar wachten, hoewel hem de tijd werd gelaten, den trap af en den benedengang door te gaan, indien hij den bezoeker te gemoet had willen treden. Langzaam krom Arlington naar boven; slechts verhaastte hij eenigzins zijn stap, toen hij, aan den bovengang aangekomen, den wachtenden gezant ontwaarde.

Na de gewone plichtplegingen werd Arlington een zetel aangewezen en gingen beiden nederzitten. Bij de begroeting toonde zich reeds het onderscheid tusschen die beide personen. De zware gestalte van van Beuningen, die zich langzaam en stijf voortbewoog en zich moeilijk boog, vormde een scherpe tegenstelling met de bevallige gedaante van den Engelschen minister, die den donker blaauw fluweelen mantel zoo los en bevallig wist te dragen, den hoed met witte veder met zoo veel zwier als ten groet bewoog. Was het gewaad des eenen eenvoudig, schoon kostbaar, dat des anderen, sluitend om het slanke lijf, was prachtig en

smaakvol. De kanten van den kraag en die van den broek, waar deze aan de knie met een gouden gesp werd gesloten, waren kostbaar; de linten, tot den reusachtigen strik gevormd, waarmee de kleine *brodequins* met rooden hak werden dichtgebonden, waren sierlijk en rijk, terwijl het sneeuwwit satijn van de voering smaakvol afstak bij het *ponceau* fluweel van het los hangend buisjen, waar het door dit werd bloot gegeven. Een degen met verguld zilveren greep sierde de linker heup, en werd bij het nederzitten als niet aanwezig beschouwd, daar men als edelman gewoon was met dat wapen om te gaan, zelfs in die voor een gewapenden burgerman zeker moeilijke houding.

Henry Bennet, Lord Arlington, Sekretaris van Staat, die met Clifford, Buckingham, Ashly en Lauderdale — de voorletters dier mannen saamgenomen vormden het woord *Cabal* — het bewind voerde, was dan ook een schier volmaakt edelman. Het fijn besneden gelaat, de slanke gestalte, de tedere blanke hand, alles werkte er toe mede om hem behagelijk bij zijn Koning, en, wat nog meer zegt, geëerd te maken bij de beheerscheressen Zijner Majesteit. Geene buitengewone schrandereheid teekenden die oogen, geen buitengewone denkkraft zetelde achter dat blanke voorhoofd; maar bij zijn binnentreden in het staatsievertrek of de raadzaal, bij de woorden, die behagelijk en welklinkend diens lippen ontvloeiden, bij de menschenkennis waarvan hij bij beschouwingen van menschen en zaken dikwerf blijk gaf, en bij de meer dan liberale begrippen aangaande redelijkheid en zedelijkheid, werd hij een zeer geschikt dienaar Zijner Majesteit Karel II geacht en bevonden.

„Uwe Edelheid beroofde mij te lang van hare tegenwoordigheid, dan dat ik niet den eenigen weg zoude inslaan, langs welken ik zeker ben die te kunnen genieten,” zeide Arlington buigend.

„Mijne bezoeken bij den Sekretaris van Staat waren ook

zoo onvruchtbaar, dat ik besloot ze vooreerst te staken!" was het antwoord zoo beleefd mogelijk gegeven.

"Dat is toch niet het rechte middel om volgende bezoeken, zoo zij ten eenigen tijd mochten noodig worden gekeurd, vruchtbaarder te doen zijn."

"Nadenken brengt dikwerf op den rechten weg. Ik wilde tijd tot nadenken geven, Excellentie!"

"Er is dus sprake van een verdwaalden Sekretaris van Staat?" vroeg Arlington met de kant van zijn kraag spelend.

"De waarheidsliefde verbiedt het te ontkennen."

"Het is een strijd waaraan moeielijk een einde kan worden gemaakt. Ik kan natuurlijk niet toegeven dat ik dwaal en door Uwe Edelheid op den rechten weg zou gebracht moeten worden. Het loon, dat de Hollandsche gids wel eens vraagt, is voor menigen Engelschen minister soms zeer hoog geweest, zonder dat deze zag dat er niet meer gedwaald werd."

"Zijne Majesteit heeft vaak bewezen dat het heden hem liever was, dan het verleden; het mocht Hare dienaar misschien even zoo gaan," merkte van Beuningen eenigzins heftig aan. De uitval — het was er een — mocht stout heeten, want hij bedoelde niets minder dan Karel II te verwijten, dat hij ondankbaar was en genoten weldaden spoedig kon vergeten. De balling, die gastvrijheid in de Republiek had genoten, had haar herhaardelijk beoorloogd.

Van Beuningen was dan ook geprikkeld door de uiterst langzame behandeling van zaken, eene langzaamheid welke wel berekening scheen. Hij diende een memorie in, en men vroeg eene adstruktie: hij gaf er eene, en men stelde er eene andere tegen, waarbij de memorie, om wie het eigenlijk te doen was, op den achtergrond trad. Wilde de gezant persoonlijk inlichtingen geven of ontvangen, dan was de Sekretaris van Staat in den geheimen raad, of was hij ziek; en liet hij einde-

lijk den gezant toe, dan stond hij op het punt naar Zijne Majesteit te gaan die hem opontboden had. Begon de driftige van Beuningen dit te ergeren en brak hij voor een poos alle betrekkingen af, dan werd hem eene memorie gezonden, waarin een deel der zijne werd beandwoord, of werd hem een bezoek gebracht om hem weder in een goede luim te brengen zoo als thands. Maar de laatste uitval, hoe verklaarbaar ook, was onvoorzichtig.

„Gij brengt eene zware beschuldiging tegen mijn verheven gebieder in!” merkte Arlington plotseling ernstig geworden aan. „Als Zijne Majesteit zoo spoedig het gister voor het heden vergat, dan zou hij nooit de triple Alliantie gesloten, of, zoo hij haar al sloot, niet gehouden hebben zoo als hij doet.”

„Zoo als hij doet? De Republiek wordt toch niet meer behandeld als eene bondgenote, sedert Madame d'Orléans hier is geweest.”

„Ah, is het dat weêr? Hunne Hoogmogenden schijnen zich zeer te bekommeren over een familiebezoek, een bezoek, door een zuster aan haren broeder gebracht. Wat moet de Koning van Frankrijk zich dan wel niet bangst maken over het aanstaand bezoek Zijner Hoogheid, den Prins van Oranje.”

„Het geval staat niet gelijk, Mylord!” zeide van Beuningen zich op zijn stoel te recht schikkend en zich gereed makend van deze gelegenheid tot spreken en onderhandelen partij te trekken. De Koning van Frankrijk is een machtig monarch, die eer doet vreezen dan behoeft te vreezen. De Koning van Frankrijk is niet de bondgenoot van Engeland en kan zich niet bezorgd maken meer dan hij het nu reeds is, over de vriendschappelijke betrekkingen der Republiek met Engeland, betrekkingen, die niet begonnen, maar alleen worden voortgezet. De Koning van Frankrijk heeft zich niet te beklagen over de belemmering van de visscherij, over

tegenwerking in den handel, over vijandigheid in Oosten West-Indië."

"Dat wil ik wel gelooven," riep Arlington levendig uit, „want Frankrijk heeft visscherij, handel noch koloniën."

"Maar al heeft de Republiek die, toch wenscht ze daar niet in gedeerd te worden, Mylord!" hernam van Beuningen scherp.

"Het zou nog bewezen moeten worden of ze er in gedeerd wordt. Maar dit punt maakt een deel uwer laatste memorie uit. Men is bezig de vermeende bezwaren der Republiek te beandwoorden door... het aanvoeren van de onze. Zijne Majesteit is een trouw bondgenoot, maar wil ook een rechtvaardig en trouw Koning zijn. De Republiek, Uwe Edelheid veroorlove mij het te zeggen, is er in Europa voor bekend, slechts één belang te kennen en dat is haar eigen. Zijne Majesteit wil zich blijven gedragen als een trouw bondgenoot, en, als hare grieven zijn weggenomen, zich met de Republiek verstaan, wat de tuchting der Algerijnsche zeeroovers aangaat, ofschoon zij niet inziet dat daardoor juist de veiligheid ter zee verzekerd zal worden, daar er nog zoo vele roovers overblijven, die men niet tuchtigen kan." Arlington staarde, hoewel lachend, van Beuningen daarbij veelbeteekenend aan, die den blik niet alleen doorstond, maar de kracht had zich bedaard te houden en hem toeknikkend te antwoorden:

"Zeer waar, Mylord! En als de Republiek elken roof aan haar gepleegd met geweld zou willen te keer gaan, dan mochten haar kruitmolens wel dag en nacht malen. Om dat te voorkomen kiest zij den weg der onderhandeling."

"Die altijd blijken zal de beste te zijn, zoo men dien met goede trouw bewandelt."

"Het verheugt mij zeer Uwe Excellentie dat te hooren zeggen!" hernam van Beuningen, terwijl de gespierde

hand zich om den stoel klemde en dien met kracht verschoof. „Wanneer die niet ter goeder trouw wordt bewandeld dan is die weg geen rechte maar een bochtige. Ik geloof er de ondervinding van opgedaan te hebben... aan dit hof.”

„De scherts is wat grof,” antwoordde Arlington, die zich op zijne beurt gebelgd wilde toonen. „Jammer is het voor den vrede, dat de Hoogmogende Heeren, Uwe lastgevers, maar al te veel op Uwe Edelheid gelijken. Altijd klaagt men van Uwe zijde over verongelijking, en dat op eene wijze, welke uwe scherts van zoo even herinnert. Denkt ge, dat de klachten van Zijner Majesteits onderdanen uit den Indischen archipel niet tot ons komen? Waant ge zelfs, dat wij te hardhoorend zijn, om den wrevel van de bewoners onzer eigene kusten te vernemen, die de Hollandsche visschers in hun vaarwater zien en verstomd zouden staan indien zij hoorden dat de Republiek eene tuchtiging der Algerijnsche zeeroovers voornam en daartoe de... edelmoedigheid had de hulp van Engeland in te roepen? Geloofst ge, dat Zijne Majesteit, die ge weinig liefde schijnt toe te kennen voor zijne onderdanen, evenmin deel neemt in het lot zijner bloedverwanten, en zonder toorn of liever zonder droefheid kan aanzien, dat men zijn neef, den zoon van zijne zuster, de waardigheden zijner voorvaderen ontzegt, hem tot onmacht veroordeelt en hem, naar de lessen van de sluwste staatkunde, een opvoeding geeft, die hem tot altyddurende onderdanigheid en afhankelijkheid veroordeelen zoude indien niet het bloed der Stuarts, met dat der Oranjes vermengd, hem in zich zelven de middelen had doen vinden, welke het sluwe plan moeten doen mislukken?”

„Ik dank Uwe Excellentie voor deze aanklacht; men strijdt liever tegen vleesch en been dan tegen de onzichtbare overheden in de lucht, en tot dusverre hoorde ik weinig meer dan onbestemde klachten. De aanklacht

is nog wel wat onbestemd, maar zij is toch te begrijpen. Uwe Excellentie gewaagt van hetgeen er in den Indischen Archipel voorvalt. Het is de strijd tusschen kompanjie en kompanjie, waar Zijne Majesteit en de Republiek zich gerustelijk buiten kunnen houden. Beiden strijden met gelijke wapenen en wie de slimste is wint het. Dit zal met de visscherij ook wel het geval zijn. De visschen, geloof ik, zullen geen partij trekken en bij voorkeur de Hollandsche netten inloopen. Ook is het nog niet bewezen, dat de onzen de grenzen, hun bij de Navigatie-akte gesteld, hebben overschreden. En wat het derde punt aangaat, er gebeuren in een huishouden dingen, die men daar buiten niet goed kan beoordeelen. Wij wenschen gaarne onze vrijheid te behouden, hetgeen menigeen in Engeland reeds zonderling zal noemen. En zonder te willen beweren, dat Zijne Hoogheid ooit iets tegen die vrijheid zal ondernemen, gelooven de Heeren Staten met Gods hulp de Provinciën voor als nog beter te kunnen besturen, dan een onervaren jonkman van naauwelijks twintig jaren."

„Dien men bovendien bij voordacht onkundig van regeeringszaken liet," viel Arlington in.

„Dien men eerst de nuttige kundigheden als Christen en burger wilde doen verkrijgen, opdat hij later als Magistraat zijne rechte plichten zoude kennen, Mylord! Het is een lasterlijk gerucht, dat men Zijne Hoogheid veronachtzaamt. Uwe Excellentie zal wel beter leeren oordeelen als zij den Prins hier ontmoet; en moet zij ook erkennen, dat Zijne Hoogheid zwak en gebogen is vóór den tijd, zij zal het toch wel niet aan de opvoeding willen toeschrijven. Reeds nu is men genegen om Zijne Hoogheid, uit aanmerking van de diensten zijner voorvaderen, het aandeel in het bewind te geven, dat hem afgestaan kan worden zonder nadeel voor 's Lands zaken. Hij is lid van den Raad van State geworden. En dat men Zijne Majesteit zoo veel mogelijk te wille wil zijn blijkt daaruit, dat men den jongen

zwakken Prins verlof geeft zijn verheven oom te gaan bezoeken. Indien men klachten vreesde van zijne lippen, indien men zich verongelijking bewust was, men zou hem immers terug hebben gehouden?"

„Zoo, begrijpt Uwe Edelheid die reize alzoo?"

„Begrijpt Uwe Excellentie haar dan anders?"

„Men zou door den neef op den oom kunnen werken, ten einde grooter inwilligingen te erlangen dan door een Ambassadeur, zelfs van de bekwaamheid en achtbaarheid Uwer Edelheid..."

„Uwe Excellentie spreekt zich zelve niet weinig tegen. Straks was het, dat hij in onkunde van alle regeeringszaken was groot gebracht en thands acht zij Hunne Hoogmogenden in staat, om Zijne Hoogheid met eene geheime zending te belasten..."

„Het een en het ander kan zeer wel gepaard gaan," hernam Arlington zich tot van Beuningen overbuigende. De Engelsche diplomaat had alle scherpte verloren en was beleefd, ja zelfs vleiend geworden wat den toon zijner stem betrof. „Mijnheer de Witt weet dat zeer goed te vereenigen. De hond krijgt op het laatst den halsband lief, zoo ook de pupil zijne voogden; vergeef de vergelijking. En als men dan niet in staat is alle zijden van een vraagstuk te overzien en de voogd wijst maar éene zijde aan, dan wordt die door den pupil voor de eenige gehouden. Mijnheer van Beuningen, ik wil openhartig zijn! Ik geloof, dat Mijnheer de Witt een geheim doel met dat bezoek heeft. Welnu, ik wil het bevorderen als het is wat ik denk. Ik ben de Republiek geenszins vijandig, maar het belang Zijner Majesteit gaat vóór alles. Wil men Zijne Majesteit overhalen tot het sluiten van een nieuw traktaat tegen Frankrijk, ik zal het niet tegenwerken, mids Zijne Hoogheid Stadhouder worde, onze grieven, waaraan ik niet twijfel, opgeheven worden en... de schatkist van... Engeland eenig voordeel geniete..."

Van Beuningen zweeg een oogenblik; hij fronsde naauw merkbaar even de wenkbraauw. „Ik weet het niet, Mylord! Bestaat er iets zoo als gij denkt, dan zal ik er onderzoek naar doen, en... de eene konfidentie is de andere waard.”

Arlington was door dat antwoord niet geheel bevredigd, ofschoon hij geloofde een stap nader aan het doel van zijn bezoek te zijn. Van Beuningen was te rond om niet bepaalder te ontkennen dan hij deed, indien hij er reden voor meende te hebben. Wellicht zou Arlington meer hebben gepolst, zelfs meer dan de voorzichtigheid toeliet, zoo niet een vervaarlijk gejoel en gedruisch beider onderhoud plotseling had doen staken en de deftige diplomaten opspringen en naar het venster gaan. Een ontzachelijke menigte was op de been. De meesten bleken nieuwsgierigen, maar toch altijd deelnemende nieuwsgierigen te zijn, want hier en daar zag men uit de massa er een met het hoofd goedkeurend knikken tegen de leerjongens, die de eigenlijke helden schenen te zijn. Men herkende er de slagers en de wevers onder, gene aan hunne blaauwe en groene voor-schoten, deze aan hunne mouwen. Zij hieven, op lange stokken, stukken van vrouwenkleederen omhoog, hetgeen vooral toejuiching uitlokte. Juist waren zij in de nabijheid van van Beuningens woning, toen een edelman te paard hen tegen kwam. Het scheen, naar zijne kleeding te oordeelen, een landedelman te zijn. Nieuwsgierig naar hetgeen voorviel, vroeg hij de oorzaak van den oploop en vernam dat zij eenige bordeelen bij Moorfields omver gehaald hadden, waarop een reusachtige slagersknecht met stentorstem uitgalmde, dat zij verkeerd deden door zich met de kleine te vergenoegen en niet naar White-hall te gaan, om er het groote neer te halen. Een uitbundig gejuich en gejoel volgde, en de landedelman nam zijn hoed af en zeide: „daar geev' God zijn zegen toe;” welke woorden hem onder daverend

handgeklap een breede doortocht verschaft. Van Beuningen nam den schijn aan niets gehoord te hebben, maar gewaagde er van, twee zijner hellebardiers met het wapen van Staat op de borst naast den karos Zijner Excellentie te doen post vatten. „Het gepeupel mocht zich eens vergissen!” zeide hij ditmaal argeloos, en misschien daarom juist wel zoo koud en zoo scherp.

„Ik geloof, dat de beste bescherming voor den karos van Lord Arlington Lord Arlington zelf is. Niettemin wordt Uwe Edelheid bedankt voor de intentie.” Met een diepe buiging, die zoo goed mogelijk door van Beuningen werd nagevolgd, verliet Arlington het vertrek.

HOOFDSTUK II.

„Neem die *mouche* weg, Kate! Ge schijnt geen smaak meer te hebben of denkt ge, dat ik tot den tweeden rang ben afgedaald en dat niemand mij meer zal aanzien? Ik wil het anders!”

De vrouw, die dus sprak, lag in een leunstoel van ebbenhout, waarvan de rug als met grillige arabesken overladen en de zitting van karmozijn rood fluweel met goud passement was afgezet. Het was geen groot, maar weelderig gestoffeerd vertrek in het paleis van Englands koningen: White-hall. Een half licht viel in het vertrek en spreidde een molligen toon over al het omringende. Zware rood zijden damasten gordijnen, door koorden van roode zijde en gouddraad gevlochten, in golvende plooien opgehouden, verborgen de vensterruiten, in het midden prijkende met het koninklijk Engelsche wapen, en weerden de stralen der zon ten deele. Het behangsel was van roode zijde, omboord met goud passement en geborduurd

met gouden bijen en kapellen. In een hoek stond een divan of rustbed, dat in harmonie was met de kleur der gordijnen en behangels. Het prachtig uitgesneden buffet, waarop thands een zilver lampetkan met Chineesch porseleinen kom, fijne borsteltjens en welriekende zeepen, de tafel op vier kunstig gedraaide poten van mahoniehout als een nieuwe proeve nog niet lang geleden uit Suriname aangebracht, met rijk dooraderd marmeren blad, de hoogruggige stoelen met mollige zittingen, de voetbankjens, waarvan het bekleedsel even als de divan en de stoelen met goud passement was omboord, het tafeltjen, onder den Venetiaanschen spiegel in vergulden lijst, waarop een servies van echt Chineesch porselein op een zilveren blad prijkte, alles mocht getuigen van de pracht, die in dit vertrek heerschte en bij den eersten oogopslag wel eenigzins overladen scheen. Maar vergeten wij niet het kostbaar Smirnaasch karpel, dat voor den divan lag uitgespreid, den mozaïek ingelegden vloer van mahoniehout en vooral de kaptafel met ovalen spiegel in rijk gesneden mahoniehouten lijst en met marmer blad, waarop thands een zilveren doos staat, welke geopend is en alles bevat wat voor een damestoilet van die dagen noodig was, en zelfs voor eene van den tegenwoordigen tijd overbodig zoude zijn. Van de fijnste haarspeld, die, in het kapsel verborgen, toch medewerkte om dit saam te houden en te bevestigen, tot aan de geurigste pomades en parfumeriën, tot zelfs de blanketdoos waarin het sneeuw-wit en het liefelijkst rood geborgen was, alles vond er zijne plaats. Naast die doos stond nog een andere, die, hoewel eenvoudiger van buiten, van binnen des te kostbarer schat bevatte. Het waren de byouterien: snoeren paerelen, die door het blonde hair werden gevlochten; gouden halsketenen, diamanten spelden en bootten, kortom het rijkste, het heerlijkst wat Engeland bezat.

En dat alles behoorde aan Lady Castlemaine, Lady

van de koninklijke slaapkamer, eene goede vriendin Zijner Majesteit, eene vrouw „van het ras der Villiers, Hertogen van Buckingham”, die de eer had te Oxford Zijne Majesteit te leeren kennen en hem te behagen. Zij werd toen uitgehuwelijkt aan een zekeren Mr. Palmer, die een geduldig echtgenoot was en om die goede hoedanigheid, in Karels oogen een groote hoedanigheid zelfs, verheven werd tot den Ierschen adelstand onder den titel van Earl van Castlemaine. Mylady was toen eene schoonheid. Rijke blonde lokken golfdén haar om den blanken hals en boezem, dien zij geene moeite deed aan het oog des bewonderaars te onttrekken. Het licht-blaauwe oog kon zoo minachtend staren, zoo verleidelijk lonken, zoo aantrekken en schalk terugwijzen; de rooze roode lippen, die zoo ongezocht een rij van paerelen lieten zien, konden zoo vleien dat, wanneer de blanke mollige arm den geliefden aan den zwoegenden boezem klemde, deze meer of minder dan mensch moest geweest zijn, om niet vuur in de aderen te voelen tintelen, om zich niet een half-God te droomen, waardig gekeurd om deel te nemen aan de festijnen der Goden op den Olympus. Maar, helaas! alle schoonheid is als een bloem; de knop belooft, de bloem schenkt veel, maar, geheel ontplooid en ontzwachteld, neigt de geur te vervliegen, de kleur te verwelken. Lady Castlemaine had haren gemaal, die zich in Ierland ophield, verscheidene telgen geschonken, telgen, die het geluk hadden dikwerf door Zijne Majesteit door Gods genade Koning van Engeland, te worden geliefkoosd; de moederweelde scheen haar echter slechts eene geringe vergoeding voor haar verminderde schoonheid. Nog mocht zij wel schoon heten, maar de ronding van boezem en arm, van koon en hals, hoe blank altijd nog, getuigde er toch van, dat de zomer reeds voor een goed deel was voorbij gegaan. Indien zij's morgens zich ophief uit het donzen bed en het zachte kussen, half nog verborgen door de kanten die er van afhingen,

als zij de doorstikte deken van karmozijn, overtrokken met taf, gevuld met wol en gevoerd met zijde, wegwierp, dan vroeg zij in de laatste maanden aan Kate Danson, haar kamenier en vertrouwde, niet meer om den spiegel. Slechts na een poze voor de kaptafel gepoosd, en uit de blanketdoos eenige frischheid te hebben geput, waagde zij het oog op te heffen, en bewonderde zij zich nog. Dan ontwaakten weder in haar boezem de stoutste verwachtingen, dan kon zij weder gelooven dat haar vermetele wensch eenmaal, misschien weldra kon worden vervuld. Wel waren die verwachtingen stout, die wensch vermetel, en oogenschijnlijk de kansen gering. Was zij vroeger heerscheresse geweest bij dag en bij nacht, zij mocht gelooven nog het eerste te zijn gebleven, zij wist echter het laatste niet meer te zijn. Mary Darris en Nell Gwyn, de danseres en de tooneelspeelster, die den Koning van de zorgen des daags verpozing en vergoeding schonken, waren niet gevaarlijk. Zij had ze zelve voor Zijne Majesteit uitgekozen en Zijne Majesteit was haar er zeer dankbaar voor geweest en had het haar dan ook niet euvel geduid, dat zij het verdriet over 's Konings wispelturigheid in het gezelschap van een tooneelspeler en een koordedanser, de twee lievelingen van Londens *fashionable* waereld, trachtte te vergeten. Maar een ander en grooter gevaar dreigde. Vier of vijf maanden geleden waren er groote feesten gevierd ter eere van Henriette van Orléans, de zuster des Konings. Zij kwam haar geliefden broeder bezoeken en... wat zij nog meer uitrichtte wist Mylady niet.

Er werd veel gefluisterd, veel over politiek gemompeld, vele geheime bijeenkomsten gehouden, waarover Karel — hij had het voor een drietal jaren jegens haar zeker niet gedaan — zich niet tegenover haar uitliet, hoe dikwerf hij ook werd gepolst, gevleid, gestreeld en geliefkoosd !

Mylady schreef die achterhoudenheid niet aan den goe-

den vriend, niet aan de trouwhartige zuster toe, ofschoon ook die niets liet gissen, maar wel aan den invloed van die schijnbaar zachtzinnige, zwakke, onbeduidende, stille de Quérouaille, die in het gevolg van Henriette d'Orléans was medegereisd en de edele zelfopoffering had van het hof van Versailles, het hof van Lodewijk XIV, een poos voor White-hall te verlaten. Van het oogenblik dat die gehate met Karel Stuart had gesproken was deze veranderd. Hij durfde het Mylady niet bekennen dat hij Ma'am Carwell — dus noemde gants Londen haar weldra — dikwerf bezocht, en dat hij dit niet durfde was een gevaarlijk teeken. Hij schertste met Mylady over Nell Gwyn en de overige godinnen, die in den koninklijken hemel een tijdelijke plaats innamen, maar hij sprak nooit met haar over Ma'am Carwell. Het was om krankzinnig te worden van spijt en ergernis!

Nog meer: van het oogenblik dat hij de Fransche vrouw zag en dikwerf zag, — zij hoorde het altijd van de trouwe Kate Danson — hoorde hij haar met meer ongeduld over de zaken van Staat aan, ja kwam zelfs de ondankbare Arlington, die door haar was wat hij was, minder bij haar, om over de gewichtigste punten te raadplegen. Hoe zij verlangde naar het vertrek van Mevrouw van Orléans! Die dag brak eindelijk aan, maar had Mylady dien een gelukkigen gedacht, hij bleek de rampzaligste te zijn, want... Mevrouw van Orléans met hare gantsche hofhouding keerde wel terug, maar Ma'am Carwell bleef en werd zelfs aan het Engelsche hof als Lady van de garderobe Harer Majesteit eene eereplaats ingeruimd.

Welk een nacht bracht zij door, toen Buckingham, de valsche, dubbelhartige Buckingham, aan haar salon voor middernacht nog kwam aankloppen, om haar die tijding nog vóór haar nachtrust te komen mededeelen. Buckingham, de gunsteling des Konings, en diens verrader; Buckingham, nu de verdediger van het goddelijk

recht van het koningschap, en dan de aanvaller van dat zelfde recht, in het huis der Lords. Zij was het niet vergeten, hoe hij, toen de Hollandsche vloot de Theems opvoer en de gantsche koninklijke marine dreigde te vernielen, toen het Parlement woedend rekenschap afvroeg van de gelden voor de marine bestemd, maar verkwist in de koninklijke slaapkamer, partij had gekozen tegen het hof, tegen Zijne Majesteit, tegen Mylady, die toen voor haar leven een oogenblik had gevreesd. Maar diezelfde Buckingham werd weder door Karel in genade aangenomen toen de storm voorbij was, en zelfs Sekretaris van Staat gemaakt. Mylady kon wel niet strenger zijn; zij verzoende zich met hem; maar daar in haar binnenste, in de diepste schuilhoeken van het wraakgierig hart, riep eene stemme om wraak en vergelding. Al haar kracht behoefde zij dan ook, om zich kalm te veinzen, toen hij met een gewaande dienstvaardigheid haar het vreeselijk nieuws kwam melden; melden, zoo spoedig hij kon, opdat de nacht, die rustig had kunnen zijn, toch vooral haar geen rust mocht brengen. En zij moest zich nog dankbaar veinzen. Zeker was zij wel niet, dat Buckingham haar had willen kwetsen, want die man handelde zoo zelden naar een plan, volgde altoos impulziën van het oogenblik, dáarin gelijk aan het bedorven kind, met het welk hij de grillige luimen gemeen had; maar hoe dit ook ware, zij voelde zich gekwetst en minder dan ooit genegen om zijn vroegere ontrouw te vergeven. Zij zwoer hem te doen vallen, of hem te beletten ooit weder haar in den weg te treden. Hij daarentegen vermoedde niets kwaads, sprak van toenadering, van een wederzijdsch bondgenootschap, om Ma'am Carwell die ook hém gevaarlijk werd te doen vallen. Zij scheen daaraan gehoor te leenen, en nam van hem een teerhartig afscheid met vriendelijken aandrang, om toch spoedig terug te keeren, toen hij, door den plotseligen dood van een bloedverwant in het Noorden, erfgenaam was gewor-

den van een aanzienlijk grondbezit, waarvan het beheer sedert jaren in de hand van een schelmschen intendant was geweest. Buckingham had als altoos geld noodig en verlangde niet, dat zijne pachters beter behandeld, maar wel dat de boerderijen meer opbrengen en de pachten trouwer verandwoord zouden worden. Wie onder de zijnen echter zulk een last toe te vertrouwen? Hij had vele geestige, vele vrolijke maar weinige trouwe en eerlijke vrienden. Wellicht zou hij toch nog besloten hebben den minst hebzuchtigen en oneerlijken den last op te dragen en naar de Schotsche *borders* af te vaardigen, als zijne vriendin, Lady Castlemaine, hem niet beide handen had gevat en toegeroepen op den toon van gemaakte bewondering: „Gij waagt naar de *borders* te gaan, waar geen edelman in de laatste zestig jaren zich heeft durven vertoonen? Ik kan het niet gelooven, George! Ja al maakt ge u voor eenige weken onzichtbaar, dan nog geloof ik veeleer dat ge een van 's konings lusthuizen als de *borders* zult beschouwen, en dáar de terugkomst van een uwer dienaren afwachten.” Buckingham voelde eensklaps lust om thands zelf te gaan; niemand anders dan hij zou den tocht doen, en toen Mylady altijd de ongeloovige speelde vroeg hij eenigzins gebelgd hoe hij haar zou kunnen overtuigen.

„Indien ge mij een *bowie-knife* en een volledige kleding, zoo als die door de wilde *borders*-bewoners gedragen wordt, over de post toezendt. Het adres moet van uwe hand zijn, George, en de post Zijner Majesteit moet niet vergeten haar stempel er op te drukken, anders... geloof ik u nóg niet...” Buckingham, die behagen begon te scheppen in deze luim, nam lachend de uitdaging aan, en reeds zes uren daarna zaten hij en Dick Wharton in den zadel. Toen Kate aan harer meesteres het bericht zijner afreise bracht, zag zij tot hare bevreemding Mylady's oogen vonkelen, hetgeen altijd in oogenblikken van groote vreugde of hevige woede werd

opgemerkt; zij balde de mollige hand en prevelde „Goede reis, George!”

Met meer ijver dan in de laatste dagen voor 's Hertogs vertrek, was zij bezig met hare grootsche plannen: het omverwerpen van den zetel harer mededingster en misschien van nog een hooger gestoelte; want tot hare groote blijdschap zag zij dat Karel, hoe hij het ook wilde, zich niet van het juk dat zij hem had opgelegd, konde ontslaan. Hij beminde haar misschien niet meer maar hij gehoorzaamde haar toch; het eerste deed hij sedert lang niet meer, ja verlangde zij zelfs ook niet, zoo het laatste slechts plaats had.

Het lynxoog der sluwe vrouw had Karels zwakste plaats zeer goed leeren kennen. Voor een vasten wil moest hij buigen; voor een straffen blik deinsde, voor een stug woord gehoorzaamde hij tegenover een wezen, waaraan de kracht der gewoonte hem verbond. Zij wist het, en geloofde te hebben opgemaakt, dat zij meesterlijk partij trok van de voordeelen door de natuur haar verzekerd. Ma'am Carwell, hoe bemind ook door den heer van den harem, zou vernederd worden en weggezonden, en dan zou zij nog éene schrede moeten zetten, om de verhevenheid te bereiken, die in het verschiet voor haar lag. In het openbaar lag er een glimlach op haar gelaat, zweefde er een scherts op haar lippen, zocht zij allen, die zij vroeger van haar vervreemd mocht hebben, met zich te verzoenen, had zij vooral vele beleefdheden voor Ma'am Carwell, overlaadde zij de arme Koningin met bewijzen van eerbied en hulde. Maar in hare vertrekken teruggekeerd, moest Kate boeten voor de kwelling door hare meesteres verduurd, voor den dwang dien deze zich had opgelegd, en in dubbelen zin lei Mylady in hare tegenwoordigheid het galakleed en blanket-sel af, om zich *en profond négligé* te vertoonen.

Er konden oogenblikken zijn, dat die vrouw, in de eenzaamheid neêrgezeten, verrast konde worden met een

van tranen schemerend oog. Dan dacht zij aan het verleden, toen zij scheen zoo als zij was, en wel reeds verlangde te zijn zoo als andere rijkere en voornamere dan zij waren, maar toch oogenblikken kende van geluk; oogenblikken, waarin die zoo pozitive geest, toen reeds gehecht aan wat de waereld bood, soms verwijlen kon in ideale sfeer aan den arm van den jongeling, dien zij boven alles, ja bijna boven zich zelve beminde.

Toen was zij wat zij scheen, vrolijk en levendig met een open oog voor de schoonheid der natuur, met een hart, ontvankelijk voor alle indrukken en voor de edele, de reinste het eerst. Hare liefde was als de bron die de woestenij bevochtigt, en er eene oasis schept; maar die liefde werd bedrogen, die bronne weigerde de bevruchtende paerelen te schenken, en de oasis werd weder woestenij, woester en onvruchtbarer dan vroeger, want de planten en heesters, er vroeger gekoesterd en ontwikkeld, ont-aardden in onkruid en giftig gewas. Zij was eens getrouw geweest en werd toen met ontrouw beloond: zij nam bloedige wraak; nimmer stelde zij zich weder bloot aan het gevaar van bedrogen te worden, want altijd kwam zij den bedrieger voor. Haar leven ontving eene andere richting; waar de liefde had gegeurd, bloeide thands de eerezucht, niet bevredigd, ja altoos aanwassend, hoe meer voedsel zij ontving. Kon zij niet meer geliefd worden, zij zou ten minste gehuldigd zijn; kon zij niet gelukkig zijn, ze zou voor het minste groot wezen, en daar zij zich nog niet het meest gehuldigd, niet het grootste konde heten, woelde de onvoldane begeerte altijd in haar binnenste rond, werd zij, eerezuchtige, door haar eerezucht gestraft.

Oogenblikken van weekheid als waarop wij straks doelden, kende zij zelden slechts, oogenblikken van onvoldane begeerten echter vaak, en de woorden waarmede wij ons hoofdstuk openden, waren er weder een bewijs van. Vooral tegenover Kate gaf zij zich zoo als

zij werkelijk was: vervuld met hare grootsche plannen, met de keuze der middelen, welke zij tot de bereiking van haar doel zoude aanwenden, uitgelaten bij eene behaalde zegepraal, wrevelig, ondankbaar, onbillijk bij de geringste nederlaag.

Reeds twee uren had het toilet geduurd en nog was het Kate niet gelukt den zin harer meesteres te vatten. Met een geduld eene betere zaak waardig, had zij losgebonden wat zij vastgebonden, verschikt en veranderd wat zij geplooid en geordend had.

„Neem die *mouche* weg!” klonk het eensklaps weder.

„Maar ge hebt me gister avond bevolen van ochtend er dáar juist eene te plaatsen.”

„Gister avond wilde ik het dus, van morgen anders. Wat zou er van u worden als ik altijd hetzelfde wilde? Ge zoudt den langsten tijd om mij heen hebben getalmd en gedrenteld, tot groot voordeel van een zekere geldbeurs, en misschien ook van een zekere Lady. Geene *mouches* meer, hoort ge. Geef mij een handbad van rozenwater.... Hoort ge niet, wat ik u zeg? Van rozenwater en wel van dat, hetwelk Ma'am Carwell uit zusterlijke genegenheid mij geschonken heeft.”

„En vreest Mylady niet dat...”

„Wat?”

„Er kon vergift in gemengd zijn... Ma'am Carwell acht ik tot alles in staat.”

„Zoo, Kate! Dat klinkt nog al verstandig,” hernam Barbara Palmer op zachter toon. „Maar vrees niet; wat zij ook waagt, dit zeker niet... daarvoor heeft zij te weinig moed. Ik ken haar; ze is vrolijk, vernuftig zoo als de domme Monmouth zegt, bevallig zoo als de roekelooste man van geheel Engeland haar noemt, maar moed heeft zij niet, en daarom...” Zij voleindde den volzin niet, maar de smadelijke glimlach om hare lippen deed gissen wat zij meende. Kate bood haar een

porceleinen kom en goot het rozenwater over de blanke poezele handen. De frissche geur was Mylady aangenaam; zij wierp zich in den rug van haar stoel en liet zich door Kate afdroogen, terwijl zij onachtzaam zeide: Geef mij den ring eens, Kate!"

"Mylady meent?"

"Ik zou u kunnen vertellen dat White-hall in was gestort en dan zoudt ge mij zeker ook vragen: Mylady meent? De ring, dien gij mij gebracht hebt..."

Kate verschoot even van kleur, boog zich over de doos met byouteriën en zocht het verlangde kleinood uit. "Mylady herinnert zich zeker wel, dat ik dien kostbaren ring niet gevonden zou hebben als Mylady mij niet de plaats had aangewezen waar hij lag..."

"Hetgeen wil zeggen, dat ik er toch vooral aan moet blijven denken dat ik het hoofd ben en gij slechts de hand. Bekommer u daarover niet; dat vergeet ik nooit en ik zal zorgen dat gij het ook niet doet." Zij beschouwde den ring met zelfvoldoening. "Gij hebt trouw woord gehouden, beste Buckingham!" mompelde zij, "ik heb mijn kostuum ontvangen... Wees er dankbaar voor dat ik u de gelegenheid ontnam, om ooit weêr uw woord te breken. Leg hem nu maar weêr weg, Kate! maar op dezelfde plaats. Het zal mij goed doen hem van tijd tot tijd eens te zien. Daar is nog menigeen onschadelijk te maken...! Het zou een aardige verzameling kunnen worden als ik van ieder een aandenken bewaarde." Zij lachte schamper en de uitdrukking van haar gelaat had zulk een hardheid, dat het Kate zelfs koud om het hart werd.

"Wie zijn er van morgen geweest, Kate?"

"De Hertog van York..."

"Ma'am Carwell wil niets van hem weten; en zijn vrouw nog minder, die te sterven ligt en langzamerhand een engel wordt."

"De Hertog van Monmouth."

„Heb ik den knaap niet verboden mijn slaap te komen storen? Het is of de narren en de kinderen mijn deur belegeren... Monmouth! Als zijn vader minder van hem hield zou hij te slecht voor een staljongen zijn...”

„Indien Zijne Majesteit dit eens hoorde, Mylady!” riep Kate verschrikt uit.

„Zoudt ge denken, dat ik hem dit niet zou durven zeggen van zijn lieveling? Maar wie nog meer?”

„Mistress Howard, die uit naam Harer Majesteit naar uwe gezondheid vragen kwam. Hare Majesteit begeerde u spoedig eens te zien.”

„Goed! Morgen, of als wij dan geen tijd hebben, overmorgen... het heeft geen haast.”

„Maar Hare Majesteit liet boodschappen, dat het zéer veel haast had.”

„Zoo, des te minder zullen wij ons spoeden; het is goed dat men naar zich doet verlangen. Wie maakte nog meer zijne opwachting?”

„Niemand, Mylady!”

„Hoe? Is Lord Arlington niet hier geweest, of Clifford?”

„De Sekretarissen van Staat zijn niet hier geweest.”

„Waarom drukt ge zoo op die qualiteiten, Kate? Wat meent ge daarmee? Opgebiecht, ik wil het.”

„Mylady weet wel dat ik er niets meê meen. Mylady weet, dat de Staatslieden niet meer hier komen...”

„Waarom drukt ge op dat woord: hier? Waar komen zij dan, Kate? Bij Ma'am Carwell misschien. Ik weet dat. Waarom durft ge mij dat niet zeggen? Denkt ge dat het mij beangst? Nog regeer ik, nog.... vergeet mij de Heer en de Koning van Engeland niet.”

Zij bleek een volmaakte aktrice. Bij de laatste woorden zag zij, door den spiegel vóór haar, de geheime deur naast den divan opengaan en een man binnentreden, wiens verschijning zij wel met gejuich had willen begroeten, maar tevens een geheel anderen toon noodzakelijk maakte.

Hij, die daar binnen trad, was toch Karel, de Koning der drie Vereenigde Koninkrijken, haar heer en gebieder.

Werkelijk, dat gelaat had iets voornaams, wellicht iets koninklijks. De matbleeke kleur, de fijne lijnen sloot iedere gedachte aan dorpere gezondheid, aan ruwe kracht buiten. De groote donkere oogen zouden zelfs schranderheid hebben kunnen uitdrukken en deden het ook bij wijlen, indien de vermoeidheid of afgematheid ze niet ten halve had doen luiken of ze met een nevelig waas overtogen had. Die man had niets schoons; daarvoor waren de neus, hoe dun hij ook ware, en de mond te groot; daarvoor was het geheele gelaat voor het schildersoog te onregelmatig en de afstand tusschen den neus en de breede eenigzins omgebogen kin te klein, in vergelijking met die van het bovendeel des gelaats. De uitdrukking van het geheel had iets vriendelijks, iets goedigs, waartoe de glimlach om de lippen en de dofheid der oogen niet weinig mocht heeten bij te dragen. Een onberispelijke pruik dekte hem het hoofd en doorgeurde de sfeer waarin hij zich bevond. Zijn kostuum ontlokte Barbara Palmer een kreet — of het er een van afkeuring of bewondering was, was niet te onderscheiden. Het scheen geheel nieuw te zijn: een naauw sluitend vest van *ponceau* fluweel, afgezet met wit satijn; waarover in weelderige plooien een wijd overkleed of tuniek van een eenigzins Oostersch karakter viel. Uit dat overkleed kwamen slechts even de blaauw fluweelen hozen, eindigende beneden de knie, te voorschijn, terwijl de wit floret zijden kousen aan den voet schuil gingen in de sierlijke *brodequins* met een gouden gesp gesloten.

„Neen, dat doet de Heer en Koning niet, die trouwens niets minder is dan dat, Sara!” riep Karel lachend uit. De naam waarmee hij haar aansprak had hij haar gegeven, toen het getal lievelingen, waarmede zij haar echtgenoot verrastte en verbaasde, tot zes geklommen

was. „Heer en Koning!” vervolgde hij. „Vraag het aan ons goed Parlement wat die woorden beteekenen en het zal andwoorden: een fraai aangekleede pop, die allerlei kunsten maakt als wij, Lords en Gemeenten, aan de dra-den trekken... En hier in mijn eigen huis? Oude Rowley weet dat hij er niets te zeggen heeft; maar dat deert hem niet, want voor de schoonheid buigt hij zich gaarne! Goed geslapen, Sara?”

„Bijna zoo goed als uwe Majesteit!” hernam Mylady, die in den rug van haar stoel bleef geleund en haar Heer en Koning geen zetel aanbood.

„Bijna? Maar gij moest beter dan ik geslapen hebben. Is Tom ontrouw, of hebt ge met Noll getwist? Die ezels, die zoo hun geluk verschoppen!”

Tom en Noll waren de beide bevoorrechten, die Lady Castlemaine heetten te troosten over de wispelturigheid van den koninklijken minnaar. Was er ook meermalen op gedoeld zonder dat Zijne Majesteit of Mylady het euvel duidde, de laatste begreep de zinspeling thands anders te moeten opvatten.

„Ik kan begrijpen, dat Uwe Majesteit het wenschte dat ik oude verbintenissen verbroken had en vrienden zocht om een verloren vriend te vergeten. Zij zoude wenschen dat ik handelde als Karel Stuart. Maar den man, dien ik eens lief had, blijf ik getrouw, al vergeet, al verstoot hij mij.”

„Stil, mijn lief! Ik u vergeten, ik u verstooten! Maar waarachtig ge vergt te veel van u zelve door u tot de eenzaamheid te veroordeelen. Kate, zorg dat uw meesteres haar fraaiste kleedij aantrekke! denk, dat ge mijn neef van middag onder de oogen komt, en die is een kenner van vrouwelijke schoonheid! Ha, ha, ha!” Hij schudde van het lachen en droogde zijne tranen af.

„Uwe Majesteit is zeer vrolijk. „*Mademoiselle* was zeker zeer liefstallig?” Zij strekte haren molligen blanken arm naar hem uit, waarop hij een kus drukte, nam

zijn hand en trok hem tot zich. „Ge weet wel,” zeide zij op zoeten toon, „dat ik niets dan uw geluk wil, en u nooit de inwilliging van een luim of grill heb geweigerd. De schoonsten deed ik White-hall kennen; zij konden u niet schaden, daarvoor leefden zij te kort.” Bij die woorden krulde een glimlachjen hare lippen. „Deze echter,” en haar stem werd luider en eindigde met dreigend te worden, „deze echter kan gevaarlijk worden. Zij is eene vreemdelinge, eene Fransche... Het Parlement mocht eens rekenschap vragen van zekere sommen... Er mocht weder eens een oorlog uitbreken, en weder eens een neerlaag worden geleden.... *Mademoiselle* zou dan Karel Stuart niet dekken...”

„Gij zijt een engel... *en negligé!*” riep Karel lachend uit. „Hebt ge dáarom slechts bijna zoo goed als ik gerust, Sara? Denk er liever aan, hoe wij het onzen neef naar den zin zullen maken. En wilt ge mij waarlijk gelukkig zien? Sluit dan vriendschap met Louize, die u recht laat weêrvaren, die u de schranderste vrouw vindt die zij ooit ontmoette...”

„En dat zal zij zeggen als ik haar maar de s c h o o n s t e vind, niet waar? Zij eischt niet veel, gelooft ge wel?” vroeg Mylady schijnbaar bedaard, maar het trillen harer vingertoppen op de leuning van haar stoel deed vermoeden, dat hare kalmte slechts was voorgewend. Dat hij partij voor haar trok tegenover haar, dat hij dit waagde te doen, bewees wel dat zij begonnen was hem te beheerschen; bewees Lady Castlemaine dat zij op hare hoede moest zijn, dat de tijd van worsteling gekomen was.

„De schoonste!” vervolgde zij schamper, „de schoonste, zoodra de negerkleur een schoone tint, zoodra een dwerg een schoone gestalte is...!”

„Stil, stil! Men mocht u hooren!” hernam Karel gehaast en haar den vinger op den mond leggend... „Ver-

volg haar niet met uw spot. Wie heeft ook een *teint* zoo blank, wie een gestalte zoo vorstelijk, wie een blik zoo scherp als gij...?"

„Ik dank u; maar pas op, men mocht ú eens hooren,” zeide zij bits. Op een gants anderen toon vervolgde zij: „De kapitein der *Lifeguards*, Raleigh Morton, is een schoon jonkman. Ik merkte hem gisteravond op bij Hare Majesteit. Hij is geestig, wel wat scherp, en niet zeer galant. Ik knoopte een gesprek met hem aan, dat hij dadelijk afbrak, toen een zeker iemand het vertrek verliet....”

„Neem *revanche*, Sara! Ge weet die van den scherpsten te nemen.”

„En wie was die zeker iemand, denkt ge? De blikken Harer Majesteit ontmoetten de mijne... Ik moet bekennen dat de voortvarendheid een karaktertrek der Franschen is. De jonkman was kort geleden benoemd; het was de eerste reize, dat ik hem zag, en nu reeds zoo goed bekend met *Mademoiselle*, want hij volgde haar naar hare vertrekken....”

„Zij is niet beter dan een andere,” hernam Karel, die met moeite den onverschilligen toon bewaarde.

„Geloof ge dat? Neen, dat doet ge niet.” Zij glimlachte terwijl zij hem doordringend aanstaarde. Hij wendde het hoofd af en trad naar haar toilet, aan welks schatten hij schijnbaar zijne aandacht wijdde. Zij volgde hem met de oogen; zij peilde dat hart en meende er een genegenheid te ontdekken, die zij dáar niet gedacht had te zullen vinden. Zij wist tot dusverre dat hij slechts ernstig dacht op één punt, namelijk: de toekomst van zijn geslacht; nu bespeurde zij echter, dat hij werkelijk hechte aan nog een ander, waarmee hij vroeger altijd het meest had gespot: de eer éener vrouw, en wel slechts van eene. Een gevoel van bitterheid sneed haar door de ziel, en tevens een gevoel van leedvermaak: hij was dus kwetsbaar.

„Welke diamanten denkt ge aan te doen, Sara?” vroeg hij naar den kleinodiën-koffer grijpend.

„Geene, Sir!” zeide zij bits.

„Ook deze niet, Sara?” vroeg hij vleierend, een kostbaren diadeem uit een zijner zakken te voorschijn brengend en dien haar aanbiedend. „Verdien ik nu geen enkel goed woord, Sara?” Hij stond op den rug van haar stoel geleund en boog het hoofd voorover; zij strekte de hand uit om het kleinoord te vatten, beschouwde het en sloeg toen de vonkelende oogen omhoog, terwijl zij hem een vriendelijken blik toewierp.

„Goede vriend!” zeide zij bijna teder. „Gij zijt toch nog niet gants en al veranderd.... Als het mij blijkt, dat ge nog geheel dezelfde zijt, zal ik den diadeem dragen. Kate, berg hem tot dien tijd weg, goed weg, hoort ge, het is een kostbaar geschenk, maar de grootste waarde moet de gever er aan schenken.”

Karel glimlachte en dreigde met den vinger; hij was reeds te blijde haar kwade luim overwonnen te hebben, om ernstig de gesproken woorden te wegen. „Als gij er die voorwaarde aan verbindt, zult ge de diamanten zéér spoedig dragen.... Kate, zorg dat ge kokend water krijgt. Begrijp, Sara! dat een onzer Londen-sche geldbuidels mij gister met twee pond en twee ons van dien beroemden Sineeschen drank kwam verrassen. Ik geloof nimmer het gewicht te zullen vergeten, want de scheutige man herhaalde telkens hóeveel thee hij gaf. Zie, ik heb wat meêgebracht; gij kunt haar zoo heerlijk zetten.... Wij hebben die meer gedronken, weet ge wel? toen de Hollandsche Ambassadeur ons een kleinigheid bracht, die we echter duur moesten betalen.”

Hij deed het mogelijke om beider verleden haar te herinneren, om haar te overtuigen dat hij als vroeger was. Hij gaf haar het medegebrachte pakjen, dat zij op de hand woog.

„Gij hebt twee pond twee ons ontvangen? Dat is....

twee ons voor mij, en twee pond voor Mademoiselle? Ontken het maar niet!" voegde zij er glimlachend bij.

„Zeker niet; alles is voor u bestemd. Ik zal ze u doen brengen."

Hij had een stoel genomen en zich voor de tafel geplaatst, waar Kate een kostbaar porcelein servies neerzette. Mylady deed Zijner Majesteit de eer aan, tegenover hem te gaan zitten. Bij de eerste teug van den saamtrekkenden drank begon Mylady zich wat behagelijker te gevoelen en zich gunstiger gestemd tegenover Zijne Majesteit te toonen. Zij luisterde met een glimlach naar zijne verhalen uit beider verleden en wilde er niet aan denken, dat het nooit een zeer gunstig teeken mag heten voor liefde of vriendschap, als men van weerszijden elkaâr zoekt te overtuigen van den reeds zoo langen duur der bestaande betrekking, en daardoor bewijst, in het verleden een kracht te zoeken, die men in het heden niet vinden kan. Mylady werd werkelijk zeer beminnelijk en de blik Zijner Majesteit werd teêrer en teêrer.

„Weet ge wel wat er gister in Moorfields is gebeurd?" vroeg zij eensklaps, zich over de leuning van haar stoel heenbuigend en den malschen zwoegenden boezem prijsgevend aan het bewonderend oog Zijner Majesteit. „Het losbandig gemeen heeft daar een huis geplunderd, waar eenige arme vrouwen woonden, die niets hadden dan hare schoonheid."

„Ja, tot zelfs het gepeupel is oproerig. Het zal anders worden, Sara, als ons voornemen gelukt! Ik zal u dan niets behoeven te weigeren, niets.... Rijk zal ik u maken als de rijkste...."

„Maar reeds nú kunnen wij de machtigste zijn. Ik weet niet of het op bevel Uwer Majesteit geschiedt, dat mij niets meer wordt medegedeeld van wat de Kroon betreft. Ik vermeen dat de tegenwoordige Sekretarissen wat overmoedig zijn als ze gelooven de ondervinding van allen te kunnen missen."

„Ik heb hun niets gezegd. Hebt ge behagen om den baaiert te beschouwen, ik heb er niets tegen. Maar spreken we over iets anders! Doe mij hier ten minste vergeten dat het vervelend is Koning te wezen.”

„Ik wilde u juist doen gevoelen, hoe heerlijk het is de macht te hebben rechtvaardig te zijn. Ik wilde juist een beroep doen op den Koning. Het gepeupel heeft zich vergrepen aan Uwer Majesteits onderdanen, en heeft daarbij Uwe Majesteit beschimpt.”

„Dat vergeef ik ze. Kate, schenk mij nog één kopjen in!”

„Ik zal Uwe Majesteit helpen. Het is mij een genot den Koning van Engeland te mogen dienen; laat het hem een plicht zijn de zwakken te beschermen.”

„Niet zoo deftig, Sara! Gij rangschikt u zelve toch niet onder de zwakken? Dat zou koddig zijn! De Koning, dat weet ge, is uw eerste onderdaan.”

„Indien hij dat werkelijk ware, dan zou mijn oodmoedig verzoek om recht, een bevel voor hem geweest zijn. Maar ik mag zelfs niet ondervinden dat mijn verzoek wordt aangehoord. De Koning zou mijn eerste onderdaan zijn? Neen, ik ben de vernederde onderdane van eene andere onderdane, die op onwettige wijze den Koning beheerscht. Ik vorder recht. Oude puriteinen en jonge oproerlingen hebben u beschimpt.”

„Maar ik vergeef ze dat. Mijn God! waar zou het straffen eindigen, als ik ieder die mij beschimpte...?”

„Maar ik vergeef ze dat niet. Mij is de eer van mijn Koning te lief, dan dat ik die wil zien verguizen. Het wordt tijd, dat men het volk doe gevoelen dat het een meester heeft. Ik eisch een onderzoek en de straf der belhamels. Ik eisch, dat zij voor 's Konings eere te Tyburn worden gehangen... Kate, wij zullen bij de terechtstelling tegenwoordig zijn!”

„Vorder het niet, Sara! Vorder het niet. Laat ze schimpen en joelen! Wij zitten rustig hier en we zitten nog zacht.”

„Indien we rustig blijven bij het gejoel daar buiten, dan zal onze rust niet lang duren Heden plunderen zij een huis in Moorfields, morgen sloopen zij Whitehall. Het moet geschieden, Karel! Het moet!” Zij lef haar hand op zijn arm en staarde hem strak in de oogen.

„Als gij 't dan wilt! Maar laat mij er buiten... Ik wil er niets van weten... Ik zal Clifford bij u zenden; zeg dien wat gij wilt dat geschiede.... Is het nu goed, Sara?”

„Gij zijt weder mijn goede oude vriend! Ik zal den diadeem dragen, Rowley! Maar van morgen wacht ik Clifford nog, met een door u in blanko geteekende volmacht. Laat mij voor uw eer zorgen; laat het mij altijd doen als zij gevaar loopt... Uwe eer is de mijne... en het gemeen zal het ondervinden!” De laatste woorden werden op een toon geuit, die het gemeen, indien het dien had kunnen vernemen, zou hebben doen huiveren. Karel was geheel onder haren invloed en waagde geene enkele tegenwerping meer.

In den aanvang had hij nog eenigen wederstand geboden, daar hij Shaftsbury, den bekwaamsten van het Cabal-ministerie, dien morgen nog beloofd had aan geene vervolging der schuldigen te zullen denken, daar de ontevredenheid onder de burgers groot was en de loyaalste koningsgezinde begon te wankelen. Men behoefde den schuldigen de straf niet kwijt te schelden, maar slechts eenig uitstel te verleen tot er een gunstiger oogenblik kwam. Karel boog voor den invloed des Ministers, maar deed het nog meer voor die van Lady Castlemaine. De vervolging zoude wél plaats hebben, maar thands door een anderen Sekretaris van Staat. Clifford zou er mede belast worden; misschien dat Shaftsbury het nimmer vernam en alzoo er zijn Meester nimmer over zoude onderhouden.

Maar het moeielijkst was bereikt. Sara was bevre-

digd, Sara was weder de tedere goede vriendin, die hij nu misschien zoude durven mededeelen, wat zij in den loop van den dag toch zoude moeten vernemen. Hij was gereed den mond te openen... maar de woorden bestierven hem op de lippen... Hij waagde de mededeeling nog niet. Toch vreesde hij weder van staatszaken te zullen hooren, en daarom begon hij over dingen die hem veel nader aan het hart gingen en zijne belangstelling in hooger mate opwekte, namelijk: de nieuwe kleedij die hij wenschte in te voeren, die zijn naam zou dragen en als zoodanig bekend zoude worden door gantsch Europa... Hij had dagen lang met Henry Waller, den kleermaker van de Londensche *fashion* geraadpleegd, en uit het gemeen overleg was het kostuum geboren, dat hij dezen morgen droeg en aan de goedkeuring van Mylady onderwierp, eer hij den Geheimen Raad van Engeland mededeelde, dat hij tot deze nieuwigheid, die het aanzicht der gantsche beschaafde waereld zou kunnen veranderen, besloten had.

Mylady was wel zoo goed en zoo liefstallig, om 's Meesters plan goed te keuren en toe te juichen, ja zelfs diens smaak te huldigen. Het gesprek was het levendigst, en juist was door Mylady eene aanmerking gemaakt op de snede van de tuniek, toen een der kamerdienaren den Hertog van Buckingham aandiende. Het deed Mylady plotseling in die mate ontstellen, dat Kate naar den flacon met *eau de la reine* greep om de meesteres die eene bezwijming nabij was tot zich zelve te doen komen.

„Het is niets... waarlijk niets, lieve vriend!” fluisterde zij Karel toe, die verschrikt was opgestaan. „Een flauwte, zoo als ik er in den laatsten tijd wel meer had na groote onrust... thands wijt ik het aan de vreugde, die gij mij hebt bereid...”

„Het zou wel eens een beroerte kunnen worden!” klonk het heel zacht in het diepste diep van Karels hart, dat er niet sneller of langzamer om begon te kloppen.

Onze bekende, George Villiers, Hertog van Bucking-

ham trad binnen, en werd door Karel met open armen ontvangen. „Will, dolle Will,” klonk het. „Wat hebt ge ons hier lang op u doen wachten...! We moeten wat dwaasheden hebben, man! we hebben in uw afzijn geleefd als rondkoppen, niet waar, Sara?”

„Wees hartelijk welkom, George! Gij hebt goed woord gehouden. Wanneer zijt gij terug gekeerd?”

„Dezen nacht. Mijn eerste bezoek was voor de goddelijke Juno, mijn tweede ware voor Jupiter geweest. Hoe gelukkig voor mij, dat ik den God en de Godin bij elkander vind. Op mijn weg naar den Olimp hoorde ik een gewichtig nieuws.”

„Dat ge mij moet vertellen, Will!” riep Karel levendig uit. „Sara moet haar toilet nog ten einde brengen... Zorg toch bij tijds gereed te zijn, lieve, want ik wilde u niet gaarne in de receptiezaal missen! Kom aan, Will! volg mij. Ik zal Clifford bij u zenden, schoone Juno!” zeide hij Mylady hartelijk omhelzende en haar een kus op den ontblooten boezem drukkend. Op den drempel van de deur keerde hij zich nogmaals om en wierp haar eenige kushanden toe, terwijl hij Buckingham bij herhaling wenkte hem te volgen. Deze scheen aan de uitnoodiging te voldoen, liet Karel voorgaan, maar keerde zich, toen deze buiten het vertrek was, snel tot Lady Castlemaine. „Ik heb met u te spreken: ik heb voor u gezorgd... Heeft hij u verteld dat Ma'am Carwell van morgen verheven is tot Hertogin van Portsmouth?”

Er ging een rilling door het gebeente van Mylady. Karel had het haar niet durven zeggen. Was dat de reden geweest van zijn bezoek, van zijn kruipende vriendelijkheid, van zijn kostbaar geschenk? Hij had de fransche vrouw wagen te verheffen tot een rang die de naaste was bij den troon; hij had haar wagen te verheffen boven haar, en Buckingham moest haar dat mededeelen, Buckingham, die juist van een lange reize terugkeerde, waarvan hij nooit had moeten terugkeeren,

Buckingham, die er behagen in scheen te scheppen, haar te wonden...! Het bloed ziedde haar in de aderen. Ware White-hall van stroo gebouwd, en stond zij in aller midden met een brandenden fakkel in de hand....! Vreese-lijk was de storm in haar binnenste, te vreeselijker omdat hij niet los mocht barsten, en in dien engen boezem teruggehouden werd. Want de zegepraal van haar vernederd te zien, gunde zij Buckingham niet. Haar gelaat bleef de kalmte behouden, zelfs den glimlach waarmede zij hem tegen was getreden. „Welnu, is dat het nieuws, dat ge u zoo haast mij mede te deelen? Karel behoefde het mij niet te vertellen; ik heb alles zoo gewild!” zeide zij onverschillig.

„Gewild? Zijt ge dol? Nog één stap en ze is Koningin!”

„Dien stap zal zij niet doen... Ga, George; Rowley roept u... Van avond wil ik u alleen spreken...”

Buckingham knikte toestemmend en volgde den Koning.

Barbara Palmers, Lady van Castlemaine was alléén! Zij viel op den divan neder, staarde een oogenblik strak voor zich heen, maar zeeg toen onder hevige stuiptrekkingen in een.

HOOFDSTUK III.

Onafzienbaar was de menigte, die zich op de oevers der Theems had saamgeschoold, en hier en daar werd onder de wemelende massa de schitterende uniform van 's konings *Life guards* zichtbaar. Aller oog was gevest op een tiental barken en jachten, welke statig de rivier langs gleden, en uit den mist van den Novemberdag als opdoemden, bewimpeld en bevlagd, en beladen met eene schare,

glinsterend en flikkerend van het goud dat om wambuis en mantel was geboord, en van het staal van menigen degen en borstplaat. Vrolijk wiegden de bonte vederen op den hoed, vrolijk en sierlijk mengden zich de onderscheidene kleuren van het gewaad der prachtige hofhouding onder-een, welke thands in de koninklijke vaartuigen koers zette naar White-hall, waar de Lord Kamerheer aan de waterpoort reeds speurde en staarde naar de komst der lang verwachtten. De eerste bark was mogelijk de prachtigste. Zij droeg de groote koninklijke vlag van Engeland, en zoo er het windtjen het dundoek had doen uitgolven, dan zou op de banen het roode kruis onder de vergulden letters C. R. (Charles Rex) zichtbaar zijn geweest. Rijk verguldsel prijkte waar het oog zich ook hechtte, en in de kampanje van alle zijden van venetiaansch glas voorzien, zaten een tiental personen op de rood fluweelen kussens, alle met de letters C. R. in goud er opgestikt, neder. De blikken van de toeschouwers op de oevers richtten zich vooral daarheen, maar indien er de nieuwsgierigheid hadde kunnen binnendringen, zij zou zich, zoo als wij gelooven, weinig bevredigd hebben gevonden. De pracht, die er heerschte, had zij wellicht méér aangestaard; de fluweelen mantels, de satijnen vesten en hosen, de met gouddraad doorwerkte kousen, de nette hooggehakte *brodequins*, met linten of gouden gespen, had zij misschien meermalen aangegaapt, maar zeker zou ze zich teleurgesteld hebben afgewend, bij de stilte, die er onder al die aanzienlijken heerschte, anders zoo vrolijk, zoo los, zoo vrij en bij wijlen zoo geestig. Allen zaten met ongedekten hoofde op een na: allen zwegen en spraken alleen als die één tot hen het woord mocht richten, en dat had bij het aan boord gaan te Gravesend plaats gehad en sedert slechts weinig. Die een, waarvoor allen zich bogen, het hoofd ontblootten en zich zulk een dwang oplegden, was een jonkman van even twintig jaren; zóo ma-

ger, zóo zwak, zóo nietig, dat men hem naauw dien leeftijd geven kon. Alleen zijn hoofd was gedekt door den hoed, waarvan de breede rand het mager en beenig gelaat nog magerder schijnen deed, en het breed en hooge voorhoofd verborg, dat zoo veel ernst en waardigheid zelfs aan het anders weinig bevallig gelaat bijzette.

Hij hield het hoofd een weinig gebogen, het oog meest nedergeslagen; het oog, altijd helder en flikkerend, en soms bliksemend als dat van het arendsjong, speurend naar buit. De neus was, buiten alle verhouding tot dat kleine gelaat, groot en gebogen, als de bek van den gier. Wie hem daar zag nederzitten in het eenvoudig donker blaauw gewaad, waarvan de eentonigheid slechts werd afgebroken door den bandelier van oranje zijde, die hem schuins over de borst hing; wie hem daar zag nederzitten, meest zwijgend, kuchend, met moeite ademhalend, en wanneer hij een enkel woord sprak dat alleen deed, om te verzoeken een der glazen deuren een tijd lang open te zetten, daar het hem daar binnen zoo benaauwd was; wie hem had gageslagen, in een gedoken, slechts zelden het oog opheffend, en zoo hij het deed den blik van dezen of genen, die den zijnen ontmoette, schuchter ontwijkend, hij zou het koninklijke jacht hebben beschouwd, als het voertuig te zijn van een doodelijk kranke, van een in alle opzichten zwakken jongeling, die voor het laatst een spelevaart waagde, welke hem verdroot of van een armen gevangene, die naar zijn laatste rustplaats werd overgebracht.

Met verschillende gewaarwordingen werd hij door de hem omringenden beschouwd en gadegeslagen. Jonkhr. Boreel naast hem, de Graaf van Dona, de Graaf van Stirum met den heer van Brederode tegenover hem gezeten, staarden hem bij wijlen met eenige onrust aan, letteden op zijne minste bewegingen en voorkwamen zijne geringste wenschen, terwijl de graaf d'Ossory benevens de andere Engelsche edellieden, die den gast Zij-

ner Majesteit hadden afgehaald, hunne teleurstelling, hun wrevel ter naauwernood verbergen konden, en gebelgd waren over de lomtheid en boerschheid van den knaap, wiens bijzijn hen echter, waarom wisten zij niet, zelfs weerhield een fluisterend gesprek aan te knoopen.

Welk verschil tusschen dezen gast en die van weinige maanden, in hetzelfde jacht met dezelfde praal en deftigheid af- en ingehaald, voor wie even als voor dezen knaap het geschut van den Tower gebulderd, de bazuinen en de trompetten der *Life guards* bij het doorvaren der London Bridge hadden geschetterd! Henriette van Orleans, de zuster Zijner Majesteit was een geestige vrouw, in wie men niet wist wat meer te bewonderen den toon waarop zij met ieder wist te verkeeren of haar houding en manieren welke volkomen waren! En indien zij al niet geweest ware wat zij bleek te zijn, dan zou men reeds een ruime vergoeding hebben ontvangen door de tegenwoordigheid dier aanbiddelijke *Mademoiselle* de Quérouaille (dezen morgen zoo als wij weten hertogin van Portsmouth geworden) van de gravin de Grammont en een stoet van edellieden, allen gevormd aan het hof van den grooten Lodewijk. En bij den stuggen schuchteren knaap vond men in den stoet die hem omringde geene of niet die vergoeding, welke de weinig sprekende en weinig hoofsche hoofdpersoon zoo noodig maakte. Toch moesten zij de vergelijking tusschen toen en nu in hun binnenste bewaren en door geen blik of gebaar verraden dat zij gemaakt was; want de kranke of zwakke dien zij overvoerden was de neef huns Gebieders, was de telg van een der oudste vorstengeslachten in Europa, van een der weinige geslachten, waar gantsche volken van gewaagden, als een zegen Gods op aarde, — was Willem Hendrik, Prins van Oranje.

Was het in het koninklijke jacht, toen Hare Koninklijke Hoogheid Henriette van Orleans naar Whitehall werd overgebracht, een spiegelgevecht geweest met

de vergulde maar dikwijls zoo puntige wapenen van geest en vernuft, had de reize van Gravesend naar het koninklijk paleis, die thands zoo lang viel, een oogenblik geschenen, de bevolking, mede langs de oevers geschaard, had toen de rol gespeeld, welke den edellieden thands was opgelegd, terwijl haar thands de plaats, welke deze toen innamen, scheen ingeruimd.

Toen toch werd geen gejoel vernomen; ieder schouwde uit nieuwsgierigheid, niemand uit belangstelling. Geen hoed werd gezwaaid, geen welkomstgroet gehoord, en thands....! Het kon niet den persoon van den Prins gelden, daar men dien niet kon zien en nooit nog gezien had, maar het gold den naam dien hij droeg. Het Engelsche volk was naijverig op het Hollandsche. In vreedestijd kibbelde en twistte men, maar werd, vooral door de intriges der hofpartij, welke de Republiek haatte, daaruit een oorlog geboren, dan streed men in de hoop van weder spoedig vrede te kunnen sluiten. Het Engelsche volk had zijne nationaliteit lief, maar misschien het Protestantisme nog liever, en dit had het met de Republiek der Vereenigde Provinciën gemeen. De Republiek had één verleden met Engeland; beiden hadden voor denzelfden vijand gesidderd, en moesten nog, zij gevoelden het nu, denzelfden vijand bestrijden. Onder de vele kloven, die Karel van zijn volk scheidden, was deze niet de minst wijde. Hij haatte de Republiek, omdat... ja om een reden die niemand nog vermoeden kon en die het ons nog niet voegt aan te duiden. Het Engelsche volk wist van dien haat — het waarom echter evenmin — en liet dan ook niet na bij elke gunstige gelegenheid van zijne zucht voor een bondgenootschap met de Republiek te doen blijken. Karel, die van zijn vader de lusten van het Absolutisme geërfd had, die, hoe apathiesch hij ook ware, altijd de warmste sympathie toonde voor de alleenheerschings en daaraan toegeven konde zoo lang er nog eenige duizenden ponden sterling in den koffer

was, moest wel naar zijn Parlement hooren, zoodra de geldnood zich gevoelen deed en er subsidies van zijn volk moesten gevraagd worden. En wanneer dit gebeurde, dan verhief zich de oude republikeinsche geest in het huis der Gemeenten; dan sloop de lang gesluimerd hebbende de dicht bezette banken langs, en fluisterde sommige woorden in de ooren der loyale onderdanen, woorden die het bloed sneller door de aderen vlieten, woorden die de tong rapper bewegen, woorden die den Geheimen Raad Zijner Majesteit op de donzen kussens dikwerf deden trillen van angst en de gunstelingen der kroon met de snelheid der vreeze ten lande uitdreven. Zoo was het geweest na den laatsten oorlog, die den Hollandschen Admiraal de Ruiters op de Theems bracht. Karel had zich gehaast vrede te sluiten en was wel gedwongen geworden den vijand tot vriend te maken, ja met hem een bondgenootschap aan te gaan. De groote de Witt trok partij van de omstandigheden en de zoo beroemde triple alliantie ontstond, eene alliantie, die drie Protestantsche Mogendheden naauw aan een sloot, en den vijand van den een tot dien der beide anderen maakte. Het streven van het Engelsche volk naar Protestantsche verbintenissen was niet verminderd, sinds den openlijken overgang van den broeder des konings en diens vermoedelijken erfgenaam tot het Katholicisme. Die stap, zoo nadeelig voor de populariteit van den Hertog van York en zelfs voor die des Konings, wiens gehechtheid aan de Staatskerk minstens twijfelachtig was, gedijde tot voordeel van die leden van het koninklijk geslacht, die men opgegroeid en opgewassen wist in de godsdienst, die men zelf lief had en als het palladium van het volksbestaan en van de volksvrijheid vereerde.

Geen wonder, dat de Prins van Oranje een onthaal van de zijde der bevolking ten deel viel, waarover al de edellieden en misschien ook de jonge Prins zelf zich verbaasden. Toen men de brug voorbij was, waar het

gejoel en gejubel trompet en pauk had overstemd en het kanongebulder gedooft, had Willem het hoofd even opgeheven en tot den graaf d'Ossory gezegd: „Mijn koninklijken oom moet wel bemind zijn, daar men zijn onbekenden neef zóo verwelkomt.”

Zou hij de ware oorzaak van het gejubel niet begrepen hebben? Wij hebben alle reden de vraag bevestigend te beantwoorden, en in dat geval mocht het gevat heten, dat hij zijn oom, die er juist door beleedigd werd, daaruit een eere bereidde. De Graaf d'Ossory had echter geene aanleiding om bij die woorden aan een verborgen meening te gelooven; hij dacht het reeds zeer voldoende indien die knaap eene meening toonde te bezitten. Hij boog beleefd en hernam: „Uwe Hoogheid zal, ik twijfel daaraan niet, aangename dagen onder ons doorbrengen.”

Het antwoord was niet veel beteekenend en scheen den Prins niet tot een repliek te nopen. Had hij het slechts gedaan, hij zou nieuwe ergernis hebben voorkomen; het meest onbeteekenend woord zou welkomer zijn geweest dan de wel wat op korten toon gedane vraag: „Zijn wij er haast?”

„Binnen vijf minuten denk ik. Het zal Uwe Hoogheid wellicht een langen tijd toeschijnen, daar zij zoo zeer verlangen zal naar Zijne Majesteit.”

„Ook dat, maar toch ook wel een weinig om uit deze engte verlost te worden... De deur is weêr dicht geslagen. Wilt ge die weder openzetten...?”

„Is Uwe Hoogheid benaauwd, erg benaauwd?” vroeg Boreel deelnemend zich naar hem overbuigend.

„Het is hier ook niet de lucht van Honselaarsdijk,” zuchtte de Prins, hetgeen de Engelsche heeren elkaâr weder veelbeteekenend deed aanzien. Hij zweeg en allen zwegen, zoodat de vijf minuten, waarvan de Graaf d'Ossory had gewaagd, werkelijk lang, zeer lang, scheen te duren.

De Lord Kamerheer zag eindelijk zijn hoop vervuld

en den hoogen gast op den met tapijten belegden steiger aan wal stappen. Een rij van hovelingen stond op den marmeren trap geschaard. De edelste namen van Engeland hadden daar hunne vertegenwoordigers. Naast den Lord Kamerheer, herkenbaar aan den grooten gouden sleutel die aan zijne zijde hing, stond Mylord Arlington, een der ministers, die den Prins bij het uitstijgen behulpzaam was en hem namens Zijne Majesteit welkom heette in haar huis, dat hij dikwerf de eer toewenschte door den voortreffelijksten der Prinsen betreden te worden. Willem boog bij die woorden, nam den arm van Boreel en steeg de trappen op, terwijl de Sunderlands, de Hydes — verzwagerd aan den Hertog van York — de Norfolks en Shrewsbury's zich voor hem ter aarde bogen. Willem had de opmerking kunnen maken hoe groot het verschil was tusschen zijne hofhouding en die zijns ooms, tusschen de edellieden, die hem omringden en met moeite slechts het hoofd bogen, en de bevallige gestalten, schitterend van goud en edelgesteenten, die in staat waren te buigen alsof de ledematen de buigzaamheid der buigzaamste stoffe bezaten. Langzaam werd de lange gang doorwandeld. De vergulden vleugeldeuren werden opengeworpen; de Lord Stewart met den witten staf boog dezen ter aarde. Er werd een gezuus en geruisch gehoord, veroorzaakt door het kreuken en plooiën van de goudstof en het fluweel der talrijke schare, welke in de groote eetzaal van White-hall vereenigd was en bij het verschijnen van Willem en diens stoet opstond. Het was een werkelijk schoone aanblik. De eetzaal was beroemd als het meesterstuk van den architect Inigo Jones. Was White-hall ook een groot maar onregelmatig gebouw, dat dezelfde kunstenaar had willen omscheppen tot een paleis, Englands Koningen waardig, maar waarin hij was teleurgesteld door den geldnood der Engelsche Majesteit, wat hij vermocht had hij toch in eene der zalen van het uitgestrekte gebouw ge-

toond. „Hare afmetingen,” zoo zegt een tijdgenoot, „geven haar het karakter van grootheid, terwijl de eenvoudige majesteit der lijnen, de schilderachtige kombinaties der deelen, de smaakvolle verdeeling der versierselen haar onder de schoonste kunstgewrochten eene plaats verzekeren.”

De koepel prijkte met een fresco van Rubens' hand, voorstellende: de apotheoze van Jakob I. De wanden gaven voorstellingen, welke van het talent van van Dijk of diens beste leerlingen getuigden; de vloer was van het kostelijkste West-Indische hout, met smaak tot allerlei arabesken ingelegd. Tegenover de vleugeldeur, door welke Willem was binnengetreden, stond de troonstoel van Englands Koning onder het dak van rood fluweel, welke stof men in dezelfde kleur op de beide leunstoelen waarboven de kroon was uitgebeiteld terug vond. Een prachtig Perziesch tapeet dekte het gedeelte van den vloer dat door den troonstoel werd ingenomen. Aan weerszijden zaten de edellieden en de dames van het hof op taboeretten met het wapen van Engeland voorzien neder.

Karel, de linkerhand gevend aan de rechter zijner vrouw, Catharina van Braganza, die met moeite haar kleed van goudstof torste en het wicht der gouden ketens, zwoegende op den ingevallen boezem, kwamen Willem halver wege te gemoet.

„Wij heten onzen neef welkom in ons rijk en hebben vernomen hoe ons volk ons voorbeeld reeds heeft gevolgd.”

„Ik zeg Uwe Majesteit dank voor hare vriendelijke woorden,” hernam Willem eenigzins bedeesd.

„Omhels ons, Neef!” zeide Karel eenigzins strak. De Prins gehoorzaamde het bevel, hetgeen niet had behoeven gegeven te worden. „Wij hebben zeer verlangd u te zien.. De eenige zoon onzer beminde zuster lag ons immer na aan het hart. Wij zullen u met de edelste onzer on-

derdanen doen kennis maken, waaronder er zijn wien wij de eer toedenken van U gedurende Uw verblijf alhier als geleide te dienen. Mylord Buckingham..." Verschillende namen noemde hij op, terwijl hij de buigende rijen langs ging. Willem, wiens blik eenige meerdere vastheid had gekregen en die het begon te wagen in het rond te zien sloeg echter in verwarring het oog neder voor eene Lady, die hem onder den naam van Hertogin van Portsmouth werd voorgesteld. Was deze zoo verschrikkelijk? Hij, die dit had wagen te verzekeren zou in het *fashionable* Londen een wilde geheten zijn, die weinig meer verdiende dan met den woudbeer te leven. Maar niemand verzekerde dit ook. Voor dit ovaal rond gelaat, waarvan de donkere *teint* de brunette aanduidde, zoo reeds de ravenzwarte lokken — zij had de vermetelheid gehad met eigen hair te verschijnen en ditmaal de pruik te verbannen — haar niet reeds als zoodanig kenmerkten; voor dat ovaal rond gezichtjen boog ieder ter aarde, voor welke eerbetuiging één lachjen van die zuiver en fijn gevormde lippen reeds een meer dan ruime vergoeding bleek. Het geheele wezen, de gantsche gestalte naderde het ideaal der bevalligheid. Feilloos schoon naar de regelen van het schildersmodel kon zij niet heten, reeds omdat zij elke gedachte van een beeld bij den eersten aanblik verwijderde. Alles leefde, alles ademde, alles bewoog, van het glimlachjen van hare lippen tot den fijnen schier doorscheijnenden vingertop. Schoon was zij niet, maar zij was wellicht meer dan dit bij den blik van dat zwarte oog, zoo vriendelijk lokkend, zoo teder dikwerf, zoo smachtend menigmaal en toch ook zoo, niet te omschrijven, niet uit te drukken soms, maar zoo tintelend van vuur, waarbij de aanschouwer zich als ondragelijk afwendde. Als een Nymfe zweefde zij over de grassprietjens heen van het park, als een snelgewiekte vogel sneed zij, een met haar telganger, door de lucht, altijd vrolijk, altijd dartelend, sporend tot

scherts , lokkend tot vreugde. Geest en vernuft straalden haar dan de oogen uit , en tintelden dan in de woorden , die er stroomden van hare lippen. Echt vrouwelijk bij al haren overmoed en dartelheid bleef zij altijd binnen de sfeeren van het intime leven , scheen zij nooit een uitstap op het politiek gebied te wagen ; wel leî zij iederen Staatsman haar juk op , maar het was er een onder rozen verborgen en nimmer maakte zij het hem bezwaarlijk haar de dienst te bewijzen die zij vroeg , ofschoon , zoo als eenigen fluisterden , haar onbegrijpelijken takt daarvan de oorzaak mocht heten ; een takt , die nooit iets scheen te vragen , maar toch eigenlijk tot het verrichten van elke zelfs zware dienst verplichtte.

De glimlach , die om hare lippen speelde , konde nooit een grove belediging zijn : hij gaf echter bij de fijnheid en tederheid der lijnen en het eenigzins opgewipt neusjen soms een finen en daarom juist niet minder scherpen ironischen schijn aan het geheele gelaat. Zulk een glimlachjen ontmoette het oog van den Prins toen hij het tot haar ophief , om het dadelijk weder neder te slaan.

„Ik heb er lang naar verlangd de eerste persoon van de Republiek der Vereenigde Provinciën te ontmoeten !” fluisterde zij , met een zilveren stem en daarbij bevallig buigend.

Willem ging verder en nam den schijn aan niets gehoord te hebben. Lady Castlemaine werd aan hem voorgesteld. Deze had hooghartig den schouder opgetrokken , met eenigzins smadelijken blik hare gebure van ter zijde aangezien , en daarop even gelachen , toen de Prins haar geen woord vergunde , hetgeen door den jongen Hertog van Monmouth , dadelijk den Graaf d'Ossory onder belofte van geheimhouding werd medegedeeld , en door dezen met zoo veel gevolgtrekkingen en met zoo gloeiend koloriet werd rond gefluisterd , dat allerlei onheilspellende teekenen van eene aanstaande botsing der

twee grootste sterren van het firmament bespeurd werden. Mylady had zich voorgenomen van den Prins eenige woorden te ontvangen, en daardoor op de andere te zegevieren voor de oogen van het gantsche hof.

„Ik heb de eer gehad de moeder Uwer Hoogheid te mogen helpen verplegen, toen zij Zijne Majesteit, haren verheven broeder, een bezoek bracht....”

„Ik hoop dat ik gelukkiger zal zijn, Mylady,” zeide Willem kort af. De toon waarop hij deze woorden uitbracht maakte ze zoo lomp. De herinnering aan zijne moeder, die bij het bezoek, dat zij Engeland bracht, gestorven was, mocht wel niet fijn aangebracht zijn, zij verdiende echter nog niet zulk eene straffe terechtwijzing als 's Prinsen antwoord bevatte; want meer nog dan hij bedoelde werd daaruit begrepen, en algemeen fluisterde men, dat de Prins het een ongeluk voor zijn moeder had genoemd door Mylady Castlemaine verpleegd te zijn.

Met de tanden op elkaâr geklemd, en de krampachtig saamgetrokken hand in de plooien van haar kleed verborgen, staarde zij den jonkman na, en antwoordde zij niets op de op zoeten toon gemaakte aanmerking harer gebure: „Het is toch nog beter dat de boer zwijgt.”

De rij der dames was ten einde gewandeld en ook van die der Heeren was de uiterste grens bereikt.

„Vreesden we niet, dat de reis u te zeer vermoeid had, we zouden u na het bezoek aan onzen broeder uitnoodigen ten onzent te middagmalen!” zeide Karel, met moeite een luiden geeuw onderdrukkend.

„Ik hoop later het genoegen te mogen hebben aan Uwer Majesteits tafel....”

„Niet zoo deftig, neef! Het gaat goed voor eenige oogenblikken.... Noem mij oom! Ik ben het toch, dat heb ik u meermalen bewezen tegenover de hollandsche ossen.”

„Ja, oom! dat deedt ge. Met recht ossen! En ze hadden hoorns, niet waar?”

Karel zag hem even verbaasd aan; hij dacht iets te hooren wat hij van die lippen niet zou hebben verwacht, maar een blik op dat strakke gelaat, die onderworpen en schuchtere houding, deed hem gelooven, dat de knaap zelf niet juist begreep wat hij zeide.

„Het doet me genoegen dat ge erkent wat ik voor u deed. Och, mijn jongen! als ge eens wat ouder zijt, zult ge op alles behalve dankbaarheid leeren rekenen. Ik heb het goed met u voor... ge zult er spoedig meer van hooren...” Hij geeuwde. „Kom morgen ochtend vroeg mijn patrijshonden zien. Als ge om tien uur komt, zullen wij ze samen voêren. Buckingham, geleid Zijne Hoogheid naar Yorks-house! Tot morgen, neef! zeg mij dan hoe Cockpit-house je bevalt. Ik heb het voor u in gereedheid doen brengen, omdat het aan White-hall paalt.”

Toen Buckingham hem door de gaanderijen heen leidde naar den karos, wilde hij beproeven, hij, die met alle edellieden wist om te gaan en allen wist te behagen, of hij bij dezen niet beter dan de anderen zou kunnen slagen.

Er was hem bovendien veel aangelegen om dien knaap ter zijner gunste te stemmen. De jongen beteekende niet veel, maar hij was neef van Karel; hij scheen bij dezen in hooge gunst te staan, en Buckingham, die wel niet alles maar toch veel wist van hetgeen er in de laatste maanden was omgegaan, begreep ook wel waarom. Bij de verhevene plannen die hij voor had, kon de vriendschap zelfs van dien zwakken knaap, hem van nut zijn; en tegenover het gepeupel, dat hij haatte met een echt aristokratischen haat, maar nochtans ontzag daar het hem bij zijn „bascule-systeem” dikwerf te stade konde komen, was zulk een vriendschap uitermate geschikt om hem aanhang te verschaffen.

„Zonder onbeleefd te zijn jegens uw vaderland dat beroemd is om zijne schoone vrouwen, waag ik toch te beweren dat White-hall Uwe Hoogheid eene verrassing heeft geschonken!” zeide Buckingham, toen de Prins

even stilstond, om door een venster te zien dat het uitzicht gaf op het park.

„Ja, verschillende verrassingen zelfs!”

„Zijne Majesteit weet de schoonheid dan ook te waardeeren. De uitstekendste kunstenaars zoeken hier hunne modellen.”

„Aan het hof? Laten de vrouwen zich hier uitschilderen?” klonk het eenigzins verbaasd.

„Soms, en zij geven zich.... in beeld natuurlijk, ten geschenke aan de edelsten en verhevensten in Europa, die of bevriend of vermaagschapt zijn aan Zijne Majesteit,” hernam Buckingham met een diepe buiging.

Er volgde geen antwoord. De Prins zette de gestaakte wandeling voort.

„Ik heb bij mijne reizen op het vaste land verschillende typen van schoonheid ontmoet en al dezen vind ik in White-hall vertegenwoordigd. Denkt Uwe Hoogheid niet eenstemmig met mij op dit punt?”

„Och, Mylord! ik weet er zoo weinig van. Ik ben nu voor het eerst op reis, en Uwe Genade zegt dat zij het dikwijls deed. Kan men van hier het Parlements-huis zien?”

„Neen, Uwe Hoogheid! Daar Uwe Hoogheid er belang in schijnt te stellen, verzoek ik de eer om Uw gids te zijn, als zij er heen wenscht te gaan. Ik twijfel er niet aan of Uwe Hoogheid zal binnen een week liever in White-hall dan in West-minster zijn, en zij zal dan met haren bekenden scherpen blik en fijnen smaak wel hebben uitgemaakt, welke type haar het schoonst voorkomt.”

„De Hertogin van Portsmouth is een fransche vrouw, niet waar?”

„Zij is bekoorlijk. Uwe Hoogheid ziet bij hare eerste reize reeds zeer goed.”

„Zij kwam met mijne tante uit Parijs hier, niet waar?”

Buckingham boog. Zij waren bij den karos aangeko-

men, dien de Prins insteeg, terwijl hij Buckingham vaarwel knikte en hem toeriep: Groet vooral Hare Majesteit... Ik heb zoo weinig gelegenheid gehad met h  ar te spreken..."

Buckingham boog weder, maar was thands eenigzins gebelgd. De Koning had hem het eereambt van 's Prinsen geleider opgedragen, en deze liet hem staan, en gaf niet onduidelijk te kennen, dat hij den geleider ontberen konde. Welke moeite hij ook gedaan had, hij was geen stap nader gekomen aan zijn doel. Hij had zoo menigen knaap onder zijne heerschappij gebracht door middel der schoone sekse, die hij soms zeer goed als middel wist te gebruiken, maar bij dezen knaap scheen de prikkel der zinnelijkheid onmachtig. „Groet vooral Hare Majesteit!” Het woord klonk Buckingham als eene bespotting in de ooren. Catharina van Braganza, was eer een marionet dan een menschelijk organisme. Zij woonde de openbare plechtigheden bij, uit krachte van den rang dien zij innam; zij mocht zetelen op een troon, maar zij mocht niet denken, niet voelen, niet spreken, niet handelen, en naar het algemeen gevoelen, kon zij dat dan ook niet, zoodat het verbod haar juist geene groote opoffering oplei.

En deze vrouw liet hij juist groeten, en hij droeg dit Buckingham op, die, hij kon het weten, te veelsmaak, te veel kennis had van wat werkelijk schoon was, om de onbeduidende Koningin niet zeer onbeduidend te vinden.

„Arlington had er nog wel van gesproken, dat hij niet ontbloot was van verstand! De goede Arlington, de beleefde, diplomatische Arlington! Dat is de beleefdheid en de diplomatie toch wat ver getrokken!” mompelde hij, terwijl hij den terugtocht naar de groote zaal weder aannam. „Toch kan de boer ons van dienst zijn, en hij zal het.”

Van zijn eigenwaarde en van den invloed dien hij kon uitoefenen overtuigd, stapte hij statig voort. Moeie-

lijk vinden wij den bekenden George in den Hertog van Buckingham terug. Maar ook welke verandering onderging deze! Een nieuwe paruik, naar de laatste uitvinding van den *perruquier* Zijner Allerchristelijke Majesteit, dekte thands zijn hoofd; het gelaat, dat wij kenden als met een vaal bleek bedekt, had een vernis ontvangen van het fijnste blanketsel; het grove wambuis, de onaanzienlijke hozen, de hoge laarzen waren vervangen door een vest van goudlaken met een rij parelen afgezet, door een karmozijn rood fluweelen tuniek, wit satijnen hozen, witte met gouddraad geborduurde kousen, en marokijn lederen schoentjens, die den schoon gevormden voet gunstig deden uitkomen, hetgeen vooral werd opgemerkt, om dat een schitterende diamant de *brodequins* boven op den voet sloot. Een rijk gestikte bandelier, schuins van den rechter schouder naar de linker heup afhangend, droeg den degen, waarvan de verguld zilveren greep van edelsteen schitterde. Waarlijk, George Villiers, Hertog van Buckingham, verdiende den eeretitel van den eersten pronker aan het hof van Karel Stuart te zijn!

HOOFDSTUK IV.

In de eetzaal te White-hall begon men vrijer te ademen na het vertrek van den gast. Ieder scheen zich van een last ontheven te achten, en zich gerechtigd het vrolijk gesprek te hervatten, dat bij het binnentreden van den Prins noode was gestaakt. Hoe voorbereid ook de meesten waren, toch bleek de kennismaking voor velen nog eene teleurstelling. Slechts een enkele der aanwezigen was te 's Hage geweest, en had er den Prins van

Oranje ontmoet of liever gezien. Dat hij was zoo als hij bleek te zijn, weet men aan de Regeringspartij, die met eene staatkunde, welke de Republiek van Venetië herinnerde, den Oranjetelg met schijnbaar liefderijke zorge, met schijnbaar vorstelijke eere omringde, maar hem te gelijkertijd afsloot van de waereld rondom hem, hem liet opwassen in de eenzaamheid en hem alzoo onschadelijk maakte voor de toekomst. Zijne opvoeding scheen er op ingericht, om hem altijd kind en afhankelijk te doen zijn! En tegenover een minder schrandere zelfs dan de Witt was, zou hij dat wel altoos blijven. In gezelschap was hij hoekig in zijne bewegingen, een gevolg van de volstreckte afzondering, waartoe hij aanvankelijk veroordeeld was en waaraan hij later was gewend; in het openbaar of in het bijzijn van eenige vreemden sprak hij zelden meer dan een enkel kleureloos woord, een gevolg van zijne opvoeding, die weinig meer dan eene voeding van staatswege was geweest.

Dus had men reeds sedert jaren in White-hall gefluisterd, en als Arlington daarbij soms het hoofd schudde, en een enkele reize eene tegenwerping maakte, had men de schrandereheid van den diplomaat in twijfel getrokken. Arlington beweerde in de gelegenheid te zijn geweest, den jongen Prins van eene gants andere zijde te hebben leeren kennen, dan de oppervlakkige bezoekers van den Haag. Zijn beweren maakte echter weinig indruk, daar hij nimmer bepaald aanwees wanneer hij het kind had ontmoet, en in welke omstandigheden het gezond verstand was gebleken. Eenige feiten, hoewel niet behoorlijk gestaafd, deden vermoeden, dat Arlington tijdens den laatsten oorlog met de Republiek zich in 's Hage had gewaagd, maar, had dit werkelijk plaats gehad, dan kon de uitslag van den gevaarlijken, ja dolzinnigen, tocht niet gunstig zijn geweest, daar Arlington wel verre van er op te stoffen, altijd daarover het stilzwijgen bewaarde.

Men zou na het vertrek van den gast hebben weten te veinzen en met eerbied voor Zijne Majesteit den stuggen bloedverwant hebben verheven tot het ideaal van menschelijke volkomenheid, zoo Zijne Majesteit niet zelve het sein tot de meest mogelijke oprechtheid gegeven had.

„Myladies!” zeide hij zich tot de Lady van de slaapkamer — Lady Castlemaine — en de Lady van de Garderobe Harer Majesteit — de Hertogin van Portsmouth — wendende: „Myladies, ge zoudt de engelen tot afval kunnen brengen, maar ik verwed er mijn goede stad Londen onder, dat ge op mijn hooggeschatten neef niets vermoogt. Bij Jupiter! ik moet zeggen, dat Mijnheer de Witt een knappe kaerel is, dat hij een meesterstuk met dezen heeft verricht, want de aanleg was toch goed; zijn moeder zou haar eigen bloed niet herkennen... Waarachtig, een meesterstuk!”

„En hoe lang zal Uwe Majesteit dit meesterstuk hier doen verblijven?” vroeg Lady Castlemaine.

„Zoo lang hij voor ons een nieuwhed blijft. Niet waar, Mylords, zelfs geest en vernuft behoeven soms eenige rust, en als die sluimeren moeten de tegenovergestelde uitersten op het tooneel. Het is als bij de maskes van onzen Will; tusschen de bedrijven komt de clown.”

Algemeenen bijval oogstte Zijne Majesteit bij deze geestige vergelijking. Karel was in een goede luim en bemerkte Arlington, die in gesprek was met Monmouth en d'Ossory. „Harry!” dus was de naam waarmede hij altijd zijn lieveling Monmouth aansprak, „Harry, ge zijt niet opgewassen tegen Mylord Arlington. Waagt ge 't weêr van hem in gevoelen te verschillen? Zeg mij waarover gij handelt, ten minste indien het geen staatszaken zijn.”

„Het was wel over iets wat met de Staatskunde in verband staat,” schertste Harry, „namelijk met uw neef, Sir!”

„En wat heeft die neef met de Staatskunde te maken?”

„Meer dan Uwe Majesteit denkt, zegt Mylord Arlington en ik ook; maar wij zijn het niet eens over de redenen. Ik meen dat onze neef alleen in zóoverre met de Staatskunde in verband staat, dat de Staatskunde hem ons doet verdragen.”

Er was een oogenblik van stilte veroorzaakt door verbazing. Monmouth werd hoe langer hoe stouter; hij noemde den Prins van Oranje neef en sprak van hem op eene wijze als menige werkelijke neef het niet zoude wagen, maar... den zoon van Lucy Walters en Karel Stuart werd nooit iets ten kwade geduid, en dus ook thands niets. Zelfs werd hij in zijne vermetelheid gesterkt door Zijne Majesteit, die hem met den welriekenden handschoen, dien hij in de hand hield, een tikjen op de wang gaf. Harry, hoe jong nog, had werkelijk in de laatste maanden reeds een politieke beteekenis ontvangen. Sedert den overgang van den Hertog van York tot de Roomsche kerk ontkiemde reeds bij eenigen het denkbeeld, den Hertog van de erfopvolging uit te sluiten en den natuurlijken zoon Zijner Majesteit te doen kroonen. Het was dus niet alleen toe te schrijven aan de vrolijk- en dartelheid, aan de goede inborst van den knaap, dat hij door alle rangen in Londen ontzien werd, maar tevens ook aan de plaats die hij in de koninklijke familie innam. Wat de Engelsche burger zoo gaarne zag, stoutheid en wilskracht in het handelen, merkte hij bij den gezonden knaap op en hij stond te verre, om de oorzaken van het bestaan der beide hoedanigheden, bij zijn lieveling opgemerkt, nauwkeurig te kunnen nagaan. Voor den burger was het karakter, wat voor den scherper ziende slechts baldadigheid en onmatig zelfvertrouwen was: beiden een gevolg van eene opvoeding die alleen toegevend wist te zijn. Wij weten hoe Mylady Castlemaine over hem denkt en hare gebure oordeelt misschien niet anders; maar is te luchtig en

te dartel of misschien te voorzichtig om daarvan te doen blijken. Zij heeft dan ook bij het stoute woord geglimlacht en goedkeurend geknikt, welk voorbeeld, vooral nu het ook door Zijne Majesteit gegeven werd, door al wie nabijstonden werd gevolgd. Wij vergissen ons. Een stemt in die vrolijkheid niet in. Het is Mylord Arlington, die Monmouth strak aanziet en de stoutheid heeft te zeggen dat de Hertog van Monmouth in staat zoude zijn, in éene minuut een gebouw omver te werpen dat de schranderste diplomaat in geene jaren weder zoude kunnen opbouwen...

„Dat getuigt alleen... tegen den schrandersten diplomaat,” hernam Harry lachende.

„Stil, Harry! Mylord Arlington mocht eens gelooven dat ge ernstig waart.”

„Uwe Majesteit beoordeelt mij verkeerd en, naar mijne overtuiging, ook nog een ander,” merkte Mylord aan.

„Goed, goed! Wij hebben reeds genoeg van hem gehoord. Het zou toch beter zijn, Arlington! als ik gelijk had en onze neef was zoo als ik hem beschouw. Wij zouden een bondgenoot te meer hebben, wij zouden Lodewijk....” de volgende woorden konden niet meer gehoord worden, daar Zijne Majesteit Arlington onder den arm had genomen en met hem naar een der vensterbanken was gewandeld waar beiden zich nederzetten. Of het alleen de politiek gold durven wij niet verzekeren.

Het gesprek werd thands verdeeld tusschen de verschillende groepen welke zich vormden. Slechts twee der aanwezigen spraken niet of werden niet aangesproken. De eene heette in rang na Zijne Majesteit de eerste, heette Koningin van de Vereenigde Koninkrijken. Zij had den gantschen tijd voor zich heen gestaard en nog tevreden geglimlacht als Mylady Castlemaine haar een woord toevoegde. Toch kon op haar kalm en eenigzins strak gelaat geene verveling, geen wrevel of erger-

nis gelezen worden: een marionet moest zij zijn en ze scheen het ook gewillig te wezen. De ander, dien wij bedoelden, was een jonkman, die een scherpe tegenstelling vormde met de kalme vorstin. Wie hij was weten nog zeer weinigen, en die het gehoord hadden waren het reeds weder vergeten. Hij bekommerde zich echter niet over zijne verlatenheid; hij verveelde zich niet in zijne eenzaamheid; dat getuigden de verbaasde blikken, die hij niet ophield om zich heen te werpen, het hoofd, dat hij telkens voor over boog om goed te zien wat er bij den troon gebeurde, ja de kreet, dien hij niet geheel had kunnen onderdrukken toen Hunne Majesteiten en Mylady Castlemaine en de Hertogin van Portsmouth binnen traden. Hij was verblind van al de pracht en al de schoonheid; hij bewonderde de juweelen, schitterend en vonkelend aan het kleed van Mylady, de diamanten knopen en gespen aan de kleedij Zijner Majesteit en van den jongen Hertog; hij wilde ze tellen, maar hij vermocht het niet; hij wilde ze schatten, maar hij wist geen getal groot genoeg om er de waarde meê aan te duiden. Hoe rijk moest de Koning der Vereenigde Koningrijken niet zijn! Hoe gelukkig moest de onderdaan zich heten om hem te mogen naderen en door zijn gunst te leven. Naïeve Charles Digby van Hallam Castle — want zoo noemde zich de jonkman — zoo ge de zaal in hare breedte mocht doorschrijden en achter de beide mannen ginder in de vensterbank mocht luisteren, hoe zeer zoudt ge geloof weigeren aan hetgeen uwe ooren hoorden of liever wantrouwen wat thands uwe oogen zien!

Mylord Arlington toch fluisterde, dat het hem niet langer mogelijk was Mijnheer van Beuningen te vreden te stellen of met zoete woorden op te houden, en hij dus Zijne Majesteit voorstelde eenige schepen te doen uitrusten onder voorgeven van de Hollanders te willen bijstaan tegen de Algerijnen, terwijl men alsdan met

meer schijn van recht de oude grieven ophalen en de onderhandeling konde doen slepen.

Zijne Majesteit had meermalen gegeeuwd en met de vingers op de vensterruiten getrommeld en zeide eindelijk na het herhaald betoog van zijn Sekretaris van Staat, dat hij alles goed vond wat Arlington deed of wilde doen. „Ik ben van daag te goed geluimd, mijn vriend!” dus besloot de kroondrager van Engeland „om mij lang met politiek bezig te houden; zoo als gezegd is, doe zoo als ge wilt...”

„Uwe Majesteit zij gedankt voor dat blijk van vertrouwen; maar Zij gelieve mij in staat te stellen tot de uitvoering van het plan.”

„Ik? Wat weet ik van de uitrusting van een schip?”

„Zulke nietigheden zou ik niet onder de aandacht Uwer Majesteit durven brengen; maar ik wenschte haar te raadplegen over de gelden... Zoo als Uwe Majesteit weet hebben we geen matrozen meer, de soldij is in de laatste tien maanden niet meer betaald.”

„Arme kaerels! ik beklaag ze; maar zeg dat dadelijk aan de Lords van de Admiraliteit. Waarom spreekt ge daar mij over? Is het mijn schuld? Spreek over dergelijke zaken later. Wees van daag eens amuzant, Arlington! Vergeet Mijnheer van Beuningen en de Hollanders. Het is waar ik zou het belangrijkste nog vergeten... Toon u een bekwaam diplomaat tegen over den Franschen gezant en doe mij ten spoedigste honderd duizend kroonen uitbetalen... Ik heb ze nodig, heeft mij d'Osory gezegd, dringend nodig...”

„Dus is het waar wat Lord Clifford mij straks verzekerde, dat de laatste subsidie van het Parlement...”

„Weg, man! geheel en al! Wat beteekende die subsidie ook? Er is in zoo veel te voorzien... Bij den titel behoorde de Hertogin van Portsmouth toch een dotatie te ontvangen... Zij is allerliefst; zie, Arlington! wat bevalligheid!”

„Mylady van Portsmouth verdient zùlk een bewonderaar!” hernam Arlington met eene diepe buiging; en alsof hij na dit dubbelzinnig gezegde het gantsche terrein wilde verkennen voegde hij er bij: „Zelfs de majesteit van Mylady van Castlemaine overschaduwte de gratie harer gebure niet... Welk een prachtige diadeem siert gene van daag!”

„Vindt ge niet? Op hoeveel schat ge dien wel?”

„Op drie duizend pond.”

„Leg er nog vijftien honderd op. Zij verdiende ook iets goeds... Ik had anders den storm niet ontloopen nu Louise Hertogin is. Thands is het volle vrede... Zie, hoe druk zij met elkaâr spreken. Ik moet hooren waarover zij handelen.”

Zijne Majesteit haastte zich aan zijn voornemen gevolg te geven en vergat spoedig die vervelende politiek. Onze Charles kon niet hooren; hij zag alleen. Hoe hij zich thands schaamde over de woning zijner ouderen, over de lompheid hunner manieren! Hoe hij thands het leven dat hij geleid had reeds eentonig vond en zijne ouders er bijkans reeds een verwijt van maakte, hem niet eer naar het hof te hebben gezonden. Er was genoeg van vaders en moeders aard in Charles, om datgeen voor hem reeds een genot te doen zijn, wat anderen, door de natuur met grooter bedeesdheid beschonken, eerst later een genieting kon worden, maar bij de eerste intrede in de nieuwe waereld nog niet was. Hij had eene groote mate van vrijmoedigheid, maar misschien was het bij hem minder de vrijmoedigheid, die het zelfvertrouwen, dan wel die welke de eenvoudigheid geeft.

Neen, hij had zich de werkelijkheid niet zoodanig kunnen voorspiegelen. Toen hij in het gevolg van George wegreed en met kleine dagreizen Londen naderde, zag hij met zijn medgezel tevens alles om zich heen veranderen. George nam af in vriendelijkheid en gemeenzaamheid; alles wat hem omringde werd echter vrolijker, wel-

varender, lachender in zijn oog. Toen Dick Wharton hen den vierden dag had ingehaald was George reeds de meester geworden van Charles Digby, die nooit een meester had erkend en slechts als gids de lieve Mary, en dan soms nog onwillig genoeg, had geduld. De jonkman boog voor de meerderheid van George, die, hoe meer men Londen naderde, met eerbied en ontzach werd bejegend.

Zij reden Londen binnen, Londen, dat voor hem een nieuw leven was, Londen, waar hem niets dan edellieden schenen tegen te komen die hij alle begon te groeten, waarmêe hij ware voortgegegaan zoo de vermoeidheid en ook de spot van Sir George — Zijne Genade, zoo als Dick Wharton hem gestadig noemde, — hem dit niet hadden belet. Zij hielden voor een prachtig gebouw stil; het heette Buckingham-paleis, zoo als een der buigende lakeien hem op zijne vraag mededeelde, maar hem daarbij verbaasd aanzag en dat nog meer deed, toen hij vroeg wie hier dan wel woonde en of Sir George een bloedverwant van den bewoner was. Zijne Genade was op het oogenblik van de reize teruggekomen, had het andwoord geluid, en toen Charles er nog aan twijfelde, dat George zulk een hoogen rang bezat werd hij door den meester geroepen, die hem zelf met naam en titel bekend maakte en er bijvoegde, dat hij de belofte, als George gedaan, zich als Hertog van Buckingham herinneren zou, op voorwaarde echter dat hij blinde gehoorzaamheid ondervond. Als een blijk daarvan verderde hij, dat Charles de eerste drie dagen onzichtbaar zoude blijven, daar de boer die nog in hem stak moest worden uitgeschud en de hertogelijke *artiste-tailleur* daartoe het eerst moest behulpzaam zijn. Charles was gehoorzaam; hij, die uren lang gewoon was rond te zwieren en in de vrije natuur geen anderen band kende dan zijn eigen wil, sloot zich drie dagen in een eng vertrek op. Hij kortte zich dien tijd met het schrijven van een brief aan zijne ouderen, wien hij poogde te schilde-

ren wat hij reeds gezien had. Langer dan drie dagen had echter de opsluiting niet moeten aanhouden, want dan ware hij wellicht onder de proef bezwiken. De Hertog had hem toen een bezoek gebracht, zijne gedruktheid en de bleekheid van zijn gelaat bespeurd en toen last gegeven den karos in te spannen. Een zijner kamerdienaren liet hij met Charles er in stappen met bepaalden last dezen in het St. James-park te doen wandelen. „Ge moet uw gezonde kleur niet verliezen,” had hij hem gezegd en hem daarbij vriendelijk toegeknipt.

Eindelijk was het lang verbeide gewaad gereed gekomen. Het was prachtig en stond hem uitnemend. Zijne Genade had de goedheid hem bij zich te roepen en zijne aanmerkingen te maken, aanmerkingen, welke getuigen mochten voor zijne ingenomenheid met 's jonkmans persoon. „Ik wil een groot man van u maken!” had hij hem gezegd. „Bezie u van tijd tot tijd in den spiegel; dit leert u opmerkzaamheid en doet u goede manieren aannemen. Zie niets voorbij wat ge denkt dat de harmonie der kleuren storen of de bevalligheid der gestalte verminderen kan. Vergeet vooral niet, dat de *fashion* geuren vraagt die u als in een tooversfeer verplaatsen; vergeet gij dat vooral niet, daar gij nog veel hebt te doen om den omgang met rund en paard te doen vergeten.”

Charles had bij die woorden gebloosd: hij had een zweem van ergernis gevoeld bij zulk eene kwetsende veroordeeling van het leven dat hij leidde... maar hij zelf zag reeds laag op het verleden neer, en zoo hij het nog niet gedaan had, de volgende woorden zijns beschermers zouden er hem voorzeker toe geleid hebben: „Uwe opvoeding zal nu beginnen, Mr. Digby! Ik heb groote voornemens! Het hartelijk onthaal bij uw vader heeft mij gunstig voor hem gestemd, en dat zal ik toonen door zijn erfgenaam te beschermen. Ik zal u aan Zijne

Majesteit voorstellen, maar geen woord nog over het ongelijk waarover uw vader, — een goed edelman maar van den ouden stempel! — wel wat al te heftig klaagt. Gij hebt nog nooit bemind? Bloos maar niet, mijn jongskens! De *liaison* met die dorpsheilige beteekende toch niets! Nu, ge zult andere vrouwen leeren kennen! En als ge u niet spoedig onderscheidt en al de vlasbaarden niet op zij schuift, dan zal het wel u w e schuld, maar niet de m i j n e zijn!”

Zijn vader werd een edelman van den ouden stempel genoemd! Mary een dorpsheilige! Er kon toch wel eenige waarheid in de woorden Zijner Genade schuilen, Zijne Genade, die het zoo goed met hem voor had.

Korten tijd na dit gesprek waren beiden naar Whitehall gereden, en was hij in de achterhoede van de breede rij van hovelingen geplaatst, omdat hij nog niet aan Zijne Majesteit konde worden voorgesteld. Zoo als wij weten had hij geduld, en had hij zoo veel te beschouwen dat het uur, hetwelk hij reeds werkeloos had doorgebracht, hem een oogenblik had toegeschenen. Na het vertrek des Prinsen, die hij om zich heen op zulk een wijze hoorde afmalen, dat hij God dankte Mr. Digby te zijn, was het gesprek levendiger en intimer geworden voor allen behalve voor hem. Hij zag thands echter de gelegenheid schoon, om ongemerkt voort te dringen en in de nabijheid te komen der beide schoone vrouwen, die hij bijkans goddelijke eer zag bewijzen, en die hij het bijkans waardig keurde. Had hij tot dusverre slechts gezien, thands gelukte het hem ook te h o o r e n ; maar verstond hij werkelijk wat hij vernam, en begreep hij wat tusschen Lady Castlemaine en de Hertoginne van Portsmouth voorviel?

„Ik moet erkennen,” zeide de laatste, „dat Zijne Majesteit zelden gelukkiger is geweest in de keuze van een nieuw kleet... Het is geen wijziging maar ditmaal een gantsche verandering. Vindt ge dat ook niet?”

„Zeker! hernam Mylady Castlemaine op zoeten toon. „Ik vind de snede zóo bevallig, dat ik haast zoude denken, dat Mademoiselle de Quérouaille Zijne Majesteit in de keuze had ter zijde gestaan.”

„Ge zoudt mij waarlijk trotsch maken. Als mij door u goede smaak wordt toegekend, dan zou ik mij wel genoopt gevoelen in de rij der Gratiën een plaatsjen te vragen, en de vaak herhaalde verzekeringen van het hof te gelooven.”

De woorden werden schertsend geuit, maar waren misschien niet geheel als scherts gemeend. Lady Castlemaine ten minste vatte ze niet als zoodanig op.

„Waart ge waarlijk zoo geduldig, om daarmede tot zóo lang te wachten?”

„Werkelijk ik was zóo g e d u l d i g. Dát is het woord; want ik wist dat ik l a n g zou moeten wachten.”

„Omdat er geen plaatsjen open was in de rij?” vroeg Lady Castlemaine.

Omdat zij, die ik voor rechter erkende, niet gemakkelijk een krans uitreikt....”

„Daar zij er zoo weinig heeft te geven?”

„Dat zeker niet; spaarzaamheid is bij haar geene dochter van de armoede.”

„Dan van den rijkdom, Mademoiselle?”

„De beleefdheid doet mij ja zeggen. Ik ben anders bevreesd voor de gevolgtrekkingen.”

„Ze zouden toch niet anders dan liefelijk zijn!” hernam Lady Castlemaine, wier stem naauw hoorbaar trilde. „De bevalligheid paart zich immers altijd aan de zachtheid...”

„Dat is even waar, als dat de verwelkte schoonheid immer verbonden is aan de meest bitse scherpte.”

„Het verheugt mij, dat uwe laatste opmerking, Mademoiselle! de mijne zoo zeer bevestigt... Maar, vergeef mij, lieve! dat ik u altijd nog betitel zoo als ik gister deed. En gij hebt mij daarover niet berispt, Hertogin

van Portsmouth! Waarlijk, ik had wel gelijk toen ik bevalligheid met zachtheid deed paren..."

„Denk er niet over, Mylady! De gewoonte alleen zal u aan dien titel doen wennen. Geloof mij toch niet zoo kinderachtig, dat ik er aan hechten zou Hertogin te worden genoemd. Gij kunt er zeker van zijn dat Mistress Palmer mij even lief zou geweest zijn als Lady Castlemaine.... Maar nu gij dit punt aanroert, moet ik u een vermoeden mededeelen. Andwoord mij niet als ik onbescheiden word. Gij hebt mij straks naast Zijne Majesteit geplaatst bij de keuze der nieuwe kleedij, moet ik u niet dezelfde plaats aanwijzen bij de keuze van mijn titel? Het denkbeeld zou uwer waardig zijn."

Lady Castlemaine dreigde los te barsten. Het venijnig woord harer gebure kon zij niet beandwoorden, zoo als dat verdiende, zoo als, en dat griefde haar nog het meest, hare tegenpartij in hare plaats het voorzeker zoude vermogen.

„Gij vergist u, en het doet mij leed dat gij u vergist... ik ware zoo gaarne uwe weldoenster geweest. Misschien heeft Hare Majesteit meer recht op uwe dankbaarheid."

Zij boog zich naar Catharina van Braganza over, en had den moed deze te vragen of zij bij haren Koninklijken Gemaal ten behoeve van Mademoiselle de Quérouaille had gesproken. De blik, die deze woorden vergezelde, gaf Hare Majesteit genoegzaam te kennen met welke bedoeling zij die vraag deed. Toch haperde de stem der Koningin, toen zij ontkennend wilde andwoorden. In het donker zwart oog was het of er iets flikkerde, maar het was spoedig voorbij, en de vroegere kalmte was weder terug gekomen. „Neen, Mylady! ik heb van niets geweten. Ik mag alzoo de erkentelijkheid van de Lady onzer garderobe niet aannemen."

„Het was Mylady Castlemaine, die in haren ijver en goedheid die erkentelijkheid aan Uwe Majesteit wilde op-

dringen !” hernam de Hertogin , een innemend glimlachjen aan die woorden toevoegend.

Dat was juist het oogenblik , dat Zijne Majesteit den blik op haar vestte , en zijne hulde op zulk eene ondubbelzinnige wijze jegens Arlington uitte. Hij trad op beide Ladys toe , en was weldra in een levendig gesprek met beiden gewikkeld.

Charles was zoo gelukkig thands Zijne Majesteit te mogen hooren spreken , even als hij straks het onderhoud der beide Ladys had aangehoord. Hij hoorde , maar hij begreep weinig. Hij kon de hartstochten niet zien woelen , hij kon den zin der gesproken woorden niet begrijpen , en zag aanminnige tederheid en innemende goedhartigheid waar het bitterste sarkasme snerpte , en de haat ieder woord met venijn bezwangerde. De taal was logen even als de blankheid en het blosjen op voorhoofd en wang.

Buckingham trad tot bevreemding van niet weinigen weder binnen.

„Reeds terug , Will ?” riep de Koning hem in de verte toe ! Gij zijt de vlugste renner in mijn koninkrijk. Hoe hield zich Mylord van York ?”

„Zeker als uw broeder , Sir !” hernam Buckingham eenigzins haastig. „Maar ik ben er niet bij geweest. Onze gast had zich geloof ik reeds van te veel menschen omringd gezien om niet te wenschen , al ware het ook maar gedurende den rid van White-hall naar York-house , aan eigen overdenkingen te worden overgelaten. Kort en goed , Zijne Hoogheid wenschte mijn geleide niet.”

„Dat is zeker de eerste reize dat de Hertog van Buckingham zóo iets ondervindt...” merkte de Hertogin van Portsmouth aan.

Buckingham verschoot van kleur , terwijl zijn lippen beefden ; het eerste kon niet opgemerkt worden , het tweede , schoon ter naauwernood merkbaar , werd spoedig algemeen bekend.

„Zoo als gij te recht aanmerkt. Tegenover een Prins van den bloede wordt evenwel zulk eene weigering gants anders opgevat dan tegenover ... een van lageren rang...”

„Ik wist, dat gij fijn waart in het onderscheiden,” hernam de Hertogin van Portsmouth eenigzins spottend. „Mij zijt gij te fijn. Ik hoop toch niet dat ik u beleedigd heb door de opmerking; dat zou mij leed doen. Was deze tocht ook niet zeer gelukkig, al uwe andere zijn evenwel — het is genoeg bekend — des te beter geslaagd.”

Buckingham keerde zich af, want het was hem onmogelijk langer bedaard te blijven. Lady Castlemaine had den gantschen dag niet zoo veel genot gekend als op het oogenblik, dat Louize de Quérouaille Buckingham begon te trotseeren. Zij had haar nooit zoo puntig, zoo stoutmoedig als heden gezien; wellicht, dat de hoovaardij haar ten val bracht, en het bewustzijn harer almacht haar alle voorzichtigheid uit het oog deed verliezen. Hoe meer Buckingham door de Fransche vrouw werd vervolgd, hoe meer hij zich aan Barbara Palmers zoude moeten aansluiten. De laatste aanmerking echter harer mededingster, doelende op de laatste reize des Hertogs, bevreemdde, ja joeg haar schrik aan.

Karel, die het spiegelgevecht een einde wilde doen nemen, voegde Buckingham toe: „Will, wees met die lofspraak te vreden! Al uw tochten zijn goed geslaagd, zegt ze! Zij rangschikt daar uw laatsten ook onder, waar wij nog niets van gehoord hebben. Ge zijt onbegrijpelijk stilzwijgend geworden. Reeds drie dagen hier, en het halve Koninkrijk weet nog niet waar Will gedurende drie weken zich hield verscholen.”

„O het zou een verhaal zijn, waardoor het medelijdend gemoed Uwer Majesteit te zeer zou worden aangedaan,” hernam Buckingham met kluchtigen ernst.

„Maar waarbij Uwe Genade toch altijd zoude blijken een *chevalier* te zijn, *sans peur et sans reproche*. Spreek ik niet goed Fransch, Hertogin?” vroeg Monmouth.

„Aan het hof Zijner Majesteit te Versailles wordt het nog beter gesproken, zoodat ik u wel zou kunnen aanraden derwaards te gaan.”

„De Hertogin van Portsmouth zou ons allen, Engelsche Edellieden, naar Parijs willen zenden, midts de ledige plaatsen in White-hall van daar werden aangevuld, niet waar?” vroeg Buckingham.

„Geen politiek, Will! Geen politiek, Louize! Ge hebt u daaraan nog nooit bezondigd,” zeide Karel.

„Hetgeen zeer politiek kan zijn,” vulde Lady Castlemaine aan.

„Ik vergat wat Zijne Hoogheid mij bij het scheiden heeft opgedragen. Zijne Hoogheid verzocht mij Hare Majesteit te groeten; hij had, naar hij geloofde, vergeten het bij zijn vertrek te doen,” zeide Buckingham.

„Hare Majesteit is waarachtig de eenige niet die hij vergat,” riep Karel uit. „Mevrouw,” zeide hij zich even tot Catharina wendende, „tracht toch vooral die eere te waardeeren en de hooge gunst onzes neefs te verdienen. De Oranjes zijn zeer galant zoo als men weet.”

De Koningin andwoordde niet. Zelden richtte haar gemaal tot haar het woord, en zoo hij het deed viel het haar moeielijk te andwoorden.

„Indien Uwe Majesteit het mij veroorlooft, zou ik haar toch iets van de vruchten mijner reis doen beschouwen. Ik ben een exemplaar machtig geworden van een speciës, die hoe langer hoe zeldzamer wordt. Of Hare Majesteit zich daarover al of niet beklagen moet, beoordeele zij zelve. Op mijn reize ontmoette ik een edelman, die geen grooter genot kent dan aan Uwe Majesteit te denken, en aan Uwen Persoon het hoogste en heerlijkste wat een sterveling bezit te verbinder. In zijne beschouwingen mag hij geslaagd heten, voor ieder die het voorrecht mist, den geheiligden persoon onzes Soevereins te kennen.”

„Goed, Will!” viel Karel lachend in. „Ge kunt ons

die opmerkingen schenken. Hebt ge dat exemplaar medegebracht? Waarachtig, het is zeldzaam."

"Ik heb eerbied gekregen voor het verleden, dat die edelman mij herinnerde, en helaas! voor altijd dreigt verloren te zijn gegaan. En dan de eenvoud en de zedigheid der edelvrouwe, die het mij vergund was te naderen! Maar het is waar, die hoedanigheden worden in het heden óók aangetroffen....

"Ware het ook maar alleen bij hen, die het Noordsche Paradijs van Engeland hebben mogen leeren kennen, niet waar?" merkte Louise aan.

"Maar het exemplaar... ga dat terstond halen! Ik ben nieuwsgierig er meê kennis te maken," riep Zijne Majesteit.

"De oude was niet meer vervoerbaar, daarom heb ik mij met den welp vergenoegd. Hij is hier, Sir!" Buckingham zocht met de oogen en vond Charles eindelijk, die met een vuurrood gelaat luisterde. „Mr. Digby, Sir!" vervolgde hij, toen de jonkman naar voren was getreden en, volgens het bevel zijns vaders, die deze plechtigheid voorgevoeld en zijn zoon de noodige voorschriften had medegedeeld, op éene knie voor zijn Koning nederboog. „Mr. Digby, zoon van Sir Henry Digby van Halam-Castle, een der oudste, zoo niet het oudste van Engelands edele geslachten en een der grootste grondbezitters uit het Noorden, hoewel niet zoo groot als hij zelf wel wenschte."

Karel had zijn gelaat in een vriendelijk ernstige plooi gezet, vatte de hand des jonkmans en deed hem oprijzen. „Wees welkom, Mr. Dig... hoe is uw naam ook?"

"Charles Digby," zeide de jonkman, bij wien de illuzie, door zijn vader zoo zeer gevoed, dat Zijne Majesteit hun geslacht van nabij kende, dreigde verstoord te worden.

"Welnu, Mr. Digby, wees welkom... Dat onze vriend Buckingham u voorstelt is reeds eene goede aanbeveling.

Uw vader leeft nog zoo als ik hoor. Een edelman van den ouden stempel. Het doet mij genoegen zijn zoon te ontmoeten."

"Uwe Majesteit zal zich mijn vader wellicht nog herinneren," waagde Charles bescheiden aan te merken. Hij voelde dat aller blik op hem gevestigd was.

"Uw vader? Kan ik hem ontmoet hebben, Will?"

"Sir Henry vocht bij Naseby en Worcester, geloof ik."

"Zoo, zoo! Een loyaal onderdaan dus, en zijn zoon schijnt mij niet ontaard. God zegene u, Mr. Digby! Denkt ge hier lang te vertoeven?"

"Hij hoopt," zeide Buckingham, "genade te vinden in Uwer Majesteits oogen en opgenomen te worden onder de bevoorrechten, die het geluk hebben U te omringen..."

"Zoo, zoo! — Will, is hij rijk?" vroeg hij zacht.

"Zeer rijk."

"Wie zouden wij liever om ons zien dan de edellieden, die van hunne liefde voor ons geslacht zulke overtuigende blijken hebben gegeven? Bij Naseby en Worcester streed uw vader dus..."

"Bij Naseby...." Charles wilde er aan toevoegen: niet bij Worcester, maar de Koning liet er hem den tijd niet toe, want hij vervolgde: "Ja, wij herinneren ons... in beide veldslagen streed hij als een leeuw. Had ieder zich maar zoo dapper gekweten! Het was geloof ik een Digby, die een tijd lang alleen tegen acht streed... Een dapper geslacht..."

"Uwe Majesteit geeft weder blijk van haar bewonderenswaardig geheugen!" merkte Buckingham buigend aan.

"Reken er op, mijn vriend! dat zoodra er een plaats aan ons hof open is, u die gegeven zal worden... Onze vriend Buckingham kan zich verzekerd houden dat wij zijn gast bedoelen bij al onze uitnoodigingen tot hem gericht. Tot weerziens, Mr. Digby!" Hij wenkte hem met de hand het afscheid toe. Zijne bewegingen konden innemend en waardig zijn en ze schenen het Charles in

hooge mate; toch had hij zich den Koning anders, gants anders gedacht; hij wist zich zelven wel niet duidelijk te kennen te geven wat hij verwacht had, maar het Heiligenbeeld, bij welks beschouwing en vereering hij was opgewassen, had den straalkrans verloren, hoewel het altijd nog een schoon beeld bleef. Hij kwam eenigzins teleurgesteld terug, het minst echter voldaan over zijn beschermer, die op zulk een zonderlinge wijze hem had voorgesteld.

HOOFDSTUK V.

„Kate! er zijn acht van de boeven gevat!” zeide Mylady, die een tijd lang onrustig het vertrek op en neêr had gewandeld, en eindelijk zich op den weelderigen divan had uitgestrekt.

„Welke, Mylady?”

„Welke? Gij zijt toch zoo oud nog niet, dat ge alle geheugen verloren kunt hebben. Welke? Wilt ge mij tergen? Wilt ge mij de oogenblikken, die mij ter herademing overblijven, vergallen? Welke? Ge stelt geen belang meer in hetgeen mij betreft? Vroeger was dat anders; vroeger wist men ook niet, hoe men gevoed en gedekt zou kunnen worden, zonder dat men er iets voor deed. Gij vindt in mij de dwaze, die u opnam en opvoedde! Ik ben er goed voor beloond!”

„Ik kan zwijgen, Mylady! en dat is voor ons beiden goed.”

„Maar ik wil dat ge spreekt! Zwijgen, ja dat kunt ge, maar ik wil niet dat ge zwijgt... Ik moet u hooren... Ik wil mij zelve niet altijd alléén hooren. O, mijn

hoofd! Spoedig wat *eau de Paris*! Spoedig!" Kate gaf haar het gouden doosjen, waarin de spons met welriekend vocht zich bevond. Bedaarder ging zij voort: „Ik bedoelde de acht boeven, die het huis in Moorfields geplunderd en den Koning beleedigd hebben. Slechts acht zijn er nog gevangen; er zijn er meer aan schuldig, maar voor een begin is het niet kwaad. Lady Castemaine heeft nog niet alle macht verloren. Clifford verontschuldigde zich, dat hij in zulk een geruimen tijd niets van zich had doen hooren. Arlington zal ook terugkeeren, zoo als Buckingham terug gekeerd is."

„Tot genoegen van Mylady?"

„Zwijg. Zoo gij van deze zaak rept..."

„Ik kan zwijgen, Mylady! Als ge echter wilt dat ik spreek..."

„Hebt ge nu geheel en al het verstand verloren? Geen woord meer daarover! Kate, kom eens hier; ge zijt een goed en een trouw schepsel; ge weet ook dat het u alleen goed kan gaan, als het mij wélgaat. Hebt ge mij niets nieuws te melden?"

„Ma'am Carwell..."

„Voorzichtig. Meer eerbied voor 's Konings keuze: de Hertogin van Portsmouth meent ge," zeide zij vriendelijker. „Wat weet ge van haar?"

„Ontvangt Zijne Majesteit van avond en spreekt op het oogenblik met den Franschen gezant."

„Dus Karel gaat van avond weder bij haar?"

„En hij heeft van middag, na de receptie, bij haar het middagmaal gebruikt."

„En wat is er gesproken?"

„Over beider liefde en eeuwige gehechtheid."

Mylady schaterlachte. „Vervolgens?"

„Over u. Hare Genade de Hertogin van Portsmouth maakte zich vrolijk over de vracht van juweelen, die de oude Rowley u gegeven had, om u in een goed humeur te houden."

„Ha! zeide zij dat?” Krampachtig plantte zij de hand in de donzen kussens van den divan. „Nog meer, Kate! nog meer?”

„Ja, nog iets werd mij door haar lakei verteld. Er werd gelachen over uw wordend *embonpoint*, zoo als men het noemde. De negerinnen moeten zoo iets óók hebben, als de zomertijd voorbij is, zeide Hare Genade de Hertogin...”

„Revel mij niet langer aan het oor van Hare Genade de Hertogin. Ma'am Carwell, die we, nederig als eene dienstmaagd van Henriette van Orleans, hier zagen komen, die we hebben zien buigen, die we hebben hooren vleien... en die we weder, na een korten tijd van bloei, in denzelfden staat zullen zien wegjagen! Lieve Louize, de spot zal u duur komen te staan!”

Zij was van den divan afgesprongen, en liep weder het vertrek op en neder. Sinds de receptie, waar wij haar verlaten hebben, had zij nog geen rust gekend. Na het spiegelgevecht, tusschen haar en de gehate geleverd, broedde zij wraak en thands snelle wraak. Haar geduld was ten einde; en vooral na de mededeeling van Kate, scheen haar alles, wat de verwijdering van Louize de Quérouaille zou kunnen doen vertragen, onduldbaar. Was zij in den aanvang voornemens geweest met beleid en alzoo met voorzichtigheid aan het werk te tijgen, thands achtte zij alle verwijl, alle matiging noodlottig, en zoo Buckingham niet beloofd had te komen en haar niet, geheimzinnig genoeg, had toegefluisterd, voor haar gezorgd te hebben, ze zou reeds nu tot het uiterste hebben besloten.

In hare opgewondenheid zag zij niet met welk een blik Kate haar gadesloeg, en hoe de scherpe groeve langs neus en mond nog dieper werd en het gelaat iets grijnzend spottends gaf. Vermeide de dienende, de vaak mishandelde, zich in de nederlaag harer meesteres?

„Kate!” en zij wenkte haar tot zich te komen, „Kate, geef mij den bewusten ring!”

„Den ring? Den ring van Buckingham?”

„Spreek zachter... Gij wordt hoe langer hoe minder te gebruiken; dat komt van mijne te groote lankmoedigheid. We hebben dan ook reeds zoo vele jaren samen doorleefd en gij hebt mij soms zóo goed gediend, dat ik veel vergeef. Zoek den ring op, Kate!”

„Mylady heeft gelijk dat zij dien vernietigen wil. Ik kon mij bijna niet bedwingen toen ik van ochtend den Hertog zag binnentreden... Ik dacht eerst dat het zijn schim was. Maar neen, ik zag hem met Mylady zoo vertrouwelijk fluisteren, zoo geheel als in vroeger dagen...”

„Gij hebt hem bij mijne juweelen geborgen!” riep Mylady haar toe.

Kate ging met zoeken voort en zette middelerwijl de mededeeling harer opmerkingen voort. „Jammer maar dat Tom Buddie niet verwijderd kan worden. Ik geloof dat de koning der bankroetiers iets vermoedt...”

„Maak u maar niet beangst; er is voor gezorgd, Kate! Geloofst ge mij dan zóo veranderd, dat ik hen, die schaden kunnen, niet meer onschadelijk zou weten te maken? Bovendien heeft de ellendeling mij bedrogen.”

Het kistjen met kleinodiën scheen door Kate moeielijk gevonden te kunnen worden, hoe ijverig zij ook scheen te zoeken. Bij de laatste woorden harer meesteres staakte zij haar onderzoek een oogenblik en zag zij Mylady vragend aan. „Zou Tom Buddie belet worden...?”

„U in gevaar te brengen, Kate!”

„Maar hoe ware dat mogelijk, Mylady? Gij hebt White-hall van daag niet verlaten en dezen ochtend wist gij nog niet dat het plan mislukt was... Mylady geeft dan ook maar iets voor, om mij gerust te stellen.... Toch maak ik mij nog beangst...”

„Gij kunt gerust zijn; stel nu mijn geduld niet langer op de proef,” zeide de meesteres op haren gewonen gebiedenden toon, terwijl de wenkbraauw dreigend fronsde.

Maar Kate had zich voorgenomen zekerheid te ont-

vangen betreffende een punt, wat haar na aan het hart lag. Zij trad op hare meesteres toe met gevouwen hand en vroeg zoo deemoedig: „Ik zou Mylady zoo dankbaar zijn, indien zij mij wilde zeggen, hoe zij den man, dien ik op haren last opzocht, onschadelijk wist te maken. De vrees voor ontdekking heeft mij den gantschen dag achtervolgd. Ik weet niet wat ik doe of denk. Mylady heeft wel gelijk mij bijna onbruikbaar te noemen, maar indien ik zekerheid had, dan zou ik weder worden wat ik was: eene trouwe dienaress, die niets vuriger wenscht dan U goed te dienen.”

Mylady staarde haar met eenige minachting aan: „Welnu, ik zal uw geschokt zenuwgestel eenige rust geven. Onder de acht boeven, die ik gevangen liet nemen, is Tom Buddie. Hij zal gestraft worden wegens rebellie.. Of hij te Tyburn hangt voor die misdaad of een andere is hetzelfde; het wezen der zaak is dat hij hangt.”

„Ge zijt een groote vrouw!” riep Kate bewonderend uit. „Ge waart waardig Koningin van Engeland te zijn.”

„Betoom uw tong, snapster!” hernam Mylady op zeer genadigen toon. „Maar ik heb u nu, hoop ik, gerustgesteld. Zoek nu met scherper blik. Wij hebben haast, Kate, want te negen uren zullen wij bezoek ontvangen.”

Na nog eenige oogenblikken gezocht te hebben, bracht Kate eindelijk het begeerde kistjen van achter eenige fleschjens met reukwateren te voorschijn. Mylady strekte reeds de hand uit, maar Kate bleef na een uitroep van ontzetting als versteend staan.

„Wat deert u? Kate, wat is u overkomen?”

„Gestolen, Mylady! Gestolen!”

„Wat is gestolen? Mijn nieuwe diadeem? Maak niet zulk een misbaar... De oude Rowley is nog wel een anderen rijk...”

„Den ring, Mylady!”

„Die van... Onmogelijk! En de andere kleinodiën zijn gebleven...?”

„Neen, alles is weg, behalve den diadeem, die Mylady van middag droeg en dien ik ergens anders borg.”

Mylady rukte haar het kistjen uit de hand en speurde met vlammen blik in al de laden der toilettafel. Zij vatte eindelijk den arm der verschrikte Kate en voegde haar met heesche stemme toe: „Gij weet niet wie de dief is? Gij weet er niets van, Kate? Beken, en lever uit wat ge mij ontnaamt of ik lever u over, en dezelfde, die Tom Buddie kan doen straffen, doet het ook u.”

„Mylady! Om Gods wil... laat mij! Gij zoudt zoo iets onderstellen! Als ik mij wilde verrijken, zou ik dan niet reeds vroeger u hebben beroofd? Zou dan de prachtige diadeem in uw bezit zijn verbleven? Ik zou zoo ondankbaar en tevens zoo dom wezen?”

„Ondankbaar! Of men iets anders van u verwachten kan!” zeide Mylady nog altijd met heesche stem, die de oude Kate vreeselijk in de ooren klonk.

„Maar tevens zoo dom,” stamemde zij. „Wie wordt het eerst bij een diefstal in uwe vertrekken beticht? Immers ik. Wierd ik al niet overtuigd, ik zou toch worden weggejaagd, verstooten uit eene plaats die mij zoo veel voordeel aanbrengt...”

„Dat is waar. Dom zou het zijn, en dáarom alleen, dáarom geloof ik niet, dat gij het zijt. Hebt ge geenerlei vermoeden? Gij hebt deze vertrekken den gantschen dag niet verlaten?”

„Ja, Mylady! Ik heb uw toorn verdiend. Ik heb uw gebod niet opgevolgd. Maar de verleiding was ook zoo groot, Mylady! Zijne Hoogheid zoude aankomen. Uit de vertrekken Harer Majesteit zou men den stoet kunnen zien aankomen! Het was verkeerd van mij, Mylady! maar oude vrouwen zijn nieuwsgierig.”

„Genoeg! gij gingt den stoet zien, en gaaft alles prijs... En ik kan haar niet tuchtigen zoo als zij verdient!” zeide Mylady in zich zelve, terwijl zij met

drittige schreden het vertrek op en neêr ging. „Ik ben aan haar verbonden zoo lang ik Buckingham behoef, en de feeks weet dit maar al te goed...! Kate!” vervolgde zij luid: „Gij hebt schuld, maar ik zal weten te vergeven, indien mij teruggebracht wordt wat mij is ontstolen... of neen... ik zal uw ijver prikkelen... Als mij die ring door u wordt teruggebracht kunt gij al de andere juweelen behouden...”

„Mylady! dát is te veel,” riep Kate in geestvervoering uit. „Zóo veel grootmoedigheid heb ik niet verdiend! Indien ik slechts hoop hadde het gestolene weder machtig te worden..!”

„Dan zoudt ge nog blijder zijn, niet waar? en dat om een zeer goede reden... edele ziel! Ik heb u van avond niet vóór tien ure noodig... Gij kunt gaan.” Kate zag haar daarbij vragend aan, maar indien zij gewild had de reden te vernemen waarom zij gaan kon, waarom zij den gantschen avond niet noodig was, dan werd haar wensch niet bevredigd. Mylady herhaalde haar bevel en voegde er aan toe, dat zij wel de stad zoude kunnen ingaan en niet behoefde binnen te komen, vóór zij gescheld werd. Toen Mylady alleen was, wierp zij zich onrustig op den divan neêr. Het was vreemd dat die ring verdwenen was; het denkbeeld echter dat met dezen al de andere juwelen waren ontroofd, gaf haar eenige kalmte. Nog liet het aangekondigde bezoek op zich wachten... Zij verlangde er naar, en beefde toch ook weder voor de ontmoeting... Zoo er iets van werd uitgelekt, en hij in stede van bondgenoot thands haar vijand werd zoo als vroeger! Zij kende dat wispelturig gemoed, dat telkens wisselde, daar het behoefte had aan verandering, om de verveling te verdrijven, en de verveling was zijne grootste vijandin.

En van dien man zou zij eene afdoende hulp verwachten? Geenszins. Wellicht berouwde het haar een oogenblik niet, dat de aanslag was mislukt; wellicht

geloofde zij hem te kunnen gebruiken. En als zij dat had gedaan, als hij alles gegeven had wat hij te geven had en hij verbruikt was, dan zou zij, even als hare kinderen dat zoo vlug en gestadig wisten te doen met het kostbare speelgoed door de moederliefde hun geschonken, hem breken en vernield wegwerpen! Nog altijd was de rekening tusschen hem en haar niet ver-effend en vorderde het verleden wraak.

Zij was opgestaan en voor haar toiletspiegel getreden. Het onderzoek dat daar plaats had scheen eene bevredigende uitkomst te hebben opgeleverd, want zij glimlachte, hetgeen de paerelwitte tanden zichtbaar deed worden.

Werkelijk zij was dat oogenblik schoon, schoon zoo als Karel II dat het meest begeerde. Wat de natuur begon te weigeren had de kunst aangebracht; de koon vertoonde de frischheid der lente, terwijl hare vormen de weelderige en mollige rondheid van den zomer bezaten, en het oog eene wulpschheid uitstraalde, die Karel nog boeien, nog medeslepen, ja overheerschen moest.

Er werd getikt, en bij hare toestemming trad met een naauw hoorbaren voetstap de lang verwachte binnen. „Welkom, welkom, George!” riep zij Buckingham toe; maar deze leî den vinger op de lippen, sloot, na voorzichtig om zich heen gezien te hebben de deur, en voegde haar toen nog op fluisterenden toon toe: „Wij kunnen niet te voorzichtig zijn, Sara!”

„George, zijt ge 't waarlijk, of is 't uw schim? Zoo onvoorzichtig als ge vroeger waart, zoo voorzichtig wilt ge nu zijn. Vriend, waarom hebt ge die Schotsche reis niet reeds ettelijke jaren vroeger gedaan?” riep zij lachende uit.

„Waarom? Omdat ik u vroeger nooit zulk een blijk van getrouwheid schuldig was. Heb ik geen woord gehouden, Sara? Is het u niet in orde toegekomen? En wilt ge mij nu belooven, als eenige belooning voor mijn

moeitevollen tocht, het gezonden kostuum het eerst op mijn gemaskerd bal te dragen? Ik ben voornemens aan den Prins van Oranje een feest te geven, dat zelfs hém den slaap uit de vakerige oogen zal jagen."

"Als u dat mogelijk is, geloof ik aan uw almacht. De oude Rowley heeft mij het een en ander van zijn hoopvollen neef verteld, wat werkelijk zeer interessant was, en geschikt om ons zelfs bij een *lever* bij Hare Majesteit te doen lachen."

Zij waren beide op den divan nedergezeten. Buckingham had hare hand gevat, die in geen en deele terug werd getrokken, en staarde haar eenige oogenblikken aan. "Ik wist toch nog niet, dat ge zoo schoon waart."

"Dan kon George Villiers nog iets leeren wat hij niet wist?" vroeg zij met een tederen blik. "Maar ge zijt immers niet bij mij gekomen, om mij dat te vertellen?"

"Neen, maar de kracht der waarheid dreef mij tot bewondering en de bewondering tot het uiten dier woorden. Ik wenschte, dat ik niets of weinig te bewonderen had, want dan zou ik met meer zekerheid aan het gelukken van mijn plan gelooven."

"Een plan? George Villiers heeft een plan?"

"Ik dank u, Sara, voor uwe verwondering. Ik heb u trouw gezworen en daarvan reeds een blijk gegeven. Sara," zeide hij fluisterend en zich tot haar overbuigend, "die Carwell moet van hier... zij wordt u gevaarlijk..."

"Mij?... U niet?"

"Misschien ook mij."

"Ik heb reden haar niet onder mijne vriendinnen te rangschikken, daar ik weet dat zij mij haat, dat zij mij bij Rowley belastert. Maar gij..."

"Ik haat haar niet minder."

"Heeft zij u dan beleedigd op politiek terrein? Maar zij waagt zich op dat gebied nooit, en daarvoor bestaat een zeer goede reden, want de stap zou een struikeling zijn. En nochtans zou zij u verschalkt hebben? George,

zou zij u verschalkt hebben, u, den vluggen, den zwevenden staatsman, die sneller kan zijn dan de wind."

"Eene ondeugende vergelijking, Sara! Ge weet wel beter dat mijn haat een andere oorzaak moet hebben. In de politiek zou ze mij overwonnen hebben, en daarom zou ik haar haten? Ik ben niet zoo kinderlijk om het haar euvel te duiden, als ze dat had gedaan! Politiek! De mijne heeft wel iets van die van den ouden Rowley, of staat met de zijne in het naauwste verband. De fijnste politiek vind ik nog altijd die mij aan het meest mogelijke geld helpt, en derhalve aan het meest mogelijk genot. Zijne Majesteit en ik zijn reeds sinds lang eenig op dat punt."

"Ik geloof het gaarne. Gij gelijkt elkaâr in veel: in iets zijt ge echter zeer van hem onderscheiden; hij aanbidt Carwell en gij haat haar, omdat, omdat..."

"Ik u aanbid... Niemand kan twee godinnen dienen en daarom zal ik de eene den Olimp afjagen. De andere — ik weet het — was nooit ondankbaar, en zal het ook nú niet zijn. Gij twijfeldet straks aan mijne politieke bekwaaamheden, maar luister en aanbid. Gij hebt van morgen den jongen Digby gezien?"

"Ja, een schoon jonkman."

"Schoon? Nu ja, een frisch en gezond gelaat. Ma'am Carwell mist het een en het ander, en daar men in anderen het meest bewondert, wat men zelf het meest mist, kan het niet anders of de jongen moet Carwell bevalen, hetgeen den oude jaloersch moet maken..."

"De oude is niet jaloersch."

"Wel op haar: geloof mij, hij is jaloersch als een Turk. De juiste reden van dat raadsel heb ik nog niet kunnen gissen."

"Arme George, die nog gelooven kunt dat Rowley op dat punt moeilijk kan zijn!" zeide Castlemaine, die het denkbeeld niet verdragen kon, hoe overtuigd zij ook van de waarheid ware, dat de Koning voor Louize de

Quérouaille een hartstocht kon voeden , zoo als hij jengens haar nooit had gekend.

„Hij was het nooit, Sara, hij is het nu...”

„En hoe zult gij, fijne en scherpzinnige diplomaat, het dan wel aanleggen, om de vrouw te verschalken die zulk eene groote overwinning wist te behalen?”

„Schrandere Sara! hoe kunt gij dat vragen, gij, die zoo menig mannenhart wist te veroveren en te boeien, al was het nog zoo weerbarstig of veranderlijk! De jeugd van mijn beschermeling zal vermogen wat uwe schoonheid vermocht. De jongen heeft nog veel van een vogel zonder veêren, maar met den tijd zal hij wel krijgen wat hem ontbreekt, en ik mag met eenig vertrouwen zeggen dat mijne leiding zijne ontwikkeling verhaasten zal.”

„Maar hoe wilt gij het kieken onder haar bereik brengen...?”

„Dat zult gij doen. Ik meen daar niet meê dat gij hem in uwe dienst neemt, — want vergeef mij, aanbiddelijke Sara, dan sprong misschien de mijn verkeerd; ik meen alleen, dat gij uwen invloed zult aanwenden bij de Koningin, om hem daar onder 's Konings goedkeuring te plaatsen. In de dienst van Rowley zou hij te veel met de schoone sekse in betrekking komen en zou het onnoozel hart van het kieken in een warreling van aandoeeningen geraken; bij Ma'am Carwell zal Rowley hem nooit willen plaatsen; bij de Koningin zal hij er niets tegen hebben; Carwell huist in de nabijheid of is een groot gedeelte van den dag bij Hare Majesteit en dus...

„En dus... zou ik de schuldige zijn, indien de reine en heilige Louize eens van het pad der deugd afweek? ik, die haar niet zoo veel kwaad toewensch als gij, hoewel ik er meer reden voor heb; want wat ik tot dus verre van u hoorde, geeft nog geen aanleiding om aan een ernstig gemeenden haat te gelooven... Misschien zou ik niet ongeneigd zijn u in het fijn, overlegd plan, dat waarlijk uwe schanderheid eer aandoet, te onder-

steunen, indien ik eenigen waarborg had voor de hecht-
heid uwer gezindheid ten mijnen opzichte... Gij duidt
het mij niet euvel, mijn goede vriend! maar ik ben te
dikwerf bedrogen, om bij het helpen mijner vrienden
niet wat voorzichtig te worden."

"Wel, bij Venus, mijn patronesse! dat is om alle ge-
duld te verliezen! Wat ik u voorstel geschiedt toch niet
alleen om mijnentwil. Zoudt ge mij niet willen doen gelooven,
dat gij de barmhartige zuster zijt, die een zieltogende
verzorgt en verwarmt...?"

"Welnu, George!" hernam Mylady, den molligen arm
op zijn schouder nederleggend, "ik wil ditmaal niets
anders zijn dan een bondgenote of een barmhartige
zuster... De Hertogin van Portsmouth is mij zoo on-
verdragelijk niet..."

"Maar sinds wanneer zijt gij dan zoo veranderd?"

"Sinds het oogenblik, dat ik leerde inzien dat zij
mij niet gevaarlijk kon zijn. Zij is het voor u óók niet,
George; want daarvoor acht zij u, — mag ik openhar-
tig zijn? — van te weinig belang..."

"Heeft zij u dat gezegd?"

"Met halve woorden."

"En is de reden waarom zij u niet gevaarlijk kan
zijn misschien ook dezelfde?" vroeg Buckingham bits.

"Ik wil bevestigend andwoorden, als ik daardoor
uwer gekwetste eigenliefde eenige verzachting kan aan-
brengen. Maar, George, wees verstandig en minacht
haar zoo als zij u...!"

"Dat doet zij niet. Ik heb er een overtuigend blijk
van ontvangen, want mijn vermoeden is bijkans zeker-
heid. Op mijn reize naar het Noorden ben ik als door
een wonder aan Rooden Jack ontsnapt. Er was een
prijs op mijn hoofd gesteld; wie kon dit anders dan zij
hebben gedaan? wie anders had er belang bij, mij niet
terug te zien keeren? Maar ik ben de hinderlaag ont-
komen! Ik moet toch ook lachen als ik er om denk!

Ik heb haar den bloedprijs laten betalen, zeker een hoogen prijs, want het hoofd van een Buckingham koopt men niet voor weinig, en ik stond in levenden lijve voor haar. Vindt gij 't niet koddig? Hé, Sara?"

„Ja, ja.” Zij hield even op en ging toen haastig voort: „Gij moet mij dat alles eens later verhalen... Zou zij u een praalgraf in Westminster-abbey hebben willen doen bouwen? Dat hadt ge zeker als een laatste gunst van Rowley gekregen...”

„Als hij ten minste geld had gehad,” viel Buckingham lachende in.

„Nu wordt mij uw wrok eenigzins verklaarbaar. Gij hebt dan toch eenige reden! De stoutmoedige! Zij doelde van morgen nog op uwen Noordschen tocht! Zij beschimpde u nog... Zij moet toch weinig gevoel in zich omdragen, om met een gewezen slachtoffer in die mate te spotten.”

„Ik zag u zelden in zulk een goede luim,” zeide Buckingham, terwijl hij de kanten zijner ondermouwen verscheurde. „Ik hoorde het dezen morgen ook, en gij toont u de barmhartige zuster van straks door mij dat te herinneren. Zij zal er voor boeten, zoo waar ik een Buckingham ben. Ma'am Carwell waagde een Buckingham, den pair van zijn Koning, te beleedigen! Zij zal hem leeren kennen dien zij durfde trotseeren. Wilt gij mijn bondgenoot zijn, maar niet alleen om mijnent ook om u zelfs wil...?”

„Maar voor ge nog naar het Noorden vertrokt, en dus vóór den moordaanslag scheent ge reeds op haar verbitterd, spraakt ge er van mijn bondgenoot te willen zijn. Toen moest er reeds een oorzaak bestaan hebben... Beste George! wil ik eens gissen...? Zij waagde u te trotseeren. Gij hebt uwen Heer en Meester zoo als dikwijls op zijde willen streven, gij hebt...”

„Zwijg, Sara! De ellendige, die, weggejaagd uit Engeland, in een klooster de verwelkte bevalligheden eerlang zal moeten zoeken te verbergen!”

„Ik ben er... Gij hebt de andere Godin, waar ge straks van spraakt aangebeden, en toen de eene, die ge nu bewierookt, van den Olimp willen jagen: maar die andere Godin heeft u, misschien wel toen ge juist een knieval voor haar deedt, met den voet weggeschopt... en nu zal een landjonker u wreken. Goed overlegd, George! Ik ben uw bondgenoot, want thands ben ik er van overtuigd, dat ge eenigen tijd zult blijven haten...”

Buckingham zweeg een oogenblik; niet aldus had hij de zegepraal gewild; in plaats van helper en redder bleek hij de geholpene en geredde, en behalve de nederige rol, die zij hem spelen liet, had zij hem nog tot bekentenissen gedwongen die hij niet had gewild.

Sara nam hem onder den arm en wandelde het vertrek op en neder, zeer vertrouwelijk, zeer vriendschappelijk.

„Wanneer kan ik nadere kennis maken met uw kienken?” zeide zij.

„Terstond. Ik heb hem in de billardkamer gelaten in zeer goed gezelschap. Misschien is er reeds menige deuk in de bolster geslagen.”

„Breng hem bij mij.”

Buckingham gehoorzaamde. Mylady bleef hem nastaren; het gelaat dat bij zijn vertrek eene dreigende uitdrukking aannam verhelderde. „Dieper kan hij niet gewond worden dan in zijn ijdelheid! Zij heeft hem dus van zich afgestooten: welnu, men zal niet lang kunnen zeggen dat de Castlemaine opraapt wat de Quérouaille weggeworpen heeft.”

Buckingham kwam met Charles binnen, dien hij in slechte luim op de plaats waar hij hem achterliet, terug had gevonden. Werkelijk had deze en gene der jonge darteledellieden de noot pogen te ontbolsteren en juist niet op de meest bescheiden wijze. De schimp, dien hij ondervond, had hem het bloed doen zieden; maar hoe driftiger hij werd, hoe koeler en bitser en scherper en kwetsender de spot, zoodat hij bijkans gebogen ja ge-

broken zich in een hoek van het vertrek had terug getrokken.

„Nader, mijn jonge vriend!” klonk het hem van Mylady's lippen toe en of de toon harer stemme werkelijk zoo melodisch ware of dat het hem zoo toescheen na het gejoel in de billardkamer en de ruwheid der fijn beschaafde edellieden, wat hij hoorde was hem muziek. Mylady had zich op den divan zoodanig geplaatst, dat de waskaarsen op de sierlijke vergulde kandelabres haar met haar zacht licht bestraalden. Zij had, volleerde *coquette*, zich een *rose* gazen met gouddraad doorwerkten sluier bevallig over het hoofd geslagen, in dier vóege, dat het gelaat onbedekt maar toch zacht rood er door getint werd.

Het was Charles of hij in een feëntuin was overgebracht, en de Koningin der tooveressen hem wenkte te naderen. Hij herkende de Lady niet, hoewel hij haar dien morgen in de receptiezaal had gezien. Buckingham noemde haren naam niet; alleen had hij hem gesproken van een hoog geplaatste Lady, die hem eens gezien had en hem wilde beschermen. „Uw fortuin is gemaakt, Digby!” had hij hem op weg naar Castlemaines vertrek nog toegefluisterd. „Uw fortuin is gemaakt, sinds gij den beerenhuid uittrokt. Overigens behoeft ge niets te veranderen. Stel u voor, dat ge op de vossenjacht zijt. Het wild springt greppels en heiningen, zwemt vaarten en sloten over, maar de jager doet insgelijks. Hebt ge mij begrepen, Digby? Stoutmoedigheid, mijn vriend! maar in een zijden kleed, hoort ge, en de weg tot het hoogste geluk staat u open....”

Onder deze vaderlijke onderwijzing was Buckingham met Charles het heiligdom van Barbara Palmer genaderd, waar de hoog verheven dame woonde, die Charles eens gezien had en hem wilde beschermen, die schier als een Godinne half neêrzat en half neêrgezegen was op den prachtigen divan, en hem uitnoodigde naast haar

zich neder te zetten. Hij bloosde bij de uitnoodiging en aarzelde, maar Buckingham's woorden: Stoutmoedigheid en de weg staat u open, deden hem een kloek besluit nemen en hij zeeg naast de schoone neder in het mollig fluweel.

Buckingham nam tegenover die beiden plaats; hij kon naauw zijn lachlust bij Charles' schuchterheid bedwingen, en zocht een blik van Mylady op te vangen, om te ontwaren wat zij van het jonksken dacht; maar het was vergeefs. Mylady wendde het oog van den blozenden knaap niet af. Hoewel hij den mannelijken leeftijd genaderd was, scheen hij echter haar niet meer dan een knaap. In de heidevelden van Hallam mocht hij de stoutste en levendigste ruiter zijn, hier was hij de beschroomdste en de stilste medgezel; hier was hij een knaap, die zich zelven niet begreep in zijne verhouding tot hen die hem omringden. Het gelaat werd rooder en rooder, de oogleden steeds zwaarder, de tong stijver, daar hij altijd nog het oog der Godinne op zich gevestigd gevoelde. In het eerste oogenblik had hij gemeend in die vrouw eenige gelijkenis met Mary te bespeuren, maar weldra was hij er van overtuigd, dat hij nimmer zóoveel schoons, zóoveel goddelijks, voor het minst engelachtigs, had aanschouwd. En die blik op hem gevest! Toen hij het waagde zijn oog ter sluik even tot haar op te heffen en het hare te ontmoeten, toen voelde hij zich het hart sneller bonsen, de polsen kloppen, maar de woorden op de lippen besterven.... en hij schreef dit aan het bijzijn van Buckingham toe, daar hij alleen met die vrouw wellicht zoude durven spreken en haar bekennen, dat hij haar veel schooner vond dan Mary Hollis.

„Ge zijt zeker nog niet lang hier,” zeide Mylady met eenige ironie, hoewel de vriendelijkheid, die tot vertrouwen uitlokt, de grondtoon was.

„Nog maar eenige dagen... Mylady!”

„Dan zult ge nog veel te zien hebben, mijn vriend!”

Gij hebt echter een gids, zoo als er geen tweede in Londen bestaat."

"Mylady is zeer vleierend voor haren onderdanigen die-naar!" zeide Buckingham diep buigend.

"Ik geloof ook wel zulk een gids te behoeven," merkte Charles eenigzins aarzelend aan. "Voor mij is de Londensche waereld nog een doolhof, waarin ik telkens vrees te zullen verdwalen."

"En dat zou jammer zijn!" zeide Mylady, zoo ernstig mogelijk, ja voor Buckingham nu zelfs te ernstig. "Maar waarom schijnt zij u een doolhof toe, mijn vriend?"

"Omdat zij zoo geheel anders is dan de waereld waarin ik ben opgevoed."

"Ja, op het land is het geheel anders!" zeide Mylady eenigzins smachtend.

"Daar leert men omgaan met het vee, ofschoon men dat hier ook — vooral het gehoornde — in overvloed vindt!" zeide Buckingham lachend. "Maar de omgang is niet zoo intiem. Op het land staat men met het ge-dierte op den vertrouwelijksten voet, omdat men er zich eenigzins afhankelijk van weet en in zoo vele op-zichten daaraan verwant gevoelt. Een goede oude wolf van Yorks-shire in zijn hol, en een goede oude landedelman uit diezelfde streek op zijn kasteel, hebben dunkt me veel overeenkomst..."

Charles' oogen vonkelden. Reeds meermalen had hem de schimp zijns beschermers gekwetst. Het is waar, er was grond voor dien schimp, en hij zelf, nu hij bekend werd met Londen, zou dien wellicht hebben kunnen en willen uitspreken; toch kon hij niet dulden, dat Buckingham dien hooren liet. Hij had een scherp en ruw woord op de lippen, maar weder beheerschte de eerbied hem voor den man, die zoo veel meer was dan hij. Of Mylady begreep wat er in zijn binnenste om-ging? Levendig hief zij het hoofd, terwijl bij die bewe-ging de sluier een weinig meer naar achter viel en den blan-

ken hals iets verder bloot gaf. „Mylord! gij lastert wat gij niet kent, ofschoon gij in de gelegenheid zijt geweest het te kennen, daar gij, zoo als ge mij mededeeldet, ettelijke weken op het land hebt vertoefd. Ik heb jaren te midden der natuur gewoond, Mr. Digby, en mijne ervaring is eene gants andere als die van Zijne Genade. De natuur! De wondere stemmen die zij laat hooren, verneemt men niet in de steden! Niet waar? Het is of men in het paleis van een grooten tooverkoning zich bevindt, als men poost in het woud, zich verkwikt in de koele schaduw en aemechtig luistert naar de tonen der zangers, wiegelend en dartelend en kozend op de geurige twijgen....”

„Waarachtig, Mylady! Nell Gwyn speelt niet beter!” riep Buckingham schaterlachend uit. Gelukkig dat Charles niet wist, dat Nell Gwyn een tooneelspeelster was, en alzoo den zin van Buckinghams uitroep niet goed begreep. Hij werd dan ook niet in zijne verrukking gestoord, en behoefde de woorden van bewondering, die hem op de lippen beefden, niet terug te houden.

„Mylady! om op het land dús te genieten moet men zijn als gij of als Mary...”

Het gelaat van Mylady drukte eensklaps de grootste verbazing uit.

„Als Mary? Wie is die Mary met wie gij mij de eer bewijst mij te vergelijken...?”

Charles begreep een dwaasheid gezegd te hebben; gelukkig dat Buckingham voor hem antwoordde: „Een aardige deerne, die werkelijk er allerliefst uitzag, zoodra men haar beschouwde naast de magere koe, die zij en haar vader hun eigendom mochten heten.”

„Zij is arm, ja, maar wie dat niet bij haar konde vergeten...!” zeide Charles met vuur.

„Zij was arm, dat zou misschien veel juister zijn,” hernam Buckingham. „Begrijp, Mylady! op een goeden dag is zij verdwenen... Zij wist, dat ze een aardig

gezichtjen had, en dat daarmee wonderen zijn te doen... Zij is op reis getogen; met welk doel valt niet moeilijk te gissen; dom is ze nooit geweest."

"Uwe Genade schijnt Mary niet te kennen!" hernam Charles met trillende stemme. "Het is een edel meisje, dat de bruidschat en den man die Sir Henry voor haar bestemd had wel verdiende."

"Gij moet mij later meer van die deerne vertellen, mijn vriend! Gij begrijpt dat mijne deelneming in haar lot niet zoo groot kan zijn als die van u beiden, welke haar gekend hebben. Toch schijnt ge beiden niet zeer eenstemmig op dat punt; ik hoop dat gij 't meer zult zijn in Whithe-hall, anders, mijn jonge vriend! voorzie ik dat gij den doolhof niet gemakkelijk zult doorwandelen."

Mylady wilde zeer bescheiden haar jongen vriend doen opmerken, dat hij zijne beschouwingen te plooien en te richten had naar die zijns beschermers. Aan de wijze, waarop zij zich begon uit te drukken, kon worden afgeleid, dat zij zich bekneld gevoelde in het keurslijf waarin zij zich een poos gewrongen had.

"Het kan zijn, Mylady!" hernam Charles, die door Buckingham's schimpwoorden van straks en diens laatste spotternijen over Mary geprikkeld was en alle bedeesdheid verloren had. "Ik vrees er voor, den weg zelfs aan de hand Zijner Genade niet te zullen vinden, ten minste als die weg nogmaals loopt door de billardkamer Zijner Majesteit..."

"Het ros begint te steigere!" prevelde Buckingham, "het belooft een goede rennern te worden!"

"Wat viel daar dan voor, Mr. Digby? Vertel het mij als uwe vriendin, die Zijne Majesteit verzoeken zal u te beschermen..."

"Ik meende hen niet aan te klagen, Mylady! Het zijn laffe melkmuilen, die op een afstand met vergiftige pijlen schieten en daartegen ben ik niet bestand. Hun grootste wrok tegen mij had, geloof ik, tot oorzaak dat

ik mijn wangen niet verwde, geen valsche *moustaches* droeg en me niet met valsch hair en met allerlei reukwateren overlaadde."

Mylady had herhaaldelijk de wenkbraauw gefronsd; zij scheen echter de woorden meer als een dwaasheid van den spreker dan als een beleediging voor wie ze aanhoorden aan te merken; zij tikte hem dan ook met den *rose* geverwden en met parfumeriën overstroomden vingertop op de wang, en zeide daarbij glimlachend tot Buckingham: „Hoe naïef nog, niet waar?"

Charles voer een trilling door de leden en een purperen blos dekte weder zijn gelaat. Had hij een dwaasheid gezegd of juichte Mylady, die zoo voorkomend, ja vertrouwelijk met hem begon te worden, hem toe?

„Alles wat gij gezien, gehoord en ondervonden hebt, Digby!" hernam Buckingham „zal tot uwe ontwikkeling bijdragen.. Ik wil een volmaakt edelman van u maken; de stof is bij u aanwezig. Mylady zal mij dat toestemmen en dan ook een genadig oor leenen aan Mr. Digbys verzoek om in White-hall een plaats te mogen erlangen."

„Wij zullen het verzoek van onzen vriend indachtig zijn... Er is geloof ik bij de *life guards* Harer Majesteit een officiersplaats open. Dunkt Uwe Genade niet, dat zulk eene plaats onzen jongen vriend voegen zou."

„Volkomen, Mylady! Het kostuum kleedt goed... ik heb het zelf nog uitgekozen..."

„Het waren immers de *life guards*, waarvan Uwe Genade vertelde?" riep Charles levendig uit. Zij hebben wit laken wapenrokken met goud galon geboord en een opgetoomden hoed met witte en roode vederen..."

„Goed onthouden, Digby!" zeide Buckingham.

„Wij meenen te zien dat gij er behagen in schept, aldus gekleed te worden; welnu, beschouw u als benoemd."

„Waarlijk, Mylady!... Waaraan heb ik toch zóo-

veel goedheid te danken? ... Ik heb nog één verzoek, Mylady!"

"Zeg het mij openhartig, .. Ik kan het gissen. Gewenscht vaak in de gelegenheid te worden gesteld mij uwe verzoeken voor te dragen. ...?"

"Ook dat," stamemde Charles in verwarring, „maar ik wilde u, die zooveel vermoogt bij Zijne Majesteit, namens Sir Henry Digby van Hallam-Castle, verzoeken, mijne bede om teruggave van de goederen, die ons geslacht bij de Revolutie verloren heeft, te ondersteunen. Het zijn Mortonfield en..."

"Daar spreken wij later over ... Zijne Majesteit zal het zeker niet weigeren." Zij rees op en had moeite achter den zakdoek, dien zij voor den mond hield, een glimlach te verbergen.

"Vaarwel, Mr. Digby, aanstaand officier van de *life guards* Harer Majesteit!" en zij tikte hem weder op de wang. Buckingham maakte eene diepe buiging; terwijl zij die beandwoordde, zeide zij: „Uwe Genade helpe mij de verloren goederen van het geslacht Digby herinneren. Werkelijk, gij hebt een goed stuk wild opgejaagd, George, het is eer een hertebok dan een vos!" fluisterde zij hem in het oor.

Naauwelijks waren zij in de gaanderij of Charles was zijne verrukking niet meer meester. Het was een engel die hij ontmoet had! Hij dankte Zijne Genade dat zij hem bij zulk eene Lady had ingeleid. En Buckingham lachte en antwoordde, dat de Lady die zij bezocht hadden zijne eigenlijke beschermster nog niet eens was; dat eene andere, veel schooner, veel liefvalliger nog, maar door de banden der teerste vriendschap aan Mylady verbonden, hem zéer goed gezind was, dat die Lady Hertogin van Portsmouth heette en hem later wel van hare vriendschap overtuigen zoude. Midden in zijne mededeelingen hield Zijne Genade echter op. Aan het eind der gaanderij zag Charles iemant aankomen.

„Zoo, Will! waar hebt ge den avond doorgebracht? Ik heb u gewacht en Louize ook?”

„Bij Sara, bij wie ik dezen heb ingeleid,” hernam Buckingham.

„Zoo, mijn jongen! dan hebt ge onder de Goden geleefd! Morgen moet ik u zien, Will! Ik heb tijding van Versailles. Slaapt wel!”

„Wie was dat?” vroeg Charles, die geloofde hem te kennen, maar niet den naam zich herinneren kon.

„De Koning van Engeland, Schotland en Ierland, die bovendien nog den titel van Koning van Frankrijk voert.” Beiden kwamen in de beste luim te huis. Ook Zijne Majesteit had vrolijk zijne wandeling vervolgd, en verraste zijn kamerdienaar door zijne goede stemming. Zijne Majesteit had er reden toe. De dag, waarop hij een onweder te gemoet had gezien, was voorbij en de hemel was onbewolkter dan ooit. Louize de Quérouaille was Hertogin geworden en Barbara Palmers had White-hall niet doen daveren op hare grondvesten! Werkelijk, het was een blijde dag geweest.

HOOFDSTUK VI.

De receptie in Yorkhouse was statiger, korter en toch nog afmattender voor den Prins van Oranje geweest dan die in White-hall. Met welwillendheid, met voorkomenheid was hij door den jongsten oom ontvangen en door diens bijna half stervende echtgenote. Maar de opmerker behoefde zelfs niet een ongewoon fijnen blik te bezitten om waar te nemen, dat welwillendheid en voorkomenheid hier niets anders waren dan vormen. Er lag kilheid op 's Hertogs gelaat even als in de door hem gewisselde woor-

den en in de officiële omhelzing. De Prins van Oranje, die den Koning met kalmte tegen was getreden, en bij diens aanblik het beeld, uit de herinneringen zijner kindsheid hem bijgebleven, bewaarheid had gevonden, voelde een gevoel van afkeer bij de ontmoeting van dezen oom, dien hij sedert nooit had gezien, die altijd in Frankrijk was gebleven, toen de Stuarts Engeland ontweken waren, en dáár door Lodewijk XIV was opgekweekt en opgevoed. Er lag iets koude en straks en ook iets droefgeestigs op dat gelaat; het merk der middelmatigheid of liever der bekrompenheid had het gestempeld. De bijkans vierkante vorm van het voorhoofd en de afgeplatte slapen mochten van wilskracht getuigen, deze moest ontaarden in hardnekkigheid en halstarrigheid, omdat de rede, welke die kracht leiden en vruchtbaar maken moest, niet als hoog ontwikkeld kon worden beschouwd. De oogen van een matblauw waren meest neêr-geslagen en staarden, zoo de oogleden werden opgeheven, flauw voor zich uit. De lijn van neus en mond was in de hoogste mate berispelijk en gaf het geheel werkelijk dat inkorrekte en misvormde, wat afstiet en afkeer wekte. Wellicht ging het den jeugdigen Prins als den meesten der tijdgenoten, en was hij bevooroordeeld. Van nature streng kalvinist, hoewel in de hoogste mate verdraagzaam jegens andersdenkenden, of liever de eerlijke overtuiging van ieder eerbiedigende waar hij die ook aantrof, trad hij zijn oom, die de Godsdienst verlaten had waarin hij was opgevoed, de Godsdienst van den Staat, dien hij wellicht geroepen kon zijn te besturen, met eenigen argwaan tegen. Het was misschien overtuiging geweest, die den Hertog van York tot dien stap bewoog, maar het kon ook staatkunde zijn, en zoo het al overtuiging ware dan gaf zij blijk van de neiging tot de alleenheerschappij, tot welke, naar het oordeel des protestantschen tijdgenoots, het Katholicisme alléén voedsel konde geven. Zoo dacht ook de Engelschman van 1670 en daarom werd

ieder stap van den Hertog van York met achterdocht gadeslagen, ieder woord in den ergsten zin uitgelegd, elke afdwaling ten scherpste beoordeeld en veroordeeld. En dit mocht den van nature reeds somber, norsch en hard gestemden vorst, wien de ballingschap verbitterd had en de tegenwoordige achterdocht beleedigde en kwetste, misschien nog somberder en killer hebben doen worden. Zoo als wij reeds met een enkel woord aanstipten, werd er gemompeld van eene veranderde erfopvolging, en de enkele gedachte daaraan, deed de vuist van den beleedigde ballen. Was Monmouth hem reeds als voorwerp van 's volks liefde en 's Konings gunst een gruwel, ook de Prins van Oranje wekte in hem de onaangenaamste voorstellingen op, daar hij, ná 's Konings broederen, de naaste was tot den troon. De aanblik van den stuggen knaap droeg er bovendien niet toe bij, om de bestaande stemming te wijzigen, zoodat bij de ontmoeting de meest hoofsche vormen in acht werden genomen. Mr. Vaughan, 's Hertogs kamerheer, gevolgd door het vereischt aantal lakeien, wachtte den Prins op en leidde hem voort; de Hertog trad twee schreden voorwaards bij 's Prinsen binnentreden, en wachtte toen bedaard af dat de neef zich in het bereik van zijne armen plaatste, ten einde hem te omhelzen; de Hertogin stamelde een flauw welkom; de weinige heeren van het Hertogelijk huis bogen zich zwijgend, bogen zelfs diep; maar er was geene hartelijkheid, geene ingenomenheid met de komst van den gast te bespeuren. Eenige onbeteekenende woorden werden er gewisseld; met de meest beleedigende kilheid werd den Prins verzekerd, dat het Zijner Koninklijke Hoogheid een groot genoegen zoude zijn hem dikwijls te zien, waarna een stijve buiging Zijne Hoogheid een wenk gaf te vertrekken.

De Prins haalde diep adem toen hij weder in den karos stapte, die hem eindelijk naar de voor hem gereed gemaakte woning — Cockpit-house — bracht. Zijne

grootsche hofstoet, meer dan honderd personen sterk, zoo als een Haagsch nieuwsblad van dien tijd ons meldt, was daar reeds bijeen.

Het wemelde van lakeien in de kleuren van het huis van Oranje; en de opperhofmeester, de heer de Bie, stond met vier lakeien toen de karos stil hield in de vestibule hem op te wachten. In de beneden zaal waren de hogere edellieden, aan welke Zijne Majesteit nog verscheidene Engelschen had toegevoegd, bijeen. Slechts een oogenblik vertoefde hij in hun midden. „Heeren!” zeide hij hun kuchend en met moeite adem halend, „de reis heeft mij zoo aangetast, dat ik mij vroeg te bedde zal leggen. Mijnheer de Bie, heb de goedheid te zorgen dat mijn middagmaal boven worde gebracht.” Hij wenkte een in het zwart laken gedosten man van middelbaren leeftijd, die de muts of barret van het hoofd nam, toen hij Zijne Hoogheid nader trad; het was Widerts, 's Prinsen raad en schrijver. „Goede Widerts,” fluisterde hij hem in het oor, „wilt gij wel naar mijnheer van Beuningen voor mij gaan, en Zijne Edelheid uit mijn naam verzoeken mij de eer te willen aandoen zich hier te vervoegeu? Ik vrees dat men Zijne Edelheid niet officiëel van mijne komst zal hebben verwittigd, in welk geval men eene lompheid beging, welke wij ons haasten moeten uit te wisschen.”

Hij ging naar boven waar voor hem en voor nog één gedekt werd. Wie was die tweede? Mijnheer Boreel, 's Prinsen vertrouwde politieke vriend? Maar die was mede verzocht beneden te blijven. Misschien wel Mijnheer van Beuningen; maar indien dat zoo ware, en Zijne Hoogheid verwacht had dat de Ambassadeur Hunner Hoogmogenden zich zoude spoeden aan de ontvangen uitnoodiging te voldoen, dan had Zijne Hoogheid zich misrekend. Deze liet echter niet merken of hij iemand verwachtte, en zoo ja, dat het wegblijven van den gast hem teleurstelde. Hij had zich neêrgevljld in den

gemakkelijksten leunstoel die er gevonden was, dank zij het nauwlettend onderzoek van Widerts en de Bie; een koperen stoof met heet water gevuld — gants zoo warm niet als de kool die in het lieve vaderland zoodanig voorwerp doorgloeide — werd onder de kille voeten gezet, en de maaltijd nam een aanvang. Zijne Majesteit had eenige flesschen Portugeschen wijn, de Hertog van Buckingham, wiens keuken door gants Londen beroemd was, en die in de edele kookkunst nog hooger dan zijn Fransche opperkok stond aangeschreven, had hem een faizanten pastei gezonden, benevens den Olympus, met goden en godinnen bevolkt — alles uit suiker en noga gebakken.

„Doe Zijne Majesteit wel mijn hartelijken dank betuigen. Zeg aan Zijne Genade dat ik hem vriendelijk bedank,” had Zijne Hoogheid bij deze geschenken gezegd en zich toen gewend tot een stuk gebraden rundvleesch, tot den mand met tarwebrood en den zilveren schenkan, die in plaats van wijn slechts zuiver water bevatte. Het rundvleesch nuttigde hij met smaak, het brood werd daarbij in het vleeschnat gedoopt en gebruikt, en het water daarna met graagte gedronken. De maaltijd Zijner Hoogheid was geëindigd.

„Mylord Arlington vraagt bij Uwe Hoogheid een oogenblik gehoor,” zeide Boreel geheimzinnig aan 's Prinzen oor.

„Best, Hendrik!”

„Zoude Uwe Hoogheid niet beter vinden Mylord te verzoeken morgen terug te komen?”

„Waarom?”

„De vermoeidheid en...”

„Die zal morgen wel even groot wezen en overmorgen ook, ja zal wel blijven tot aan het laatste oogenblik... Maak u maar niet beangst, goede vriend!” vervolgde hij glimlachend tot Boreel, toen hij den schrik op diens gelaat waarnam. „Maak u maar niet beangst,

niemant sterft vóór dat zijn tijd gekomen is, zoo wel de zwakke als de sterke; en mijn tijd is nog niet gekomen, dat weet ik ook..." Onverschillig liet hij er op volgen: „Het is zeer vriendelijk van Mylord mij hier te komen opzoeken en ik zal hem gaarne spreken... Is er vuur aangelegd in de kamer hiernaast? Verzoek dan Mylord daar te wachten... Maar een goed vuur moet er aangelegd worden, hoor, Hendrik! want ik ben koud door en door."

Weldra waren beiden tegen over elkander gezeten in het warme vertrek met goud lederen behangsel en blaauw damasten gordijnen met oranje-zijden draperiën — eene beleefdheid jegens den tegenwoordigen bewoner, — Zijne Hoogheid bijkans onder den marmeren schoorsteenmantel verscholen, om te beter zich aan den gloed van het glimmend vuurtjen te kunnen verkwikken, Arlington zoo dicht bij hem als slechts de etikette het gedoogde.

Zijne Majesteit had gevreesd dat Zijn doorluchtige neef te vermoeid zoude zijn om dezen avond te verschijnen en had Lord Arlington, zoo heette het, afgevaardigd om te vernemen of de reize en de daarop afgelegde bezoeken hem niet al te zeer hadden uitgeput.

„Ik betuig mijn verheven oom wel mijnen dank voor zijne belangstelling!" hernam de Prins, „zoo als ge ziet ben ik wel wat moê, maar als ik van nacht rusten kan, zal het morgen wel beter gaan."

„Wij hopen het allen."

De Prins knikte, maar zeide daarop geen woord, ja scheen geene behoefte te hebben aan verdere wisseling van gedachten. Er was een oogenblik van stilte, welke Arlington pijnlijk was, maar die hij, als volleerde salondiplomaat, spoedig zou weten te doen eindigen.

„Uwe Hoogheid kan begrijpen dat ik de gelegenheid, door Zijne Majesteit mij geschonken, om u spoedig te bezoeken gretig heb aangegrepen."

„Neen, dat kan ik juist niet begrijpen, Mylord! Ik

dacht dat gij altijd nog boos op mij waart over hetgeen bij uwe geheime reize naar 's Hage in het jaar zes en zestig is gebeurd... Ik kon het echter waarlijk niet helpen, dat de reis, die zeker van courage getuigde, niet geheel slaagde...

„Het was een tijd, waarvan de herinnering Uwe Hoogheid pijnlijk moet zijn en zoo ik had kunnen onderstellen, dat het terugzien van mijn persoon dergelijke herinneringen bij Uwe Hoogheid moest opwekken, ik zou mij — hoe zwaar het mij ook zoude vallen — het genoegen van Uwe Hoogheid terug te zien, hebben ontzegd.”

„Dat zou jammer voor mij geweest zijn. Maar gij vergist u; ik doe mij gaarne die tijden herinneren; het is noodig dat zij mij telkens herinnerd worden...”

Arlington, die den Prins had willen doen gevoelen dat het onheusch ware om op de reize te zinspelen, die zóo zeer te vergeefs was geweest, dat hij zich gelukkig had geprezen in Londen terug te zijn gekeerd, verlangde na 's Prinsen laatste woorden dat hij voortging; maar de bleeke vermoeide jonkman bleef weder zwijgen.

„Waarom wenscht Uwe Hoogheid daaraan herinnerd te worden?” vroeg Arlington eindelijk.

„Om nooit te vergeten wie mijne vrienden en wie mijne vijanden zijn.”

„Uwe Hoogheid zal dat toch wel kunnen geleerd hebben. Evenwel kan ik getuigen, dat zij zich bewonderenswaardig in haar lot wist te schikken, toen ik de eer had haar te ontmoeten, waarvan zeker de Heeren Staten zelfs nu nog niets zullen vernomen hebben.”

De Prins gaf geenerlei teeken, en Arlington wenschte zoo vurig juist op dát punt te zijn ingelicht. Welke fouten hij als staatsman ook mocht begaan, hij zou ze, zoo zij niet konden bedekt worden, erkennen zonder schaamrood te worden, maar belachelijk te zijn als edelman, was hem de grootste marteling; en hij zoude het worden, zoo het bekend werd, dat hij vier en twintig uren in

den Haag was geweest, maar drie en twintig uren van dien tijd opgesloten in het huis van een zoogenaamden vriend.

„Ik herhaal dat Uwe Hoogheid zich bewonderenswaardig in die moeilijke omstandigheden heeft weten te schikken.”

„Ik moest, Mylord! en daarom kon ik.”

„Niet ieder kan wat hij moet,” merkte Arlington aan. „Thands zal Uwe Hoogheid toch wel ontslagen zijn van die lastige voogdij?”

„Men meende het goed met mij, en liet mij leeren wat ik noodig had te weten.”

„Voor al, dat, na de afzwering van Koning Filips, de Heeren Staten in de macht en de rechten traden van den onttroonden Koning, niet waar? Men heeft het Uwe Hoogheid zeker zoo dikwijls herhaald; dat zij het wel nooit vergeten zal.”

„En men heeft mijne leermeesters altijd ruim bezoldigd; al de kosten mijner opvoeding zijn door de Heeren Staten gedragen, hetgeen ik mede wel indachtig zal behoeven te blijven. Indien ik het zelf had moeten bekostigen, dan zoude mijn goede Widerts nog wanhopiger zijn dan nu... Ja, Mylord! ik moet u openhartig bekennen, dat ik hoop door mijn oom niet teleurgesteld te zullen worden... Mijne wedde als lid van den Raad van State is gering, en het zoude mij zeer te stade komen, als eenige der voorschotten, door mijn grootvader en vader aan mijn oom verstrekt, mij werden terugbetaald...”

„Uwe Hoogheid kan zich verzekerd houden, dat Zijne Majesteit niets vuriger wenscht. Uwe Hoogheid weet hoe mijn meester haar gezind is. Zijne Majesteit volhardt altijd nog bij haar wensch, om U verheven te zien tot de waardigheden harer voorvaderen.”

„Ja, ik geloof dat wel; maar er zijn zoo vele hoofden...”

„Juist, en er moest slechts één eminent hoofd zijn, niet waar?” viel Arlington in.

„In Engeland zeker. Dus ik kan mij van de medewerking Uwer Excellentie overtuigd houden?”

„Volkomen. Er zullen altijd nog eenige vormen in acht zijn te nemen, zoodat deze zaak niet onverwijld ten einde kan worden gebracht; dat zal echter geene teleurstelling zijn, daar Uwe Hoogheid voorzeker niet zoo spoedig zal denken te vertrekken.”

„Ik kan evenwel niet lang blijven.”

„Dus Uwe Hoogheid kwam speciaal om deze zaken te vereffenen?”

„En mijne ooms te zien, vergeet dat vooral niet. Ik heb te groote verplichting aan beiden, om niet verlangd te hebben hen te zien.”

Arlington voelde het bloed sneller door de aderen jagen. Hij wist dat de jonge Prins van Oranje konde veinzen, dat hij zich zelven beheerschte, en door den zedelijken dwang dien hij jaren ondergaan had daarin geoefend, zich geheel verbergen kon. Hij wist dat de Prins een doordringend oog en een veel omvattend verstand bezat, hij wist dit beter dan een zijner landgenoten, beter misschien dan Mijnheer de Witt zelfs en diens partij. Hij kon vermoeden dat die knaap in zijn binnenste opstond jegens de partij, die hem in zijn vaderland verwijderd hield van alle gezach. Hij wilde daarvan gebruik maken, ten voordeele van plannen die nog in het duister scholen; maar daarvoor was het noodig, dat hij den tegenwoordigen toestand klaar begreep, dat de Prins zich verklaarde, voor het minst indien hij, die de voorzichtigheid zelve was, het niet luide en open wilde doen, dan toch fluisterend en bedektelijk. Hij had hem daarin behulpzaam willen zijn; hij had telkenreize gezinspeeld, waarop een andere zinspeling van 's Prinsen zijde had kunnen volgen, en wat was het tot dusverre geweest? Onbeduidende opmer-

kingen, zoo hij al een woord sprak, en indien Arlington hem nopen wilde iets over minder onverschillige zaken te spreken, en opener sprak, ja zich zelven soms bloot gaf, dan werd er weder omgezwenkt en het gesprek op andere onbeduidende zaken geleid, zoo dat weder een gewelddadige sprong noodig was om op den vorigen weg terug te komen.

De Prins was dus alleen herwaards gereisd om zijne gelden terug te erlangen, en tevens omdat hij verplichting had aan zijne ooms! Het een en het ander had den Prins van Oranje hier gebracht, geene derde reden deed zich nog op; en deze bestond, ja moest bestaan, en was gewis de gewichtigste van allen. Arlington moest die weten, voor het minst die met meer grond kunnen gissen dan tot nu.

„Gevoelt Uwe Hoogheid verplichting te hebben aan hare ooms, ik geloof te mogen verzekeren dat Zijne Majesteit zich gelukkig zoude rekenen, die verplichting nog grooter te kunnen doen worden. Mocht Uwe Hoogheid wenschen, dat nogmaals eene krachtige memorie tot de Heeren Staten wierd gericht, ter gunste Harer verheffing...”

„Terwijl ik hier ben? Dat zou niet passen.”

„Dus wel later?”

„Zulk eene memorie thands zou den schijn geven alsof ik samenzwoer tegen de bovendrijvende partij... mijne gewezen voogden, en zou het vertrouwen, door mijnheer de Witt in mij gesteld, beschamen.”

Dit was ten minste duidelijker. Hij wilde het in hem gestelde vertrouwen van Mijnheer de Witt niet beschamen; er was dus een vertrouwen geschonken. Zou Arlington dan toch werkelijk goed hebben geoordeeld, toen hij meende dat er nog iets anders achter 's Prinsen komst school?

„Uwe Hoogheid zal toch wel niet hebben behoeven te belooven, dat zij geenerlei gebruik zoude maken van

hare positie aan dit hof?" vroeg Arlington, en hij luisterde met open ooren naar het antwoord.

„Wel neen, Mylord! Maar Mijnheer de Witt heeft mij genoeg willen doen. Zijne Edelheid wist hoe ik naar mijn oom verlangde, en hoe mijn oom ook mij begeerde te zien; zou ik uit erkentelijkheid eene memorie doen inzenden, welke hem onaangenaam moet zijn?"

„Mijnheer de Witt wordt door Uwe Hoogheid dan wel voor haar vriend gehouden?"

„Ik zou hem niet gaarne tot vijand willen hebben."

„En dáarom...?"

„Mijne promotie hangt grootendeels van hem af."

„Dat behoefde toch niet zoo te zijn als Uwe Hoogheid het niet wenschte. Maar hoe kan een patiënt geholpen worden als hij niet verhaalt wat hij gevoelt!" zeide Arlington vermetel genoeg.

„De patiënt zwijgt als hij weet toch niet geholpen te kunnen worden," antwoordde de Prins aâmechtig na een hevige kuchbui.

„Geloof Uwe Hoogheid zich in zoodanigen toestand?"

„Ik dacht dat mijn koninklijke oom sedert de triple alliantie die hem zoo naauw aan de Republiek der Vereenigde Provinciën verbindt, verflauwd was in de verdediging mijner belangen.... Eene memorie als Uwe Excellentie thands tot de Heeren Staten wil richten is in de laatste jaren niet ingediend." —

„Maar zij kan nóg ingediend worden...."

Uwe Excellentie vaart thands al te snel," hernam de Prins glimlachend. „Later misschien. En als ik dan de voorschotten terug bekomen heb, kan ik om mij heen ook krachtiger werken... Ge kunt begrijpen, hoezeer het mij verheugt dat mij daarop het uitzicht geopen wordt, vooral, omdat ik er zoo weinig hoop op had."

„Waarom?"

„Het naauw verbond, door Zijne Majesteit met de

Heeren Staten gesloten, moet mij en al wat mijne partij versterken kan afbreuk doen."

"Uwe Hoogheid schijnt de alliantie een misschien al te gewichtige werking toe te kennen."

"Meer dan Uwe Excellentie, meer dan Zijne Majesteit?"

"Dus meen ik het niet," hernam Arlington in eenige verwarring. "Ik breng die alliantie alleen in verband met de belangen Uwer Hoogheid en die kunnen er niet door gedeerd worden."

"Ik hoop het," hernam de Prins met een zucht.

"Was die alliantie de eenige reden van uwe vrees voor de niet terugbetaling der voorschotten, dan neem ik de vrijheid die ongegrond te heten."

"Er is er nog eene. Ik dacht de schatkist Zijner Majesteit niet zóo gevuld, dat er aan gedacht kon worden om aflossing van oude schulden."

"Het Parlement moge karig zijn, de wijsheid Zijner Majesteit weet hare geldzaken wel in zulk eene orde te houden, dat aan wezenlijke verplichtingen stipt zal kunnen worden voldaan," zeide Arlington eenigzins scherp.

"Ik geloof het nu ook, Mylord! Bij al de pracht, die ik aanschouwd heb, ben ik er werkelijk overtuigd van. Mij dunkt, het Parlement kan toch zoo karig niet zijn, anders..."

"De Lords der Schatkist zouden U daarvan meer kunnen verhalen voor zoo verre hun eed dit toeliet," zeide Arlington, die blijkbaar even ontwijkend werd in zijne antwoorden als de Prins het vroeger was geweest.

"Och, ik ben niet nieuwsgierig, Mylord! Ik heb u openhartig mijn vrees en mijn hoop meêgedeeld. De tweede is nu grooter dan de eerste... Gij wildet mij straks vragen of ik lang hier zou blijven: ik denk het niet, want indien de rekening is vereffend wilde ik Versailles ook bezoeken... Frankrijk moet ik óók te vriend houden, Arlington!"

„Het is de vriend van mijnheer de Witt.”

„Die triple alliantie toont wel iets anders. Zij is immers tégen Frankrijk. Indien ik nu niet van mijnheer de Witt en van Zijne Majesteit verkrijgen kan, wat ik het recht heb te wenschen, dan zal Zijne Allerchristelijkste Majesteit mij misschien dat geven.”

„Uwe Hoogheid wordt duidelijker. Zij wenscht dus iets van Zijne Majesteit?”

„Dat heb ik toch niet verbloemd, Mylord!” hernam de Prins eenigzins levendiger. „Maar Zijne Majesteit wil nog meer voor mij doen dan zij tot dusverre deed, zeidet gij. Wat wil zij dan doen? Ik zal niet ondankbaar wezen,” voegde hij er onschuldig aan toe. Juist die toon deed Arlington er meer in opmerken dan er wellicht met die woorden bedoeld werd. Hij stond op en boog zich naar Zijne Hoogheid en zeide zeer konfidentiëel. „Wat zoudt ge zeggen van het Graafschap van Zeeland, vergroot met een deel van Zuid-Holland?”

„Maar wilt ge de Geunieerde Provinciën dan verdeelen?” vroeg hij verbaasd.

Arlington fronsde even de wenkbraauw. Als of hij het wilde doen voorkomen slechts een plotseling opgekomen denkbeeld, waarvan hij de dwaasheid zelf thands inzag, te hebben uitgesproken, zeide hij: „Het is waar; men zou op moeilijkheden stuiten. De overige Provinciën moesten toestemmen en dit zouden zij niet, al bood men haar ook vergrooting van grondgebied.”

„Waar? In de Spaansche Nederlanden? Stelt men zich eene verdeeling voor? Mijnheer de Witt heeft dat dan wel weten geheim te houden. Als gij 't goed vindt zal ik mijnheer van Beuningen op dat punt eens polsen.”

„Volstrekt niet,” viel Arlington in. Hij zag in zeer verre te zijn gegaan en door den jonkman tegenover hem niet gevolgd te worden. Hij stond alleen en moest terug keeren.

„Mijnheer van Beuningen weet hier even veel van als

mijnheer de Witt of Zijne Majesteit of eenig sterveling, want het is niet meer dan eene zeepbel, die ik vormde en die reeds geborsten is."

"Dat is jammer, Mylord...! voor mij."

Een paadje kwam binnen en diende mijnheer van Beuningen aan. Arlington keerde zich haastig tot den Prins.

"Wantrouw hem," beet hij hem in het oor. "Ik heb reden te onderstellen dat hij u vijandig is."

"Ik dank u voor uwen goeden raad, Mylord!"

Hij had dit juist gezegd toen de Ambassadeur binnen trad.

Hij was verwonderd bezoek bij Zijne Hoogheid te ontmoeten en dan nog wel zulk een bezoek; hij was verwonderd en had geene zelfbeheersching genoeg, om het te ontveinzen.

De Prins was opgestaan en ging hem te gemoet. "Uwe Edelheid doet mij veel genoegen, mij nog op den laten avond te bezoeken!" zeide hij hem. De toon jegens den Ambassadeur was geheel anders, veel onschuldiger, ja kinderlijker dan tegen Mylord Arlington.

"Ik had u vroeger bezocht, indien ik tijdig van uwe aankomst ware onderricht," zeide van Beuningen, terwijl hij Arlington aanzag en voor dezen boog.

"Zijne Majesteit heeft uwe afwezigheid bij de receptie dezen morgen met verwondering opgemerkt."

"Eene uitnoodiging om ten hove te komen, had die verwondering kunnen voorkomen, Mylord!" hernam van Beuningen.

"Mijnheer van Beuningen had ditmaal de bescheidenheid niet behoeven te overdrijven. Niemand had ditmaal den Ambassadeur der Geunieerde Provinciën van te groote stoutmoedigheid kunnen beschuldigen."

"Hij is daar nog niet zeker van, Mylord, en liefst doet hij géén stap dan een gewaagden."

"Dat is eene overgroote voorzichtigheid, mijnheer!"

„Waartoe ik hier behoorlijk word gedresseerd, Mylord! Maar zullen wij niet gaan zitten? Zijne Hoogheid de Prins wordt veroordeeld te blijven staan, en wij mogen niet zóo veel van onzen wel wat vermoeiden gast vergen.”

„Ik zal van uwe uitnoodiging geen gebruik maken, want mijne tegenwoordigheid wordt elders gewenscht. Als Uwe Hoogheid mij vergunt dat in hare tegenwoordigheid Staatszaken worden behandeld....?”

„Wel zeker, Mylord!”

„Dan kan ik Uwe Edelheid mededeelen, dat zij morgen bij secrete missive van het besluit Zijner Majesteit, om drie schepen van oorlog te doen uitrusten, zal worden verwittigd.”

„Drie? De Heeren Staten vroegen er acht, Mylord!”

„De Heeren Staten zijn uitstekende kooplieden en overvragen wel eens, mijnheer van Beuningen!”

Zonder den Ambassadeur, wien het bloed naar het aangezicht steeg, tijd tot andwoorden te geven, vertrok hij na eene koude diplomatieke buiging jegens Zijne Hoogheid en mijnheer den Ambassadeur.

Of hij tevreden terug keerde? Hij wist het zelf niet. Nu kwam hem weder een woord in de herinnering terug, dat hem de hoop gaf dat de Prins hem in zijne plannen zoude volgen en bruikbaar zoude zijn, dan gedacht hij weder eene andere uitdrukking, die hem deed onderstellen, dat de knaap werkelijk niets anders wilde dan de voorgesloten gelden te innen. Er was zoo veel slepends in dat onderhoud geweest, zoo veel onbestemds, zoo veel dat elkaâr tegensprak, dat hij niet wist wat te gelooven. Slechts herinnerde hij zich duidelijk en, helaas! tot zijn spijt, dat hij verleid was geworden een voorstel te doen, zonder dat hij den knaap tegenover zich gedwongen had het door een tegenvoorstel te doen beantwoorden. Hij woelde onrustig in de kussens van zijn karos! De Prins wilde naar Frankrijk. Zoude het hem ernst zijn? Hij

sprak over de financiën Zijner Majesteit in een zin, die Arlington deed vermoeden dat de Prins iets vermoedde. Maar hoe zou hij dat kunnen, waar zelfs mijnheer de Witt nog in het duister ronddoolde? Met het voorne-
men, om scherper dan ooit den loozen knaap te bespie-
den, tweedracht te zaaien tusschen hem en mijnheer den
Ambassadeur, Zijne Majesteit tot het diepste stilzwijgen
over te halen, tot er licht begon te stralen in de tegen-
woordige duisternis, steeg hij zijn karos uit, trad hij
zijn kabinet binnen, waar de brief van mijnheer van
Beuningen werd geresumeerd, in welke de uitrusting van
drie schepen werd besproken, mids de kosten daarvan
door de Geunieerde Provinciën gedragen werden.

Keeren wij echter tot de twee terug, die in Cockpit-
house zijn achter gebleven.

„Mylord waagt veel te zeggen!” merkte de Prins aan,
toen Arlington na zijn uitval tegen de Heeren Staten
vertrokken was.

„Indien hij slechts toestemde hetgeen billijk was, zou
hij wat mij aangaat nog meer kunnen zeggen; maar die
zaken zullen Uwe Hoogheid vervelen. Hebt ge een goede
reis gehad?”

„Zeer goed. Het speet mij echter Uwe Edelheid niet
eer ontmoet te hebben.”

„Ik verklaarde reeds mijn wegblijven. Het is een on-
achtzaamheid, die in de eerste dagen na het sluiten van
de triple alliantie niet gebeurd zoude zijn.”

„Uwe Edelheid denkt dus den toestand veranderd?”

„Ja, maar Uwe Hoogheid zal wel geen behagen schep-
pen in de overwegingen der Staatskunde.”

„Kan ik daar buiten, zoo spaar ze mij!”

„En Zijne Majesteit was zeker zeer voorkomend? Ik
kan het mij voorstellen. Men zal in de komst Uwer
Hoogheid een politieke beteekenis zien.”

„Hoe zou dat mogelijk zijn, mijnheer? Men weet
toch wel, dat ik in de politiek niets beteekenen.”

„Toch zal men zoeken. Evenwel ben ik blijde, dat mijnheer de Witt aan de Heeren Staten verlof voor deze reize heeft aangevraagd en de zorg voor uwe gezondheid minder zwaar heeft doen wegen. Het is goed, dunkt mij, dat Uwe Hoogheid ook andere landen bezoekt, en vooral dit hof van nabij beschouwt; misschien valt dan het Binnenhof in den vervolge minder tegen.”

„Mijnheer van Beuningen, beklaagde ik mij ooit?” vroeg de Prins eenigzins verwijtend.

„Daarop doelde ik dan ook niet. Niettemin kan een te vroeg op zich zelf staan ook gevaarlijk zijn. Mijnheer de Witt logenstraft door deze reize al de lasteringen der vijanden, maar zou toch niet gaarne wenschen, dat uw verblijf aan het losbandig hof van Engeland u na-deelig werd.”

„Waarom hij u verzocht heeft mij met raad en daad bij te staan?”

„Indien gij dat noodig hadt. Ons is een zoon van Oranje te dierbaar, dan dat wij hem niet overal, waar hij zich ook begaf, zouden omringen met de zorgen onzer verknochtheid.”

„Ik kon van de Heeren Staten niets anders verwachten, en zal niet nalaten er gebruik van te maken, indien het noodig blijkt. Zonderling is het toch, dat mijnheer de Witt mij bij het afscheid, geene instruktie heeft mede gegeven.”

Indien de woorden minder kalm ja onderworpen waren uitgesproken, ze zouden aan ironie hebben doen gelooven. Van Beuningen vatte ze echter niet als zoodanig op, maar vond wel, dat de Prins de bedoeling der Staten en vooral van Mijnheer de Witt maar al te goed vatte. Hij moest echter trachten aan 's Prinsen opvatting eene andere wending te geven, opdat de zaak zelve — het toezicht — wel bleef bestaan, maar de Prins, daarvan minder bewust, ook daarvan minder jegens anderen zou kunnen doen blijken. Hij zeide hem dan ook, dat hij en Mijnheer de Witt gants iets

anders wilden; dat hij van de Heeren Staten geenerlei instruktie Zijne Hoogheid betreffende, ontvangen had, maar slechts een wenk, om waar Zijne Hoogheid, uit onervarenheid of om welke oorzaken ook, hulp behoeven mocht, die dadelijk te verleenen. Was het zelfs noodig, dat Zijne Hoogheid de bijstand der Heeren Staten in hare private zaken noodig had, dan moest daarvan slechts met een enkel woord gerept worden. Bij die woorden kon de Prins het denkbeeld niet onderdrukken, dat deze zorgende liefde hare belooning zoude zoeken en vinden in hetgeen zijne private zaken mocht opleveren. Zou mijnheer de Witt, schijnbaar zooveel gevend tegenover zijn pupil, zoo verlangend om Europa te toonen, dat het Kind van Staat niet met Venetiaansche jaloezy bewaakt en zedelijk onderdrukt werd, ook wenschen, dat die pupil spion werd en de geheimste zaken, die voor een scherpzienden ambassadeur verborgen bleven, maar door een Prins van den bloede, al ware hij juist niet de schranderste, konden gegist worden, zoude nasporen en aan den meester openbaren?

Het gelaat van den Prins verried niet, dat er dergelijke overleggingen in zijne ziel waren. Het was en bleef strak, bleek en vermoeid. Het laatste werd vooral bewezen door toenemende kortademigheid. Van Beuningen maakte er zijn reden niet korter om, hetzij hij aan een dergelijke gesteldheid van den Prins gewend was, hetzij hij door de belangrijkheid van zijn gesprek er geen oog voor had. Hij was dan ook bezig hem de gevaren te schilderen, waarin hij aan dit hof was blootgesteld, aan de klippen die hij te mijden had.

„Ik ondervind,” dus besloot hij; „met hoeveel dubbelzinnigheid ik te strijden heb. Ik ben het gewoon, maar Uwe Hoogheid...”

„Ik kom pas van onder het toezicht der Heeren Staten van daan...”

„Zal wellicht daardoor in moeielijkheden geraken, in-

dien zij te licht het gesprokene vertrouwt, en te gunstig over de menschen oordeelt. Wantrouw vooral Mylord Arlington; hij is een dubbelhartig man, die talent heeft en daarom te gevaarlijker is. Hij heeft slechts één prikkel en dit is de gewone hier aan dat hof: die van het geld."

"Hij is dus te koop?"

"Even als de Koning, even als Buckingham..."

"Maar mij dunkt, dan is het voor een ambassadeur met veel geld zeer gemakkelijk."

"Als men zich dikwijls reeds verkocht heeft tot altijd hooger prijs dan... maar Uwe Hoogheid zal geen behagen scheppen, indien ik met haar over de Engelsche Staatskunde ging redekavelen... Ik vermoed dat Engeland zich wéder te koop aanbiedt; hoeveel het vraagt weet ik echter niet..."

"Ik zou het Zijne Majesteit kunnen vragen, ik, zijn neef?"

"Vooral niet, vooral niet; dat zou onze zaak bederven. Ik begin duidelijker te zien; men begint iets toe te geven, morgen evenwel zal men wellicht weêr iets terug nemen. De schepen worden uitgerust, drie slechts van de acht; men zal op meer punten handelbaar worden, en eindigen met alles toe te staan en tegen eene somme gelds... Uwe Hoogheid vergeve mij deze afdwaling."

"Ik moet Mylord Arlington wantrouwen, zeidet gij, en ik zal dat doen zoo gij dat zegt, maar ik zou dat met meer recht kunnen, als ik wist hoe gij met hem staat en hoe ver uwe onderhandeling, of hoe het heten moge, gevorderd is."

Mijnheer van Beuningen begon plotseling te bemerken, hoe droog de kuch, hoe moeielijk de ademhaling Zijner Hoogheid werd. Hij sprak er van, het onderhoud niet langer te willen voortzetten; maar beloofde spoedig het te komen hervatten. "Uwe Hoogheid beschouwe mij als den vertegenwoordiger Hunner Hoog Edel Mogenden ook

bij uwen persoon. Ik vorder het niet alleen als een gunst, maar ook als een recht, op de hoogte te blijven van hetgeen u betreft. Lord Arlington schijnt u lang en vermoeiend te hebben bezig gehouden, daar gij, toen ik binnen trad, reeds afgemat zaagt."

"Ach neen! hij had nauwelijks plaats genomen..."

"Ik zal u voorzeker niet behoeven te zeggen, dat Clifford, Lord van de schatkist is en deze alzoo met u over uwe rechtmatige aanspraak zal kunnen handelen..."

"Arlington sprak er toch óók over. Hij roerde zelfs even de politiek aan." Van Beuningen boog onwillekeurig het hoofd, ten einde te beter te kunnen luisteren. "Hij sprak, als ik mij niet bedrieg, over de uitrusting dier schepen met een lichtvaardigheid..."

"Zoo... Maar hoe kwam dat te pas?" vroeg van Beuningen de wenkbrauwen fronsend.

"Ja dat herinner ik mij niet meer."

"Ik dacht het wel. De spotternij Zijner Excellentie moet een einde nemen. Wat zeide hij nog meer?"

"Eigenlijk hetzelfde wat Uwe Edelheid mij van het hof vertelde. Hij ried mij om niemand, niemand te vertrouwen..."

"Ook mij niet?"

"Uwe Edelheid is immers niet van dit hof? Heeft Uwe Edelheid mij nog iets mede te deelen?"

"Niets dan dat ik Uwe Hoogheid dringend verzoek hier, vooral met Arlington, voorzichtig te zijn. Heeft zij mij ook iets te belasten?"

"Als Uwe Edelheid mij een groot genoegen wilde doen, geheel in 't geheim..." Van Beuningen knikte toestemmend en kwam naast hem staan. "Uwe Edelheid houdt dagelijks gemeenschap met de Republiek?"

"Twee maal in elke week, maar indien Uwe Hoogheid iets dringends had..."

"Ik zou het wel door de Heeren van mijn huis kunnen bekomen, maar het is gemakkelijker en goedkooper

en vooral spoediger wat in dit geval zeer gewenscht zou zijn, wanneer ik door Uwe Edelheid..."

„Beschik over mij."

„Ik denk nog eenigen tijd hier te zullen moeten vertoeven... ik wilde mijn schaatsen, die ik vergeten heb mede te nemen, en die van eenige mijner edellieden doen overzenden... Ik voorzie vorst."

„Is dat alles wat Uwe Hoogheid mij te vragen heeft? Nu, dat is niet onbescheiden," merkte van Beuningen lachend, maar toch wat schamper aan.

Hij stond op en vertrok, nadat Zijne Hoogheid hem nogmaals met den meesten nadruk verzocht had, het verlangde geheel in 't geheim te doen overkomen, daar hij niet gaarne bespot wenschte te worden en dit bij de edellieden, die, zoo als Zijne Edelheid en Mylord Arlinghem verzekerd hadden, niet te vertrouwen waren, licht het geval zoude kunnen zijn, met welken eerbied zij hem ook schenen te naderen en te bejegenen.

Van Beuningen ging minder teleurgesteld heen dan Arlington, want hij had veel minder dan deze geëischt en verwacht. De jongeling zou als machine en misschien wel als zuiver werkend machine te gebruiken zijn, en dat was zeer gelukkig in de bestaande omstandigheden, nu er iets omging of was omgegaan wat het scherpe oog van Mijnheer de Witt of van Beuningen nog maar niet ontdekken kon. De verhouding van den Prins tot den Koning van Engeland maakte zijn hierzijn op dit oogenblik van veel nut, en dit had Mijnheer de Witt, zoo oordeelde van Beuningen, dan ook zeer goed begrepen, al werd het zelfs in geen cijferschrift aangeduid.

Wij mogen den tijdgenoot niet van kortzichtigheid of verblindheid betichten, omdat wij weten dat zij verkeerd oordeelden. De Loevensteinsche faktie — Mijnheer de Witt en de zijnen — had zich voorgenomen het gezach, haar in handen gekomen, zoo lang mogelijk te behouden

en den invloed van het Oranje-stamhuis te knakken. De eenige telg van dit huis was een zwakke knaap, wiens leven niet vele jaren scheen te zullen tellen. In dat teder en tenger lichaam woonde echter een vurige en veerkrachtige geest, te eer en te meer gescherpt en ontwikkeld, naar mate de zwakheid van dat lichaam hem tot werkeloosheid op het gebied des dagelijkschen levens veroordeelde. Het verlies van beide zijne ouders deed hem, schijnbaar van ieder afhankelijk, juist onafhankelijk worden, zich in zich zelve afsluiten, zich zelve genoeg zijn. Hij was nooit kind geweest, maar reeds op een leeftijd, dat anderen in de zorgeloosheid der jeugd dartelen en genieten, het hoofd eener partij geworden. Hij was omringd van vreemden, in dienst van vijanden, voor het minst van aanhangers van een tegenovergesteld beginsel; wat wonder, dat hij ieder woord woog, ieder gebaar bijkans berekende, het zwijgen leerde beoefenen als de hoogste deugd en onderworpen zijn aan eene macht die niet te vernietigen scheen, als eene noodzakelijkheid? De tegenstelling van de waereld buiten hem en de waereld in hem oefende de kracht van zijn wil, omdat ze juist een groote inspanning, een heftigen strijd vorderde. Als knaap beperkt tot een engen kring en tot nietige zaken en feiten, moet hij een huichelaar zijn geweest voor ieder, die het voorrecht miste hem van nabij te kennen; voor ieder, die, hoewel hem dagelijks omringende, hem toch altijd een vreemde bleef. Voor wie hem echter kende, voor wie dat koninklijk harte toen reeds vermocht te peilen, voor wie reeds den jongeling in zijne zedelijke waarde leeren kennen, hem bij zijne scherpzinnige opmerkingen en berekeningen volgen, hem in zijne goedhartige en beminnelijke trouw aan een eens gegeven woord, aan een eens gesloten vriendschap, eeren mocht, voor diegenen was hij toen reeds de afgod, dien een Hollandsch harte het geurigste offer ontstak.

Mijnheer de Witt, hoe schrander hij ook ware, konden pupil niet doorzien. Hij vermocht slechts te oordeelen over hetgeen hij opmerkte of door anderen liet opmerken, en dat was juist wat de jonge Willem niet was, maar veinsde te zijn. Het heeft voorzeker nooit in de bedoeling des grooten staatsmans gelegen, den Oranjetelg te vernietigen, zedelijk te vermoorden en ongeschikt te maken voor het bewind. Neen, daarvoor was de opvoeding der Heeren Staten te degelijk, te gezond, hoe veel kleins en bekrompens — marteling voor een geest als die van Willem van Oranje — er ook aan toegevoegd werd. De Heeren Staten wilden echter het door hen aangenomen kind vormen naar hún beeld, opkweeken in húnne school, maar de pupil had reeds een doel, een richting, afwijkend van de hunne, en onderging slechts schijnbaar hun invloed: het boomken boog en daarom brak het niet.

Verwijderd van al wat staatkunde heette, moest hij zich bemoeien met hetgeen rondom hem voorviel; en hij, met zijn stiefmoederlijk bedeed lichaam, was zoo geheel vreemd in het gewone leven; hij, met zijn scherp blik, juist zoo goed te huis in het leven der hoven! Hij mocht niet zijn wat hij was, en moest daarom schijnen te zijn wat hij niet was. Hoe enger de kring was om hem heen getrokken, hoe meer zijne onderwerping, zijne voorzichtigheid en tevens schranderheid, den schijn aannamen van looze veinzerij; naarmate zich zijn horizon echter verbreedde, naarmate hij vrijer werd in zijne bewegingen, wijzigden zich ook de vormen, waarin hij zich in zijne jeugd had gehuld. Wat vroeger intrige was, werd later combinatie; wat vroeger veinzerij heette, werd diplomatische takt.

Zijn ongelukkig binnentreden in de groote zaal van Whitehall, kan ons alzoo geene verwondering baren. Behalve nog de afzondering waarin hij geleefd had, en die hem eenigzins schuchter maakte, deed de voorzichtigheid

tegenover vreemden hem nog linkscher nog hoekiger worden, dan hij bij zijne gants niet bevallige vormen van nature reeds was.

Maar keeren wij tot hem terug. Hij bleef nog eenige oogenblikken na van Beuningens vertrek in elkaâr gedoken, dicht bij het vuur geschoven, in de blaauwachtige vlam der spattende kolen staren. Hij overdacht het besprokene. Zijne komst aan dit hof moest vruchten voor hem dragen, niet alleen zijn verwarde geldmiddelen herstellen, maar hem ook tot nieuwe en krachtige pogingen in staat stellen, om te verkrijgen waarnaar hij zoo aâmechtig verlangde: de macht. Hij moest, om zijn doel te bereiken, echter vrij zijn in zijne bewegingen, en... het was of hij den Haag niet verlaten had: hij stond weder onder opzicht. Mijnheer de Witt had er voor gezorgd. Was het vreemd, dat de magere hand zich een oogenblik samentrok, dat de tanden op elkaâr werden geklemd, en een hevige hqestbui — gevolg van inwendige aandoening — zich hooren deed?

Voorzichtig werd de deur geopend en trad de goede Widerts binnen met de vraag, niet meer dan fluisterend gedaan, of Zijne Hoogheid niet naar rust verlangde.

„Ja, Widerts!” klonk het andwoord, terwijl het gelaat des sprekenden geen spoor meer vertoonde van den hartstocht, die een oogenblik vroeger nog woedde. „Ja, ik ga naar bed; er is niets beters te doen. Zeg aan de Heeren dat ik mij van avond hun bijzijn ontzeggen moet... Help gij mij te bedde, Widerts! ik heb u nog wat te vragen.” En die vraag was, terwijl het groote glinsterend oog onderzoekend op den vriend gevestigd was, die hem hielp ontkleeden en met zorg wambuis en broek op den stoel nedervlijde, wat de Engelsche edellieden wel van hem hadden gezegd. Het was een moeielijk oogenblik voor Widerts, die zoo veel had gehoord wat hem nog van toorn deed beven, ja bijkans de tranen in de oogen dreef.

„Welnu, Widerts! wat hebben zij gezegd?”

„Dat Uwe Hoogheid een verstandig...”

„Ik wil waarheid hooren, Widerts!”

„Het is alles logen wat zij verteld hebben. Ze zijn niet waard...”

„Ze zijn mij veel waard, Widerts... Ik zal u helpen. Ik was een lompe boer, die slecht sprak, slecht liep, slecht groette. Is het zoo niet?”

„Ja, Uwe Hoogheid! En zij stelden zich voor, zij met de valsche kleuren op het gezicht en de valsche kuiten aan de beenen, met het goud op buis en mantel, en den geeuwhonger in de beurs...”

„Spot niet, Widerts! Dwaal niet af en maak u niet boos, want dan begint ge te overdrijven...”

„Welnu! Zij stelden zich voor menig genoegelijk oogenblik met u te hebben als...”

„Hofnar, zeg het maar, Widerts!”

„De Koning had zeer veel behagen in u, en prees uwe goedaardigheid, en een jonge bastert, de Hertog van Monmouth gaf te kennen, zoo als ik een der Engelschen hier hoorde vertellen, dat Uwe Hoogheid alleen om den wille der politiek te verdragen was.

„Dat geloof ik ook wel.” De Prins was in bed gestapt en strekte de leden behagelijk in het mollig dons uit. Het gewone verschijnsel deed zich weder op; een herhaalde kuch dwong hem weder eene zittende houding aan te nemen, en dús eenige oogenblikken te blijven.

„De rest hoor ik morgen wel, Widerts! Ge hebt immers een goede tafel gehad beneden, en de bediening is immers goed?”

Widerts knikte toestemmend, terwijl hij bezig was de kussens in den rug zijner Hoogheid te schikken, die nog altijd kuchte, en nu te hoog en dan weder te laag lag. Toen alles voor de ligging in den rug geordend was, werd het hoofd neergevlijd en onder een klein zacht kussen half opgelicht; want nu eerst bleek het,

dat Zijne Hoogheid dien dag door zijn gewone vreeselijke kwaal gekweld was geweest, namelijk: zware hoofdpijn.

HOOFDSTUK VII.

Catharina van Braganza, Koningin van Engeland, stond in diep gepeins, den arm geleund op een der vergulden patens, waaraan de goud-zijden koorden waren bevestigd, welke de damasten gordijnen in schuinsche plooien ophielden. Er was iets kils in het groote vertrek, toch met de hoogste weelde gestoffeerd. Perzische en Smyrnasche tapijten dekten den mozaik ingelegden vloer, waar de sierlijk en rijk besneden tafels en sofaas stonden; een kostbaar dressoor, waarop echter het zilveren servies ontbrak, prijkte onder een grooten spiegel met vergulden rand. Het behangsel was van goud leder, hetgeen den rijkdom van het geheel verhoogen moest, maar de vrolijkheid niet bevorderde. Met bevreemding had de beschouwer tevens kunnen opmerken, dat het hier en daar had losgelaten en bij den muur neêr hing, hetgeen soms zichtbaar was, daar niet op alle punten een of ander meubelstuk de scheur of breuk konde bedekken en verbergen.

Mochten de meubels ook even rijk en kostbaar zijn als veertig jaren geleden, de tapijten, hoewel van latere dagteekening, konden zich niet daarop beroemen. Het gebruik vorderde dan ook meer van hen, en de zorgende hand, die hen bij tijds nog door andere had behooren te doen vervangen, scheen ontbroken te hebben. Hoe schitterend ook de kleuren, hoe echt Oostersch ook de patronen nog waren, toch gaf alles slechts de waarde

te kennen, welke die stoffen in het verleden hadden bezeten. Hier en daar zag men de rafels; ja zelfs, zou men, zoo de beide voetenbankjens, welke schijnbaar willekeurig waren nedergezet, daar niet aanwezig waren, eenige gaten hebben kunnen zien.

Maar dat verklaart nog niet ten volle, de niet aangename indruk welke de bezoeker ontvangt.

Vrolijk was het vertrek niet; iets pijnlijks moest de aanblik te weeg brengen, daar er zulk een onevenredigheid bestond tusschen wezen en schijn; en dit pijnlijke werd nog verhoogd bij den blik op de beide bewoneressen.

Een trek van diepen weemoed lag op het gelaat der Koninginne. Zij was een dochter van het Zuiden; haar *teint* bewees het; hare groote kastanjebruine oogen evenzeer. De gloed der Zuiderzonne had er eenmaal in gevonkt, maar de nevelen van het Noorden, de koude vochtige mistdampen hadden het vuur gebluscht. Zij had wellicht schoon geheten te midden van de dochteren haars vaderlands, te midden van den eeuwig groenen mirth, in de schaduw van den citroen- en oranje-boom, welks gouden vruchten wiegden en wiegelden op het bed van donker groen fluweel — het welige lover van den prachtigen boom. Zij was wellicht schoon geweest, te midden dier weelderige natuur, zich stovende in den gloed der nooit verbleekte zonne, wier helle licht het donker groen van het loof verhelderen, zelfs het roodgoud der vrucht moest doen gelen, opdat de blik zich er met welbehagen op vestigen kon. Ravenzwart waren de lokken, die eens vrij langs hare slapen hadden gegolfd; ravenzwart was de zuiver geteekende wenkbrauwboog, waren de lange wimpers; donker was de blik dier donkere oogen! O een lach — een afschijnsel van Portugals zonne, en de somberheid ware verdwenen, en de fluweelen tint der gevulde wang, der geronde kin, van den malschen en ontwikkelden boezem ware opgemerkt en gehuldigd! Maar dit vermocht slechts een lach op

dat gelaat, een lach, op die wangen geplooid, niet door de hofwet, niet door eenig staats- of hofbelang, maar door den vrede, door de rust, die daar binnen in het gemoed heerschte, en die lach plooide zich daar nooit; hij was verdwenen met Portugals zonne, verdwenen voor altoos!

Prachtig mocht haar kleed zijn van donker roode zijde, sierlijk haar keurslijf, dat even als de wijde mouwen overal door de openingen, met gouddraad geboord, de wit zijden voering te zien gaf; rijk mochten de kanten heten, die van boven aan het kleed vastgehecht den molligen hals, den ten deele ontblooten boezem en rug, als omlijstten; kostbaar mochten de paerelen zijn, door het hair gevlochten en om den hals gesnoerd, zij zou des gevorderd dit alles gaarne prijs geven voor dat eenvoudige lint om haar hals, waaraan een medaillon hing; want dit bevatte het portret harer moeder, en hare moeder herinnerde haar het geluk!

Maar dat zij in hare sombere stemming niet onrechtvaardig worde! Niet alleen hare moeder, die verre is, herinnert haar dit, ook hare gezelle, die haar nabij is, die op gindsche sofa dicht bij het raam geschoven, en door de zachtste kussens gesteund, in elkaâr gedoken nederzit. Het is de Gravin van Penalva, met wie zij is opgewassen, met wie zij heeft gedarteld en gespeeld, die thands met haar lijdt en als een rechtaarde zuster de helft harer smarte vraagt en meer dan de helft torst. Zij moest even jong zijn als hare koninklijke meesteres, en deze is slechts even acht en twintig jaren, maar de ziekten hebben haar doen verbleeken, de wangen doen schrompelen en rimpelen, de schouders doen krommen, de oogen verduisteren. Zij kan nauwelijks een oogenblik staan; in het laatste jaar was er geen sprake van zich voort te bewegen. De pijnen begaven haar nimmer, en roofden haar des nachts den verkwikkenden slaap, en des daags de zoo noodige ruste. In welke waereld van genot en van weelde zij zich ook mocht

bewegen, wat de hooge rang dien zij innam haar ook mocht aanbieden, zij moest altijd alleen zijn, alleen met haar gefolterd lichaam, met hare gemartelde vriendin; want het licht was bijkans beiden oogen ontweken, en een groene kap, aan het gebogen hoofd vastgebonden, moest die oogen nog beschutten voor de lichtsprank, die daar binnen mocht vallen en de gezichtszenuwen prikkelde en pijnlijk aandeed. In het warme zonnige vaderland had de kwaal zich reeds geopenbaard; toch voorspelde de aanvang niet zulk een vervolg, en misschien had de ziekte bezworen kunnen worden, indien de lijdereuse in het Zuiden gebleven ware. Maar dan zou zij Catharina hebben moeten begeven, de treurende Catharina, die haar snikkend mededeelde, dat zij Portugal moest verlaten, en aan Karel II, uit den huize Stuart, was verkocht. Verkocht, dat was het woord! De toestand van Europa en van Portugal deed den Koning van Engeland eene begeerlijke partij zijn. Wat men ook wist te verhalen van zijne loszinnigheid, van zijn schandelijk ontuchtig leven, van zijne uitspattingen, die het peil van die dagen — en toch was het niet laag — zelfs te boven gingen, toch was hij eene begeerlijke partij, omdat hij het bondgenootschap van Engeland moest aanbrengen. Daarom was Catharina van Braganza nog een te nietige waarde, om zulk een vriendschap te verkrijgen. Karel behoefde te veel geld, om niet te trachten zijn persoon zoo duur mogelijk te verkoopen. Hij bracht zich bij de Europesche vorstenhoven in veiling, en Braganza bood het meest: Tanger, Bombay, een half miljoen pond sterling! en het huis Braganza mocht een Stuart onder zijn maagschap tellen. De tranen van het slachtoffer mochten niet baten. Prachtig werd het huwelijk voltrokken in Lissabon, en toen de nieuwe Koningin van Engeland hare speelnote nogmaals weenend om den hals viel, en haar vroeg, of ook zij haar verlaten zou en haar alleen zou laten staan in dat onbekende vreem-

de land, toen had de Gravin de Penalva hare hand gedrukt, en met hare zachte welluidende stemme gefluisterd: „Ik ga met u.”

Gelukkig was Catharina dat haar zuster dit besluit had genomen. Zoo zij geweigerd hadde, hoe zou zij dan hebben geduld wat zij duldde?

Den twintigsten Mei van het jaar zestien honderd een en zestig landde de Koningin met een breeden stoet van edellieden en eeredames te Portsmouth. Karel trof haar daar aan, nadat zij eenigen tijd op zijne komst had gewacht; want hij had dien morgen nog ontbeten met Lady Castlemaine, met wie hij den vorigen nacht een luisterrijk feest had gevierd, terwijl er buiten piktonnen brandden ter verheerlijking van zijn huwelijk met Catharina. Met groote plechtigheid werd de Koningin door haar gemaal naar Hampton-court gevoerd, en daar... had hij de onbeschaamdheid haar onder de edelvrouwen Lady Castlemaine voor te stellen, die in de nieuwe hofhouding den hoogen rang van Lady der slaapkamer zoude innemen.

Catharina wist in den eersten oogenblik niet wie haar werd voorgesteld, maar toen een gedienschtig hoveling het haar influisterde, veranderde zij van kleur en viel zij in haar staatsiestoel in zwijm.

Arme vreemde, die Lady Castlemaine schier bij den eersten voetstap reeds zoo grievend beleedigde! Arme vreemde, die van haar echtgenoot liefde vroeg, en, daarbij hooghartig, krachtig in het bewustzijn van haar goed recht, met koninklijke waardigheid de terugzending eischen dorst der minnaresse! Karel, die met alles kon spotten en lachen, spotte en lachte thands niet. Hij gebod zijner echtgenote te zwijgen en te gehoorzamen, en toen zij weigerde en hem verbaasd deed staan door hare waardigheid en verhevenheid, wist Mylady de Castlemaine de zwakke plaats van het trotsche hart te treffen.

Catharina werd geboodschapt, dat al hare edellieden

en edelvrouwen, haar gantsche gevolg, vertrekken moesten en zij voortaan alleen van Engelschen omringd zoude zijn.

Het fiere hoofd werd gebogen, zoo als de schrandere Lady Castlemaine wel vermoed had; zij snikte, maar niets baatte; slechts als gunst en onder belofte zich die voortaan waardig te toonen, werd haar toegestaan de toen reeds waggelende en ziekelijke Gravin van Penalva bij zich te behouden. De zware taak deze opgelegd werd nu eerst merkbaar. Hoewel zij zich sedert de eerste receptie niet meer aan den hofstoet had aangesloten, vernam zij in het eenzame vertrek, waarin zij zich bevond, genoeg, om te bevroeden wat er in Catharinaas hart, wat er daar buiten omging. Zij troostte hare zuster; zij wist dat fier en gewonde harte tot kalmte te brengen, ja zelfs hare lijdende zuster te bewegen, om met een lachend gelaat den nietswaardigen gemaal en diens wrokkende minnaresse tegen te treden. Indien Catharina, in hare vertrekken teruggekeerd, niet den zacht-ernstigen, den christelijk-moedigen, den redelijk-verstandigen toon harer zuster had vernomen, zij zou niet in staat zijn geweest tot zulk eene zelfverloochening. Zij werd vrolijk, zij zocht het gezelschap der almachtige minnaresse en verdroeg het in stilte, als deze haar met hoogheid behandelde en terug stiet. O dagen van schande, van verkropte spijt, van bloedige tranen! De lach plooide zich op hare lippen bij den eersten tred in de receptiezaal en verdween bij den laatsten, om dan plaats te maken voor de zenuwtrekking van het felste zielelijden; en slechts als het hoofd der arme neêrlag in den schoot der zuster en deze de altijd duisterder wordende oogen op haar vestte en het hoofd over haar heen boog en met de zachte ziekbleeke hand langs de slapen streek en haar dan toelispelde: „Zie op de Moeder der smarte, die verhoogd is in heerlijkheid en daarboven bidt voor alle die lijden als zij,” dan daalde de vrede in het gewonde hart, de kracht om te lijden in de ziele neder.

Jaren waren alzoo voorbij gegaan. Catharina de Braganza vroeg geene liefde meer aan haar echtgenoot, eischte niet meer gehandhaafd te worden in den rang waarop zij recht had. Zij was gewoon Lady Castlemaine te gehoorzamen en deze scheen er door verzoend, want zij vervolgde haar niet meer; zij beschouwde haar meer als een pop, waarmede zij als het noodig was konde spelen, en liet haar, daarom toe te leven zoo als zij verkoos in de uren dat zij, Lady Castlemaine, haar niet behoefde. Maar niet lang duurde dat eentonige leven. In den zomer van zestien honderd zeventig kwam er uit Frankrijk eene vrouw, op wie niemand in den aanvang lette en die na verloop van eenige weken het gezach zelfs van Lady Castlemaine betwistte. Het schokte Catharina op nieuw. Zij was gewoon geraakt aan de eene gebiedster, hoe zou zij zich kunnen buigen voor de tweede zonder de eerste te beleedigen? Het altijd nog fiere hart had altijd nog denzelfden afkeer van de zedeloze vrouw, die als Mylady Castlemaine haar ter zijde stond, maar zij moest haar ontzien, want bij het geringste blijk van zelfstandigheid door haar gegeven werd er op de verwijdering van de gravin de Penalva gedoeld. Hoe zou het haar echter nu zijn, nu de nieuwe minnaresse hare heerschappij aanving? Zij bleef zoo lang mogelijk onzijdig, maar de toestand was onhoudbaar. Mademoiselle de Quérouaille boezemde haar meer vertrouwen in dan de andere, maar zij had geleerd juist het verachtelijkst, het gemeenst het meest te moeten ontzien, omdat zij daarvan de grootste vijandschap had te vreezen. Zij bleef zich dus aan Mylady aansluiten en hoorde zelfs met geduld de uitingen aan van Myladys wrok en jaloezy. Zij mocht dus vreezen door Mademoiselle de Quérouaille als vijandinne beschouwd te worden, en toen deze hare almacht bewees door den titel van Hertogin van Portsmouth te verkrijgen, had Catharina Mylady verzocht haar te komen bezoeken.

Wij weten, dat deze de boodschap ontvangen maar het bezoek als niet dringend noodzakelijk had uitgesteld. Later was het echter gebracht en wij weten ook waarom. Hare Majesteit werd deelgenoot in het komplot, door Mylady en den Hertog van Buckingham gesmeed. Of zij thands in de eenzaamheid tegenover hare Maria óók bewust was geworden van de laagte waartoe zij gedaald was? Droevige gedachten moeten haar brein doorkruisen, want somber staart het donker oog en een pijnlijke trek ligt er op het bleek gelaat.

Is het nu niet verklaard wat de oorzaak mag zijn van de kilheid waarop wij straks doelden?

Het stilzwijgen had voorzeker reeds eenigen tijd geduurd, zoodat Maria van Penalva reden had aan Catharinaas tegenwoordigheid te twijfelen. Wij zien haar dan ook het hoofd oprichten alsof zij luisterde, de eene hand in het rond om zich heen bewegen alsof zij tastte en zocht, en hooren haar eindelijk zacht, maar liefelijk vragen:

„Zijt ge er nog, Catharina?”

Deze schrok uit hare gepeinzen wakker, trad naar haar toe, knielde neder, drukte haar hoofd op den schoot harer vriendin. Zij sprak niet, maar Maria voelde haar schoot trillen onder het snikken harer zuster.

„Wat is er gebeurd? Zou mijne Catharina, die zoo sterk was, weder zwak worden?” vroeg zij hoorbaar voor niemant, dan voor die Catharina over wie zij zich heenboog. „Zij is hier geweest met nóg iemant. Kan zij u nog beleedigen, mijne zuster?”

„Neen, neen, dát is het niet!” gaf de ander snikkend ten andwoord.

„Gij spraakt lang met beiden. Mag ik weten wat gij spraakt?”

„O ware ik werkelijk koningin!” zeide Catharina het hoofd uit Mariaas schoot opheffend. De oogen vonkten, de tanden waren op elkaâr geklemd.

„Gij zijt meer dan dat: gij zijt een Christin, eene, die

onzen God en Zaligmaker zoekt na te volgen Moet ik de slagen van het bonzend harte weder gaan tellen?" vroeg zij met een mat glimlachjen.

„Dat dit harte niet meer sloeg, Maria!" vervolgde zij hartstochtelijk de hand harer vriendin drukkende, „Maria! zij zijn hier gekomen om mij een dienst te vragen. Die vrouw moet ik een dienst bewijzen! Zij behoeft mijne hulp om zich te handhaven en de andere te doen vallen..."

Maria trilde; haar gelaat verried een oogenblik waling, maar weldra had het de gewone uitdrukking van blijmoedige gelatenheid.

„Dat was veel gevraagd, niet waar, Catharina? Dat men u vernedert, dat is te dragen, dat men u in de vernedering beschimpt, valt evenwel moeielijk te dulden, niet waar?"

Een donkere blos dekte het gelaat van Catharina. „Ik heb toegestemd," fluisterde zij.

„Toegestemd?" Er lag verwijt in dien toon der stem. „Maar daarvoor zult ge goede redenen hebben gehad. Zeg mij die, Catharina, want anders"

„Anders? .."

„Zou deze daad uwe eerste daad van schuldige zwakheid zijn."

„Dat is zij toch geloof ik niet. Indien ik hier alleen moest wonen in dit kille noorden, waar elke adem koud is als de dood, dan zoude ik niet kunnen leven en misschien tot een misdaad besluiten. Een misdaad! Heb ik die niet reeds bedreven?" vroeg zij zich zelve hui-verend af.

„Ge zijt overspannen. Hoe komt ge op het denkbeeld van alleen te staan? En wat doet u daaraan het plegen eener misdaad verbinden?"

„Vraagt gij het eerste nog? Indien ik haar niet te wille ben, dan zal zij ú doen wegzenden. Zij weet waar ik te treffen ben."

Maria zweeg en vroeg niet meer. Zij scheen van de waarheid van Catharinaas vreeze overtuigd. De bleeke magere hand streek over de ravenzwarte lokken harer vriendin met eene liefde en innigheid als slechts de moeder vermag.

„Op welke misdaad doeldet gij straks?” vroeg zij zacht.

De ander trilde, maar gaf geen antwoord; slechts bij de herhaling der vraag klonk het kort: „Vraag mij niets.”

Eenige minuten verliepen zonder dat er een woord werd gesproken. Catharina bleef voor hare vriendin geknield en rustte met haar hoofd op den schoot van deze. Eindelijk hief zij het op en de armen op de borst kruisende begon zij eerst zacht, maar immer hartstochtelijker, te verhalen. „Ik vreesde den invloed der Fransche vrouw, die tot den hoogsten rang werd verheven. Zij is mij nog vreemder dan Mrs. Palmer. Het is waar, zij heeft mij nog nooit vernederd zoo als de andere, maar die andere is een vrouw, wier zwakheden ik ken en heb leeren verdragen, en de Fransche heeft nog geene zwakheid doen blijken. Toen de andere dus tot mij kwam en zich met mij wilde verstaan om de Fransche te doen verwijderen toen sloeg ik het niet af; toen zij en Buckingham mij voorhielden, dat ik nimmer gevaar konde loopen en zij alle verantwoordelijkheid op zich namen, toen trad ik tot hun bondgenootschap toe; toen mij niets anders gevraagd werd dan den Koning als gunst de aanstelling van een jong edelman, Charles Digby genaamd, tot luitenant bij de *Life guards* te vragen, eene gunst, die mij ditmaal niet zou geweigerd worden, hetgeen mijn aanzien zoude moeten doen rijzen, toen beloofde ik alles. Ik vroeg het den Koning en...”

„Hij weigerde. Kon dat de oorzaak nog zijn van uwe smart?”

„Neen, neen, hij stemde het zeer vriendelijk toe. Hij was zelfs genadiger dan gewoonlijk en hoorde alles aan

wat ik sprak, en zeide zelfs dat het hem genoeg deed, dat ik zulk eene gunst vroeg."

"Zonderling, zonderling!"

"En sinds een paar dagen is de jonkman naar ik hoor wat hij begeerde te zijn."

"Wat kan het doel van Mrs. Palmer en Buckingham zijn?" vroeg zich Maria af, maar het antwoord kon zij niet geven. "Kent gij dien edelman, Catharina?" vroeg zij nadenkend.

"Ik zag hem eens," klonk het antwoord, terwijl de oogen werden nedergeslagen.

"Is hij jong?"

"Ik geloof ja."

"Is hij schoon?"

Catharina knikte toestemmend, maar daar hare vriendin dit gebaar niet bemerken kon, herhaalde zij hare vraag.

"Eenige vinden hem zoo," klonk het toen.

"Dan zal het eene intrige zijn, zoo als er hier reeds zoo vele zijn gesponnen, Catharina, zoo schandelijk en onrein dat gij die niet begrijpen kunt en moogt! Gelukkig dat gij nog niet wist wat het doel dier beide geveinsden was, toen gij hunne begeerte opvolgdet en dus zondigdet zonder het te weten... God zal het u vergeven indien gij Hem vurig daarom bidt... Breng dezen avond in devotie door, zuster, en laten wij de moeder Gods aanroepen die het zuivere harte kent en proeft.."

Gedurende deze woorden hield Catharina eerst haar gelaat met de handen bedekt; later had zij ze weggetrokken en hare oogen naar boven willen slaan om God vergiffenis te vragen voor veel, waarvan hare lieve reine zuster Maria zelve nog niets vermoeden kon; maar terwijl zij hare oogen wilde opheffen viel de blik door het venster van buiten en bleef starend gevestigd op de voorbij gaande menigte. Plotseling stond zij op, naderde het venster en bleef er voor zich uitzien, het gloeiend

voorhoofd tegen de kille vensterruiten geleund, met zwoegenden boezem en een zucht op de lippen!

„Catharina, Catharina, waar zijt ge?” riep Maria de Penalva, onrustig om zich heen tastend; maar zij ontving geen antwoord. Slechts ettelijke oogenblikken later bemerkte zij weder de tegenwoordigheid harer vriendin door het geluid, dat de voortgeschoven kralen van het bidsnoer maakte en het zacht fluisteren der biddende lippen.

Het vertrek is nog killer geworden; de dampkring is er beklemmend; haasten wij ons naar buiten, te midden dier vrolijke, bezige, wriemelende massa, die de droefheid van de gekroonde, die wij verlieten, zelfs bij name niet kent.

Daar wandelden of liepen scharen van ambachtslieden, van kooplieden en edellieden door elkander. In aantal maakten de laatsten verre de minderheid uit, niet alleen omdat zij dat in Londen tegenover de groote menigte burgers ook waren, maar ook omdat de meesten van den adel of te paard of minstens in een huurkoets zich van de eene naar de andere plaats begaven en zich onttrokken aan het onwellewend en hinderlijk gedrang van het gepeupel. Slechts zij, die met grooter titel dan gevulder beurs waren begiftigd of slechts een korten weg hadden af te leggen, getroostten zich eene wandeling; en aan eene dier redenen of wel aan beide mag het worden toegeschreven dat wij onzen jongen luitenant der *Life guards* mede onder de wandelenden aantreffen. Al had hij echter de prachtigste karos bezeten, hij zou ditmaal den gang te voet hebben verkoren, want slechts, zooals hij daar langzaam voortstapte in zijn prachtige kleedij, kon hij den indruk genieten dien hij op zoo menigeen der voorbijgaanden te weeg bracht.

Het was naauw een week na zijne eerste ontvangst ten hove en zijn avondbezoek bij zijne hooge beschermster, dat hij door Zijne Majesteit tot luitenant bij de

Life guards, het prachtigste wapen der geheele monarchie en waarbij alleen edellieden van den hoogsten rang dienden, benoemd werd. Weinig had hij dien avond op Hallam-Castle, toen de gast van het stalen harnas en de wit laken wapenrokken dier *guards* verhaalde, kunnen denken, dat hij zelf zoo spoedig daarin prijken zou; dat hij, de onbekende knaap, die als kind door vader en moeder was gekastijd, weinige weken later aan het hof niet alleen toegelaten, maar er als op de handen gedragen zoude worden. Want dit werd hij; hij had er de blijken van ontvangen. Zijne Majesteit had hem zelve de benoeming tot luitenant aangekondigd, en hem daarbij zoo vriendelijk aangezien en de hand gedrukt, terwijl hij de woorden, door een Digby nimmer te vergeten, had uitgesproken: „Mr. Digby, wees overtuigd dat ik uw geslacht niet vergeet en dat ik naar de gelegenheid verlang U van dienst te zijn.”

Hij had die woorden trouw aan zijne ouders geschreven. Hij had sedert zijne komst in Londen reeds twee brieven van Hallam-Castle ontvangen; de een hield het bericht in van het plotseling verdwijnen van Mary, de tweede een half bevel, om terug te keeren nu het bleek dat de vreemde niemand anders was dan de grootste vileyn van heel Engeland; tenzij die vileyn zijn gedrag verbeteren en, gedachtig aan de groote weldaden op het kasteel genoten, het geslacht Digby wilde dienen en alzoo herstellen wat misdreven was.

Het andwoord van Charles op den eenen was in overspanning geschreven en handelde geheel over Mary, die misschien nog wel in Leeds zou gevonden worden en die hij in de hoede zijner ouders met warmte aanbeval. Tevens sprong hij nog in de bres voor den ouden Hollis, verzocht zijne groeten aan Dirkens, vooral aan Mr. King, gedacht hij zijn hit en zijn brak, waarna hij nogmaals met Mary eindigde, die hij zoo gaarne zoo recht gaarne gelukkig terug zoude zien en van wier

terugkeer vader of moeder hem dadelijk moesten onder-
richten. Het antwoord op den tweeden verschildte veel van
dat op den eersten. De toon was opgewonden vrolijk. De
Hertog van Buckingham was zijn beste vriend of liever
de beste vriend der Digbys. Door de bescherming van
Zijne Genade stond hij reeds in de hoogste gunst bij
Zijne Majesteit, die hij om zijne groote en goede hoe-
danigheden had leeren liefhebben en eeren, en werd
hij met eerbied bejegend door allen die hem omring-
den. Er kon dus geen sprake meer van terugkeeren
zijn. Slechts verzocht hij vriendelijk om de toezending
van twintig pond, daar de leefwijze zoo duur was en zijn
wedde eerst over twee maanden werd uitbetaald. Ten
slotte hoopte hij, dat vader en moeder hem eens in zij-
ne nieuwe kleeding mochten zien en allen, ook Mary, die
zeker terug gevonden was, gezond mochten zijn.

Wreef Sir Henry bij de ontvangst van dien brief zich ook
in de handen, terwijl hij met een krachtigen vloek verze-
kerde, dat de jongen het ver zou brengen als de helft maar
waar was van hetgeen daar stond, hij zou gewis reeds
verzekerd hebben, dat de jongen het ver had gebracht,
indien Charles zich minder bescheiden had geveinsd.
Hij had den Hertog van Buckingham de oorzaak ge-
noemd van al de eer die hem weervoer, maar had in
de laatste dagen reeds meermalen een blijk ontvangen,
dat, mocht de Hertog ook de aanleidende oorzaak zijn,
zijn eigen persoon de werkelijke en voortdurende reden
was van het geluk dat hem te beurt viel. Had niet nog
den vorigen avond een dame, zeker van hoogen rang,
— hij meende zelfs, dat het Lady Castlemaine was,
maar zij was naar de heerschende mode gemaskerd —
bij den uitgang van White-hall hem een tikjen met haar
vingertop op de wang gegeven en hem toegefluisterd:
of hij wel wist dat hij de schoonste officier uit Londen
was? Er was hem toen een licht opgegaan en de les-
sen en voorschriften, die de Hertog hem niet spaarde,

hadden toen eerst hunne rechte beteekenis voor hem gekregen. De bedeesdheid, die hem soms nog in de kringen der edellieden aankleefde, verdween; hij gold wat hij gold door zich zelven; hij behoefde voor niemand te wijken en zich niet te beklagen als de anderen hem van hunne liefdesintriges en avonturen gewaagden; hij zou ze allen voorbij streven... Was hij alzo niet bescheiden geweest tegen over zijne ouders? En scheen het niet, alsof de gedachte aan Hallam-Castle hem een oogenblik weder verplaatste in eene waereld, waarin hij zelf zoo klein zich had gevoeld, en die hij, zijn goede Genius was hij er dank voor schuldig, ontvlucht was?

Wel was het hem nog vreemd te moede bij de gesprekken der jonge edellieden. Hij kon nog niet zoo los en vrij en aangenaam zijn als zij waren, welke moeite hij er ook toe deed. Het werd wellicht veroorzaakt door zijn schroom, om de vormen over te nemen, waarin zij alles hulden. In den aanvang had zijn wang gebloosd bij het doelen op omstandigheden, die hem ter naauwernood bekend waren, en had hij zelfs veel vernomen waarvan hij ten eene male onkundig was. Zijn zedelijk gevoel was in opstand gekomen en kon dikwijls zich nóg doen gelden. De spotternij echter van Buckingham, die zijn geheimste gewaarwordingen als ried, de vrees van ook door anderen bespot te worden bewoog hem, om uiterlijk althands zich minder gekwetst te gevoelen. Toen hij voor het eerst van zijne beschermster Lady Castlemaine en van zijne tweede door hem nog niet aanschouwde schuts-godesse met minachting hoorde spreken, werd hij toornig en had hij bijna... een kinderachtige dwaasheid begaan, zoo als Buckingham hem had toegefluisterd. Hij had gezwegen en zelfs gepoogd te glimlachen.

Weinige dagen waren nog slechts verlopen sinds hij Hallam-Castle had verlaten en de verandering aan en in hem was reeds groot. Die verandering behoeven we

niet alleen toe te schrijven aan den grooten invloed van Buckingham, maar ook aan zijne opvoeding bij zijne ouders.

Gewelddadig waren de kiemen in hem onderdrukt. Zoodra de omstandigheden slechts eenigzins gunstiger waren, werkte de lang bedwongen groeikracht des te sneller. Hij had naar vrijheid verlangd, terwijl zijne onderwetsche ouders hem opvoedden zoo als zij zelve waren opgevoed: in heilzame tucht; en eensklaps was de dag der vrijheid, der algeheele vrijheid, en dat wel in eene ruimte die hem grenzeloos toescheen, aangebroken. Was het wonder dat hij zijne krachten proefde, dat hij de ruimte doorrende?

Mocht soms het beeld van Mary voor zijn geest treden dan verwijderde hij het met geweld. Was het, omdat hij zich te midden zijner nieuwe gezellen haar niet anders dan met een verwijt op de lippen konde voorstellen, en dat hij van niemant, het minst van een deerne, eigenlijk een boerendeerne, een verwijt, eene bestraffing wilde hooren? Waar is het, dat hij in geene der vrouwen die hij had leeren kennen Mary herkende, zoo dat deze hem meer en meer als de dochter van een rondkop, als een zedepreekster, voor oogen stond. Toch gedacht hij haar soms, vooral in de eenzaamheid; in vriendschap gedacht hij haar als zijne gezelle in de bosschen en de vlakten van Hallam... Daar was zij zijne gids geweest, hier zou zij het echter niet kunnen zijn, zoodat hij ook wat dat betrof geenerlei aanrakingspunt met het verleden meer had. Misschien zou het gister met Mary doorleefd reeds in een nevelig verre zijn weggedommeld, indien zij slechts, even als vroeger, stil met haar vader en moeder Anne hare dagen had gesleten.

Wij zijn hem straks op de straat ontmoet, in het sierlijk kleet als officier der *Life guards* uitgedoscht, en mogen vermoeden, dat hij, gedurende onze beschou-

wingen, een goed eindweegs gevorderd zal zijn. Het doel zijner wandeling wordt aangeduid door het groen zijden lint, dat hij nevens den vederbos op zijn hoed droeg en hem kenmerkte als lid van *Kings'head club*, ook wel genaamd den groenen linten klub; daar allen, die daartoe behoorden, als herkenningsteeken zoodanig lint droegen. Alles wat in die dagen vereeniging heette had behoefte om van het bondgenootschap ook naar buiten te doen blijken. Ieder gild had zijn merk en vaandel, ieder klub zijn kleur, en dit verzekerde ieder lid de zoo noodige bescherming op de straten, waar zoo vaak werd geschimpt en uitgetard, en bijstand en vereeniging van krachten zoo dikwijls een eerst vereischte bleek. De club, waar Buckingham Charles had ingeleid, was de aanzienlijkste in den lande en gaf een tegenwicht aan de talrijke vereenigingen der Parlementsleden. Bovendien muntte die vereeniging uit in zoogenaamden Protestant-schen geloofsijver, daar de Graaf van Shaftesbury, die reeds van de uitsluiting van den katholieken Hertog van York begon te mompelen, er de stichter van was.

Schoon hij meermalen den weg derwaards had afgelegd, moest hij goed om zich heen blijven zien om niet af te dwalen, hetgeen dikwerf moeielijk was bij het gedruisch en gejoel en geschreeuw om hem heen. Het meest ergerden hem de Londensche winkeliers die onder de luifel — bij den opbouw der huizen na den grooten brand, een opbouw, die bewonderenswaardig snel plaats had, werd de bouwstijl weinig veranderd — de uitgestalde waren aanprezen en de voorbijgangers tot koopen uitnoodigden. Eindelijk was hij het doel nabij, en zag hij in de nabijheid het groote uit steen opgetrokken huis met twee balcon — eene bijzonderheid in die dagen, zoo dat de kroniekschrijver van dien tijd het afzonderlijk vermeldt — waar de klub zijne bijeenkomsten hield. Dat men bijeen was merkten eenigen der voorbijgangers tot hun schade: de maagdelijns gingen er met een

blos voorbij, en de mannen vonden zich soms verrast door een straal water, een glasscherf of eenig ander voorwerp, dat de dartelheid der klubbisten naar buiten smeed.

Toen Charles binnen kwam kon hij niet zien en bijkans niet ademen. Het vertrek, rijk voor die dagen gestoffeerd, hoewel de grond met zand bestrooid en de tafels en stoelen van eiken hout, — de laatste met leeren zittingen — waren, was met den damp van het voor weinige jaren slechts ontdekte kruid — tabak genoemd — gevuld. Niettegenstaande al de verbodsbepalingen der onderscheidene regeringen had het rooken van tabak de bovenhand gekregen, en hoorde een pijp tot de genietingen van de mannen, die op beschaving en rang aanspraak wilden maken.

Toen het oog zich eindelijk aan den damp eenigermate had gewend, ontwaarde de nieuwe bezoeker een vrij talrijk gezelschap. Hij zag den Hertog van Monmouth en den Graaf van Sunderland een partij billard spelen, waarbij onze eeuw hare verbazing niet had kunnen onderdrukken, daar de bal met een korten, aan de punt breed uitlopenden, staf werd voortgeslagen als in de kolfbaan. Verder zag hij verscheidene groepen aan het werpbord, en rook hij, nader tredende, de geuren van den brandewijn, den arak en den Hollandschen jenever. De jonge Monmouth had hem het eerst in het oog en haastte zich, met zijn billardstaf in de hand, hem te naderen. Charles had altijd een zekeren schroom te overwinnen, wanneer hij dien onbeschaamden jongen, die de lieveling Zijner Majesteit was, ontmoette. Hij ondervond het ook thands en kon geen andwoord vinden op de luide en wel wat spottend gedane mededeeling: „Heeren! mag ik u den nieuwen officier voorstellen! Het is een versch gebak; dat ziet men aan de korst.” De laatste woorden gingen vergezeld van gebaren, welke op de nog nieuwe kleeding doelden. Er vormde zich een groep om Charles, die niet

wist hoe hij er zich door heen zoude slaan, en zijn moed, weinige oogenblikken te voren in zijne verbeelding tot vermetelheid geklommen, thands tot oodmoed dalen zag. De Sunderlands, de Sidneys, de Northumberlands omringden hem en betuigden op de meest overdreven wijze hunne bewondering. Er school wellicht eenige afgunst onder.

Het hoogst toch wat die kring kende was zinnelijke schoonheid. Charles had er zijne spoedige bevordering aan te danken, Charles, „de moerasreiger,” zoo als een der Sunderlands hem tegen zijn buurman noemde. De spreker en de hoorder dier woorden waren beide door de natuur stiefmoederlijk bedeed, want zij waren niet schoon van gelaat of gestalte.

„Hoe heeft Mylady Castlemaine gerust?” vroeg Monmouth.

Een algemeen gelach werd gehoord en Charles werd purperrood, misschien wel zonder te weten waarom.

„Wie heeft u toch geleerd zoo goed te kiezen, bij uwe intrede in de waereld?” vroeg Lord Sidney. „Gij hebt onder al de rozen van den hof dadelijk de grootste opgemerkt.”

„De meest ontwikkelde bloem...! Er zijn er die van rijpheid houden,” viel een ander in.

„Mijne heeren!” zeide Charles eindelijk, wien de herhaalde speldeprikken tot toorn hadden aangehitst; „ik ken Mylady Castlemaine niet genoegzaam om al die schoone woorden te begrijpen. Zij heeft zich jegens mij vriendelijk betoond en welwillend...”

„Juist, dat heeft ze, mijn jeugdige vriend!” zeide Lord Sidney pedant. „Dat heeft ze en zal ze nog meer doen. Helaas! ge zijt de eerste niet of zult de laatste niet zijn, die in hare vriendschap deelt.”

„Ik hoop die vriendschap nooit door eene grofheid te verliezen, Mylord!” hernam Charles, wiens lippen beefden.

„Wat bedoelt ge daarmede Mr.... Digby?" vroeg Sidney.

„Het meest beleedigende wat Uwe Lordschap er maar uit af kan leiden," klonk het andwoord, terwijl de spreker de vuist balde.

Lord Sidney wilde op den vermetelen luitenant der *Life guards* afgaan, maar zijne vrienden weerhielden hem; zijne vrienden, wien de laatste woorden van den moerasreiger onverwacht, maar toch niet onbehagelijk in de ooren klonken.

„Laat het hem afdrinken, Sidney!" riepen allen. „Nóg kan hij den kneppel alleen hanteeren; wacht tot hij geleerd heeft met het zwaard om te gaan.."

„Dat behoefde nog nimmer van een Digby gezegd te worden!" zeide Charles luide en met bevende stem. „En dat behoeft nóg niet gezegd te worden..! Wie van u maar durft; met zwaard of met dolkmes, met musket of met boog..! Wie maar durft? Niemand...?" Het laatste woord zeide hij in zijn toorn zoo sarrend, zoo uitdagend, zoo vernietigend, dat de meeste jongelieden, die in alles slechts een spel hadden gezien en den jongen luitenant thands met een gunstiger oordeel vereerden, bevreesd waren hem te ver te zien gaan. Ook Sidney was moeielijk te weêrhouden. Monmouth trad echter tusschen beiden. „Laten we onze kracht voor beter tijd bewaren, Mylords! In den klub van den Graaf van Shaftesbury wordt ons dat telkens toegeroepen. Bij minnelijke schikking kan deze gewichtige zaak worden uitgemaakt. Geeft beiden mij uwe rechter hand, en laat de God des vredes en der liefde u beiden zegenen, zegenen tot overstelpens toe, amen!"

Monmouth had overwonnen, misschien, omdat Sidney de tegenpartij wel wat klein en nietig vond.

Een oogenblik later waren allen om de groote tafel geschaard, ieder met een glas met geurigen arak voor

zich. Het werd een algemeen gesprek waarin Charles telkens geroepen werd te deelen; zoozeer wilde men hem toonen dat men zijn straks gehouden gedrag op prijs stelde. Men besprak de politieke vraagstukken van den dag met al de diepte en al de kennis, een negentiende-eeuwsche koffijhuispubliek kenmerkend, en voer niet weinig over den Hertog van York en diens aanhangers, de gruwelijke en verdoemde papisten, uit. Charles luisterde om den draad dier redeneringen en uitboezemingen te volgen en op de hoogte te komen van zijn tijd, maar voelde zich toch niet bijzonder door de behandelde stoffe aangetrokken. Meer trok het zijne aandacht, toen hij in zijne nabijheid den naam van zijne beschermster hoorde noemen. De edelman die het deed keek echter schuchter om naar Charles, hetgeen deze, als een vernieuwd blijk dat men hem niet meer voorbij zag, een tevreden glimlach op de lippen plooide. Hij hield zich echter of hij niets had gehoord en vernam toen een gedeelte der hofpraatjens van den dag. Lady Castlemaine was in ongenade en de Hertogin van Portsmouth in blakende gunst. Lady Kensley was plotseling vertrokken naar Kent.. de monsterachtige vertugadijn kon niet meer verbergen wat zij verbergen wilde; Dryden had een nieuw vaers gemaakt, waarbij Zijne Majesteit op een gants nieuwe wijze bij Jupiter vergeleken werd; de Hertog van Buckingham was laatst gezien, een huis in St. James straat verlatende: hij scheen een nieuw stuk wild gestrikt te hebben....

De arak begon reeds wonderen te verrichten. Hoe matig Charles ook ware geweest, toch voelde hij óók de uitwerkselen. Het bloed gudste hem sneller door de aderen; hij voelde zich levenslustiger en opgeruimder dan ooit. Hij had zich straks zijner afkomst waardig gedragen, zoo als zijn welwillende buurman Lord Vernon hem verzekerde. Deze begon hoe langer hoe vertrouwelijker met hem te spreken, zelfs gemoedelijk te worden en

hem te waarschuwen voor... zijne beschermster, die op het punt stond van te vallen. Toen Charles daarop weder haar verdedigen wilde en zijne bevreemding betuigde, dat men die schoone vrouw zoo hard viel, kon de ander geen glimlachjen onderdrukken: „Mijn lieve vriend!” zeide hij, „zij heeft gegeven alles wat zij had, ja eigenlijk meer dan zij had; ieder weet nu dat zij arm is; de reden, die ons haar deed dulden, bestaat dus niet meer... Gij verdedigt haar omdat zij u... wèl wil... Weet gij dan waarlijk nog zoo weinig? Als ik haar niet te veel haatte zou ik haar een bezoek kunnen gaan brengen, om haar mijn hulde te betuigen! Een dorrende zonnebloem, waar de worm in huist, weet zich nog door een jongen tuinier te doen kweken!”

Het gesprek, dat Charles begon te wonden, kon niet worden voortgezet, door de woorden zoo luide om hem heen gesproken.

„Er is van middag diner ten hove. Mijn neef Oranje is genoodigd,” riep Monmouth. „Zijne Majesteit heeft mij beloofd hem van avond te doen dansen; het zal zijn om te barsten van lachen.”

„Hij is een paar dagen ziek geweest,” schreeuwde een ander. „Ik hoorde het van Arlington, die twee maal belet ontving... Toch vernam ik dat de Hollandsche Ambassadeur werd toegelaten...”

„Hij zal Mylord Arlington niet mogen ontvangen, de Hollandsche Ambassadeur zal het verboden hebben. Hij moet als een kind aan dien Burgemeester onderworpen zijn.”

„Mr. Digby!” klonk het eensklaps achter hem. Het was Sidney, die hem vriendschappelijk op den schouder klopte. „Willen we vechten...? op het werpbord altijd!”

„Ik ken dat spel...” Hij schaamde zich en verzweeg het woordtjen: niet.

„Zeker zeer goed, zoo als alles! Indien de Goden het willen zal ik de geslagene zijn... Het is eer genoeg voor

een Sidney door een Digby overwonnen te worden... Het werpbord!" riep hij tot een lakei, die weldra met het verlangde voorwerp kwam aandragen.

Charles voelde zich ongerust; hij had willen weigeren, maar hij durfde niet; men zou denken dat hij bevreesd was, dat hij het spel niet kende, het spel dat ieder edelman kennen moest.

"Om hoeveel zal het zijn? De gewone prijs?" vroeg Sidney. Charles knikte toestemmend. „Tien Louis d'or (*) dus de partij!"

"Dat is in Engelsche munt...?" vroeg Charles.

"Tien guinjes ongeveer."

Charles boog het hoofd als slachtoffer. Gelukkig dat er onverwacht hulp opdaagde. Buckingham, die zich schijnbaar buiten alles had gehouden en een druk gesprek met een der andere Lords over politiek gevoerd had, was evenwel niets ontgaan. Hij achtte het oogenblik gekomen, om het jonksken, dat hij tot oefening zijner krachten een oogenblik alleen had laten kaatsen, te naderen en van nabij gade te slaan. Hij drong door de groep door, die zich om de spelenden gevormd had, en leunde met de armen op den rug van Charles' stoel. „Neem maar aan," fluisterde hij, toen er van geld sprake was. „Buckinghams beurs is er goed voor."

De bekers, waarin de dobbelsteen zich bevonden, werden ter hand genomen en de worp begon. Het werd Charles bang om het hart, daar het hier een spel gold, dat gants anders dan in Hallam-Castle gespeeld werd. De schijven vlogen door den bak. De tegenpartij won veld, en met angst zag Charles het oogenblik naderen dat zijne neerlaag zeker was en het verlies door een ander, door Buckingham, betaald moest worden. Maar of de fortuin hem begon toe te lachen en de worpen

(*) Onder den adel waren de Fransche munten in zwang even als de Fransche taal en zeden.

voordeeliger voor hem werden of dat hij zich tot kalmte dwingende ook kalmer werd en daardoor beter partij begon te trekken van zijne worpen, hij begon niet alleen het verloren terrein te herwinnen, maar zelfs zijne tegenpartij voorbij te streven.

„Vindt gij 't goed, dat wij den prijs verdubbelen?” vroeg Sidney hem glimlachend aanziende.

Charles voelde zich verbleeken; de stem zijns beschermers klonk weder achter hem en fluisterde, half bevelend: „Aannemen.”

Charles gehoorzaamde en knikte toestemmend.

De kansen keerden zich hoe langer hoe meer tegen den vermetelen Lord, die, even tevreden als altoos, tot dezen en genen het woord voerde en daarbij zonder bevende hand zijn glas met dampenden arak aanvatte... Charles volgde dat voorbeeld; ofschoon met minder vaste hand. De tegenpartij deed een heerlijke worp, getuige de uitroep der omstanders! Charles heette weder in het nauw gebracht. Thands was het echter zijne beurt, en, zelden geëvenaard geluk! in twee worpen was het spel ten voordeele van den luitenant beslist. Twintig guinjes werden hem onder de gelukwenschingen der aanwezigen ter hand gesteld; twintig wichtige guinjes! Het was of Peru hare mijnen voor Charles had geopend.

„Gij hebt uw spel goed weten te maskeeren en daardoor uwe tegenpartij heel fijn in verwarring gebracht,” merkte er een uit den kring aan.

„Gij speelt uitmuntend,” zeide een ander.

„Gaarne zal ook ik een partij met u maken,” voegde een derde er bij.

Sidney glimlachte eenigzins schamper bij die woorden.

„Mr. Digby heeft zeker vele qualiteiten die hij maskeert. Het is heden uw gelukkige dag. Profiteer er van. Zullen we ook een kaart keeren?”

„Daar het mijn gelukkige dag is, Mylord! zou het

beter zijn dat uit te stellen tot het de uwe wordt," hernam Charles.

Sidney werd rood. „Denkt Mr. Digby ook, dat mijn beurs daarnaar wacht? Om u te toonen dat ge te medelijdend zijt vorder ik thands *revanche*. „Geef een spel kaarten!" riep hij een der lakeien toe.

„Mylord! ik speel...

„Aannemen!" fluisterde Buckingham.

De aangevangen zinsnede werd door Charles niet geëindigd: hij boog alleen ten teeken van toestemming, maar werkelijk was de gedachte aan het mogelijk verlies der verworven schatten hem pijnlijk.

Sidney nam de kaarten en leî ze omgekeerd voor zich neer. „Om den prijs van straks!" zeide hij. „Schikt ú dat?"

„Ja," hernam Charles wien de vraag beleedigend voorkwam.

„Wat zal het zijn? onder of boven de acht?"

„Boven!"

Twintig guinjes had hij gewonnen. Het domme spel werd ettelijke reizen herhaald en wel met afwisselend geluk, hoewel Charles een winst van zeventig guinjes verbleef.

Sidney vermocht zijn verdriet bijkans niet meer te verkroppen. Hij beet zich op de lippen en werd immer scherper in zijne opmerkingen. Nog gaf hij de worsteling niet op. Hij wilde een uiterste poging wagen en zeide daarom: „*Quitte ou double?*" Charles verstond daar niets van, maar volgde het bevel, dat hij weder van Buckingham ontving. Het kostte hem minder moeite dan straks om te gehoorzamen, daar hij er zich tot dus verre zoo wel bij bevonden had. Had hij met tegenzin plaats genomen, hij begon thands al de wellusten van den winnenden speler te genieten, en zijn oog vonkelde, toen hij in de laatste worsteling weder overwinner bleek en zijn schat tot honderd veertig guinjes zag aangegroeid.

„Waart ge niet zulk een goedig jonkman, ik zou haast gelooven aan een verbond tusschen u en de zwarte kunst. Voor alsnog geloof ik dan ook nog alleen dat gij wordt geprotegeerd door *les femmes perdues*,” zeide Sidney, terwijl hij Charles een schulderkenteniss van zeventig guinjes toewierp.

Een dof gemompel werd in het vertrek gehoord. Allen drongen op de beide kampioenen en zagen vol verwachting Charles aan, wiens gelaat purper werd. De laatste aanmerking had hij niet begrepen, de eerste echter zoo veel te beter.

„Liever een goedige dan een laffe knaap!” riep hij uit, Mylord Sidney met flikkerend oog aanstarend.

„Voortreffelijk!” fluisterde Buckingham.

In plaats van bij dat woord, dat nog beleedigender was dan het zijne, in drift uit te barsten, boog Sidney zich koud beleefd en zeide: „In St. James Park morgen ochtend te negen ure wenscht Lord Sidney te bewijzen dat hij geen laffe knaap is.”

„Ik zal er zijn, Mylord!” hernam de andere, wiens drift reeds bekoeld was en die reeds spijt gevoelde in een twist te zijn gewikkeld. De toejuiching echter, die hem van allen ten deel viel, de verzekering van aller achting — zelfs de ondeugende Monmouth kwam ernstig op hem toe en drukte hem de hand — deden hem zich zelven toejuichen. Hij werd tevreden over zich zelven zoo als de anderen het over hem waren. Weder sloeg hij den inhoud van zijn glas met geestrijk vocht naar binnen. Buckingham scheen met welgevallen de vorderingen van zijn beschermeling in alles wat van een goeden klubbist gevorderd werd — voornamelijk het drinken — op te merken. Hij klopte hem op den schouder en zeide: „Mylord Sidney had wel gelijk gehad dezen dag een gelukkige dag voor onzen vriend te heten. Mr. Digby zal niets liever wenschen dan zich een waardig lid van onzen klub te betoonen, en alzoo ons, en zijn edelen vijand

voorzeker het eerst, nog eenige aangename oogenblikken te doen doorbrengen. — Fluisterend vervolgde hij: „Onthaal allen op het eêlste dat er te krijgen is. De gouden poppen moeten even gaauw uit de beurs dansen als er in.”

Charles liet vragen wat het beste was en deed daarop geurigen Portugeschen wijn schenken. Hij klonk en dronk met iedereen, oogstte den bijval van allen en niet het minst van Lord Sidney, die hem thands eerst als edelman scheen te erkennen. Het was laat op den middag, toen men scheidde onder wederzijdsche beloften van elkaâr spoedig terug te zien, zoo het duel van den volgenden morgen geene wettige en afdoende verhindering te weeg bracht.

Toen Charles met Buckingham in de lucht kwam was het of gants Londen met huizen en kerken met hem draaide. Men sprak er van een huurkoets te bestellen, maar Zijne Genade verbood dat, daar de buitenlucht voor den kandidaat-priester van Bacchus een heilzaam geneesmiddel zoude zijn. Het beweren bleek waar te zijn. De gang van den kandidaat-priester werd vaster, en toen hij den arm van zijn beschermmer had gegrepen, die dit in deze oogenblikken toeliet, was er aan Mr. Digby niets meer te bespeuren. Slechts toonden de woorden die hij sprak, dat al de zenuwen gespannen waren en het bloed hem nog verhit was. Hij sprak veel en luid; hij schertste en dartelde en wierp soms een voorbijgaande deerne een kushand toe.

„Dat is anders dan knollen zaaien met Dirkens en hengelen met den heiligen kapellaan, of schaapjens weiden met de boerenderne uit die hut... hoe heet zij ook?”

„Dat ik dat ooit heb kunnen doen!” riep Charles uit. „Morgen heb ik een ander werk.”

„Het is uw doop in de heilige Gemeente der Engelsche edellieden. — Zorg dat je hand vast is, want Mylord

Sidney hanteert het zwaard uitmuntend. Als ge er goed afkomt, dat wil zeggen: als ge Sidney voor drie maanden op het bed gooit, dan maakt ge opgang onder de Lords, en als ge bovendien u zelve nog een duchtigen stoot kunt bezorgen, dan maakt ge *furore* onder de Ladies er bij. Ik heb mijn honderdste duel gestreden, kameraad! Mijn eerste vergeet ik nooit. Ik had genade gevonden in de oogen van een Lady, en haar gemaal was dwaas genoeg om het mij euvel te duiden (*). Wij moesten vechten op leven en dood. De Lady wilde er bij zijn en stak zich in het kleed van een paadje, volgde mij naar de uitgekozen plaats en hield daar bij mijn paard de wacht. Toen de zaak was afgedaan, voerde ik mijn paadje in triomf weder mede. Zie mij niet zoo verbijsterd aan. Ik had toen volle recht om haar mede te nemen; zij was weduwe."

"Dus hadt gij hem vermoord?" vroeg Charles met een huivering.

"Beminnelijke huichelaar! gij zoudt zeker gaarne in mijne plaats zijn geweest...! Begrijp eens wat mijne belooning was..."

Daar werd boven hunne hoofden een zonderling gedruisch vernomen. Het werd luider en bestemder en scheen een zwakke menschenstem te zijn. Het kwam van de niet zeer hooge verdieping van een onaanzienlijk huis in de onaanzienlijke straat, die Buckingham als de kortste weg naar zijn paleis had ingeslagen. Toen Charles naar boven zag, ontwaarde hij geen aangezicht, maar slechts een tedere hand, die een witte doek bewoog, en hoorde hij een kreet, die „Charles, Charles!" beduiden kon, maar niet duidelijk was, daar te gelijker tijd het venster werd dichtgeslagen. Buckingham spotte met de onderstelling, door zijn kameraad uitgesproken, alsof hij

(*) Wat Buckingham verhaalt had plaats met Lord en Lady Shrewsbury.

zijn naam had gehoord. Hij lachte en spotte te meer toen hij de doodelijke bleekheid op Charles' wang opmerkte, het ontzetten, dat diens kniën knikken deed.

Het was een stem uit zijne kindsheid die hij had meenen te hooren, uit zijne kindsheid, die hem heden reeds zoo verre van hem verwijderd voorkwam... Het was Marys stem, die hem als uit den hemel toeklonk; Mary, die altijd zijn gelei-engel geweest was!

„Mary Hollis bedoelt ge?” vroeg Buckingham, waarna hij het uitschaterde. „Ja, die verdient in den hemel te wonen of ... bij den mesthoop haars vaders... Arm kind, zijt ge nog niet wijzer?”

In Buckingham-paleis gekomen liet hij Charles naar zijn kamer brengen. 's Hertogs vrolijkheid was verdwenen, toen hij zich alleen bevond. „De gans wordt mij tot last!” mompelde hij, na eenige oogenblikken te hebben nagedacht.

Weldra echter was hij in zijn *boudoir*, waar hij gekleurd en geparfumeerd werd, waar het rozen- en amandelwater hem besproeide, het *boudoir*, dat hij verliet als de volmaaktste fat van zijn tijd. De karos met vier barbarijsche rossen stond voor en bracht hem naar Whitehall, waar Zijne Majesteit een diner gaf aan „den Hollandschen boer.”

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

Sidney hanteert het zwaard uitmuntend. Als ge er goed afkomt, dat wil zeggen: als ge Sidney voor drie maanden op het bed gooit, dan maakt ge opgang onder de Lords, en als ge bovendien u zelve nog een duchtigen stoot kunt bezorgen, dan maakt ge *furor* onder de Ladies er bij. Ik heb mijn honderdste duel gestreden, kameraad! Mijn eerste vergeet ik nooit. Ik had genade gevonden in de oogen van een Lady, en haar gemaal was dwaas genoeg om het mij euvel te duiden (*). Wij moesten vechten op leven en dood. De Lady wilde er bij zijn en stak zich in het kleed van een paadje, volgde mij naar de uitgekozen plaats en hield daar bij mijn paard de wacht. Toen de zaak was afgedaan, voerde ik mijn paadje in triomf weder mede. Zie mij niet zoo verbijsterd aan. Ik had toen volle recht om haar mede te nemen; zij was weduwe."

"Dus hadt gij hem vermoord?" vroeg Charles met een huivering.

"Beminnelijke huichelaar! gij zoudt zeker gaarne in mijne plaats zijn geweest...! Begrijp eens wat mijne belooning was..."

Daar werd boven hunne hoofden een zonderling gedruisch vernomen. Het werd luider en bestemder en scheen een zwakke menschenstem te zijn. Het kwam van de niet zeer hooge verdieping van een onaanzienlijk huis in de onaanzienlijke straat, die Buckingham als de kortste weg naar zijn paleis had ingeslagen. Toen Charles naar boven zag, ontwaarde hij geen aangezicht, maar slechts een tedere hand, die een witte doek bewoog, en hoorde hij een kreet, die „Charles, Charles!" beduiden kon, maar niet duidelijk was, daar te gelijker tijd het venster werd dichtgeslagen. Buckingham spotte met de onderstelling, door zijn kameraad uitgesproken, alsof hij

(*) Wat Buckingham verhaalt had plaats met Lord en Lady Shrewsbury.

zijn naam had gehoord. Hij lachte en spotte te meer toen hij de doodelijke bleekheid op Charles' wang opmerkte, het ontzetten, dat diens kniën knikken deed.

Het was een stem uit zijne kindsheid die hij had meenen te hooren, uit zijne kindsheid, die hem heden reeds zoo verre van hem verwijderd voorkwam... Het was Marys stem, die hem als uit den hemel toeklonk; Mary, die altijd zijn gelei-engel geweest was!

„Mary Hollis bedoelt ge?” vroeg Buckingham, waarna hij het uitschaterde. „Ja, die verdient in den hemel te wonen of ... bij den mesthoop haars vaders... Arm kind, zijt ge nog niet wijzer?”

In Buckingham-paleis gekomen liet hij Charles naar zijn kamer brengen. 's Hertogs vrolijkheid was verdwenen, toen hij zich alleen bevond. „De gans wordt mij tot last!” mompelde hij, na eenige oogenblikken te hebben nagedacht.

Weldra echter was hij in zijn *boudoir*, waar hij gekleurd en geparfumeerd werd, waar het rozen- en amandelwater hem besproeide, het *boudoir*, dat hij verliet als de volmaaktste fat van zijn tijd. De karos met vier barbarijsche rossen stond voor en bracht hem naar Whitehall, waar Zijne Majesteit een diner gaf aan „den Nederlandschen boer.”

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

2

MARY HOLLIS.

DOOR

H. J. SCHIMMEL.

TWEEDE DEEL.

TE ARNHEM,
BIJ D. A. THIEME.

—
1860.

NIJMEGEN. SNELPERSDRUK VAN H. C. A. THIEME.

DERDE BOEK.

HOOFDSTUK I.

Mary gevoelde zich krachtig toen zij de gevangenis te Leeds verliet. Het offer, dat zij gereed was te brengen, verhief haar in eigen oog, verhoogde haar zedelijken moed, terwijl het van dezen tevens zulk eene inspanning vorderde. Zij zou maag en vriend, zij zou het vaderland verlaten, en aan gene zijde van den oceaen een nieuw leven aanvangen. Een nieuw leven? Alsof het oude met zijne herinneringen ooit versterven konde!

Weldadig werkte de frissche buitenlucht op hare kracht. Het verblijf der verschrikking, waar haar vader nog ettelijke weken zoude moeten vertoeven, zou zij spoedig weder bezoeken, en alsdan zou, bij het opengaan dier poorte en het doorgaan der kille gangen, de vreeze haar niet weder doen trillen en huiveren zoo als bij haar eerste bezoek. 's Vaders verblijf in die gevangenis zou slechts voor korten tijd zijn, en dan zou zij den dierbaren in zorg vergoeden, wat hij om des Geloofs wille geleden had.

De hoofdstraat van Leeds werd leêger en leêger, en de schemering van den avond viel reeds, toen het nog

namiddag mocht heten. Een dikke mist steeg plotseling als uit den grond op en omwalmde de kloeke wandelaresse, die, zeker om het doel dat zij voor oogen had, haar stap nog verhaastte, en er niet bij dacht hoe eenzaam het haar straks op de onbewoonde heide zoude zijn.

De woningen werden zeldzamer en slechts hier en daar lag nog een huis. Zij had Leeds reeds achter zich. Vreemd was het, dat er meer gestalten om haar henen dwarrelden of haar voorbijgleden dan een kwartier geleden, toen zij nog binnen Leeds was. Een dier gedaanten was zoo gemeenzaam, dat het hoofd bijkans het hare aanraakte, waarna het haar toescheen eenig gemompel te vernemen.

Het begon haar eenige onrust te baren, en een oogenblik dacht zij er aan terug te keeren. Voor haar uit echter zag zij een lichtjen, wat haar een nabijzijnde woning voorspelde. Daar zou zij aankloppen en rusten en wellicht eenig geleide verzoeken; want zij kon de waarschuwing, dien morgen van Willie ontvangen, niet meer uit hare gedachten verbannen. Maar het kon geene woning zijn, waar dat lichtjen, zoo rood door den mist getint, flikkerde. Het scheen midden op den weg te staan. Het kon geen lantaren zijn van dezen of genen voetganger; want het licht bevond zich daarvoor te hoog en bewoog zich ook niet voort. Te spoedig zou het haar duidelijk worden wat dat alles beteekende. Uit den grijzen mist kwam een hand te voorschijn, die zeer voorzichtig en zacht een der haren zocht, terwijl eene stem haar toefluisterde: „Kom met mij!”

„Ik dank u, Sir!” zeide zij met moeite, want de schrik deed haar de woorden stikken in de keel.

„Gij zult verdwalen! Volg mij; ik breng u op den rechten weg.”

„Ik weet den weg,” stamemde zij, terwijl zij om wilde keeren; maar de arm des onbekenden omvatte haar en dwong haar bijna voort te gaan.

Zij bood weêrstand, maar de kracht, die haar voortvoerde, was grooter dan de hare. Zij begon luidkeels om hulp te roepen, maar even zacht als straks fluisterde haar dezelfde stem toe: „De beste hulp staat u reeds ter dienste.”

Die voorkomenheid en beleefdheid verontrustten haar het meest. Men had geen eenvoudigen diefstal voor, want alsdan zou de bejegening ruwer en de aanhouding korter zijn geweest. Zoo zij nog een oogenblik aan een opzet tot diefstal denken kon, dan werd haar waan weldra verstoord, want, nabij het lichtjen gekomen, zag zij verschillende gedaanten zich her- en derwaards bewegen, zag zij dat het licht bevestigd was aan een rijtuig, waarvan het portier open stond. Waarom het open stond zoude haar weldra blijken.

„Wij hebben voor uw gemak gezorgd,” fluisterde dezelfde stem, die haar thands eenigermate bekend voorkwam. „We zullen u in een karos naar huis brengen. Het is gevaarlijk alléén de heide over te steken!”

Zou er misschien een vriend kunnen zijn, die haar wilde beveiligen, en, wellicht bekend met het haar dreigend gevaar waar Willie op doelde, haar naar huis wilde doen geleiden? Maar waarom dan die geheimzinnigheid? waarom dan die maskers voor het gelaat, en namen twee der mannen, in hun mantels gedoken, tegenover haar plaats? Zij begon weder het ergste te vreezen en sloeg de hand aan het dichtgeslagen portier en poogde de gordijnen weg te schuiven, die voor het glas hingen en alle uitzicht onmogelijk maakten.

Een der geleiders boog zich tot haar voorover, nam hare hand in de zijne, welke in een zacht-lederen handschoen was gehuld — een handschoen, zoo als in Hallam zelfs niet door Sir Henry werd gedragen — en zeide fluisterend: „Het is voor uwe veiligheid beter dat niemand u ziet... Een groot gevaar dreigt u! Wij zullen u redden...”

Dat was niet de stem van den onbekende, die haar het eerst ter zijde was gekomen; dat was de stem van... Zij kon het zich nog niet herinneren; zij wist echter zeker dat geluid meermalen te hebben gehoord, en daaraan paarde zich een donker bewustzijn van iets onaangenaams, dat daarmee verbonden was.

Haar angst vermeerderde plotseling, en in plaats van zich aan de ontvangen waarschuwing te storen, herhaalde zij de poging om het portier te openen, terwijl zij met al den moed en de kracht die zij nog bezat, de beide gemaskerden tegenover haar vroeg: „Waar voert ge mij heen?”

„Naar eene plaats waar ge veilig zult zijn,” zeide dezelfde stemme die zij in den aanvang gehoord had, en die veel minder barsch dan de andere klonk.

„Maar wat en wie bedreigt mij?”

„Wij mogen het u niet zeggen.”

„Wie heeft u dit verboden?”

„Uw vriend.”

„Wie is dat?”

„Wij mogen den naam niet noemen.”

Zij gaven voor op last van een onbekenden vriend te handelen. Wie kon die vriend zijn, ondersteld dat al het gesprokene geen logen en bedrog ware? Sir Henry? Hij was de man niet, om zoo geheimzinnig te handelen. En al ware hij het ook, wat zou dan de aanleiding zijn? Die vreemde, waaraan zich zooveel geheimzinnigs verbond? Maar hij was met Charles vertrokken. Het duizelde haar en minder dan ooit kon zij zich onderwerpen.

„Ik verlang geene redding van onbekenden!” zeide zij vast. „Ik behoef geene andere redding dan uit uwe handen... Ik wil dat gij den karos doet stilhouden of ik roep luide om hulp...”

„Noch het een, noch het ander...” klonk het, en het scheen Mary of er achter het masker gelachen

werd. Het was weder die barsche stem, welke zij nog maar niet herkennen kon.

De daad werd bij het woord gevoegd: een krachtige hand stiet haar achter in den karos. Er was geen twijfel meer aan, dat het gevaar dat haar dreigde werkelijk over haar was gekomen en dat de zoogenaamde redders juist de bedreigers waren. De laatste daad van geweld bracht haar in opstand en verdubbelde de kracht van haar verzet. Het duister om haar heen duidde aan dat het nacht was, maar de weg, die in snelle vaart — het hotsen en botsen van het voertuig getuigde van die snelheid — werd langs gerend, kon wel door een stad of een dorp gaan, of een enkelen voetganger tellen, die haar geroep zoude kunnen hooren en haar bijstaan. Maar toen zij haar voornemen ten uitvoer zoude leggen, werd het onmogelijk of overbodig, want de karos stond stil.

„Sta mij toe,” klonk het weder zeer beleefd, „u uit den karos te doen stappen. Vooraf moet ge u onkenbaar maken voor uwe vervolgers. Hier is een masker, bind dat voor!”

Hij — het was niet degeen die begonnen was geweld te plegen — sprak weder van vervolgers. Zou er dan toch eenige grond voor zijn? Haar wantrouwen week een wjl, en zelfs vertrouwelijk leî zij den vreemde de hand op den arm, en vroeg zij met innigheid: „Zijt gij waarlijk niet mijn vijand? Zoo gij het zijt, waarom? Wat heb ik kwaads gedaan? Zoo gij het niet zijt, waarom mij dan verwijderd, van hem, dien ik liefheb, van mijn vader...?”

„Wat wij doen is tot zijn heil! Doe wat ik u zeg; wij hebben geen tijd te verliezen.”

Zij was overwonnen en gehoorzaamde. Zij bond zich een masker voor, dat zelfs de oogen bedekte. Het geleide, dat haar geboden werd, was dus zeer noodig. Zij voelde eenige schreden over het zand te doen, toen

„Waart ge niet zulk een goedig jonkman, ik zou haast gelooven aan een verbond tusschen u en de zwarte kunst. Voor alsnog geloof ik dan ook nog alleen dat gij wordt geprotegeerd door *les femmes perdues*,” zeide Sidney, terwijl hij Charles een schulderkenteniss van zeventig guinjes toewierp.

Een dof gemompel werd in het vertrek gehoord. Allen drongen op de beide kampioenen en zagen vol verwachting Charles aan, wiens gelaat purper werd. De laatste aanmerking had hij niet begrepen, de eerste echter zoo veel te beter.

„Liever een goedige dan een laffe knaap!” riep hij uit, Mylord Sidney met flikkerend oog aanstarend.

„Voortreffelijk!” fluisterde Buckingham.

In plaats van bij dat woord, dat nog beleedigender was dan het zijne, in drift uit te barsten, boog Sidney zich koud beleefd en zeide: „In St. James Park morgen ochtend te negen ure wenscht Lord Sidney te bewijzen dat hij geen laffe knaap is.”

„Ik zal er zijn, Mylord!” hernam de andere, wiens drift reeds bekoeld was en die reeds spijt gevoelde in een twist te zijn gewikkeld. De toejuiching echter, die hem van allen ten deel viel, de verzekering van aller achting — zelfs de ondeugende Monmouth kwam ernstig op hem toe en drukte hem de hand — deden hem zich zelven toejuichen. Hij werd tevreden over zich zelven zoo als de anderen het over hem waren. Weder sloeg hij den inhoud van zijn glas met geestrijk vocht naar binnen. Buckingham scheen met welgevallen de vorderingen van zijn beschermeling in alles wat van een goeden klubbist gevorderd werd — voornamelijk het drinken — op te merken. Hij klopte hem op den schouder en zeide: „Mylord Sidney had wel gelijk gehad dezen dag een gelukkige dag voor onzen vriend te heten. Mr. Digby zal niets liever wenschen dan zich een waardig lid van onzen klub te betoonen, en alzoo ons, en zijn edelen vijand

voorzeker het eerst, nog eenige aangename oogenblikken te doen doorbrengen. — Fluisterend vervolgde hij: „Onthaal allen op het eêlste dat er te krijgen is. De gouden poppen moeten even gaauw uit de beurs dansen als er in.”

Charles liet vragen wat het beste was en deed daarop geurigen Portugeschen wijn schenken. Hij klonk en dronk met iedereen, oogstte den bijval van allen en niet het minst van Lord Sidney, die hem thands eerst als edelman scheen te erkennen. Het was laat op den middag, toen men scheidde onder wederzijdsche beloften van elkaâr spoedig terug te zien, zoo het duel van den volgenden morgen geene wettige en afdoende verhindering te weeg bracht.

Toen Charles met Buckingham in de lucht kwam was het of gants Londen met huizen en kerken met hem draaide. Men sprak er van een huurkoets te bestellen, maar Zijne Genade verbood dat, daar de buitenlucht voor den kandidaat-priester van Bacchus een heilzaam geneesmiddel zoude zijn. Het beweren bleek waar te zijn. De gang van den kandidaat-priester werd vaster, en toen hij den arm van zijn beschermmer had gegrepen, die dit in deze oogenblikken toeliet, was er aan Mr. Digby niets meer te bespeuren. Slechts toonden de woorden die hij sprak, dat al de zenuwen gespannen waren en het bloed hem nog verhit was. Hij sprak veel en luid; hij schertste en dartelde en wierp soms een voorbijgaande deerne een kushand toe.

„Dat is anders dan knollen zaaien met Dirkens en hengelen met den heiligen kapellaan, of schaapjens weiden met de boerendeerne uit die hut... hoe heet zij ook?”

„Dat ik dat ooit heb kunnen doen!” riep Charles uit. „Morgen heb ik een ander werk.”

„Het is uw doop in de heilige Gemeente der Engelsche edellieden. — Zorg dat je hand vast is, want Mylord

Sidney hanteert het zwaard uitmuntend. Als ge er goed afkomt, dat wil zeggen: als ge Sidney voor drie maanden op het bed gooit, dan maakt ge opgang onder de Lords, en als ge bovendien u zelve nog een duchtigen stoot kunt bezorgen, dan maakt ge *furor* onder de Ladies er bij. Ik heb mijn honderdste duel gestreden, kameraad! Mijn eerste vergeet ik nooit. Ik had genade gevonden in de oogen van een Lady, en haar gemaal was dwaas genoeg om het mij euvel te duiden (*). Wij moesten vechten op leven en dood. De Lady wilde er bij zijn en stak zich in het kleed van een paadje, volgde mij naar de uitgekozen plaats en hield daar bij mijn paard de wacht. Toen de zaak was afgedaan, voerde ik mijn paadje in triomf weder mede. Zie mij niet zoo verbijsterd aan. Ik had toen volle recht om haar mede te nemen; zij was weduwe."

"Dus hadt gij hem vermoord?" vroeg Charles met een huivering.

"Beminnelijke huichelaar! gij zoudt zeker gaarne in mijne plaats zijn geweest...! Begrijp eens wat mijne belooning was..."

Daar werd boven hunne hoofden een zonderling gedruisch vernomen. Het werd luider en bestemder en scheen een zwakke menschenstem te zijn. Het kwam van de niet zeer hooge verdieping van een onaanzienlijk huis in de onaanzienlijke straat, die Buckingham als de kortste weg naar zijn paleis had ingeslagen. Toen Charles naar boven zag, ontwaarde hij geen aangezicht, maar slechts een tedere hand, die een witte doek bewoog, en hoorde hij een kreet, die „Charles, Charles!" beduiden kon, maar niet duidelijk was, daar te gelijker tijd het venster werd dichtgeslagen. Buckingham spotte met de onderstelling, door zijn kameraad uitgesproken, alsof hij

(*) Wat Buckingham verhaalt had plaats met Lord en Lady Shrewsbury.

zijn naam had gehoord. Hij lachte en spotte te meer toen hij de doodelijke bleekheid op Charles' wang opmerkte, het ontzetten, dat diens kniën knikken deed.

Het was een stem uit zijne kindsheid die hij had meenen te hooren, uit zijne kindsheid, die hem heden reeds zoo verre van hem verwijderd voorkwam... Het was Marys stem, die hem als uit den hemel toeklonk; Mary, die altijd zijn gelei-engel geweest was!

„Mary Hollis bedoelt ge?” vroeg Buckingham, waarna hij het uitschaterde. „Ja, die verdient in den hemel te wonen of ... bij den mesthoop haars vaders... Arm kind, zijt ge nog niet wijzer?”

In Buckingham-paleis gekomen liet hij Charles naar zijn kamer brengen. 's Hertogs vrolijkheid was verdwenen, toen hij zich alleen bevond. „De gans wordt mij tot last!” mompelde hij, na eenige oogenblikken te hebben nagedacht.

Weldra echter was hij in zijn *boudoir*, waar hij gekleurd en geparfumeerd werd, waar het rozen- en amandelwater hem besproeide, het *boudoir*, dat hij verliet als de volmaaktste fat van zijn tijd. De karos met vier barijsche rossen stond voor en bracht hem naar Whitehall, waar Zijne Majesteit een diner gaf aan „den Hollandschen boer.”

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

Sidney hanteert het zwaard uitmuntend. Als ge er goed afkomt, dat wil zeggen: als ge Sidney voor drie maanden op het bed gooit, dan maakt ge opgang onder de Lords, en als ge bovendien u zelve nog een duchtigen stoot kunt bezorgen, dan maakt ge *furor* onder de Ladies er bij. Ik heb mijn honderdste duel gestreden, kameraad! Mijn eerste vergeet ik nooit. Ik had genade gevonden in de oogen van een Lady, en haar gemaal was dwaas genoeg om het mij euvel te duiden (*). Wij moesten vechten op leven en dood. De Lady wilde er bij zijn en stak zich in het kleed van een paadje, volgde mij naar de uitgekozen plaats en hield daar bij mijn paard de wacht. Toen de zaak was afgedaan, voerde ik mijn paadje in triomf weder mede. Zie mij niet zoo verbijsterd aan. Ik had toen volle recht om haar mede te nemen; zij was weduwe."

"Dus hadt gij hem vermoord?" vroeg Charles met een huivering.

"Beminnelijke huichelaar! gij zoudt zeker gaarne in mijne plaats zijn geweest...! Begrijp eens wat mijne belooning was..."

Daar werd boven hunne hoofden een zonderling gedruisch vernomen. Het werd luider en bestemder en scheen een zwakke menschenstem te zijn. Het kwam van de niet zeer hooge verdieping van een onaanzienlijk huis in de onaanzienlijke straat, die Buckingham als de kortste weg naar zijn paleis had ingeslagen. Toen Charles naar boven zag, ontwaarde hij geen aangezicht, maar slechts een tedere hand, die een witte doek bewoog, en hoorde hij een kreet, die „Charles, Charles!" beduiden kon, maar niet duidelijk was, daar te gelijker tijd het venster werd dichtgeslagen. Buckingham spotte met de onderstelling, door zijn kameraad uitgesproken, alsof hij

(*) Wat Buckingham verhaalt had plaats met Lord en Lady Shrewsbury.

Schimmel, H. J.

Mary Hollis [Roman]. Door H. J. Schimmel

Bd.: 1

Te Arnhem 1860

36.4283-1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10701008-1